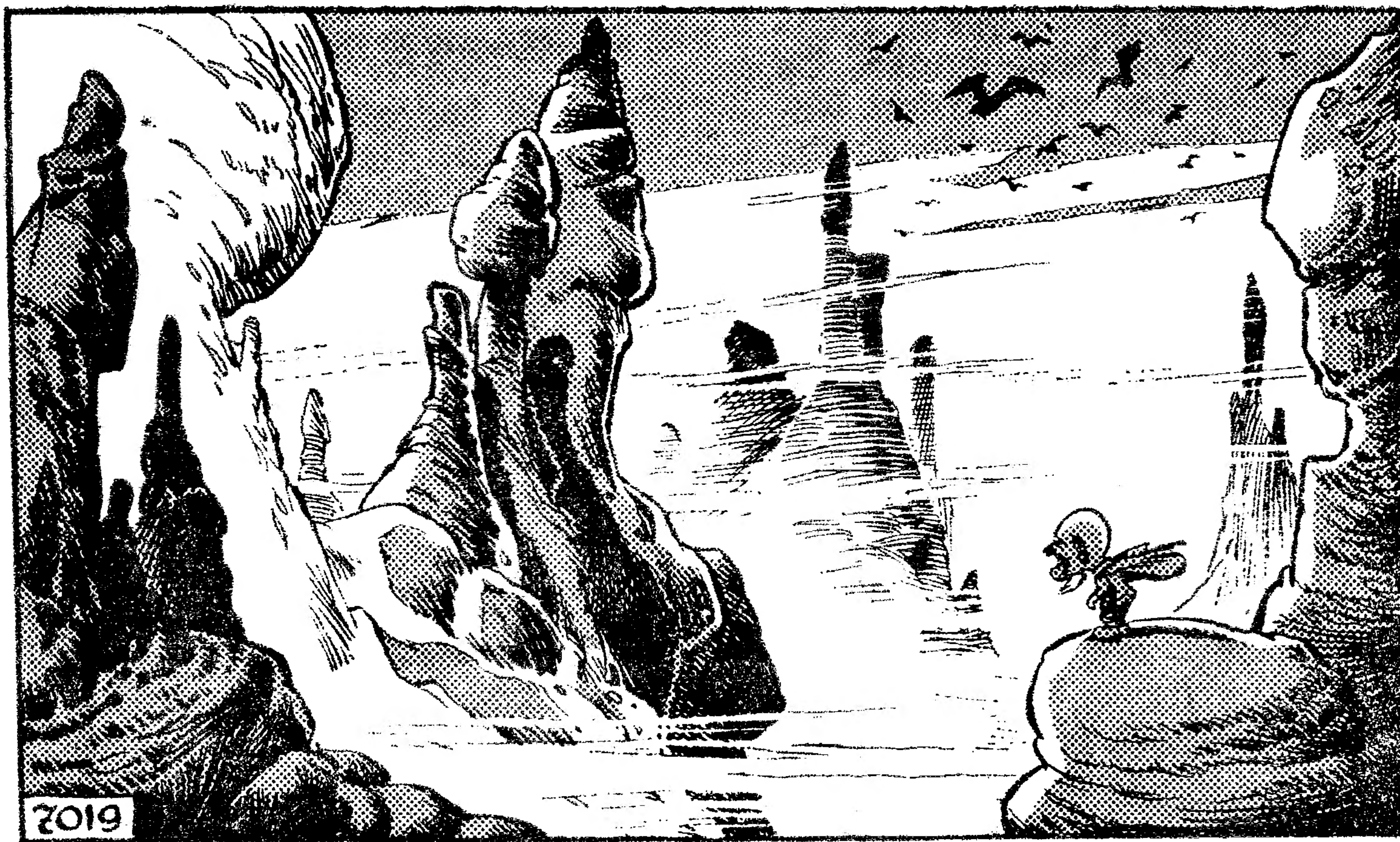

7019. In het noordwesten, waar de Zwarte Bergen in de zee uitlopen, is een diepe en wijde kloof, die het Waaigat genoemd wordt. Volgens een oud geloof worden hier de orkanen geboren; een mening die door de moderne wetenschap ernstig betwijfeld wordt. Maar een feit is het, dat op deze plek de winden eeuwig om de rotspieken huilen; en de reiziger, die in de spleet afdaalt, loopt het gevaar, dat de knopen hem van de jas worden geblazen.

De dwerg Kwetal, die in het najaar op weg was naar het zuiden, bleef dan ook aarzelend staan toen hij de kloof passeerde, en wierp een bekommerde blik naar beneden. Boven zijn hoofd krastten de kraaien, en om hem heen joelde en floot de herfstwind door de bergpas, zodat hij moeite had zich staande te houden.

”Als ik nu maar bij de Gorregrot kan komen voordat de kloen opengaat!”, prevelde hij. ”Maar ik moet Grit nog belasting betalen; afspraak is afspraak.”

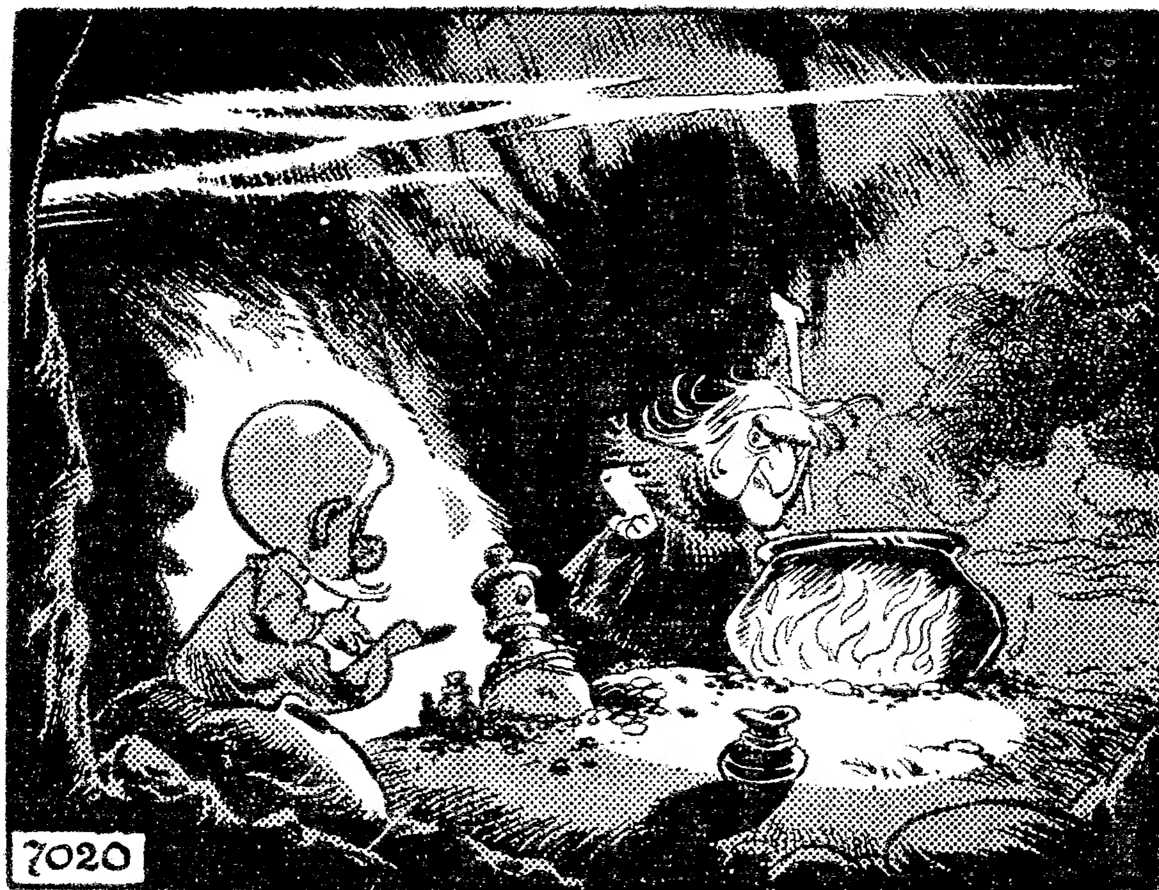
Zo mompelende trok hij zijn mantel om zich heen en daalde in het Waaigat af. Beneden was het donker en verlaten en het enige teken van leven waren de rookwolken die uit een spelonk naar buiten sloegen. Kwetal worstelde tegen de gierende wind in naar de grot en schuifelde naar binnen.

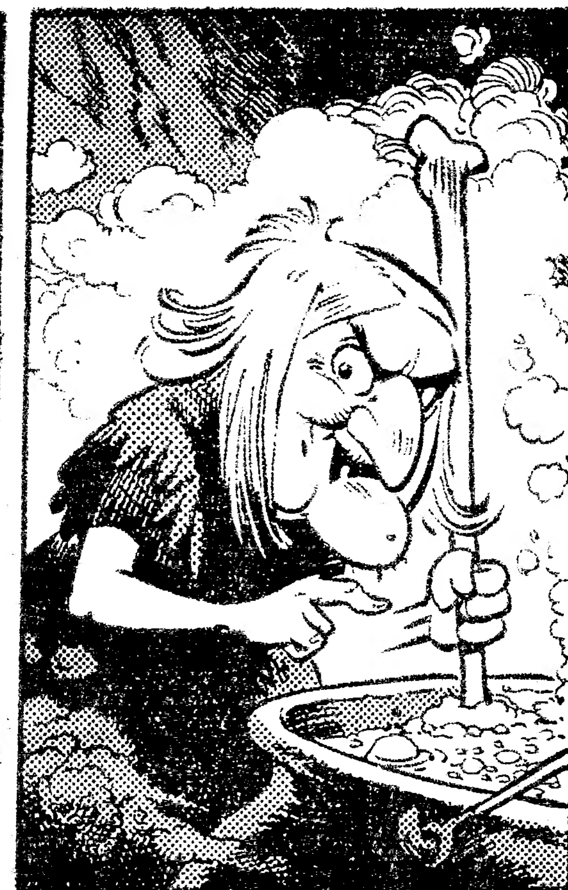
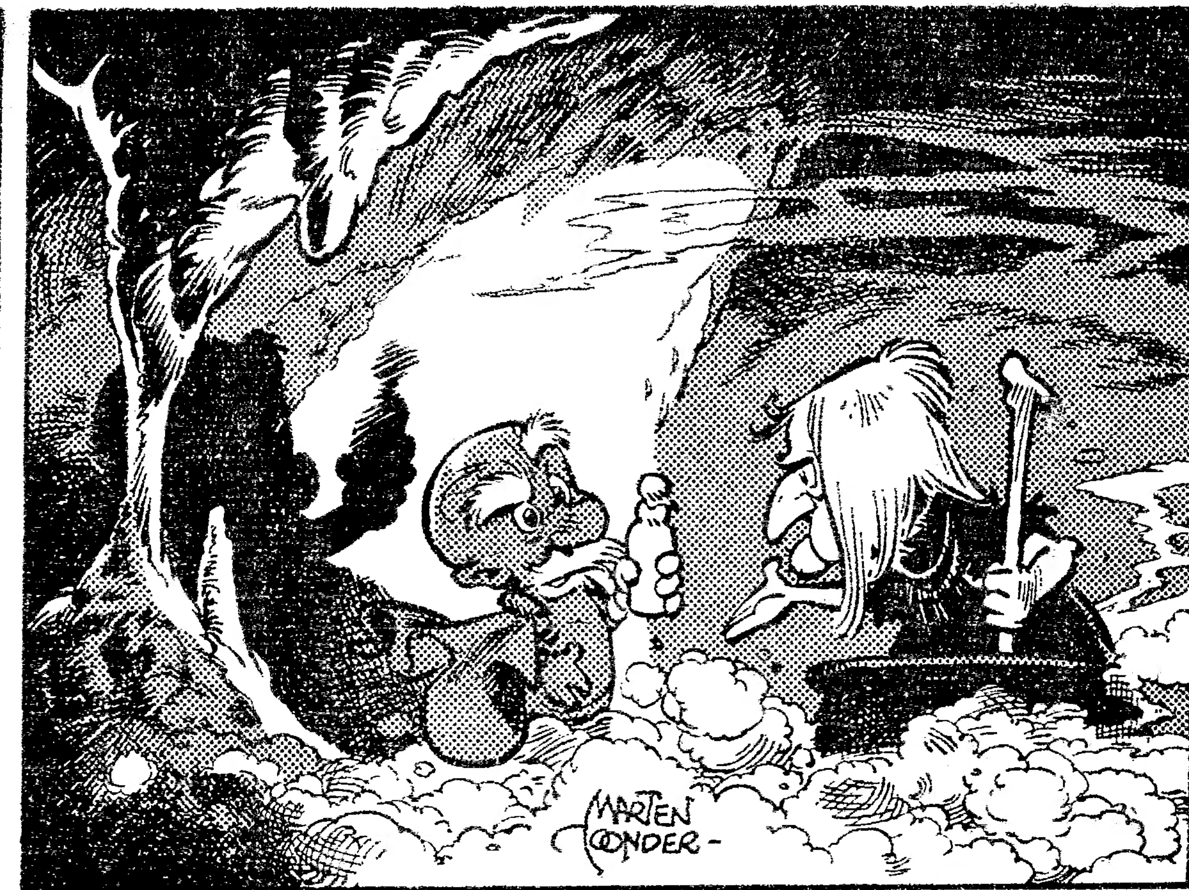
”Zo, ben je daar!”, riep de oude dame, die daar in een kookpot stond te roeren. ”Ik dacht al, dat je niet meer kwam. Maar ik moet mijn aandeel in je mirre nog hebben voordat je naar het zuiden gaat!”

” ’k Weet ’t”, schreeuwde het ventje. Hij hield zich aan de rotswand vast, want de sterke tocht die door de grot floot veranderde plotseling van richting, zodat hij gevaar liep naar binnen gezogen te worden.

”Ik weet het”, herhaalde hij. ”Ik ben een beetje laat met ipsen, maar nog net op tijd, hoop ik.”

701031

7020. Kwetal ging op een steen zitten die opzij van de ingang lag zodat hij niet zo'n last van de gierende tochtvlagen had. De wind blies nu eens met grote kracht naar buiten, om even later gorgelend en ronkend weer naar binnen te zuigen.

"Hoe gaat het met je zoon?", riep hij boven het lawaai uit.

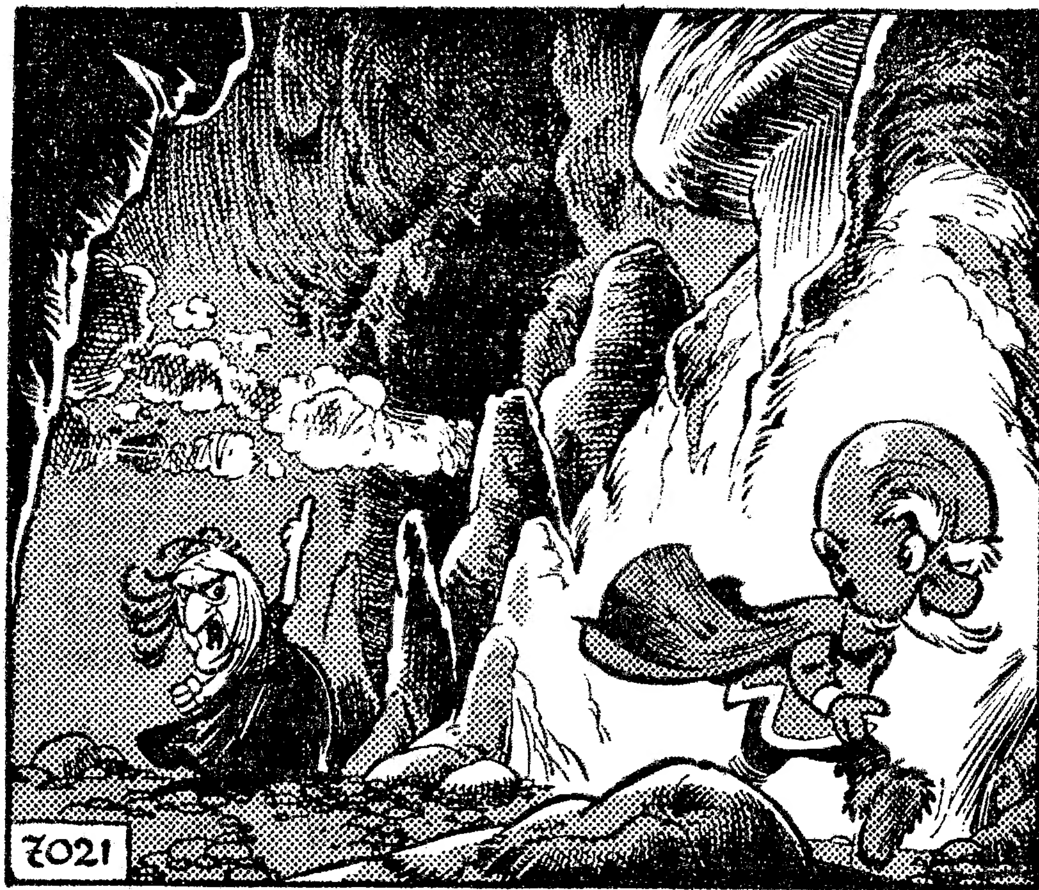
"Je hoort het", schreeuwde de oude dame. "Hij slaapt lekker. Maar het ventje is een beetje uit zijn krachten gegroeid. Te weinig beweging, hè? Een hele zorg, hoor! Het is gelukkig, dat de erfpacht met volle maan afloopt."

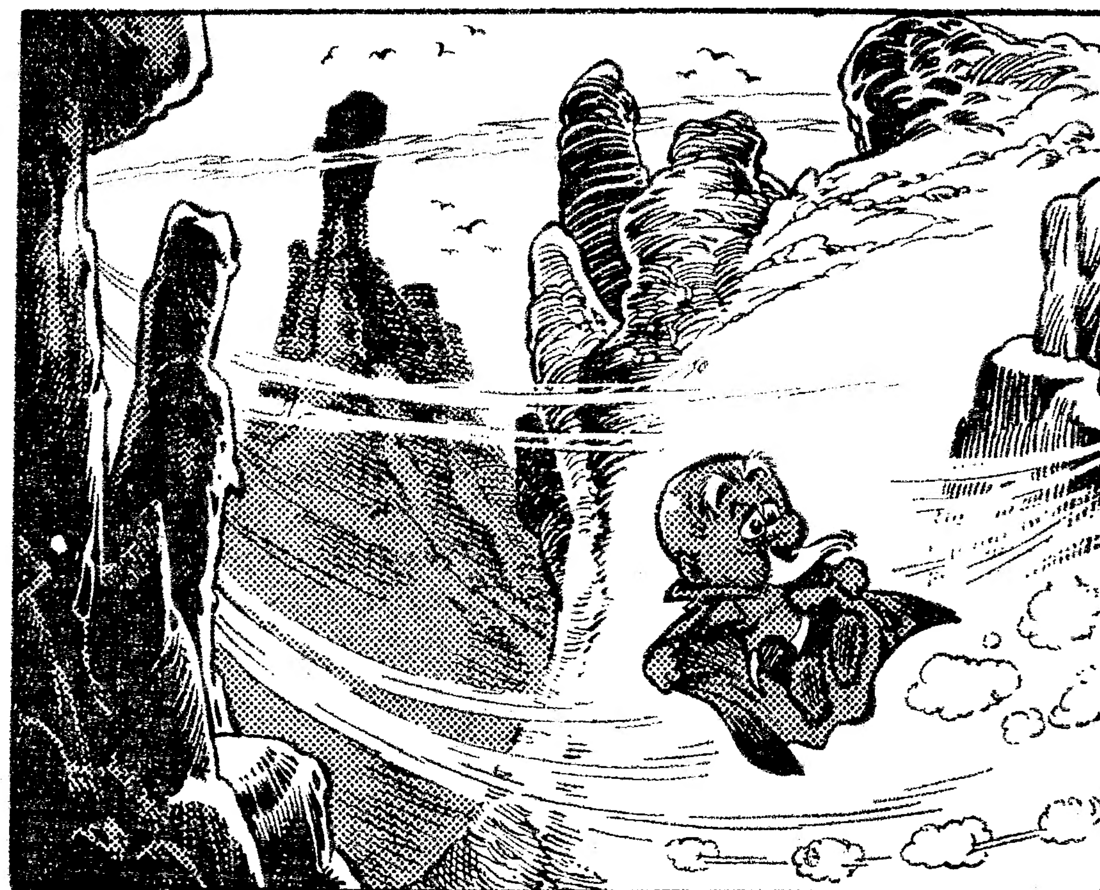
"Wat loopt af?", vroeg Kwetal onthutst.

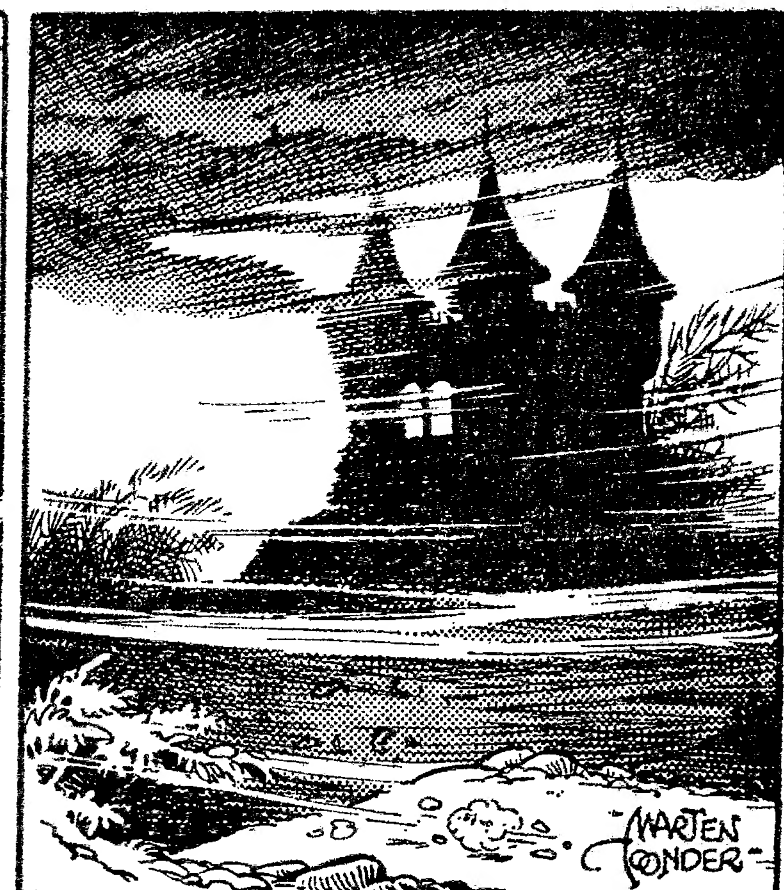
"De erfpacht!", herhaalde zijn gastvrouw krijsend. "Als er niet op tijd betaald wordt, kan hij eindelijk naar buiten om zijn krachten te ontplooien. Hèhèhèhèhè!"

Haar kakelend gelach vermengde zich met het fluiten van de wind, zodat horen en zien het ventje vergingen. Temidden van de neerslaande rookwolken liet hij zich van zijn steen glijden en haalde een flesje onder zijn mantel vandaan.

"Hier is je mirre", zei hij bedrukt. "Dat van die erfpacht snap ik niet helemaal, want ik heb maar een klein denkraam. Maar het lijkt me niet zo best voor de lieden die op je grond wonen, Grit! Misschien schiet me te binnen wat je bedoelt wanneer ik op weg ben naar het zuiden. Ik heb nu geen tijd meer, want ik moet hier weg zijn voordat de kloen opengaat."

7021 - Kwetal spoedde zich de grot uit en de rookwolken uit de kookpot kolkten hem na. ”Tot ziens!”, riep de oude dame, die hem uitliet. ”Als je het volgend voorjaar terugkomt zal hier veel veranderd zijn! Mijn jongen zal er een heel ander land van maken wanneer hij het in zijn bezit krijgt. En dat zal gebeuren, want de erfpacht wordt natuurlijk niet op tijd betaald. Hèhèhè!”

Haar kakelend gelach vermengde zich met het gieren van de wind, en Kwetal voelde zich lang niet op zijn gemak toen hij door de kloof naar het zuiden liep.

”Die erfpacht”, mompelde hij. ”Wat kan ze daarmee bedoelen?

Het is iets van heel lang geleden, en ik heb zo het idee, dat het iemand aangaat, die ik goed ken. Als ik nu maar een beter geheugen had. Maar mijn denkraam is even tochtig als dit Waaigat, en de herinneringen worden er gemakkelijk uitgeblazen....”

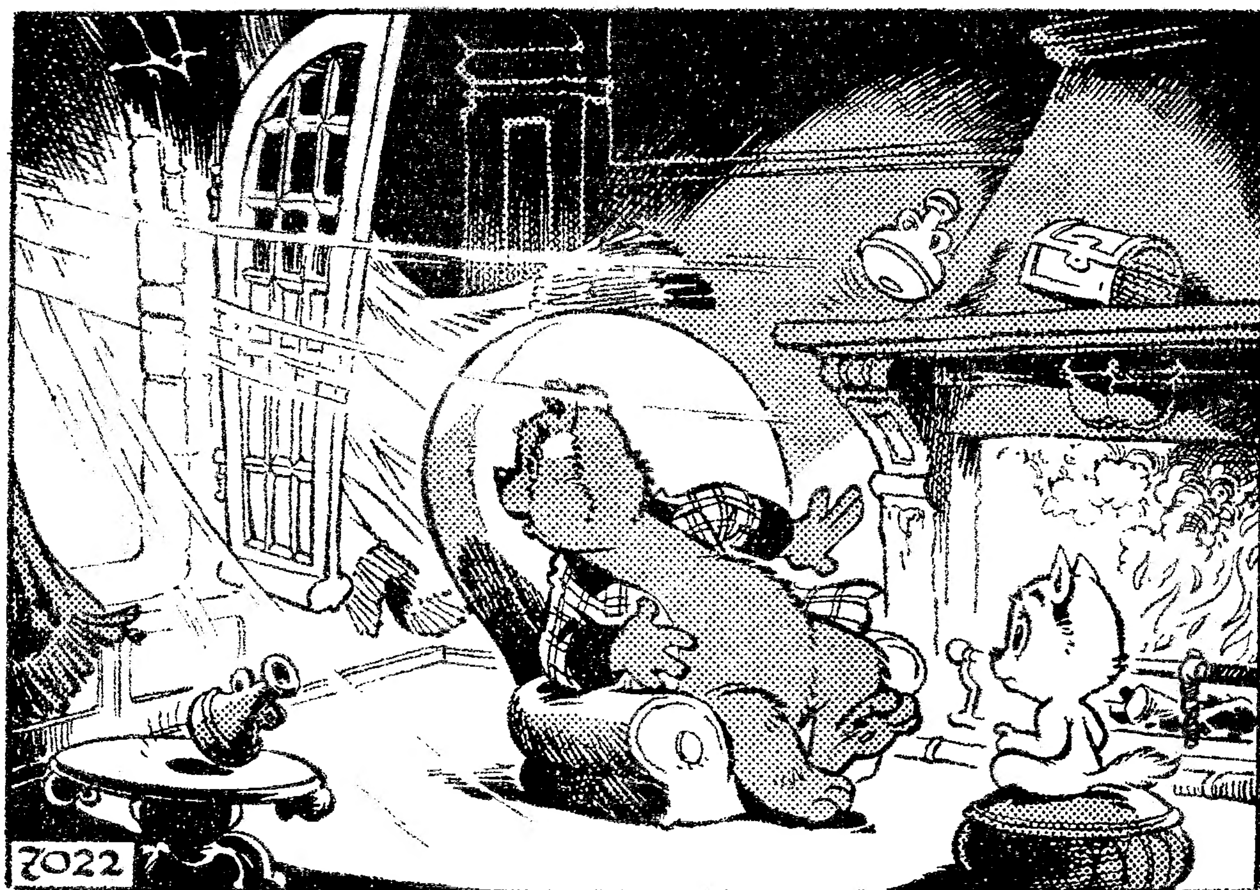
Op dat moment wakkerde de wind plotseling aan, zodat het ventje in een loeiende stormvlaag werd opgenomen en op zijn mantel de kloof uitwoei.

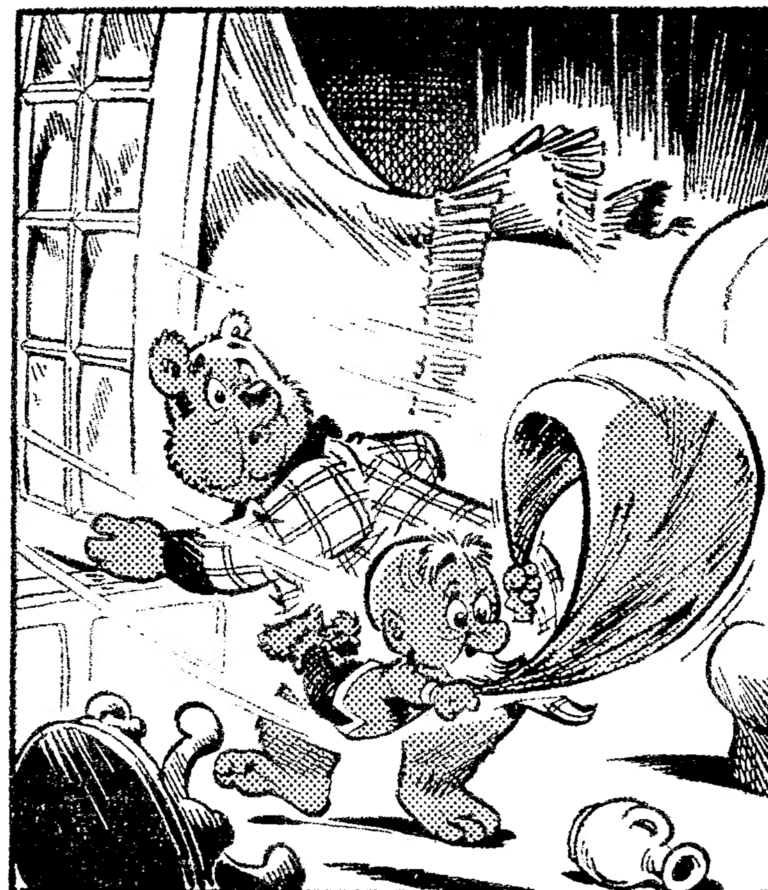
”De kloen is open gegaan”, stelde hij vast. ”Storm uit het noordwesten; dat helpt om naar het zuiden te komen. Met deze windkracht kan ik over een half uurtje Bommelstein passeren, en dan....”

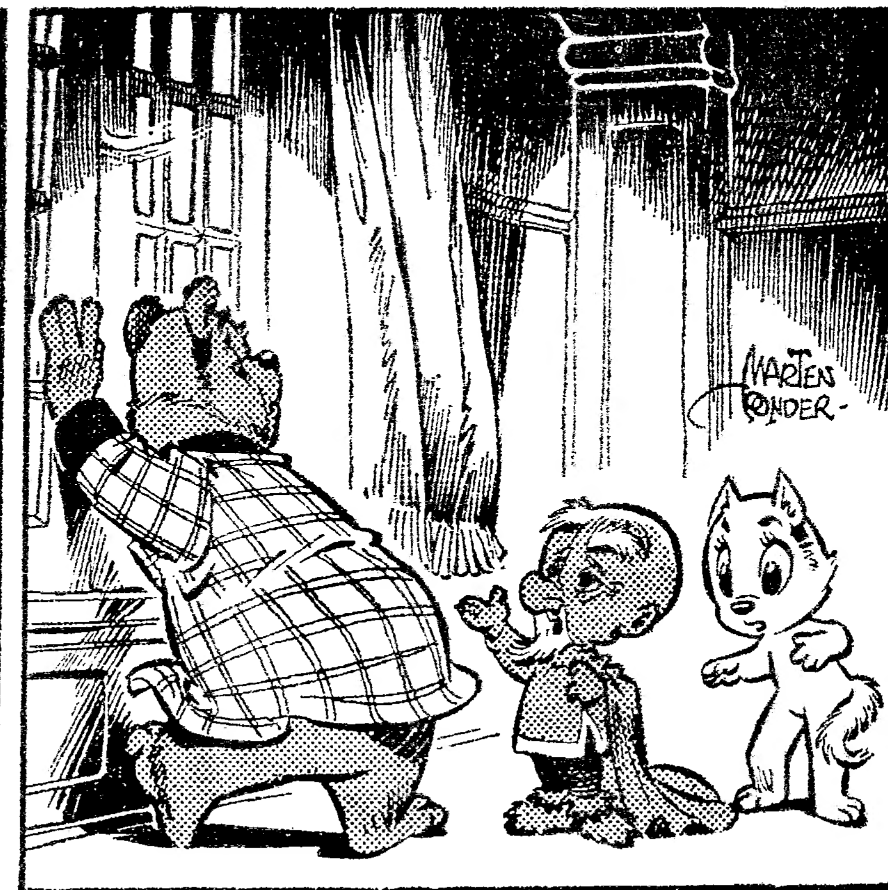
Hier onderbrak hij zijn gedachtengang, en er verscheen een frons boven zijn ogen.

”Bommelstein!” sprak hij tot zichzelf. ”Dát is het! Het gaat over Bommelstein! Dat is in gevaar.”

Daar zag het echter nog niet naar uit. Het oude slot stond sterk en zwaar in het noodweer, en behalve enkele dakpannen die van de torens woeien, was er niets dat op gevaar duidde. Maar we zullen zien.

7022 - Heer Bommel en Tom Poes zaten bij de knappende haard en luisterden naar het geloei van de storm in de schoorsteen.

”Er gaat toch maar niets boven het leven van een heer”, sprak heer Ollie tevreden. ”Buiten woedt het noodweer, maar binnen is het warm en gezellig, wat jij, jonge vriend?”

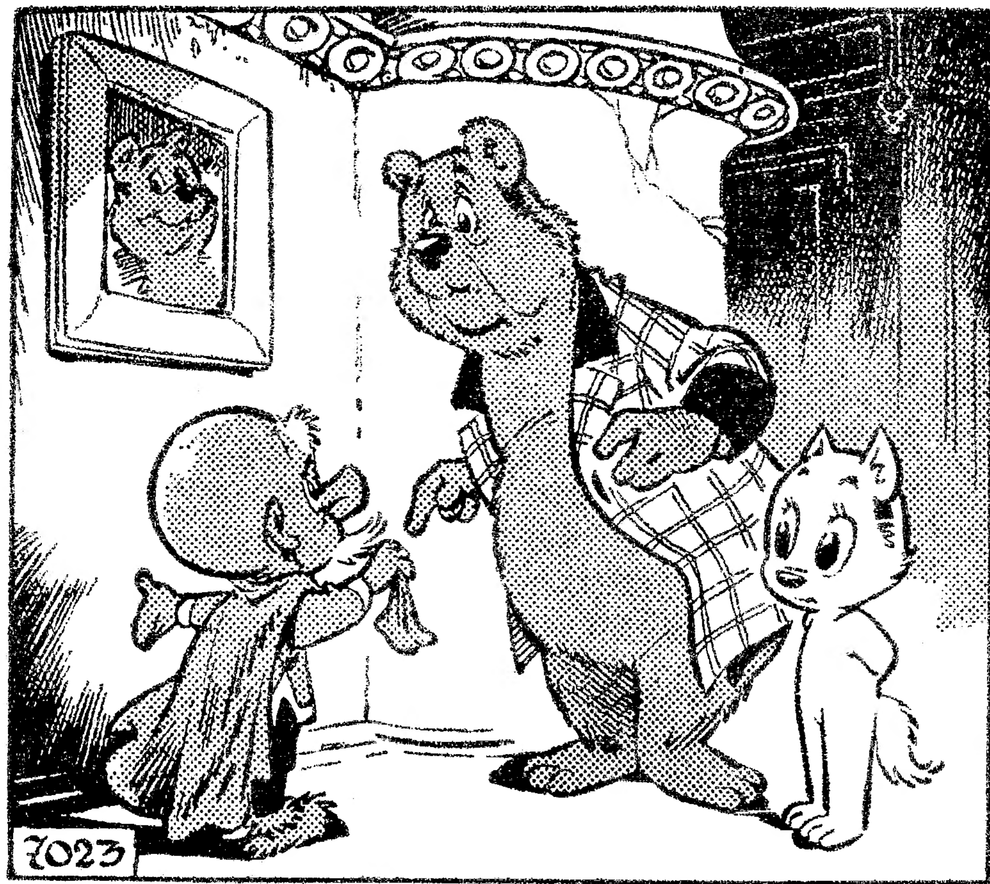
Op dat moment rukte een huilende windvlaag het venster open, zodat de mijmerende heer plotseling temidden van het gewoel der elementen zat. Geschokt rees hij overeind om zich door het omwaaiende huisraad heen naar het raam te spoeden. ”Dat is de schuld van Joost!”, riep hij klagend in de gierende tocht. ”Hij heeft het haakje er niet goed op gedaan! Onverantwoordelijk! Met dit weer kan er allerlei griep naar binnen waaien”.

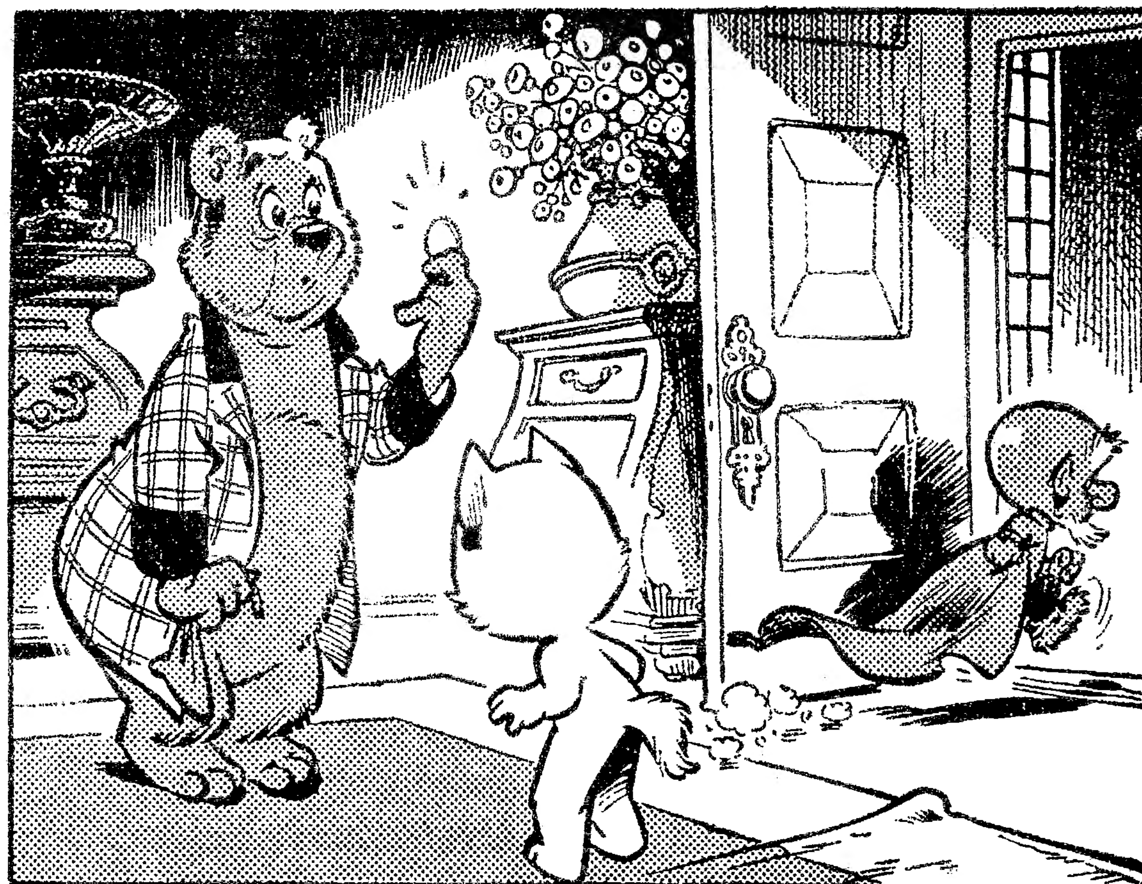
Het was echter geen griep, doch Kwetal, die op zijn mantel naar binnen zeilde. ”Boos weer”, zei het ventje, nadat het op de grond zijn evenwicht hervonden had.

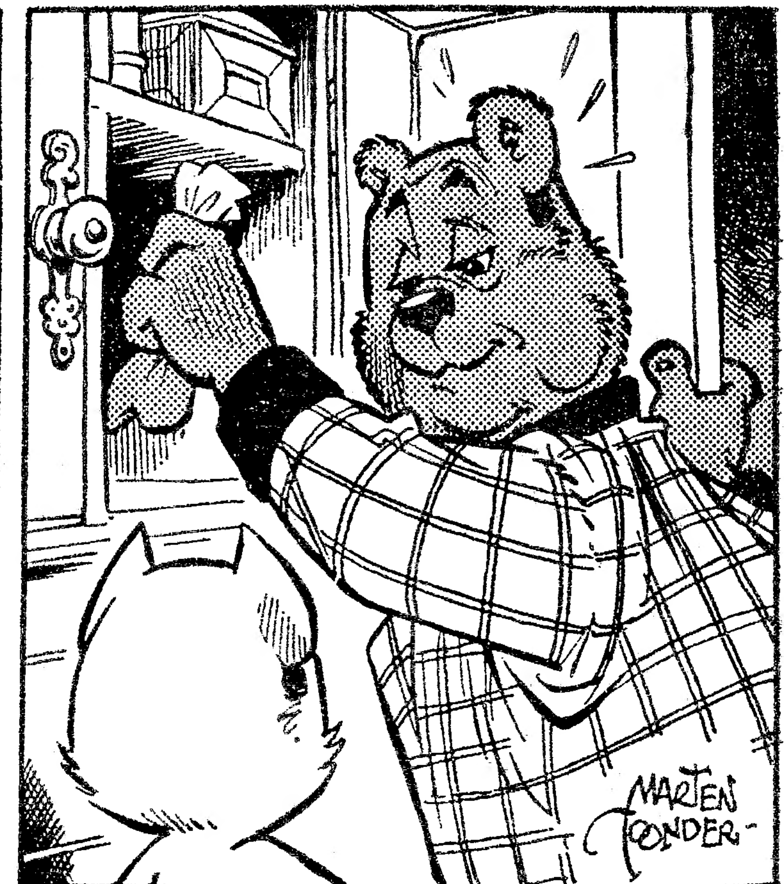
Heer Bommel stond een ogenblik onthutst te kijken, doch toen vermande hij zich en sloot tussen de wapperende gordijnen het venster.

”Hoe komt dat zo?”, vroeg hij geschokt. ”Bent u weggewaaid, bedoel ik?”

”Dat niet”, hernam de dwerg. ”Ik ben op weg naar het zuiden, want de gure tijden breken aan. Maar voordat ik verder ga wil ik de reus Bommel iets geven. Iets om hem te helpen in de slechte tijden, die komen gaan. Want zijn denkraam is wel groot, maar van sommige zaken heeft hij geen weet”.

7023 - "W-wat bedoelt u?", vroeg heer Ollie een beetje ontdaan. "Waarvan heb ik geen verstand, als u begrijpt wat ik bedoel?"

"Van sommige zaken", legde Kwetal uit. "Er dreigt gevaar uit tijden, die in de duisternis van het verleden verborgen zijn. Mijn denkraam is tochtig en de herinneringen zijn eruit gewaaid. Maar ik weet wel, dat er iets uit het verleden voor de deur staat. En dat is gevaarlijk voor Bommelstein en voor iedereen die in de buurt woont. Daarom heb ik hier iets dat het gevaar kan tegenhouden. Wees eer zuinig op; het zal te pas komen".

Hij haalde een leren buideltje te voorschijn en gaf dat aan heer Ollie, die het zonder veel begrip opende.

"Wat is dat?", vroeg hij. "Wat zit daarin? Het lijkt me een buitenlands muntstuk toe!"

Hij bracht een metalen schijfje te voorschijn en staarde er verbaasd naar. "Maar dit is onzin", hernam hij. "Geld speelt geen rol voor een heer van mijn stand; dat weet iedereen. Ik kan dit niet aannemen van iemand die het niet ruim heeft, heer Kwetal! En wat bedoelt u eigenlijk voor gevaar?"

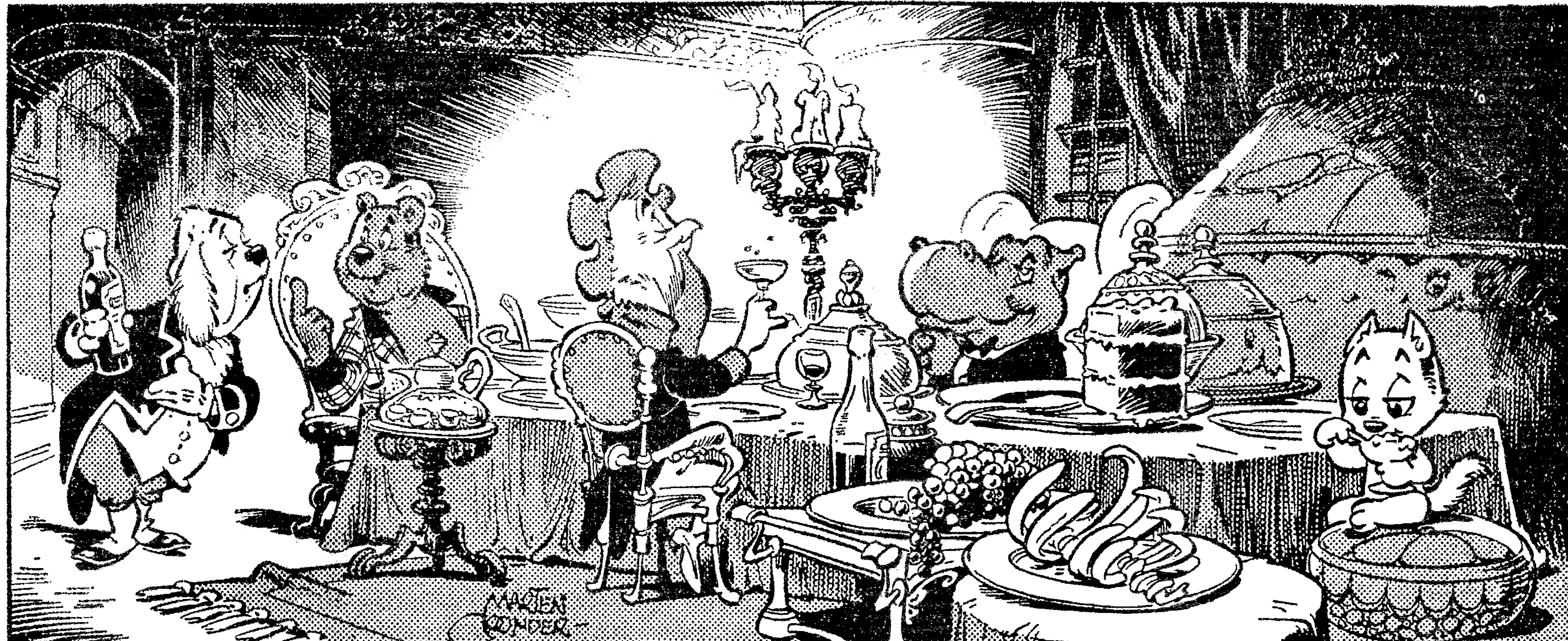
Hij kreeg echter geen antoord, want het ventje was snel de kamer uitgelopen en slechts het loeien van de wind was hoorbaar, toen hij door de buitendeur verdween.

"Hm", zei Tom Poes. "Het is een vreemd geschenk. Maar je kunt nooit weten, heer Ollie! Ik zou het maar ergens goed opbergen".

"Dat kan ik allicht doen", gaf heer Bommel toe. "Het volgend voorjaar kan ik hem dan weer aan Kwetal teruggeven. Hij is een rare, hoor!"

Met die woorden legde hij het buideltje in een kast, en vergat het verder. Jammer genoeg, zoals het vervolg van deze geschiedenis ons zal leren.

7024 - De storm wakkerde aan, en tegen het vallen van de duisternis loeide hij met orkaankracht om de torens van Bommelstein. Zwarte wolken joegen langs de wassende maan, en de laatste bladeren werden van de bomen gerukt. Uit het oude bouwwerk scheen echter een vriendelijk licht naar buiten en een toevallige voorbijganger had het geluid van opgewekte stemmen en het rinkelen van kostbaar vaatwerk boven de windvlagen uit kunnen waarnemen.

Heer Bommel had die avond enkele gasten op de maaltijd genodigd en omdat het de markies de Cantecler en burgemeester Dickerdack waren, had Joost erg zijn best gedaan.

"Een voortreffelijk wijntje, amice. Werkelijk!", sprak de edelman goedkeurend. "Het verwarmt het bloed op een kille dag als deze, en bovendien wekt het spirituele gedachten op. Ik overweeg straks bij de port een gedicht te zeggen. De port is van dezelfde klasse als deze drank, neem ik aan?"

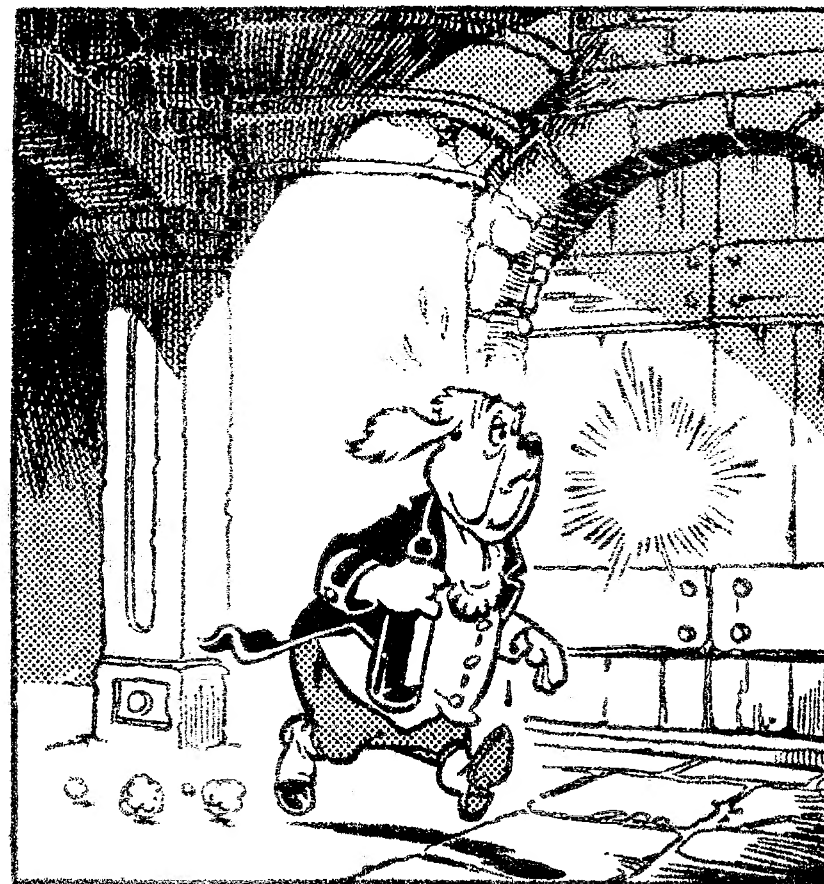
"Oho, iets heel bijzonders!", zei heer Bommel. "Ik heb van mijn goede vader een mooie kelder geërfd, al zeg ik het zelf."

"Wat zegt u van dit flesje?", vroeg Joost fluisterend.

"Nee, niet deze", zei heer Ollie. "De voorvaderlijke port uit het vat in de kelder, als je begrijpt wat ik bedoel".

"Zeer wel", mompelde de bediende, en hij spoedde zich de kamer uit....

7025. "Port uit de kelder?", vroeg de markies met een lichte frons.

"Ja", zei heer Bommel. "Het is een heel mooie kelder, hoor! Daar kan men de port honderden jaren goed houden."

"Honderden jaren?", herhaalde de burgemeester ongerust.

"Als het niet meer is!", riep heer Ollie uit. "Ach, er gaat toch maar niets boven een voorvaderlijk slot, met oude tradities en herinneringen en zo; wat u, markies? Toen mijn stamvader...."

De bediende Joost, die op weg was naar de kelder, kon het gesprek niet verder volgen. Hij had de hall bereikt, en daar floot de wind zo krachtig onder de voordeur, dat alle geluiden overstemd werden.

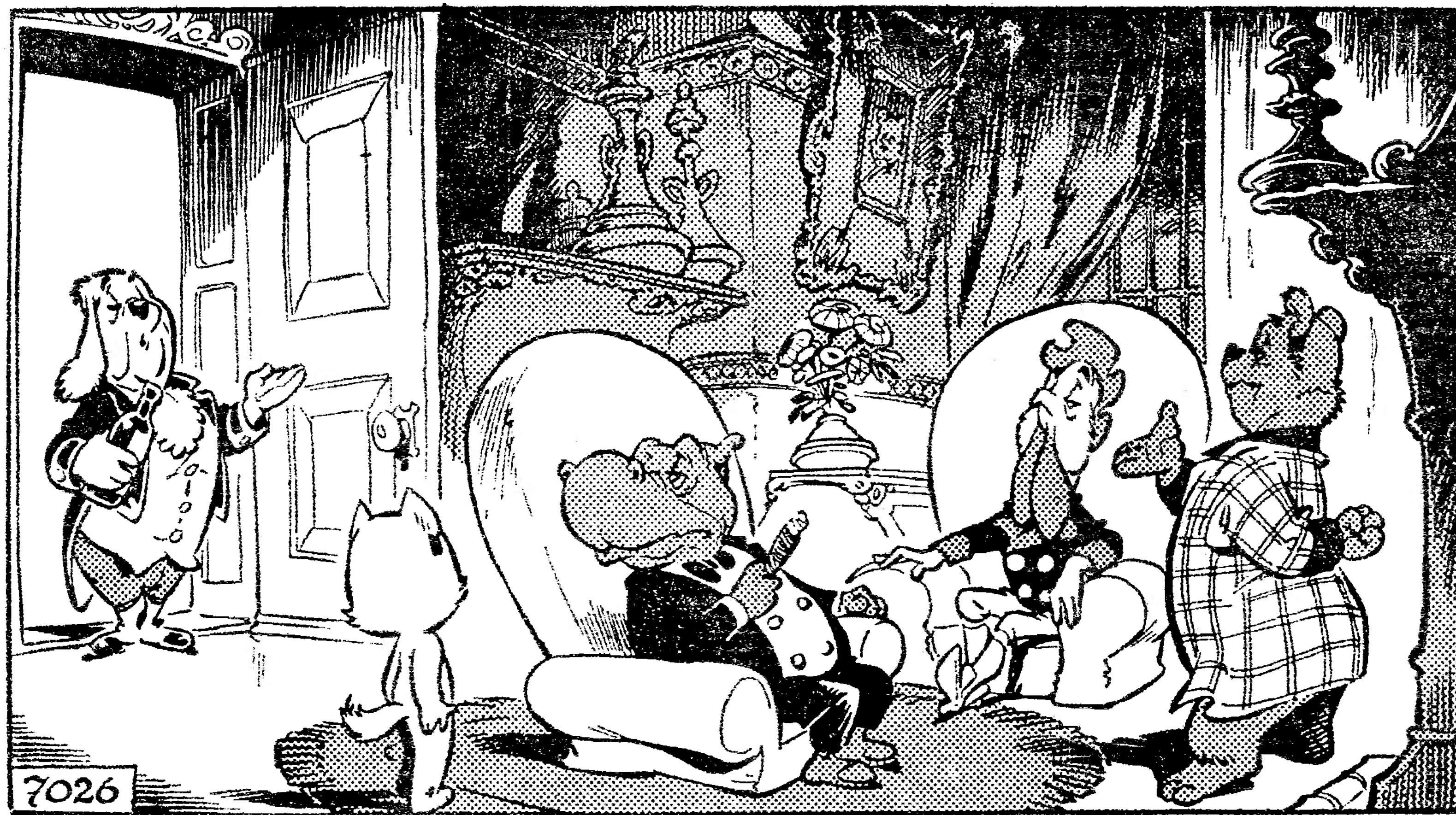
"Port uit de kelder", sprak de knecht afkeurend tot zichzelf. "Zeer betreurenswaardig! Hoe kan men van mij verwachten, dat ik nu nog op gepaste wijze chambreer, als men mij toestaat?"

Op dat moment werd er op de buitendeur geklopt, en hij hield verrast de pas in.

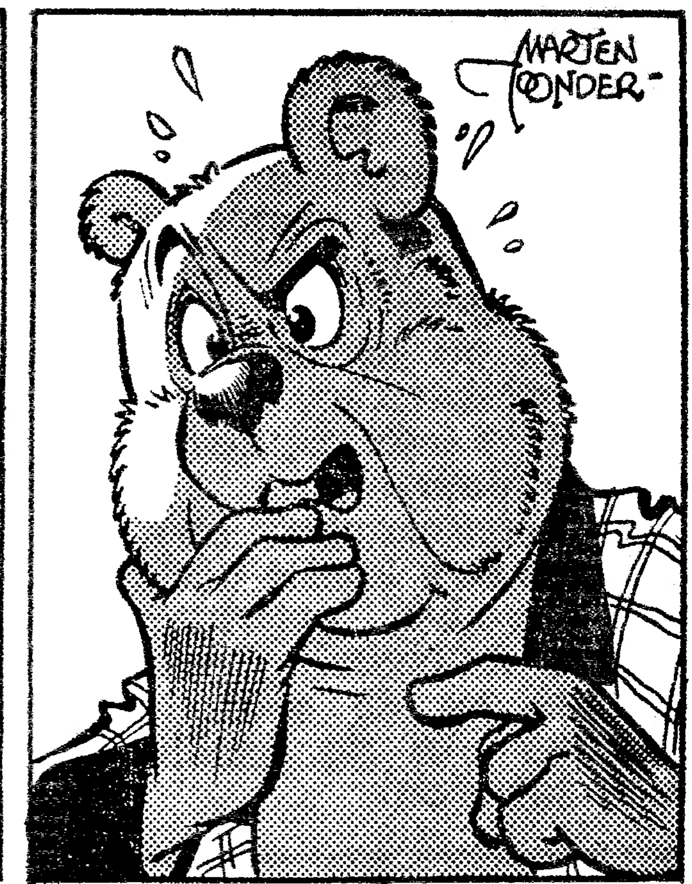
"Wie mag dat zijn, op dit uur?", vroeg hij zich af, terwijl hij aarzelend de grendel terugschoof. "Onverwacht bezoek is zeer storend nu ik mij voor deze zware opgave geplaatst zie...."

Hij opende de deur op een kier, om ongewenste elementen buiten te houden. Maar een sterke stormvlaag rukte hem de knop uit de hand en bolderde temidden van regen en natte bladeren naar binnen. Op de stoep stond een verwaaide gedaante, met wapperende rokken en plakkende haarslierten, die hem met een scheve glimlach aankeek.

"Ik kom voor de erfpacht", riep ze met krassende stem boven het noodweer uit.

7026. Na de maaltijd was heer Ollie zijn gasten voorgegaan naar de knappende haard.

Daar stond hij nu met de rug naar toe de geschiedenis van slot Bommelstein te vertellen.

”Hoort u wel, dat hier bijna niets te horen is; van de storm bedoel ik?”, vroeg hij.

”Zwaar, degelijk metselwerk, dat alle ongewenste elementen buiten houdt. Ach ja, het huis van een heer is zijn kasteel, zei mijn stamvader, toen hij dit gebouw duizenden jaren geleden bouwde. Tot in lengte van dagen zal niemand mijn nazaten lastig kunnen vallen, zei hij... Eh, ja: wat is er, Joost?”

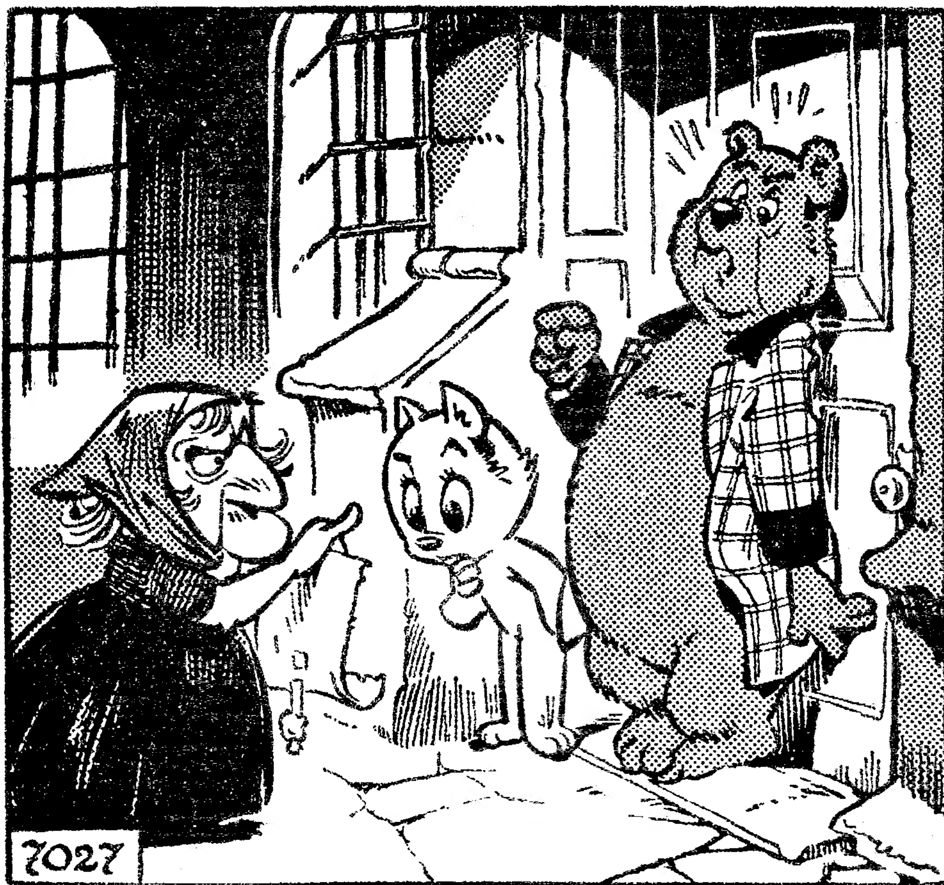
”Excuseer, heer Olivier”, sprak de trouwe knecht, die enigszins geschokt op de drempel stond. ”Hier is een dame. Voor de pacht,- met uw goedvinden.”

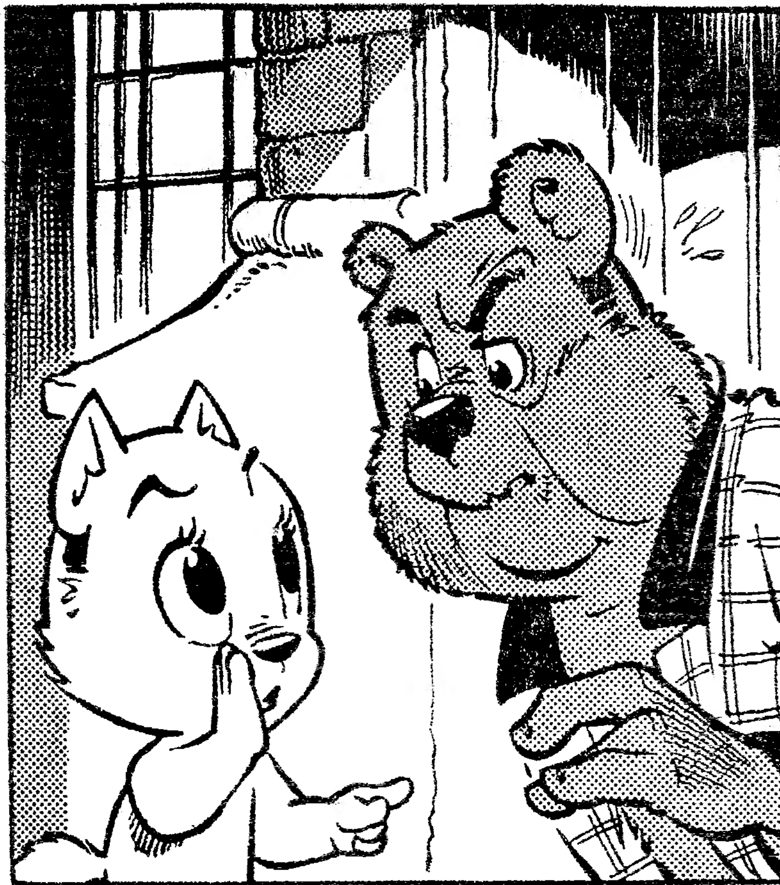
”Een wat?”, vroeg heer Bommel onthutst. ”Voor de wàt?”

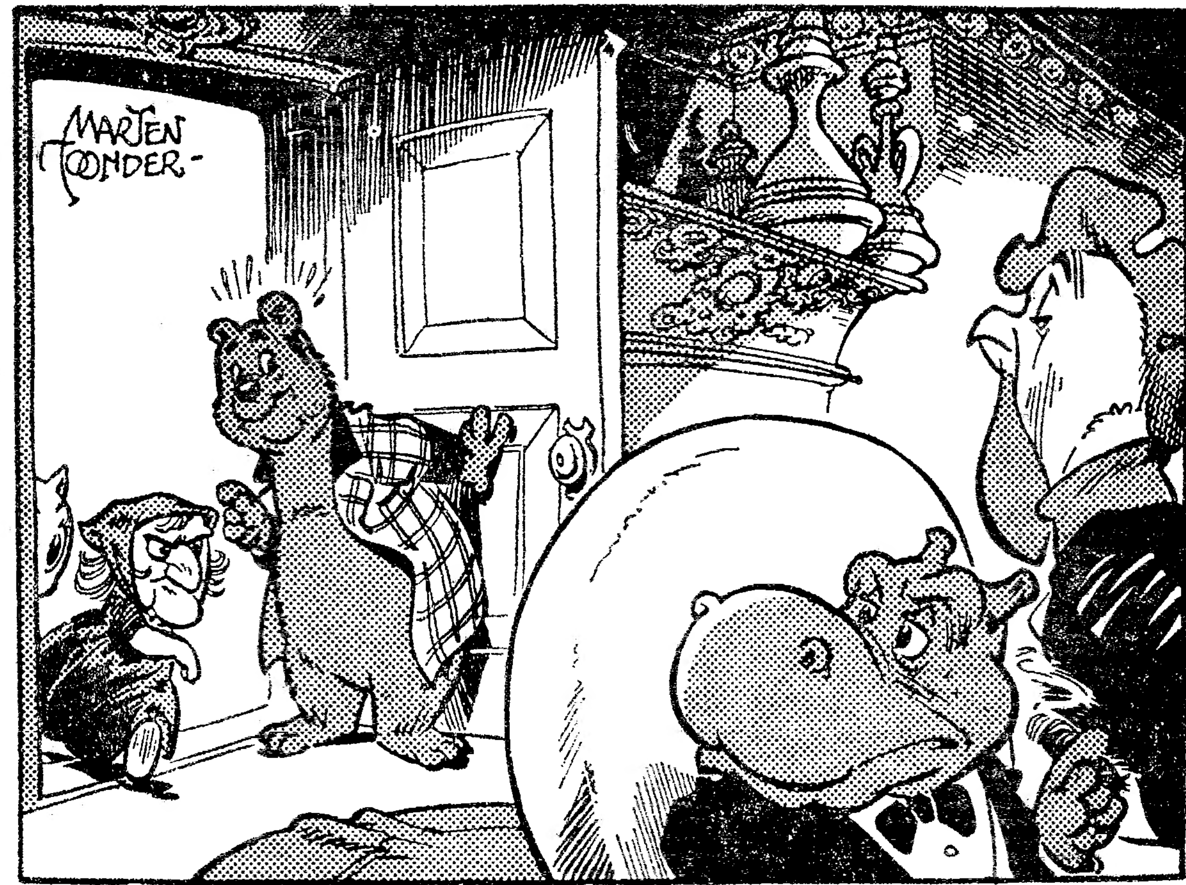
Voordat de bediende nadere uitleg had kunnen geven werd hij ruw opzij gestoten om plaats te maken voor een bejaard vrouwspersoon. De regen droop haar uit de morsige kleding en een onaangename glimlach vertrok haar gelaat toen ze naar het groepje bij de haard keek.

”De erfpacht verloopt over een week!”, riep ze met krassende stem. ”Als de maan vol is, zijn er negenennegentig jaren om! Er moet betaald worden, anders vervalt de grond aan mij. Ik ben Grit van de Gorregrot, je weet wel. De eigenares. Hèhèhèhè!”

”W-wat be-betekent d-dit?”, stamelde heer Bommel in grote verwarring. ”Erf... erfpacht? Op mijn voorvaderlijk slot? Dit moet een vreselijke vergissing zijn! U bent hier verkeerd, mevrouw!”

7027. Heer Bommel liep haastig naar de onverwachte bezoekster, duwde haar de gang op en sloot toen de deur achter zich dicht.

”Wat betekent dat?”, vroeg hij met gedempte stem. ”Erfpacht op mijn voorvaderlijk slot? Dit is heel vreselijk voor een heer, die gasten heeft, als u begrijpt wat ik bedoel! Bommelstein is natuurlijk mijn eigendom! Het moet een vergissing zijn, bedoel ik.”

”Dat dacht je maar!”, kraste het oude mens, terwijl ze hem een gele blik toewierp. Ik kom van ver, door regen en wind; en niet eens een hapje van je pudding kan er voor mij af! Maar betaald moet er worden; volgens het contract! Elke negenennegentig jaar vervalt de pacht van mijn grond; dat staat hier zwart op wit!”

Ze trok een oud document uit haar morsige kleding en hield dat grijnzend omhoog.

”Ik wil er niets meer over horen!”, riep heer Ollie boos. Maar Tom Poes, die hem uit de kamer gevolgd was, wierp een scherpe blik op het vergeelde papier en trok hem aan zijn jas.

”Het ziet er nogal echt uit”, fluisterde hij. ”U kunt beter een beetje vriendelijk zijn, anders komt er misschien narigheid van.”

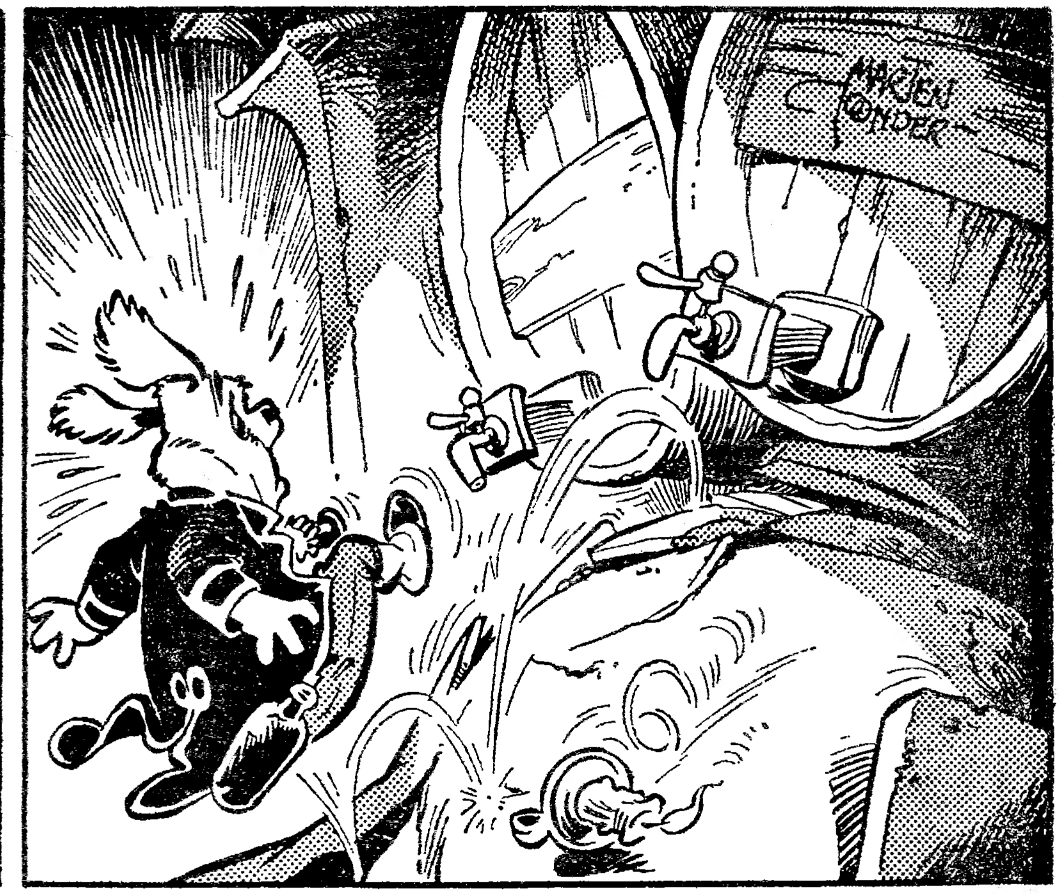
”Een heer is altijd vriendelijk”, zei heer Bommel een beetje inzakkend. ”Gastvrij, bedoel ik. Over pacht wil ik niets meer horen, maar in mijn pudding wil ik niet klein zijn als buiten de noordwester woedt. Komt u een ogenblikje binnen, mevrouw.”

Hij opende de deur en wendde zich met een verlegen lachje tot zijn gasten, die voor de haard op de port zaten te wachten.

”Dit is eh.... mevrouw Grit”, sprak hij. ”Ze komt hier door regen en wind een zaak bespreken, waar ik niet over praten wil. Maar een stukje taart kan er wel af, dat zullen de heren met me eens zijn, in dit noodweer.”

7028. Joost was intussen in de kelder afgedaald, en, bijgelicht door een kaars, trad hij nu op enige grote vaten toe die daar op hun stutten rustten.

Zorgzaam zocht hij een lege fles uit en hield die onder een van de kranen.

"Het is héél betreurenswaardig om zo port te moeten serveren", sprak hij tot zichzelf. "De drank is niet gechambreerd en heeft geen tijd om na het tappen tot rust te komen. Wat zal de markies er wel niet van zeggen?"

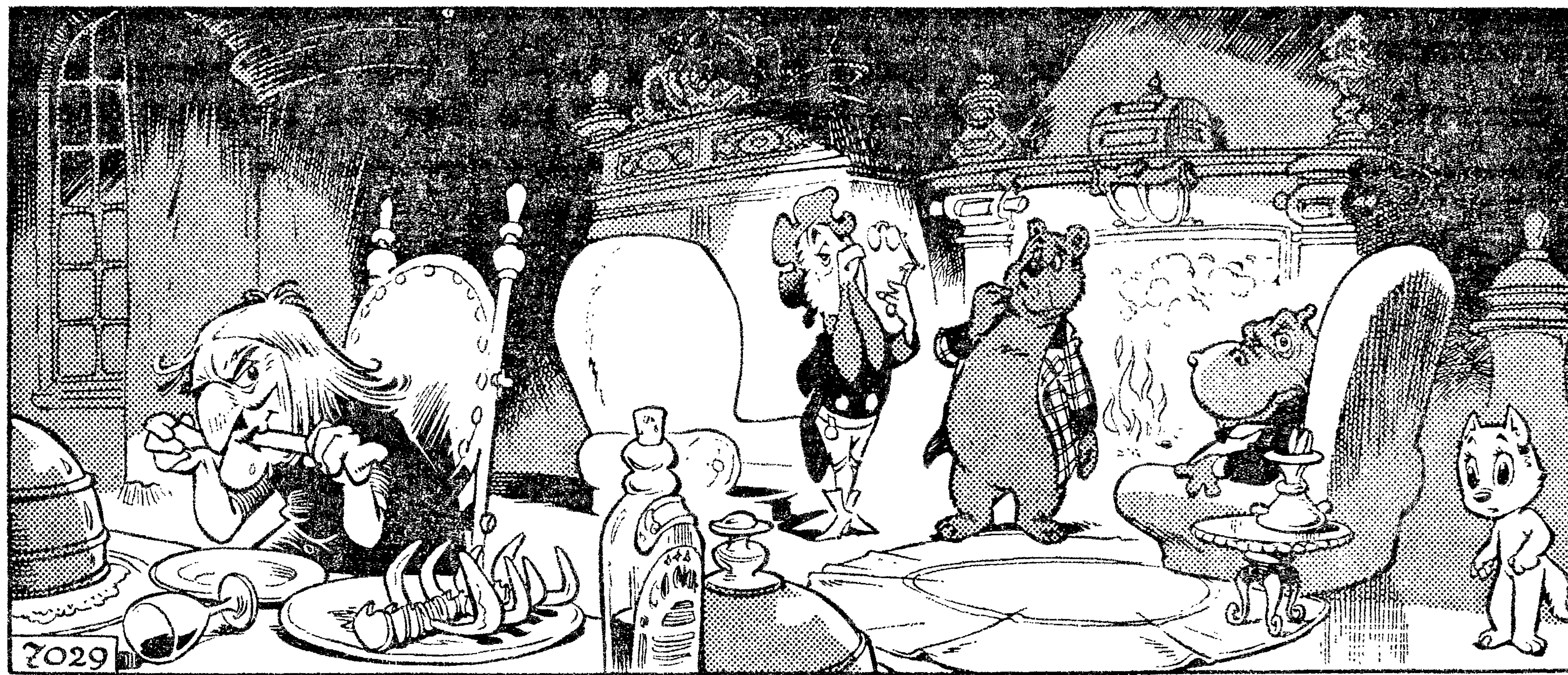
Hij opende de kraan en liet de rode straal voorzichtig in het glaswerk lopen, ervoor zorgende dat er geen drupje verloren ging.

"Trouwens", hernam hij, "de komst van die oude dame zal ook al storend op de spijsvertering werken, wanneer ik zo vrij mag wezen. Hier kan niets goeds uit komen...."

Op dat moment klonk er een dof gerommel onder de keldervloer, en een trilling voer door het gebinte. Joost richtte zich haastig op en wierp een ongeruste blik om zich heen.

"W-wat is dat?", mompelde hij met bevende lippen. "Z-zou d-dat een aardbeving zijn? Ik kan b-beter naar b-boven gaan...."

Maar daar kreeg hij de tijd niet voor. De tegels waarop hij stond, werden met grote kracht omhoog gedrukt, zodat hij zijn evenwicht verloor en dreunend ter aarde stortte. Voor zijn uitpuilende ogen viel het vat van zijn steunen, en terwijl de kostelijke port kletterend in de ontstane scheuren verdween, doofde de kaars.

7029. In de eetzaal heerste een gedrukte stilte, die slechts verbroken werd door het knetteren van de haard en de knagende en slobberende geluiden van de bezoekster die een been afkloof.

”Fi donc”, prevelde de markies. ”Dit is storend voor de digestie, amice. Het gedicht, dat ik wilde zeggen is mij vergaan.”

”Ach, ik dacht: een stukje taart...” zei heer Ollie verslagen. ”Het is slecht weer, en ik meende.... Maar mevrouw heeft honger, geloof ik. En nu loopt het een beetje uit de hand.”

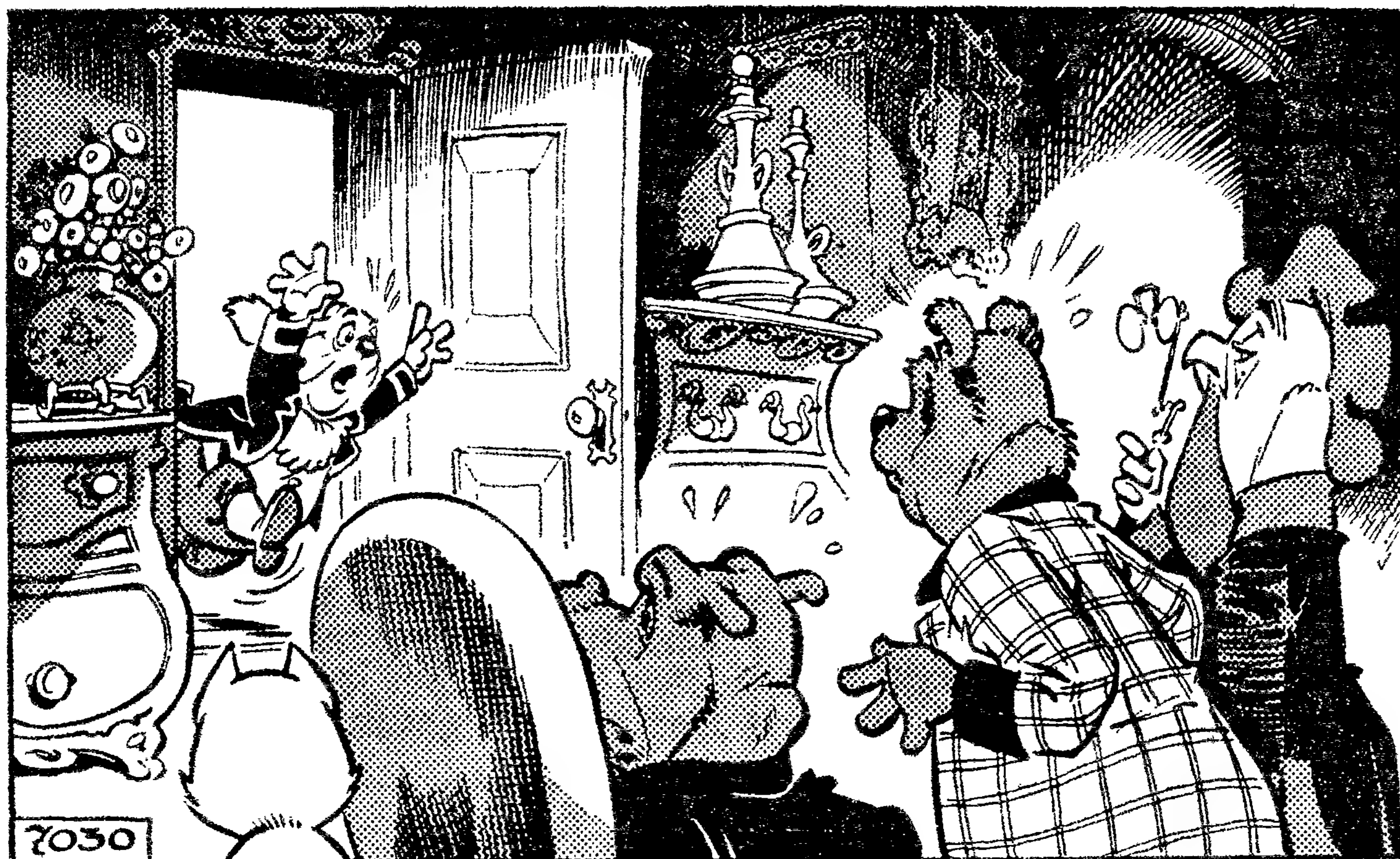
”Het is gewoon vet”, riep het oude mens met volle mond. ”Maar het wil er best in, hoor. Jij weet wat een gast toekomt. Ik zal het goed met je maken. Die pacht, hè? Je krijgt een week om te betalen. Als de maan vol is moet je een talent geven, zoals in het contract staat. En als je dat niet doet vervalt de grond weer aan mij. Ik wil die aan mijn zoon geven, zie je? Het ventje moet er nodig uit, want hij groeit zo uit zijn krachten.”

”Pacht?”, riep heer Bommel ongelukkig. ”Dit is mijn voorvaderlijke grond, en ik wil niets meer over pacht horen! Uit!”

De tafelende dame rukte de laatste vleesresten van de kluif en wierp die toen achter zich op de grond, terwijl ze in een kakelend lachje uitbarstte.

”Parbleu”, mompelde de edelman, die het gebeuren door zijn lorgnon gadesloeg.

”Als ik dit geweten had, zou ik uw uitnodiging hebben afgeslagen. Het is plat om zijn hospita op een etentje te noden wanneer men zijn huur niet kan betalen. Hoogst stuitend, amice.”

7030. "Als ik had geweten, dat ge uw hospita had uitgenodigd zou ik stellig bericht van verhindering hebben gegeven", prevelde de markies. "Het bederft mijn digestie en ik voel, dat ik beter kan gaan, dan verder op de port te wachten."

Op dat moment werd de deur opengerukt en de bediende Joost snelde zonder kloppen naar binnen.

"De port!", riep hij uit. "Met uw goedvinden, heer Olivier! De port lekt in de fundamenten. Uit het vat, door een spleet in de grond! Het is héél betreurenswaardig!"

"W-wat be-bedoel je?", vroeg heer Ollie. Hij voelde, dat het allemaal te veel voor hem begon te worden, en het zweet brak hem uit.

"K-kalm, bedoel ik", hernam hij met grote zelfbeheersing. "Roep niet zo en leg rustig uit wat er aan de hand is. Begrijp je dan niet, dat dit alles heel slecht is voor die gestie?"

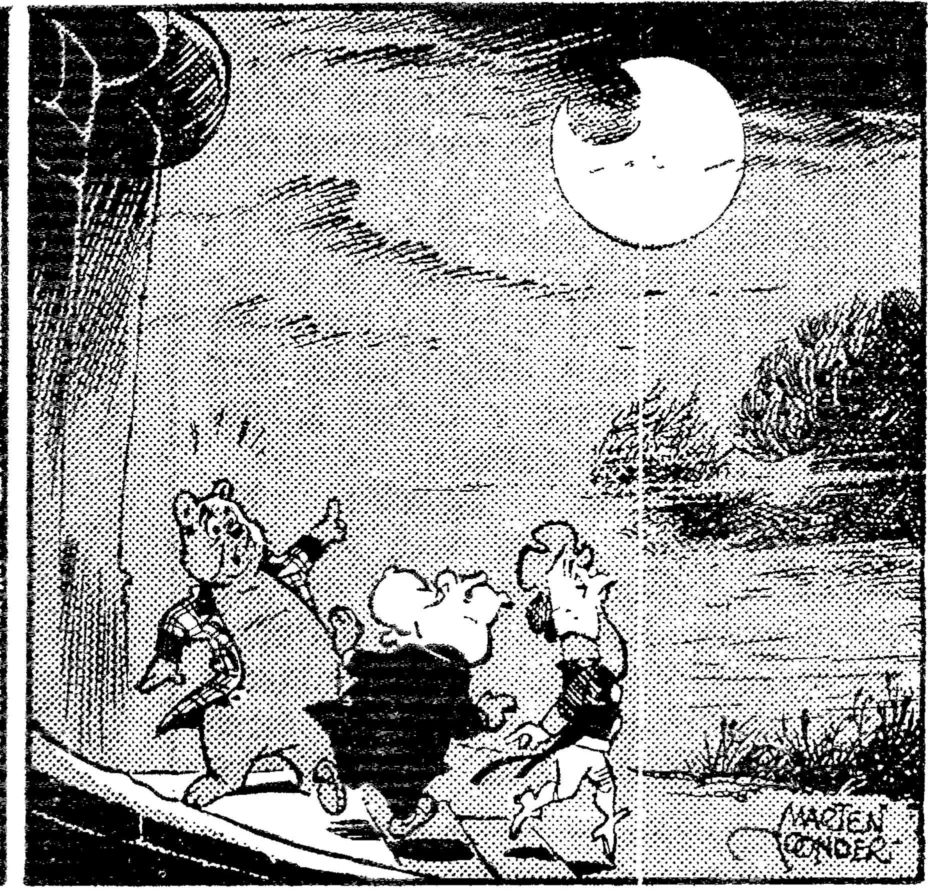
"Er was een aardbeving!", riep Joost verwilderd. "Het begon met een raar gerommel onder de vloer in de kelder, als ik mij zo mag uitdrukken. En toen barstte alles open en het vat brak en ik viel heel lelijk, als u mij toestaat...."

Verder kwam hij niet, want het oude mens wierp haar stoel om en barstte in een kakelend gelach uit.

"Aardbeving!", riep ze krijsend. "Hèhèhèhè! Wel ja! Het is de erfpacht, die begint te vervallen, vent! De volgende week kom ik mijn talent halen, want dan moet je betalen. En anders....!"

7031 ”De volgende week kom ik je talent halen”, zei de oude dame, terwijl ze de kamer uitliep. ”Als je niet betalen kan zou ik maar vast gaan verhuizen, als ik jou was. Want dan ziet het er niet best voor je uit, als erfpachter zijnde.” ”Ik ben g-geen erf-erfpachter”, stamelde heer Bommel, die haar ingezakt volgde. ”Ik ben heer van Bommelstein en aanpalende landerijen en zo – en over die pacht wil ik geen woord meer horen.”

Het mens rukte de deur open en stapte naar buiten zonder antwoord te geven. Een ogenblik meende heer Ollie boven het gieren van de wind uit een kakelend gelach te horen; maar het geluid stierf snel weg, en toen hij over de drempel stapte lag de omgeving verlaten in het maanlicht.

”W-waar is ze gebleven?” vroeg hij zich af. ”Dat is toch vreemd; zo is ze er en zo is ze weg! Het is allemaal héél vreselijk voor een heer die van een rustig glas port na de maaltijd houdt...”

Op dat ogenblik werd zijn aandacht getrokken door een donkere schaduw, die langs de maansikkel vloog, en ontzetting maakte zich van hem meester. Voordat hij echter een kreet had kunnen slaken, betraden zijn gasten het bordes om de gastvrije woning te verlaten.

”Bedankt voor het etentje, amice”, zei de burgemeester wat stijfjes. ”We moeten weer eens gaan.”

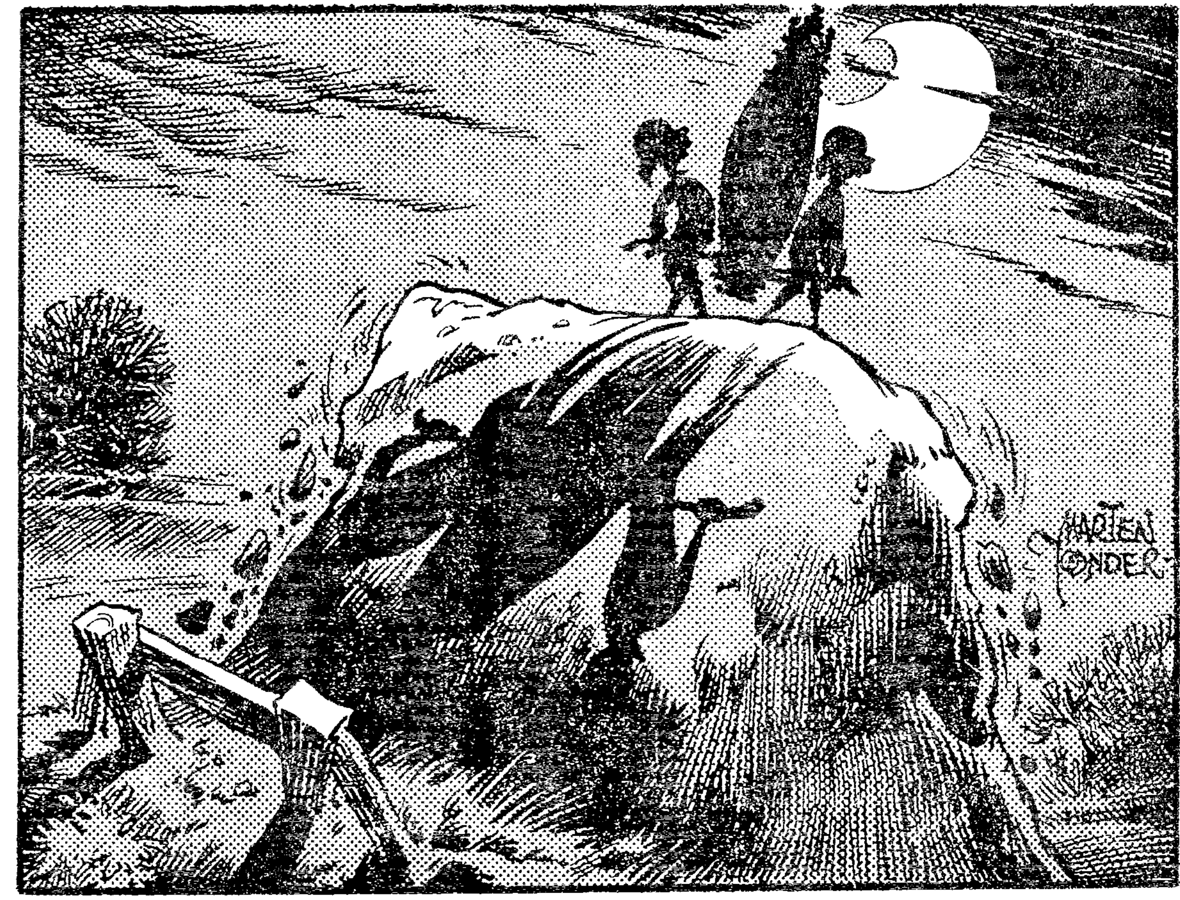
”En effet”, sprak de markies. ”Dan kunt ge de besognes met uw hospita afhandelen. Adieu.”

”Het w-was g-geen hos-hospita!” riep heer Bommel met overslaande stem. ”Het was een h-heks. Ik zag haar vliegen op een bezem!”

Zo sprekende wees hij overspannen naar het zwerk. Maar daar was niets te zien dan enkele wolkenslierten die door de afnemende storm werden voortgejaagd.

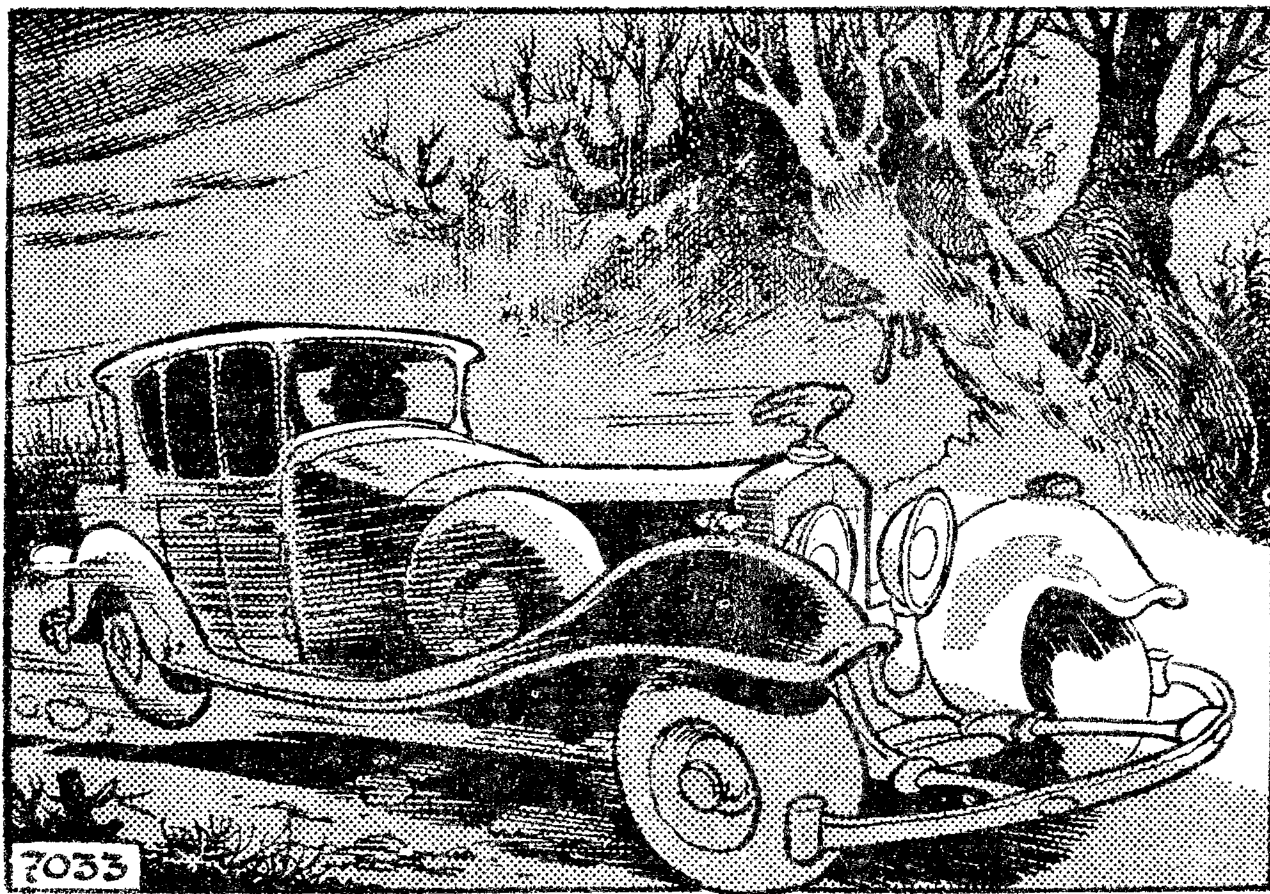
7032 De markies nam plaats in zijn draagkoets en de dragers zetten zich met gelijkmatige tred in beweging. De storm was afgenomen maar de wolken ijlden nog langs het zwerk zodat de maan vreemde schaduwen over het pad wierp.

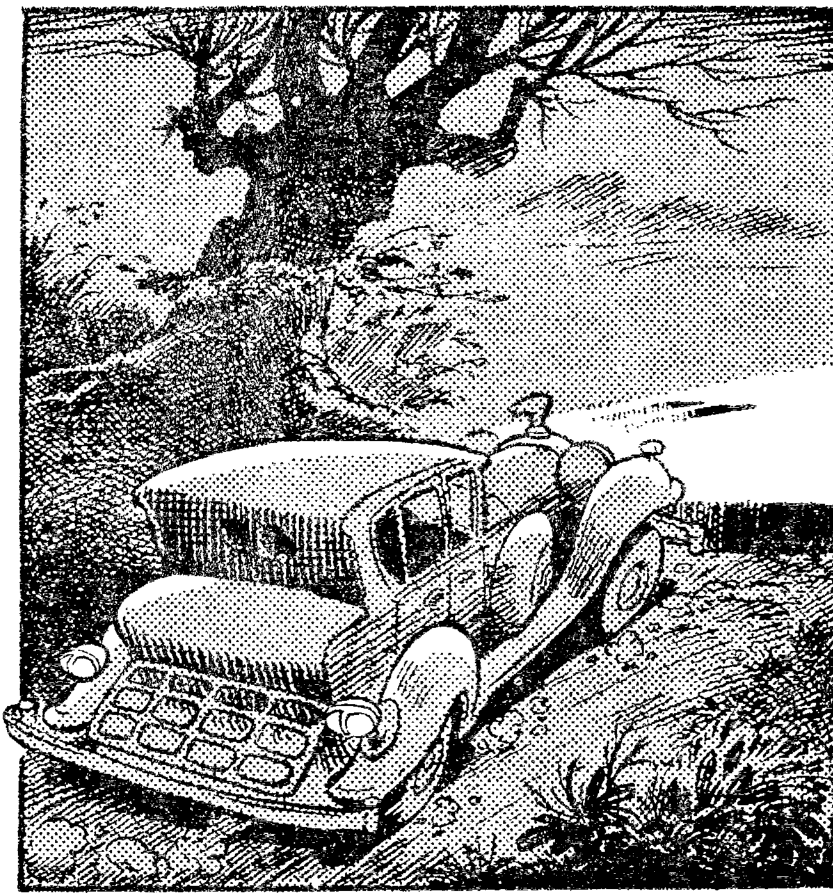
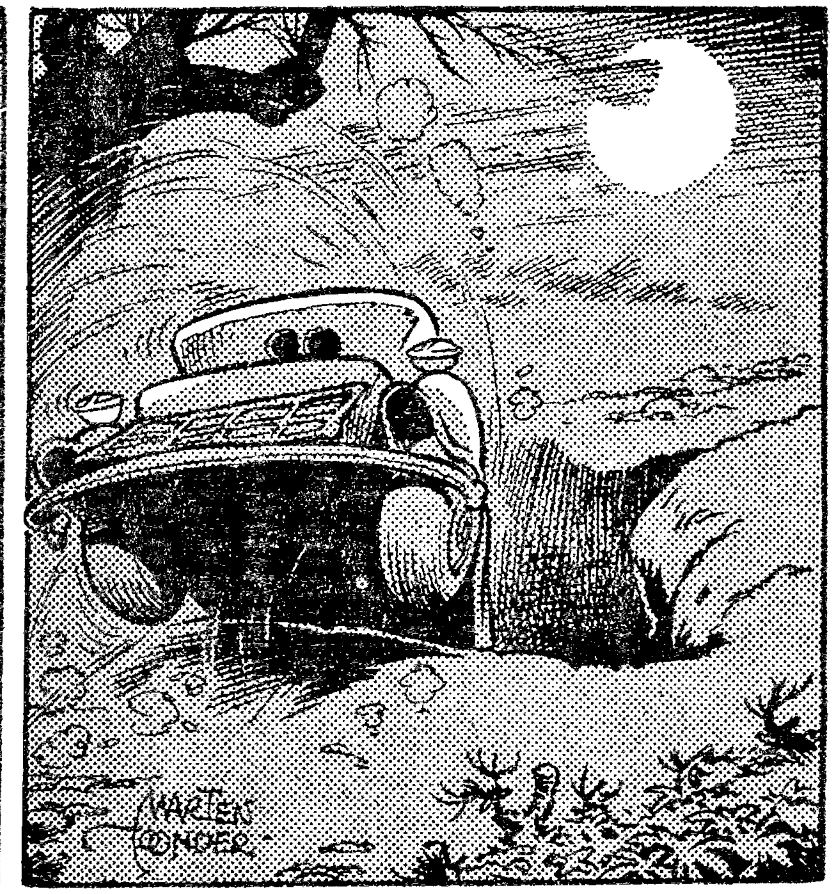
"Fi donc", prevelde de edelman, terwijl hij de gordijntjes sloot om er geen last van te hebben. "Men kan toch eigenlijk geen invitatie van deze parvenu aannemen. De schotel was niet onsmakelijk, maar dat was die obscure hospita wèl. Hoe plat om eh... Bommel om zijn talent te vragen, waar iedereen bij zit! Trouwens, wat bedoelde het mens?"

Op dat moment voer er een schok door het koetsje, zodat de heer de Cantecler tegen de achterwand geworpen werd. En voordat hij zich had kunnen herstellen werd zijn zitplaats op ruwe wijze heen en weer geslingerd, zodat hij lelijk de neus stootte.

Zijn scherpe terechtwijzingen werden overstemd door de angstkreten van de knechten, en toen de markies ontdaan naar buiten blikte, trof een vreemd schouwspel zijn oog.

Het gedeelte van de weg waarop het voertuigje zich bevond was plotseling in beweging gekomen. Het rees alsof een onderaardse kracht het omhoog drukte, en voordat er twee minuten verlopen waren stond de draagkoets op een steile heuvel, die boven de boomtoppen uitstak. Het was duidelijk, dat verdere voortgang onmogelijk was; de dragers staarden met sidderende knieën in een diepe afgrond.

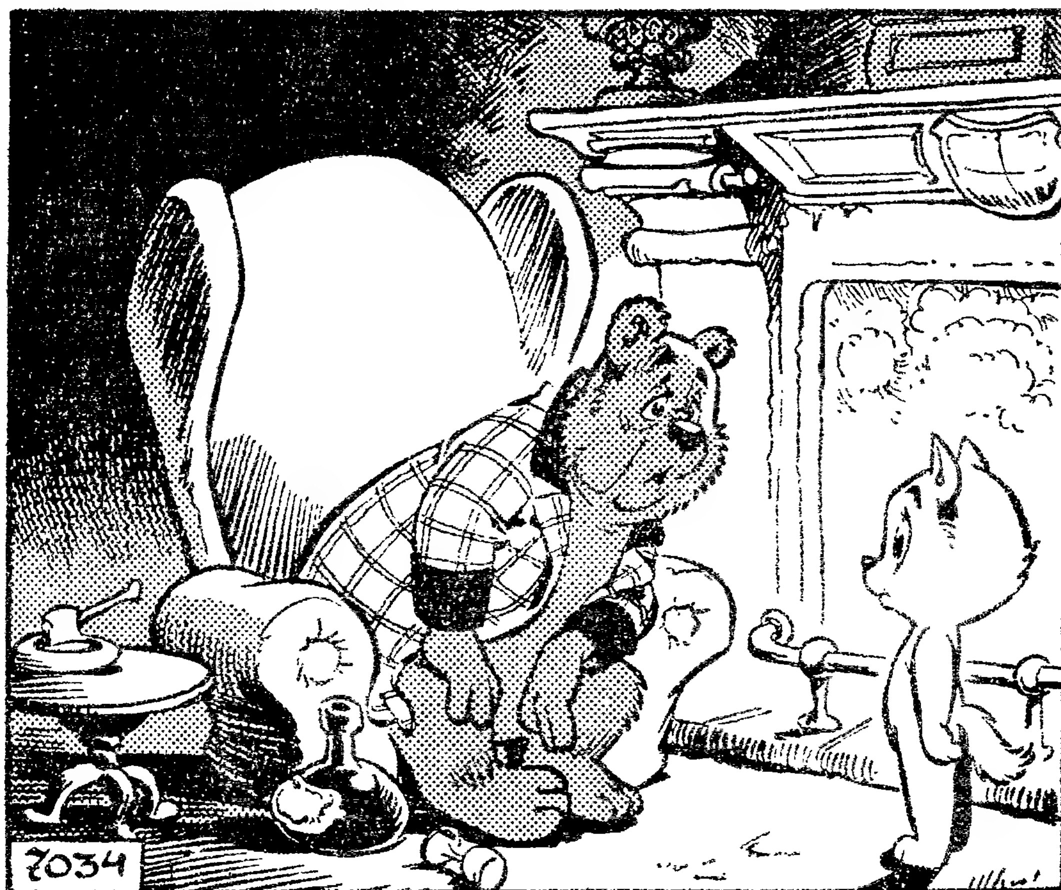

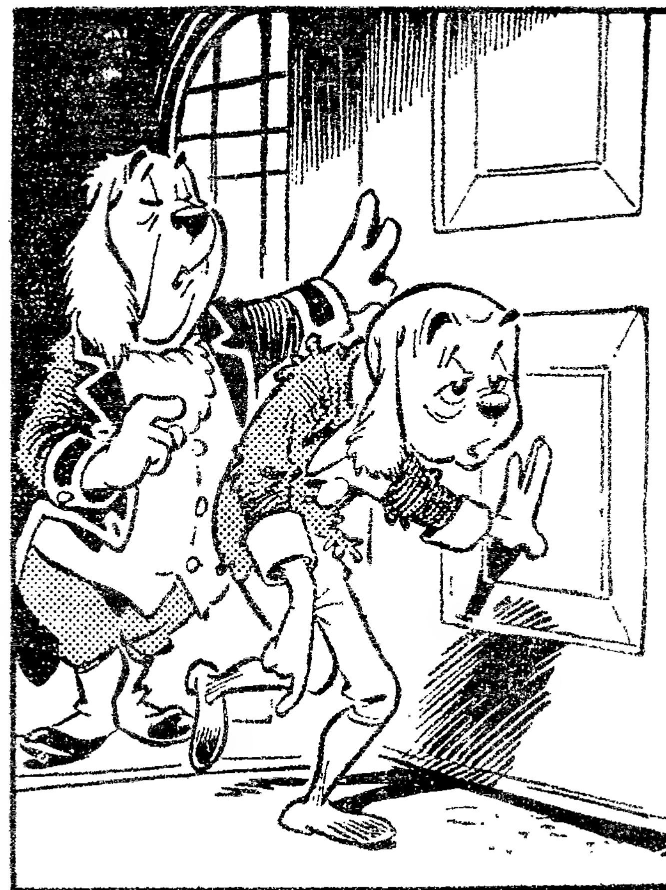
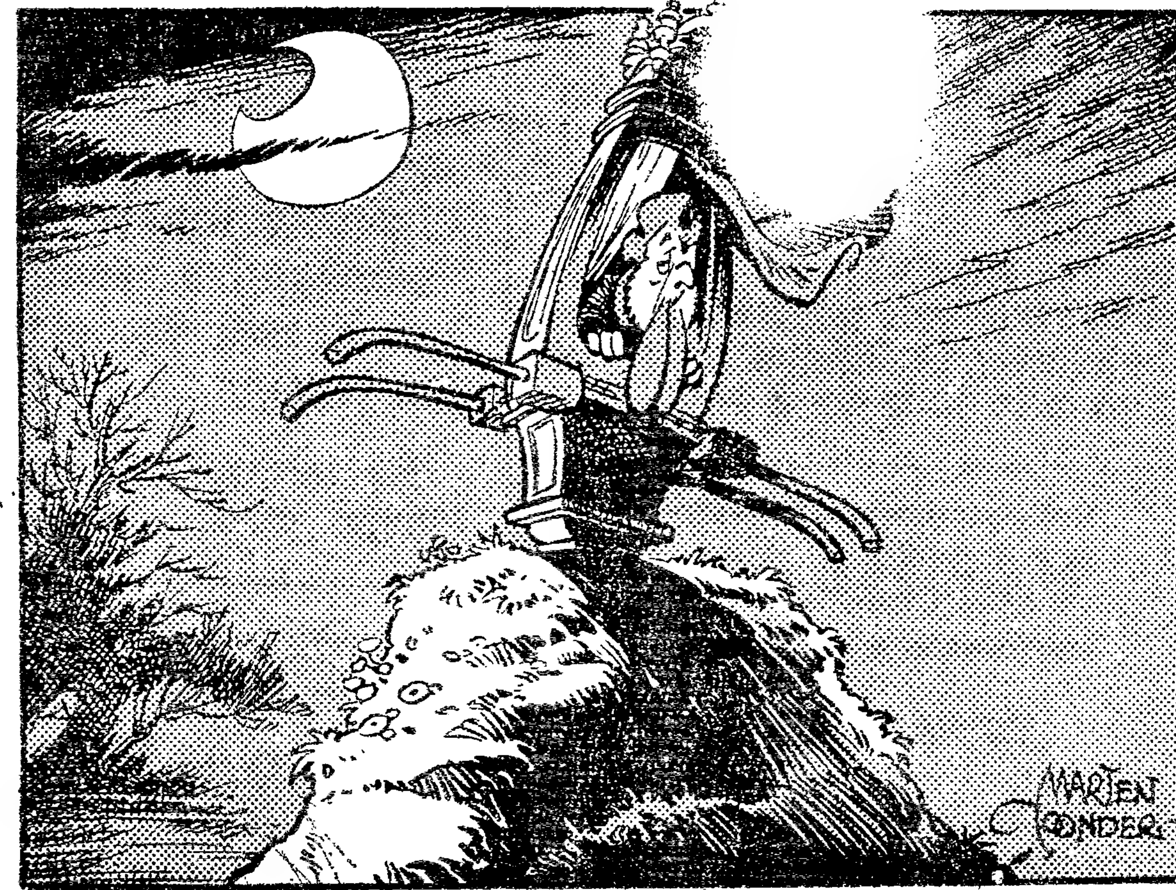
7033 Intussen liet burgemeester Dickerdack zich huiswaarts rijden. Het zachte gezoem van zijn twaalf cilinders werd overstemd door het fluiten van de wind, en met een huivering sloot hij het portierraampje.

"Nog kou vatten ook", mompelde hij misnoegd. "Het is al erg genoeg, dat ik last van mijn spijsvertering heb na al die onrust bij dat etentje. De port ben ik er bij ingeschoten, en ik heb niet eens pilletjes bij me. Er is toch ook altijd wat met die Bommel. Héél vervelend, om nu weer betrokken te raken bij zijn huiselijke moeilijkheden, terwijl ik nog best een stukje taart had gelust. Doe het maar kalmpjes aan, Prikgaren; ik kan niet tegen schokken!" "Heel goed, meneer", zei de chauffeur beleefd. Op dat moment ontstond er plotseling een groot gat in de weg vóór hem, zodat hij geschrokken op de rem trapte. Het was echter te laat.

De wagen gleed gierend een eindje door: de voorwielen en de neus verdwenen over de rand, en daarop dook het voertuig voorover in de krater.

Het gaf een daverende slag; doch deze verwoei met de opstijgende stofwolken in de storm. Toen lag het landschap weer vredig in het maanlicht, en alleen de achterkant van de automobiel die glanzend boven de weg uitstak, duidde er op dat hier een vreemd ongeluk gebeurd was.

7034 Het was reeds diep in de nacht, maar heer Bommel zat nog steeds in zijn stoel bij de haard en staarde teneergeslagen voor zich uit.

”Wie had dat kunnen denken”, mompelde hij. ”Alles was zo prettig, met een lekker voorafje en een gebonden soepje en een mooi gebraad en met lieden van stand om mij heen in mijn voorvaderlijk slot. En toen ineens dat mens met die pacht! Het was héél vreselijk! Dat dit nu juist moest gebeuren waar de markies bij was. Die is altijd zo uit de hoogte. Hij wou niet eens geloven, dat het een heks was die mij voor aap wilde zetten, als je begrijpt wat ik bedoel...”

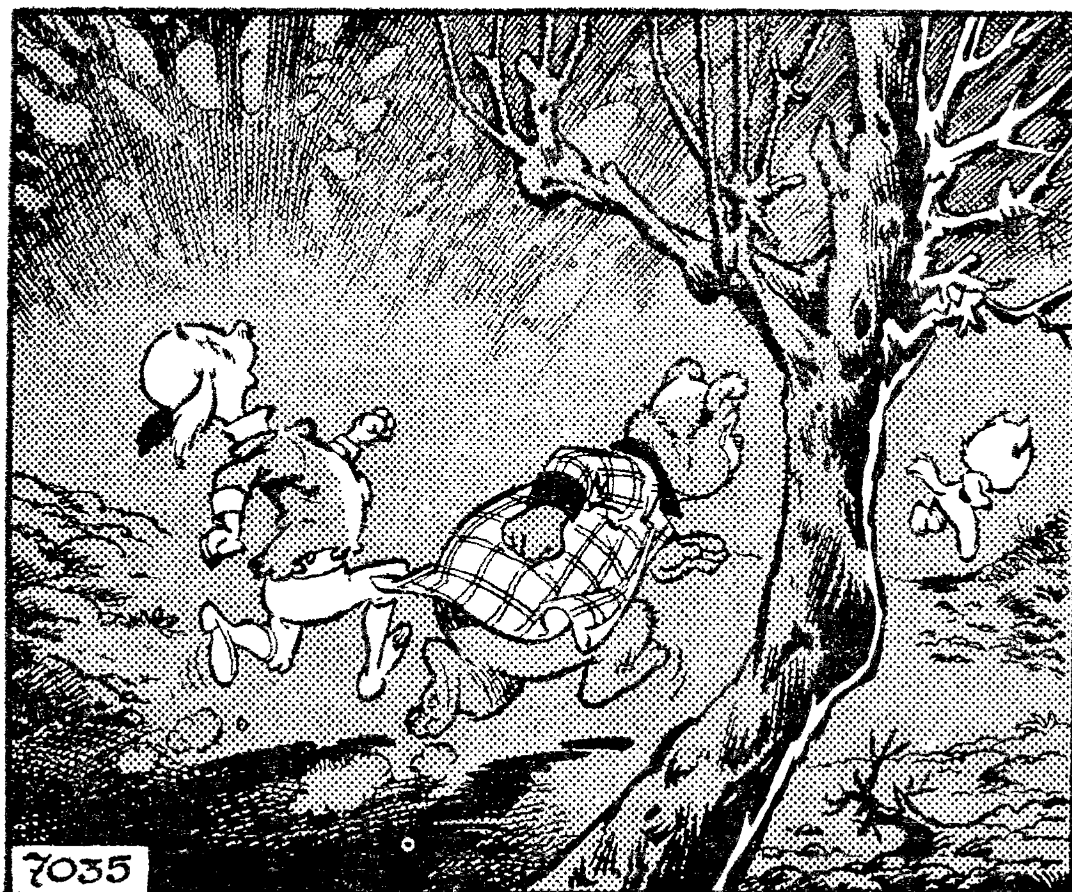
”Dat wilde ze niet”, zei Tom Poes. ”Het was haar werkelijk om de erfpacht te doen!

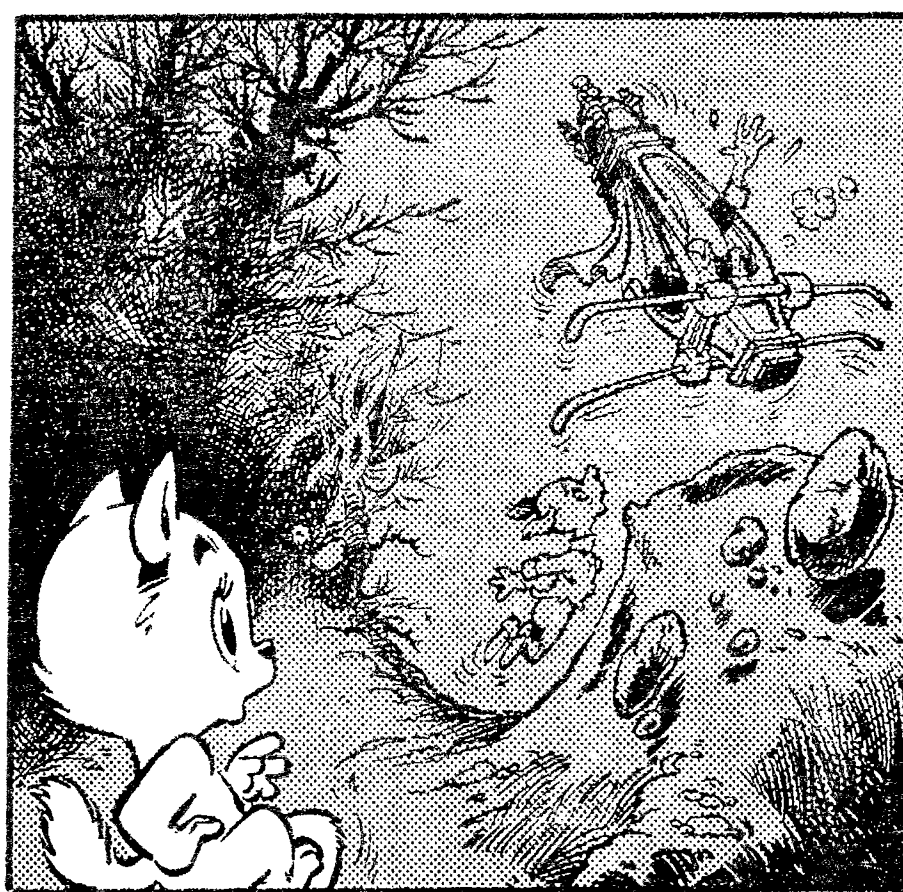
Verder kwam hij niet, want de deur werd na een korte klop geopend. ”Hier is iemand om u te spreken, met uw welnemen”, sprak Joost, terwijl hij vermoeid op een verscheurde gedaante wees.

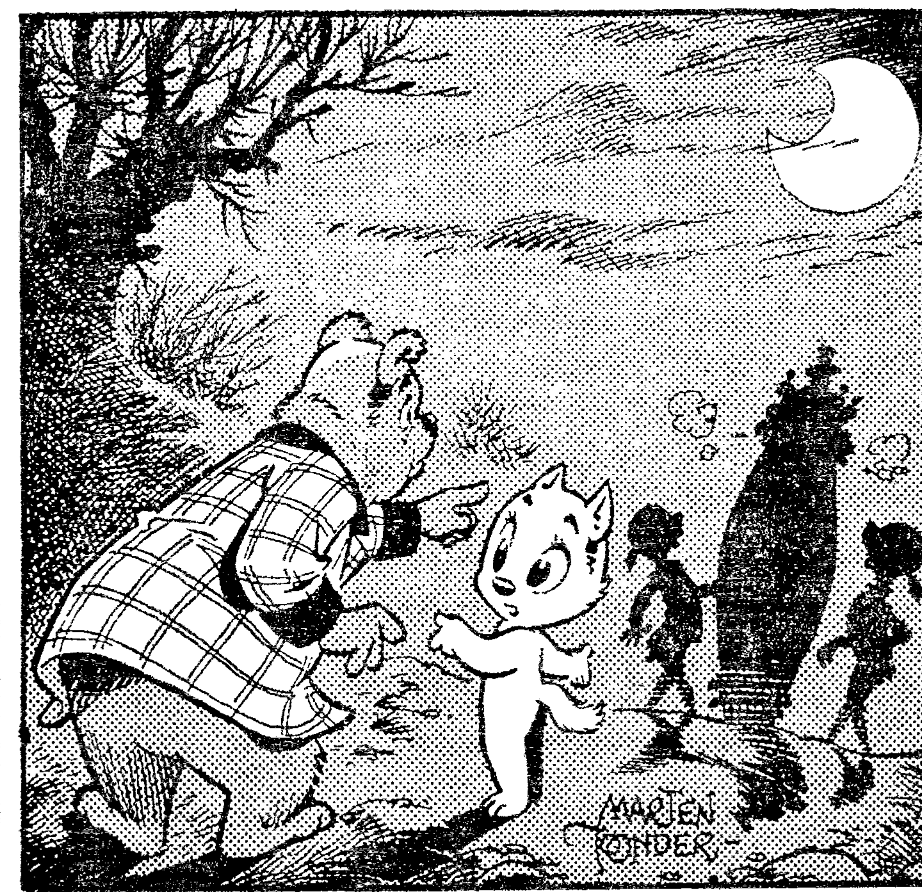
Het was een van de dragers van de markies, die zich met levensgevaar van de heuvel had laten zakken om hulp te gaan halen.

Dit was wel nodig, want de verfijnde edelman was niet in staat om de afdaling op eigen krachten te verrichten.

”Het is affreus”, prevelde hij, terwijl hij ingezakt uit de draagkoets in de afgrond blikte. „Om deze eh... Bommel om hulp te moeten vragen! Maar ik kan toch niet op deze hoogte blijven? Het is niet normaal!”

7035. Er wordt nooit vergeefs een beroep op heer Bommel gedaan, wanneer iemand in nood is. Toen hij dan ook hoorde, dat de markies de Cantecler in gevaar was door de onverwachte vorming van een afgrond, snelde hij onmiddellijk zijn huis uit om hulp te gaan bieden.

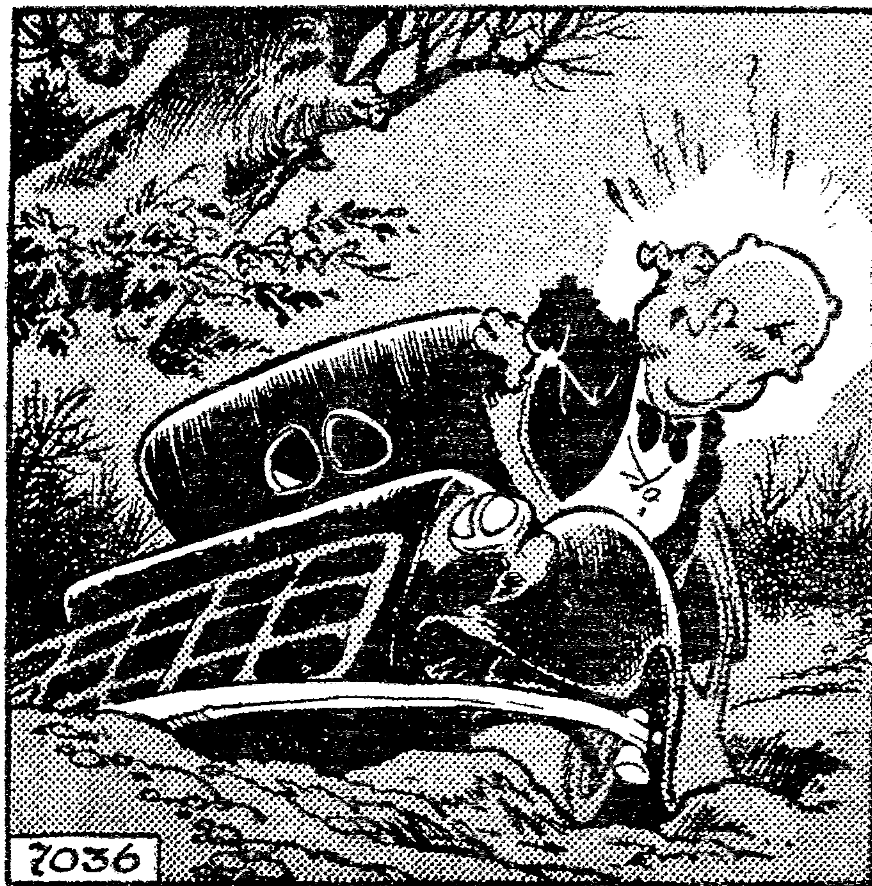
„Ik begrijp niet", hijgde hij al dravend. „Hoe kan de weg nu ineens omhoog gaan? Er was vanavond een aardbeving in mijn kelder, zou die er iets mee te maken hebben? Het is niet normaal!"

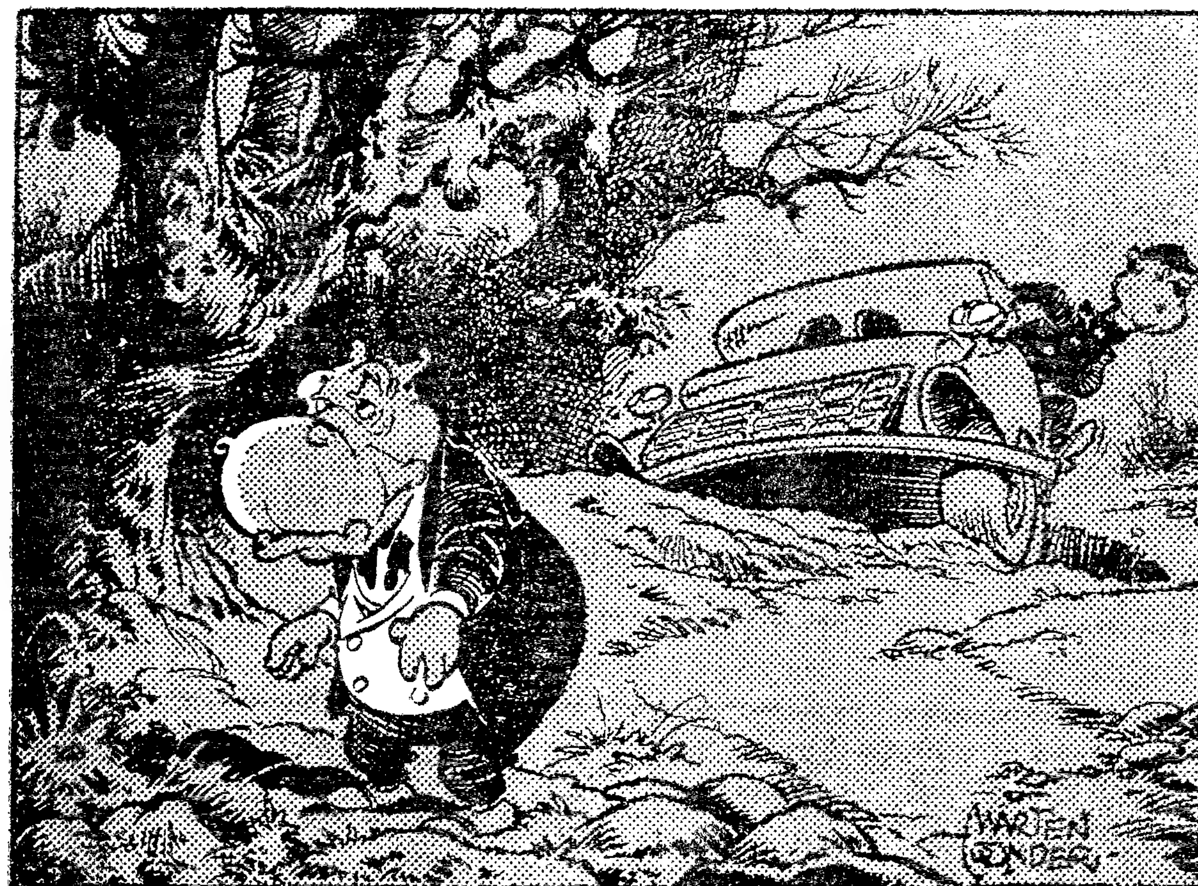
„Zegt u dat wel!" riep de drager, die naast hem rende. „Als ik het niet met mijn eigen ogen gezien had zou ik het niet geloven. Hier voorbij de bocht is het; dan kunt u zichzelf overtuigen."

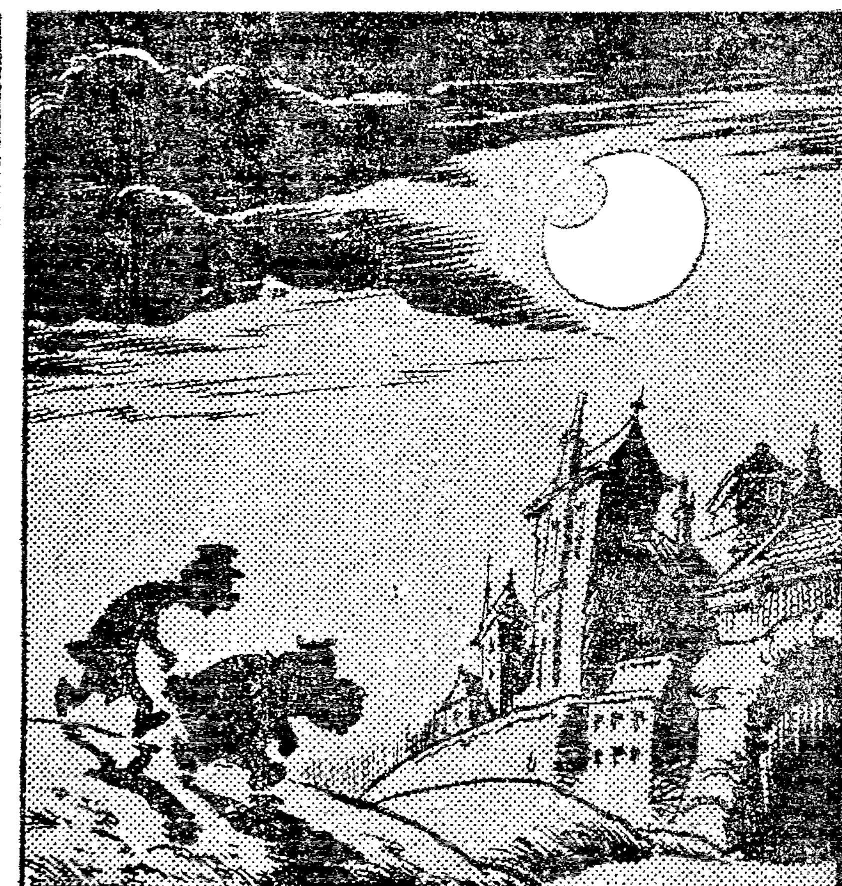
Tom Poes was echter de eerste, die het vreemde natuurverschijnsel in het oog kreeg. Hij rende een eindje voor de anderen uit, en toen hij de kromming in de weg genomen had, zag hij de draagkoets op een steile heuvel in het maanlicht staan. Maar nog voordat hij de plek bereikt had begon de bodem te verzakken, en de hele aardhoop verdween alsof hij er nooit geweest was.

„Waar is het dan?" vroeg heer Ollie, die nu ook de plek bereikt had. „Ik zie helemaal geen afgrond! Daar staat de koets, heel gewoon! Men houdt mij opnieuw voor de mal; als je begrijpt wat ik bedoel!"

„Er wàs een afgrond!" zei Tom Poes. „Ik heb zelf gezien, dat dat draagstoeltje op een berg stond. Maar die is ineens verdwenen. Hm, dat rare mens dat vanavond op Bommelstein kwam was toch misschien wel echt een heks. U kunt beter die erfpacht betalen, heer Ollie!"

7036. Burgemeester Dickerdack herstelde zich langzaam van de schokken. Hij trok zijn neus uit de snelheidsmeter en kroop kreunend op de leuning van de voorbank om het achterraampje open te draaien.

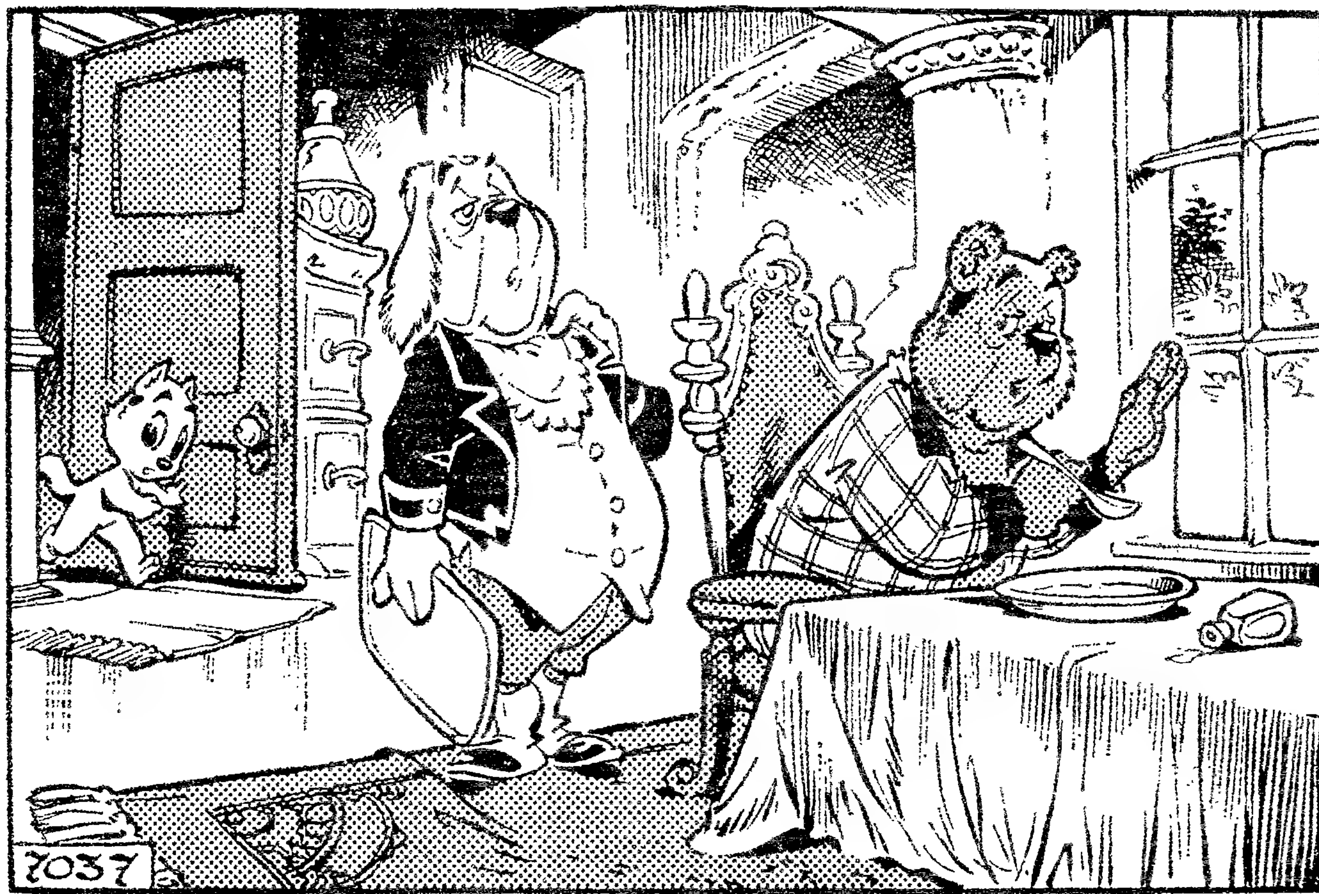
„Wat moet er op deze manier van mijn spijsvertering worden?" vroeg hij zich af, terwijl hij zich langzaam door de ontstane opening wrong. „Deze avond zal mij lang heugen, dat voel ik nu al!"

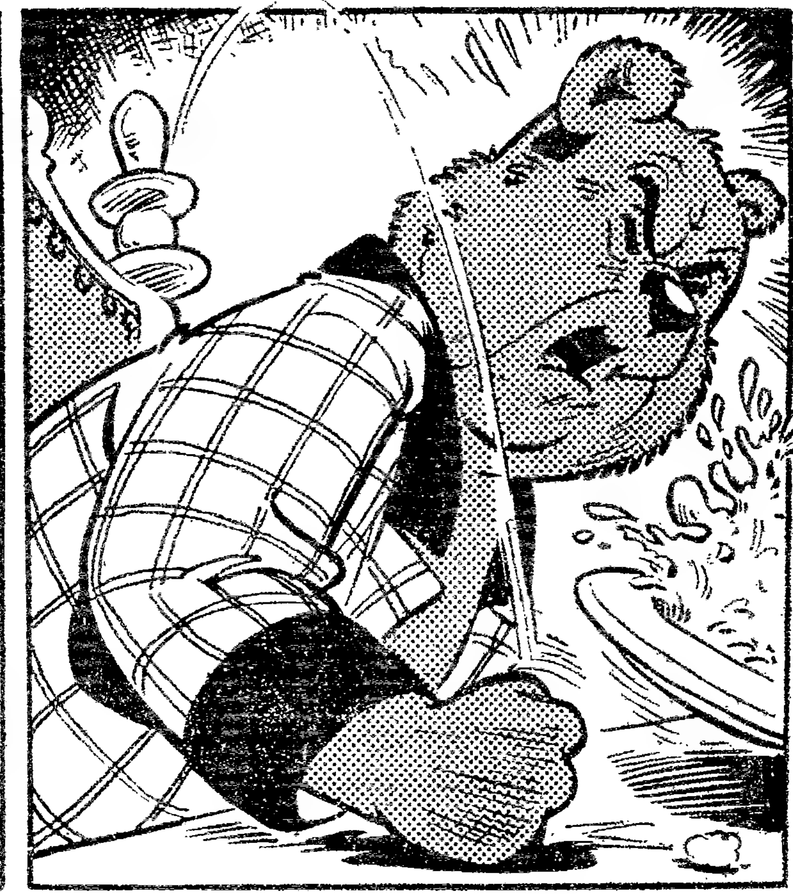
Zo denkende liet hij zich voorzichtig op de grond zakken en keek glazig rond. „Wat zullen de kranten wel niet zeggen?" hernam hij mompelend. „Na een feestje met grote snelheid in een gat gereden! Hoe heb je dat kunnen doen, Prikgaren?"

„Ik heb niets gedaan, meneer!" riep de chauffeur, die hem uit het raampje volgde. „Heus niet! De weg was heel normaal, een beetje gladdig van de regen, maar verder niets. En ineens kwam er een scheur in, en voordat ik kon remmen was er een diep gat. Zo maar, vanzelf! Het is niet normaal!"

Het vervallen gelaat van de magistraat nam een peinzende uitdrukking aan. Hij liet zijn blikken op de mistslierten rusten die door de storm werden voortgejaagd en huiverend luisterde hij naar het gejoel van de wind in de boomtakken.

„Hier is iets vreemds aan de hand", sprak hij, terwijl hij moeilijk in de richting van de stad begon te lopen. „Het is een ongeluksavond, en ik begin te geloven, dat er misschien toch een heks in het spel is, Prikgaren! Een heks!"

7037. Heer Bommel at de volgende morgen met lange tanden van de ochtendpap, die Joost lusteloos binnen bracht.

„Ik hoop, met uw goedvinden”, sprak de bediende, „dat u beter hebt geslapen dan ik. Het is héél betreurenswaardig om de port in de fundamenten te zien lopen wanneer men met grote zorg een maaltijd heeft bereid en getableerd. Trouwens, de scheur in de kelder werkt nog steeds.”

„Bel maar een metselaar op”, zei heer Ollie landerig. „En we kunnen gisteravond maar beter vergeten, als je begrijpt wat ik bedoel.”

„Zoals u wilt”, gaf de knecht toe. Hij verliet het vertrek op hetzelfde moment, dat Tom Poes de kamer binnenkwam.

„Ik heb vannacht nog eens over gisteravond gedacht”, begon die. „Het is toch een vreemde geschiedenis met die aardbeving in de kelder.”

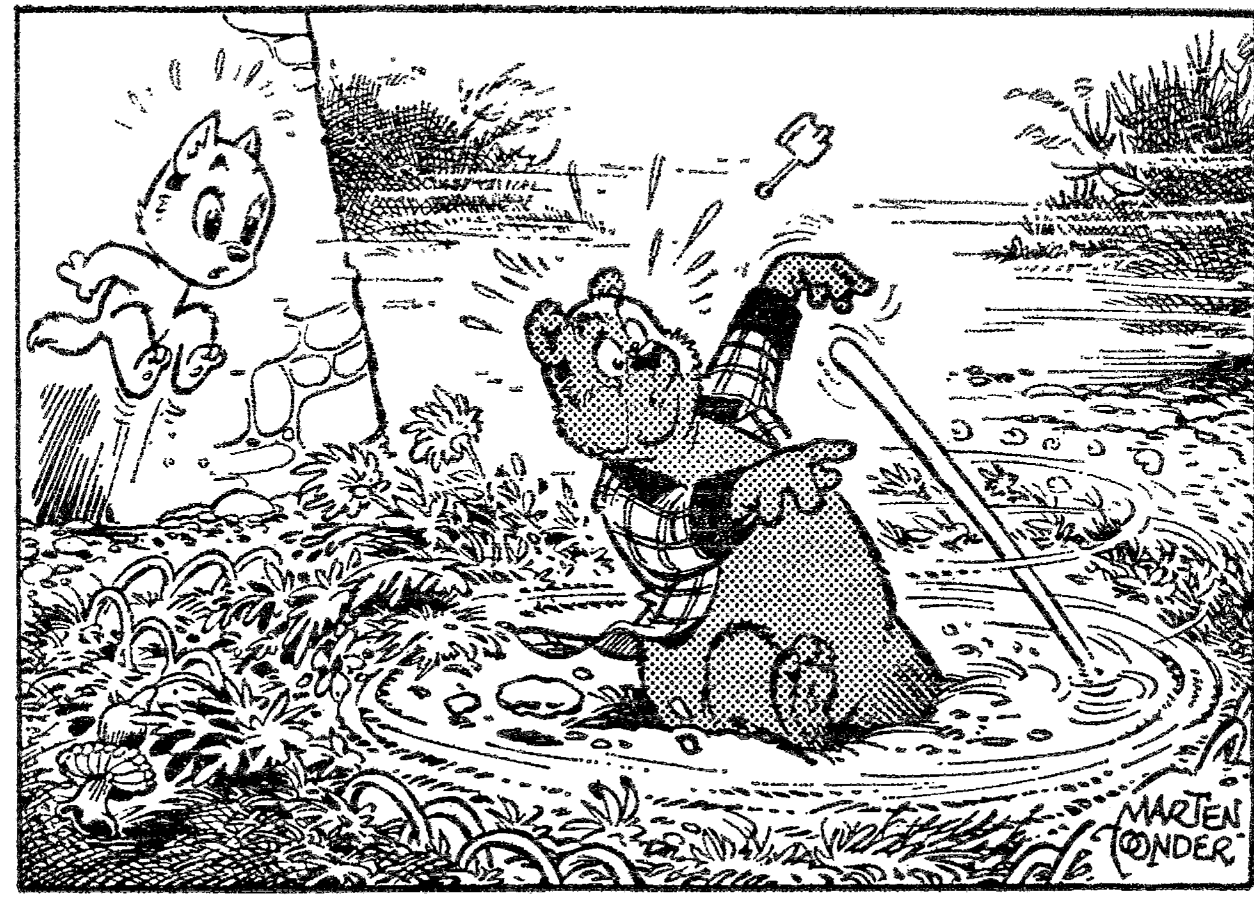
Heer Bommel legde zijn lepel neer en er verscheen een toornige uitdrukking in zijn omwalde ogen.

„Begin jij nu ook al?” vroeg hij. „Ik ben met grote krachtsinspanning bezig alles te vergeten. Maar hoe kan ik dat doen, wanneer iedereen me tegenwerkt?”.

„Hm”, zei Tom Poes. „Ik heb zo het idee, dat u de erfpacht waar die heks om kwam beter kunt betalen. Anders komt er grote narigheid, dat voel ik.”

Nu bewolkte heer Ollie nog meer. Hij sloeg met de vuist op de tafel, zodat de havermout uit het bord spatte, en met overslaande stem riep hij uit: „Ik wil er niets meer over horen! Niets meer over een erfpacht die door een boosaardig vrouwspersoon verzonnen is om mij voor aap te zetten! Niets, versta je?”
zetten! Niets, versta je?”

7038. Na het ontbijt greep heer Bommel een schoffel en stak een pijp op.

„Ik ga de dahlia-bedden gereed maken voor de winter", sprak hij terwijl hij de achterdeur verliet. „Er gaat niets boven werk in de frisse natuur om de spinnewebben uit de schedel te jagen, wat jij?"

„Hm", zei Tom Poes. Hij keek onderzoekend naar de grond en boog luisterend het hoofd. De wind was gaan liggen, en de plantengroei stond verflenst in de ochtendnevel. Maar in de doodse stilte, die over het toneeltje hing meende hij een dof, rommelend geluid te horen.

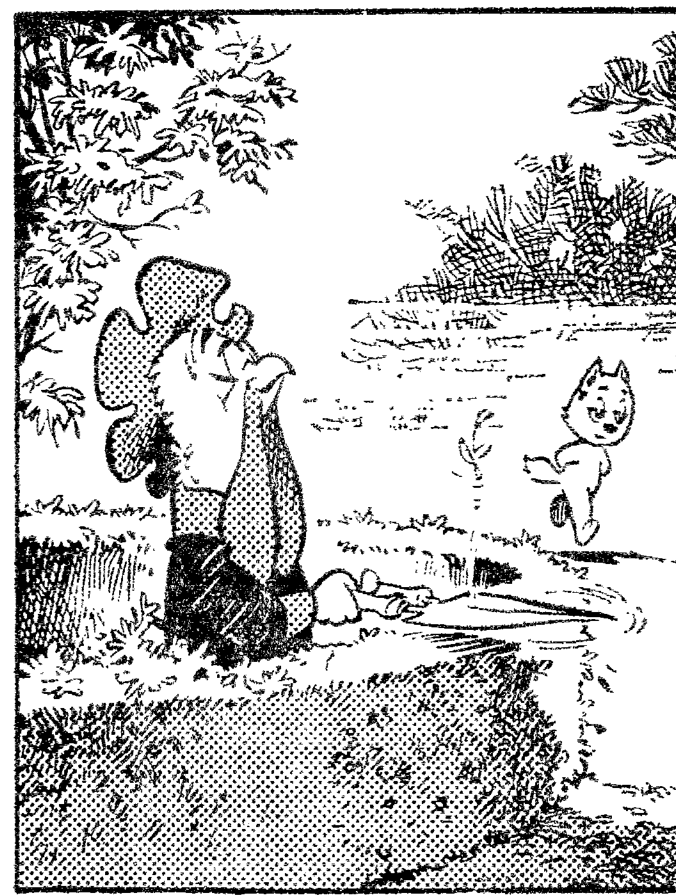
„Wat sta je daar?" vroeg heer Ollie een beetje geprikkeld. „Zou je me niet liever een handje helpen, dan toe te kijken?"

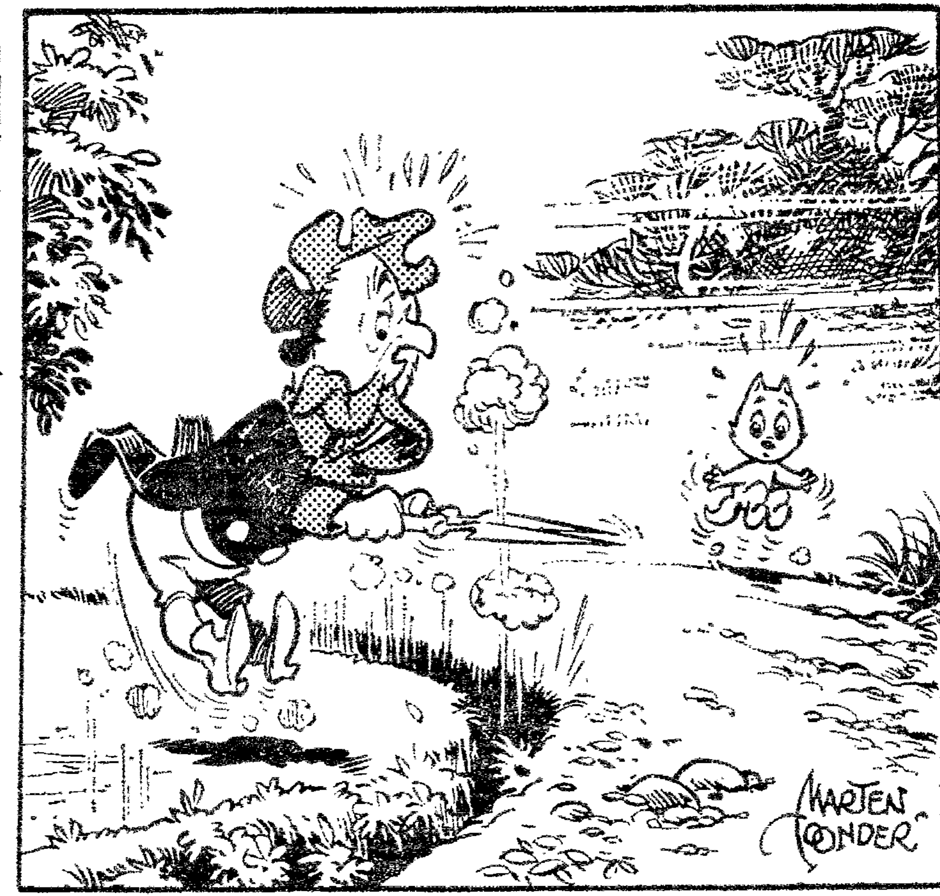
„Wacht eens even", zei Tom Poes. „Er beweegt iets onder de grond. Het is bijna niet te zien, maar het klinkt alsof er...."

Op dat moment voer er een vreemde beweging door het dahliabed. De grond verzakte, zodat de tuinierende heer tot het middel in de aarde verdween. En temidden van rondvliegende modderkluiten en omvallende planten begon het gehele perkje rond te draaien, alsof het omgeroerd werd.

7039 Het ronddraaien van het dalia-bed duurde maar kort. Het omgewoelde perk kwam tot stilstand, en toen lag alles weer stil in de ochtendnevels alsof er niets gebeurd was.

„W-wat w-wastat?" stamelde heer Bommel, terwijl hij zich danig geschrokken uit de aardkluiten losmaakte en bevreesd om zich heen keek.

„Het is niet pluis", zei Tom Poes. „Dit heeft vast iets te maken met uw verzakte kelder, en met de heks, die gisteravond op bezoek kwam. Het is de erfpacht, die verloopt!"

Deze woorden gaven heer Ollie zijn bezinning terug.

„Daar wil ik niets meer over horen!" riep hij zich oprichtend. „Niets, hoor je?"

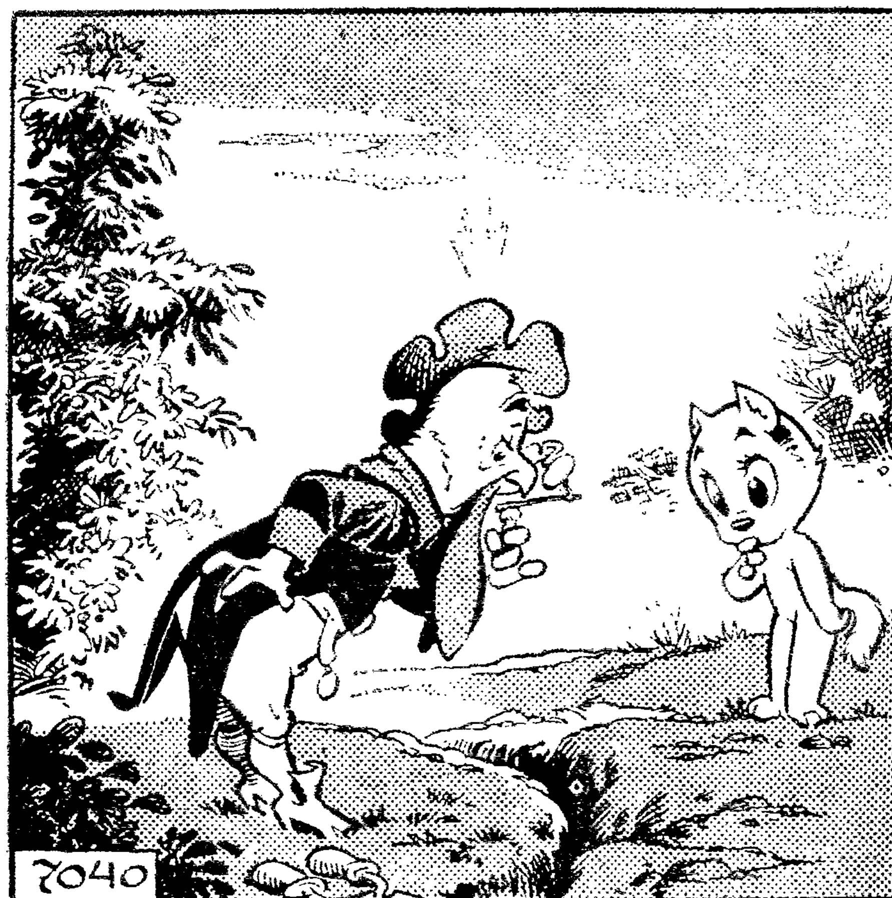
Tom Poes haalde de schouders op en liep weg.

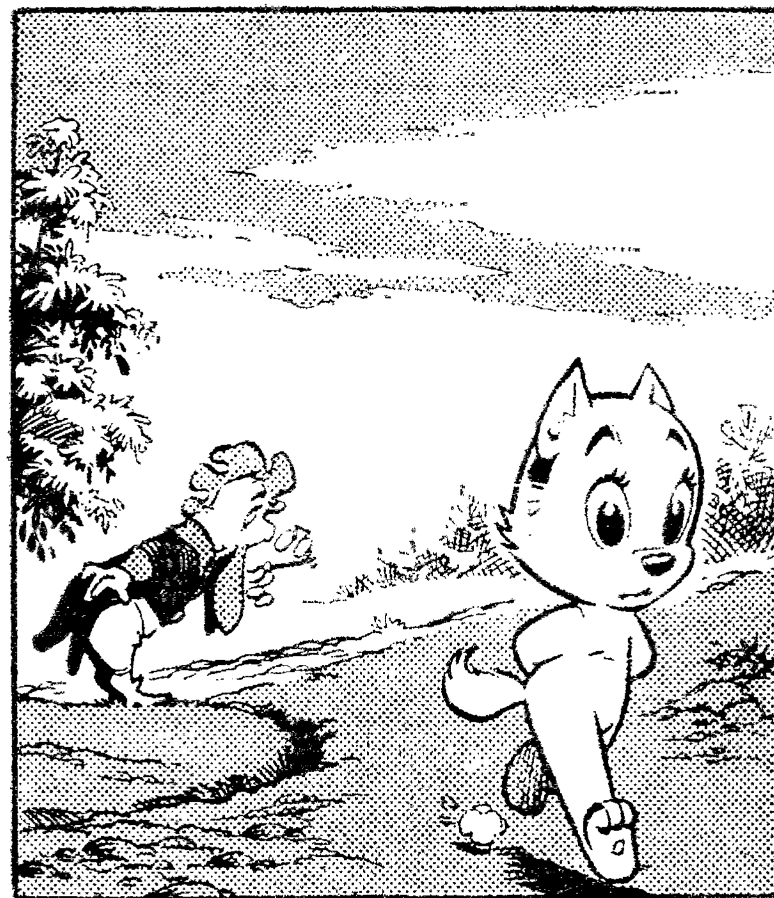
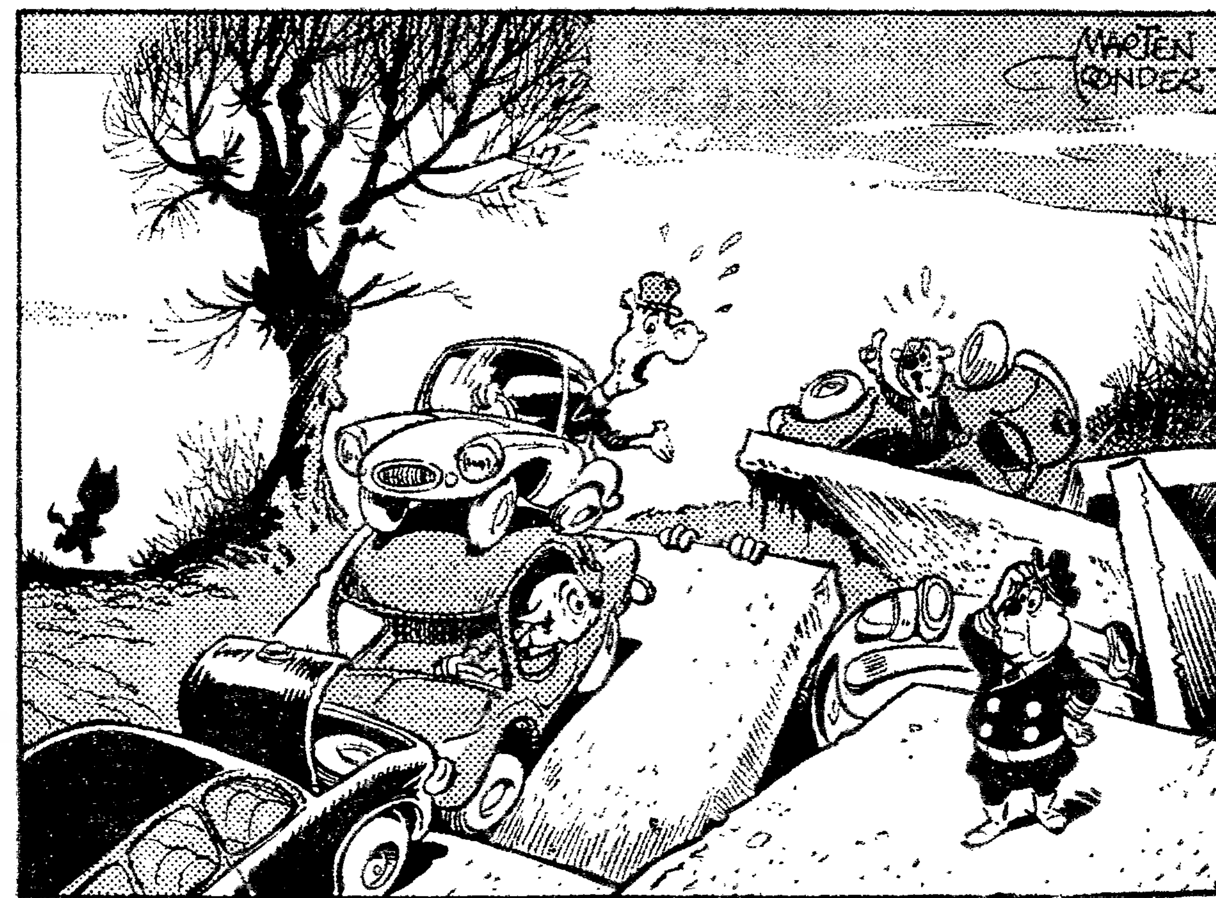
„In die stemming is er niet met hem te praten", sprak hij tot zichzelf. „Ik ben bang, dat er nog heel andere dingen moeten gebeuren, voordat heer Bommel tot andere gedachten komt. Het is vervelend, maar ik kan er niets aan doen".

Zo denkende naderde hij het buiten van de markies de Cantecler, waar deze bezig was zijn haag te knippen, voordat de winter viel.

„Fi donc", prevelde de edelman, al snoeiende. „Het etentje op Bommelstein ligt me zwaar op de maag; het heeft me een héél kwalijke nasmaak bezorgd! Eh bien, men kan beter aan zijn eigen kant van de haag blijven. Het struweel beschermt tegen het grauw aan de andere kant; dat voelt men heel duidelijk op een ochtend als deze".

Op dat moment voer er een trilling door de bodem en onder de schaar van de knippende aristocraat verdween de gehele liguster-heg ritselend in de grond.

7040 De markies De Cantecler liet zijn snoeischaar vallen. Hij trok zijn lorgnon en staarde verbleekt naar de voor waarin zijn haag verdwenen was.

„Dit heeft met gisteravond te maken”, zei Tom Poes dichterbij komend. „De keldervloer van Bommelstein is verzakt, het dalia-bed van heer Ollie is daarnet omgewoeld, en nu is uw heg naar beneden getrokken. Er zit meer achter die erfpacht-geschiedenis dan je zou denken”.

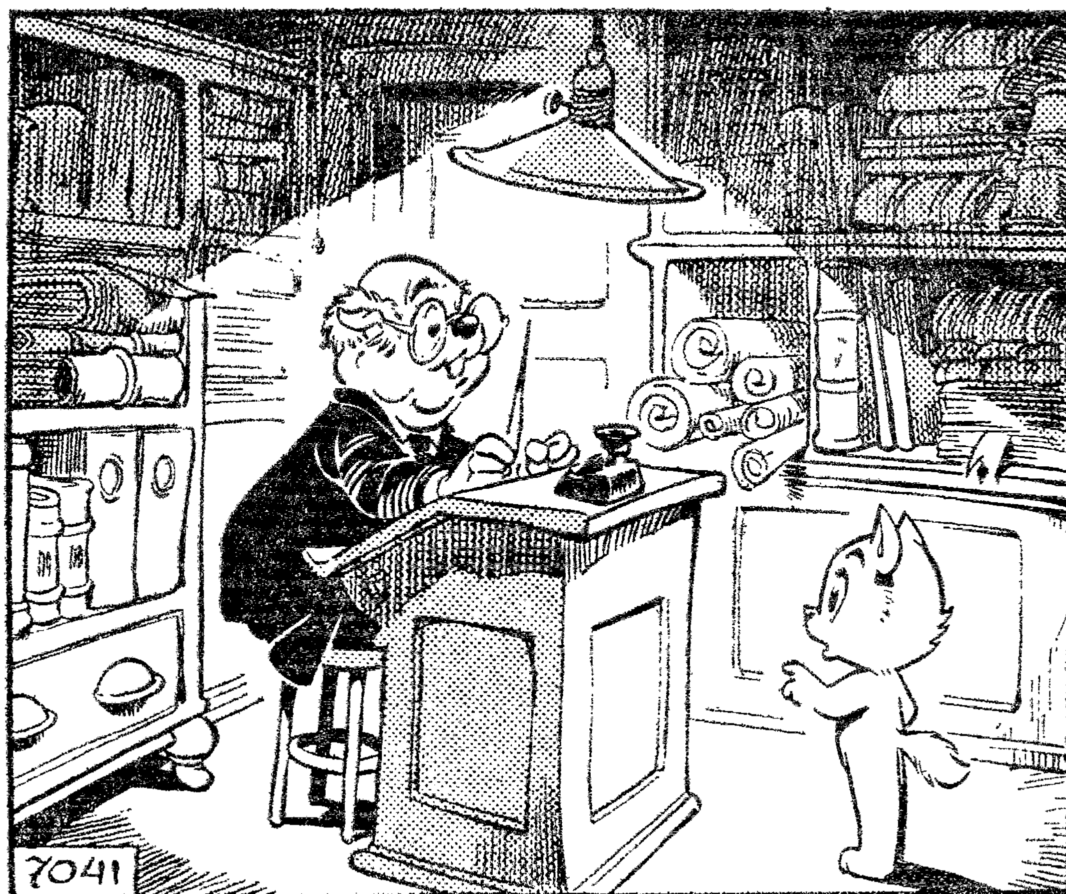
De edelman wierp hem een glazige blik toe.

„Parbleu”, sprak hij met verstikte stem. „Wat ge daar zegt, lijkt me niet van grond ontbloot. Ik weet wat me te doen staat. Ik stel deze eh... Bommel aansprakelijk voor alle schade, die hier wordt aangericht omdat hij zijn pacht niet kan betalen. Zeg hem dat, amice!”

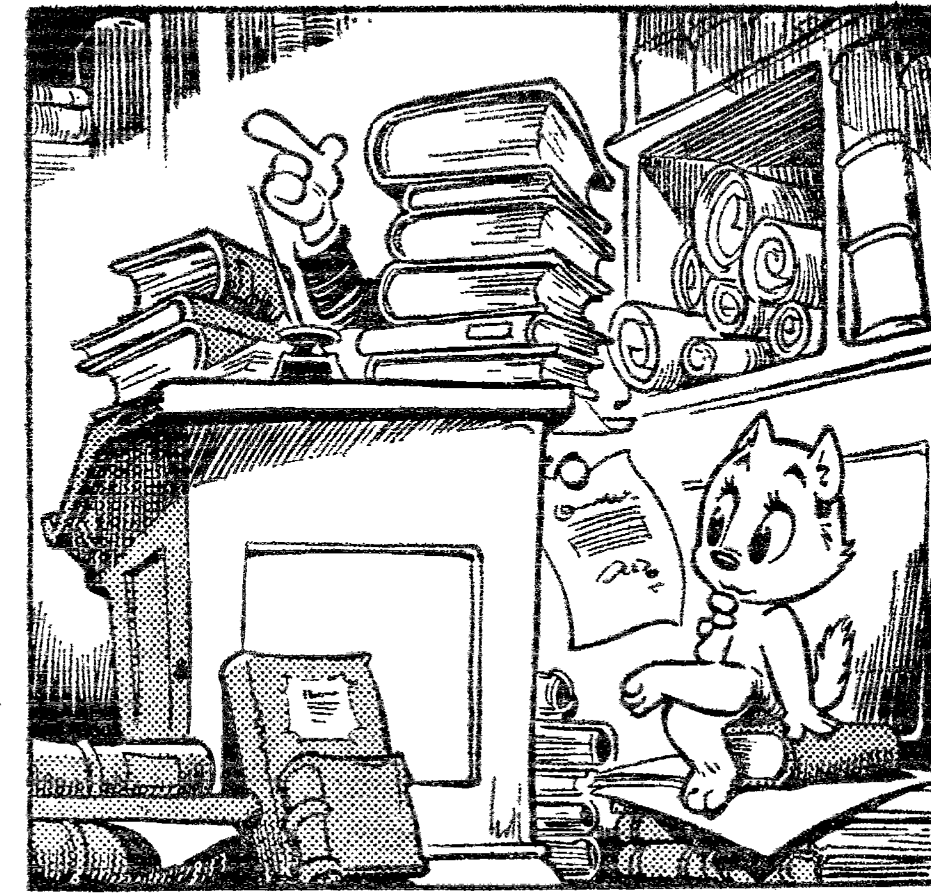
Tom poes liep zuchtend verder.

„Het is erger dan ik dacht”, zei hij tot zichzelf. „Er gebeuren niet alleen gekke dingen op Bommelstein, maar de omtrek heeft er ook van te lijden. Het kan nog wel verder gaan!”

Het bleek al spoedig, dat hij gelijk had. Want toen hij de verkeersweg naar de stad naderde, zag hij dat de betonblokken op een ordeloze wijze uit hun verband waren gerukt. Ze staken schots en scheef uit het wegdek omhoog, en het was duidelijk, dat het verkeer er ernstig door ontwricht was.

7041 Tom Poes begreep, dat hij de gang van zaken niet op zijn beloop kon laten. Daarom begaf hij zich naar het gemeentehuis en vroeg de ambtenaar eerste klasse Dorknoper te spreken.

„Kunt u me ook zeggen, wie de eigenaar van de grond om Bommelstein is?” vroeg hij.

Daar keek de beambte vreemd van op.

„Maar dat is toch Bommel O.B.?” riep hij uit. „Ik heb nooit reden gehad om daar aan te twijfelen. De verschuldigde lasten zijn altijd op tijd betaald!”

„Er is iets met erfpacht”, legde Tom Poes uit. „Heer Bommel wil er niets over horen, want het is zijn voorvaderlijke grond, zegt hij. Maar dat gaat grote moeilijkheden geven”.

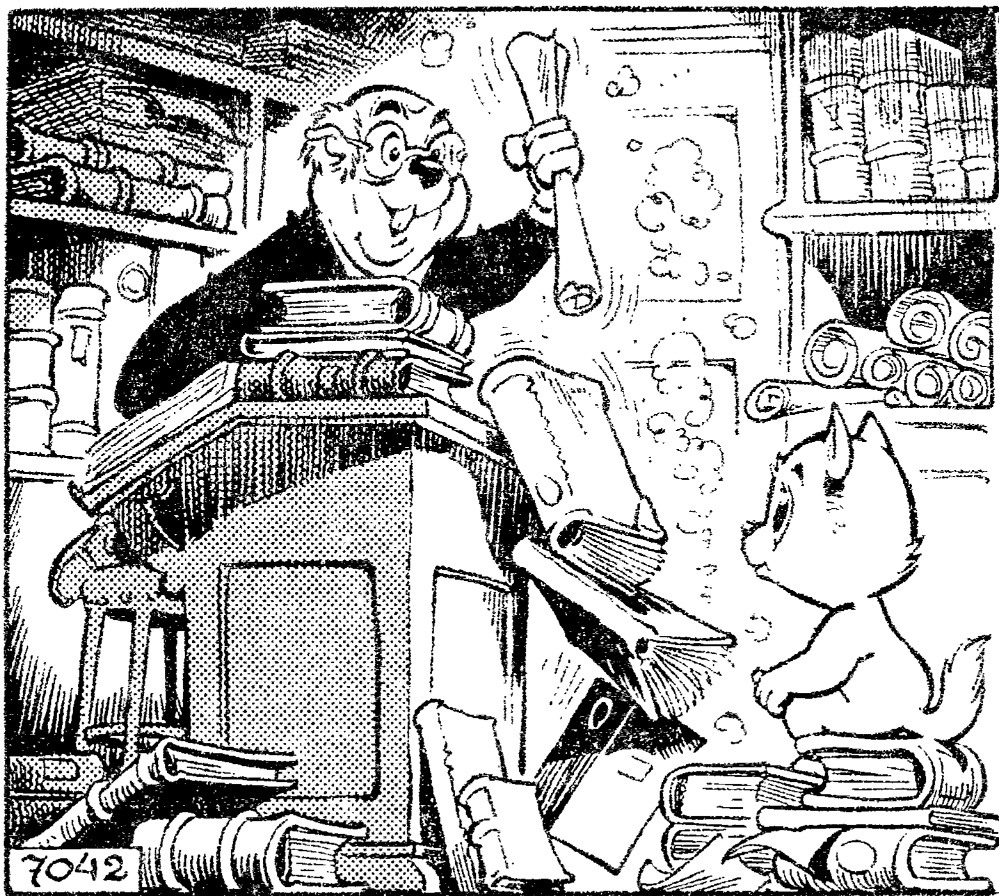
„Heel interessant!” hernam de heer Dorknoper. „Een onvoorzien geval van erfpacht, zegt u? Dat is net een kolfje naar mijn hand. De kadastrale aangelegenheden zijn keurig bijgehouden en alles wordt netjes beschreven, zoals u zien zult”.

Met deze woorden trok hij een groot boek uit een kast en begon er in te bladeren.

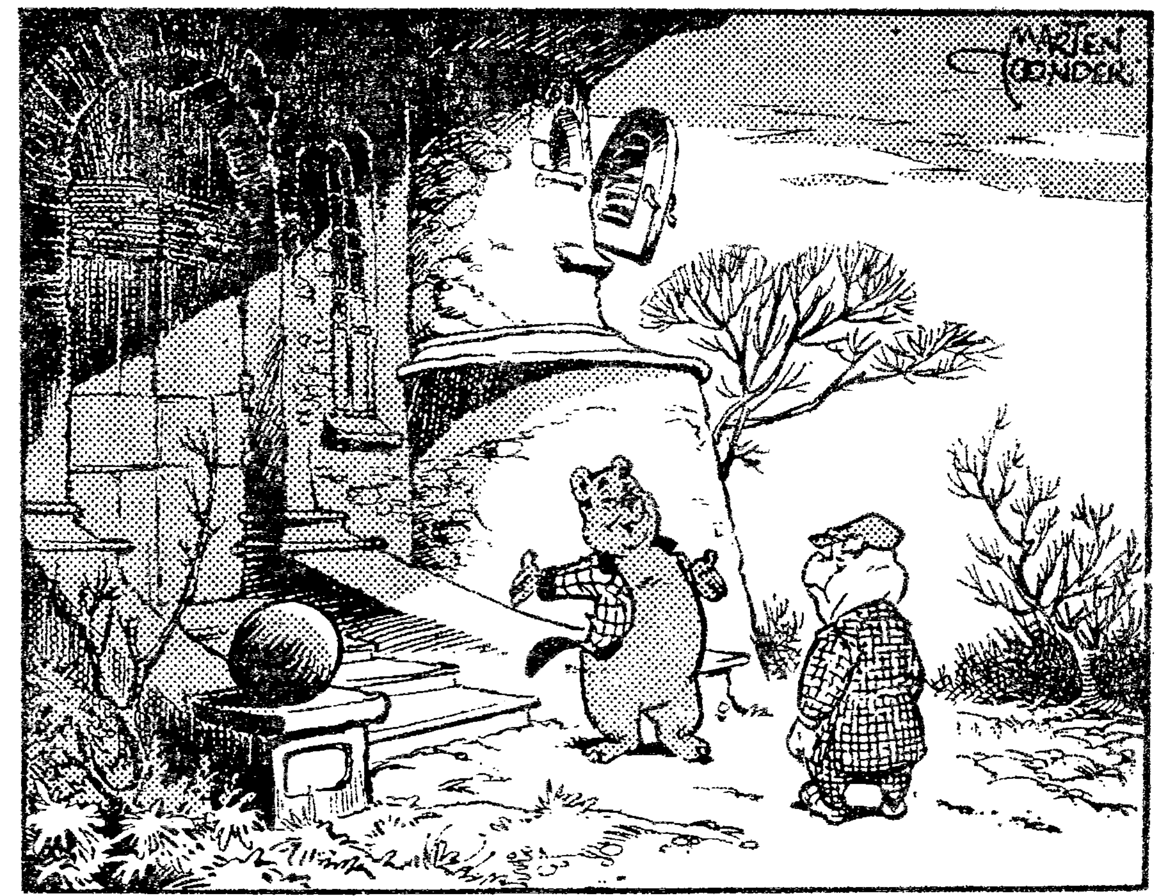
„Deze foliant behelst de laatste eeuw”, vervolgde hij glimlachend. „En als het hier niet in te vinden is kan ik verder terug gaan. Een ogenblikje”.

Hij toog ijverig aan het werk, en terwijl hij mompelend de bladzijden omsloeg stapelden de boeken zich om hem heen, zodat hij al spoedig aan het oog onttrokken was.

„We naderen nu de stichting van de stad Rommeldam in 1216”, meldde hij ten slotte uit de opstijgende stofwolken. „En kijk; hier hebben we iets over de bouw van een burcht op de Drakenheuvel. Dit moet het wezen”.

7042 Na enkele uren vond de heer Dorknoper wat hij zocht.

„Hier hebben we het!" riep hij uit, terwijl hij van achter zijn folianten opprees. „Alles wordt hier keurig beschreven, zoals u ziet. Niets gaat er verloren, al wordt er wel eens schamper over ons ambtenaren gesproken. In 1216 heeft graaf Roderik van de Rommelgauw een overeenkomst gesloten met de eigenares van het land. Een acte van erfpacht, om een burcht te bouwen. Die eigenares was een zekere vrouwe Grit van de Gorregrot. Eens in de 99 jaren moesten de graaf en zijn nakomelingen, respectievelijk opvolgers, een talent geven aan vrouwe Grit of haar rechthebbenden".

„Hm", zei Tom Poes. „En nu is heer Bommel dus een van die opvolgers, zonder dat hij het wist. Ja, ja. Waar woont die Grit van de Gorregrot?"

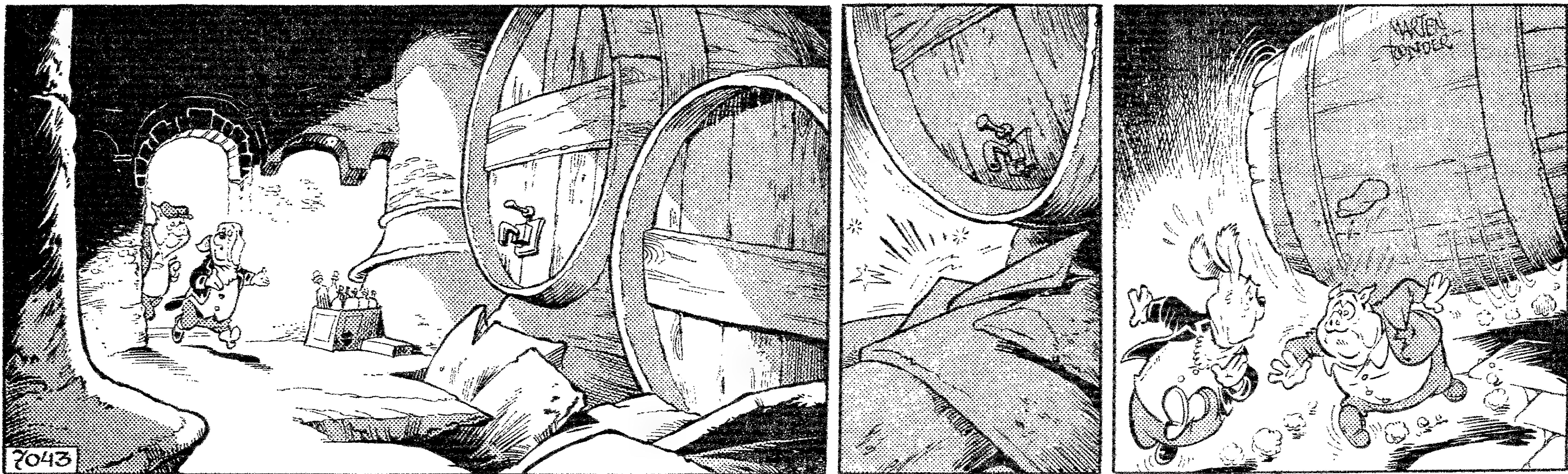
De ambtenaar eerste klasse wiste vermoeid het voorhoofd af.

„Ja, kijk eens", hernam hij. „De verblijfplaats van de erfgenamen van die dame zal zeker in het bevolkingsregister gevonden kunnen worden. Maar dat zal tijd en leges vergen. Tweehonderd florijnen en drie dagen, schat ik".

„Dat is veel", zei Tom Poes bezorgd. „En het moeilijkste is, dat heer Ollie er niets over wil horen".

Dat was waar. Heer Bommel stond op dat moment met de metselaar te praten, die hij had laten komen voor zijn verzakte keldervloer.

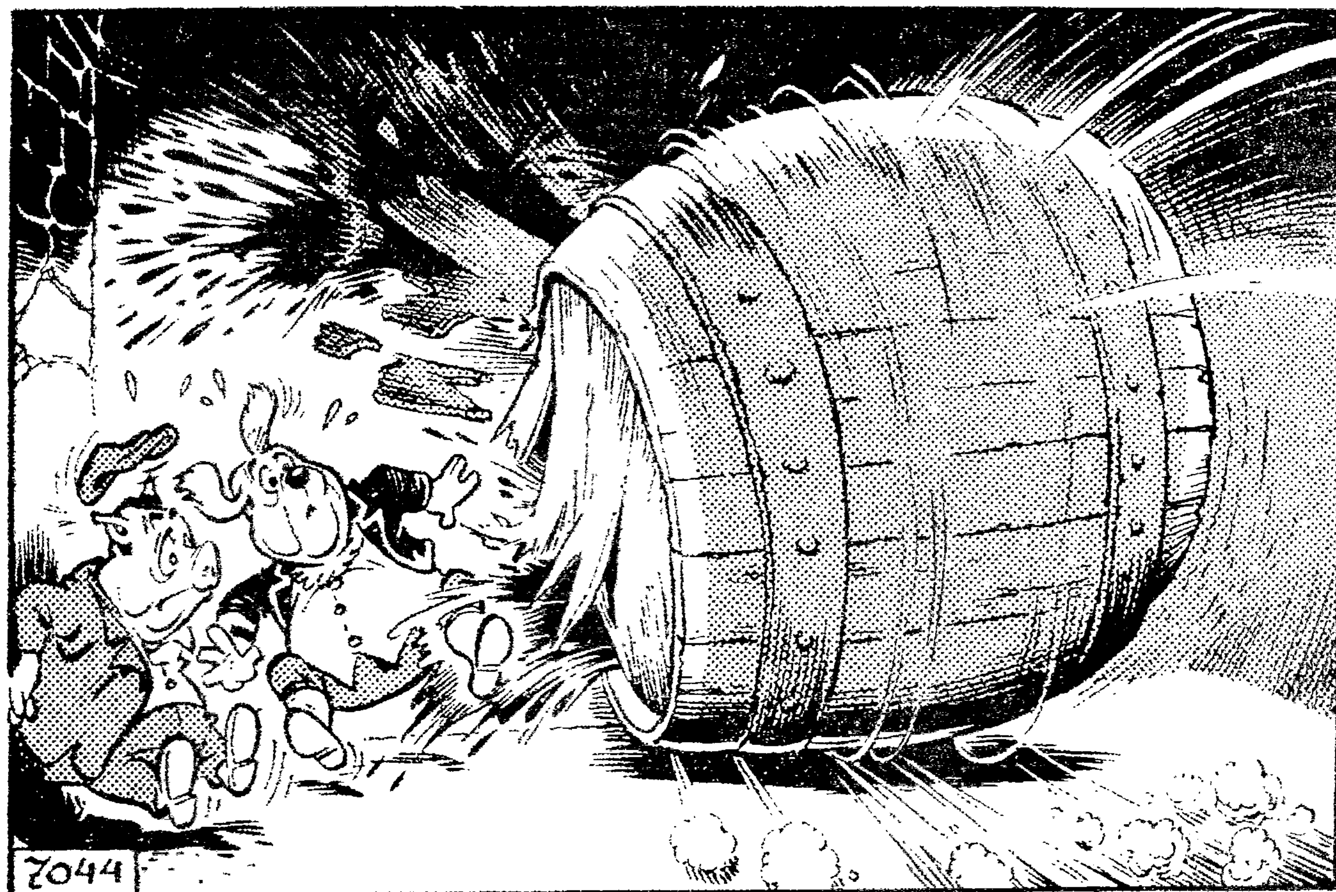
„Dit is een voorvaderlijk kasteel", sprak hij. „En zulke verzakkingen moeten degelijk hersteld worden om het gebouw voor de eeuwen te bewaren. Het is al erg genoeg om beledigd te worden door gepraat over een erfpacht, waar ik niets over wil horen".

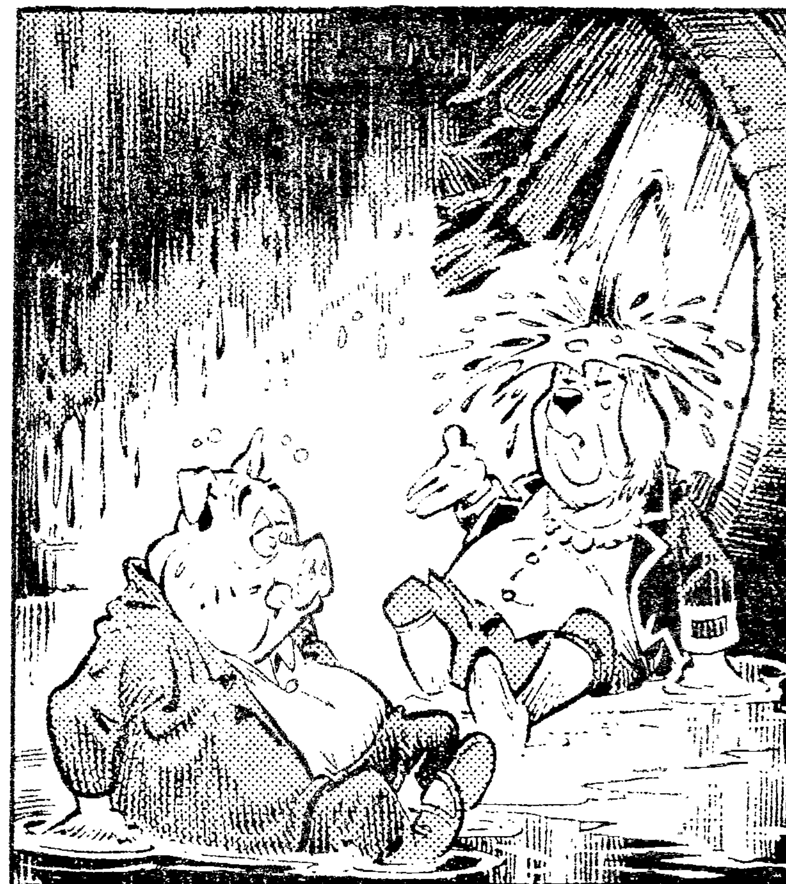

7043 Joost ging de metselaar voor naar de kelder, om hem de schade te laten zien. „Het is zeer betreurenswaardig," sprak hij. „Dit was het rustigste plekje van het huis. Wanneer de drukte me te veel werd, placht ik me hier tussen de wijnvaten een ogenblikje terug te trekken om even te ontspannen, als ik zo vrij mag wezen. En nu opeens dit! Het moet een aardbeving geweest zijn!" „Dat zou ik niet willen zeggen," zei de metselaar bedachtzaam. „Het lijkt me meer een gewone werking onder de slabben. D'r zat natuurlijk wat losse grond onder dat plaatje, en dat is door het vat opzij gedrukt totdat de boel barstte. Gewoon een foutje in het fundament. Maar dat is makkelijk te verhelpen door het storten van wat cement. Het komt piekfijn in orde...."

Op dat moment rommelde er een onderaards geluid door de gewelven, zodat de vakman verschrikt zweeg. Hij kreeg geen tijd om een technische uitleg aan het gebeuren te geven, want voor zijn onthutste blik rees plotseling een stuk van de vloer omhoog. Het vat dat nog gespaard gebleven was raakte daardoor los van zijn stutten; het stortte dreunend op de scheefliggende grond en begon te rollen. Met toenemende snelheid bewoog het zich door de kelder, in de richting van de beide bezoekers.

„Opzij!" riep Joost met overslaande stem. „Het fust zwenkt hierheen! De port zal ons verpletteren, met uw welnemen!"

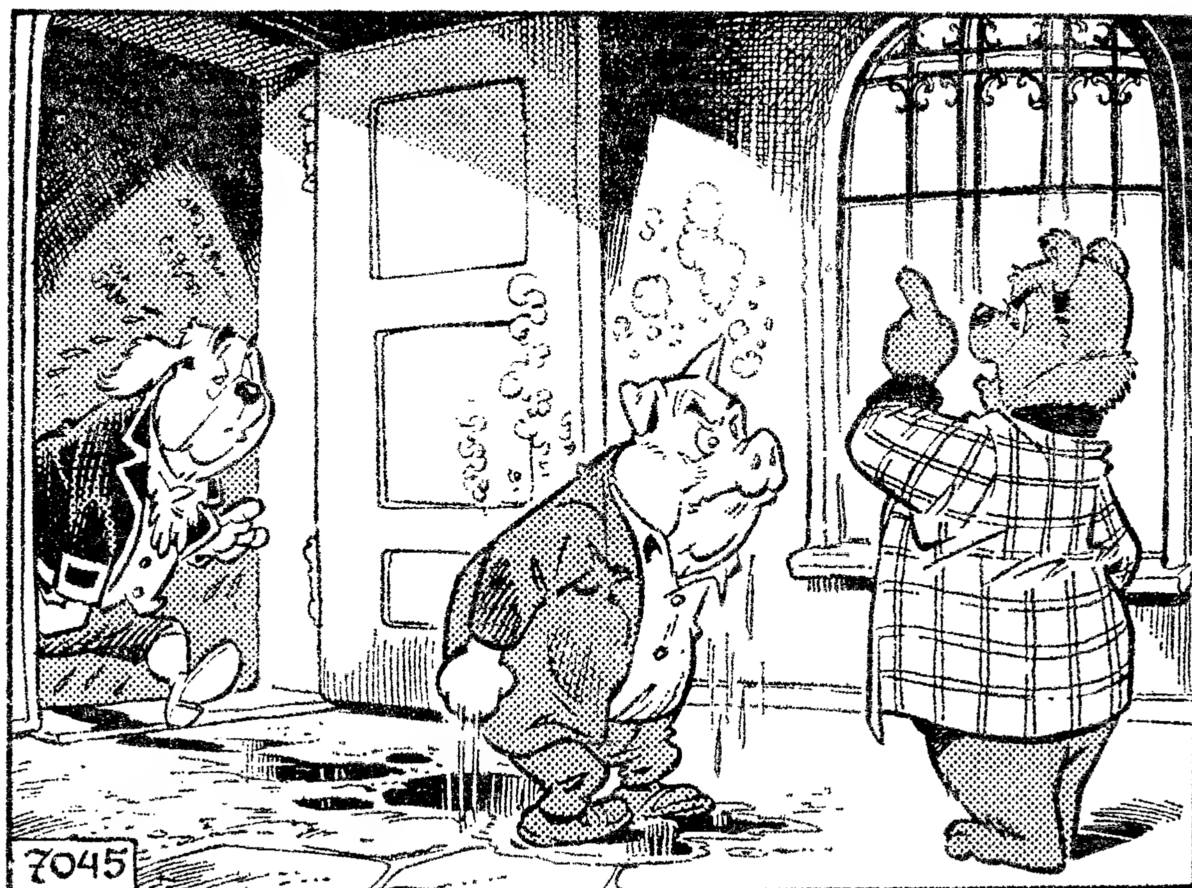

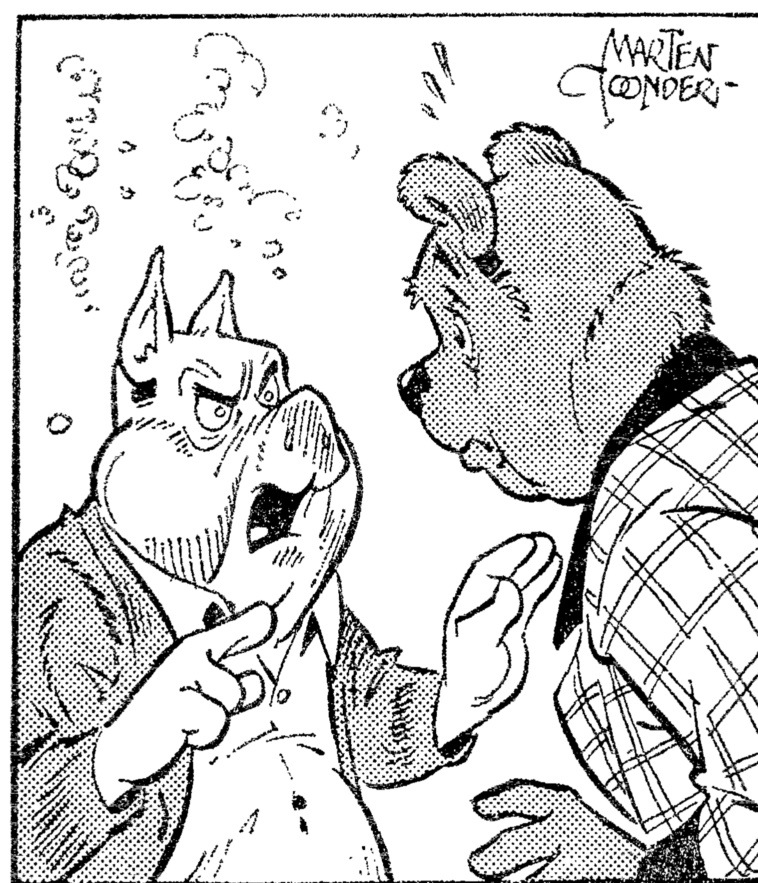

7044 Het vat rolde met toenemende snelheid door het keldergewelf, recht op de beide bezoekers af. Het was een vreselijk gezicht. maar gelukkig kon Joost op het laatste ogenblik de metselaar en zichzelf terzijde werpen, zodat het fust langs hen heen donderde en met een daverende slag tegen de achterwand uiteen spatte. Toen de echo's weggestorven waren daalde er een diepe stilte over het onderaardse vertrek, die slechts verbroken werd door het geklater van wegvloeiende port.

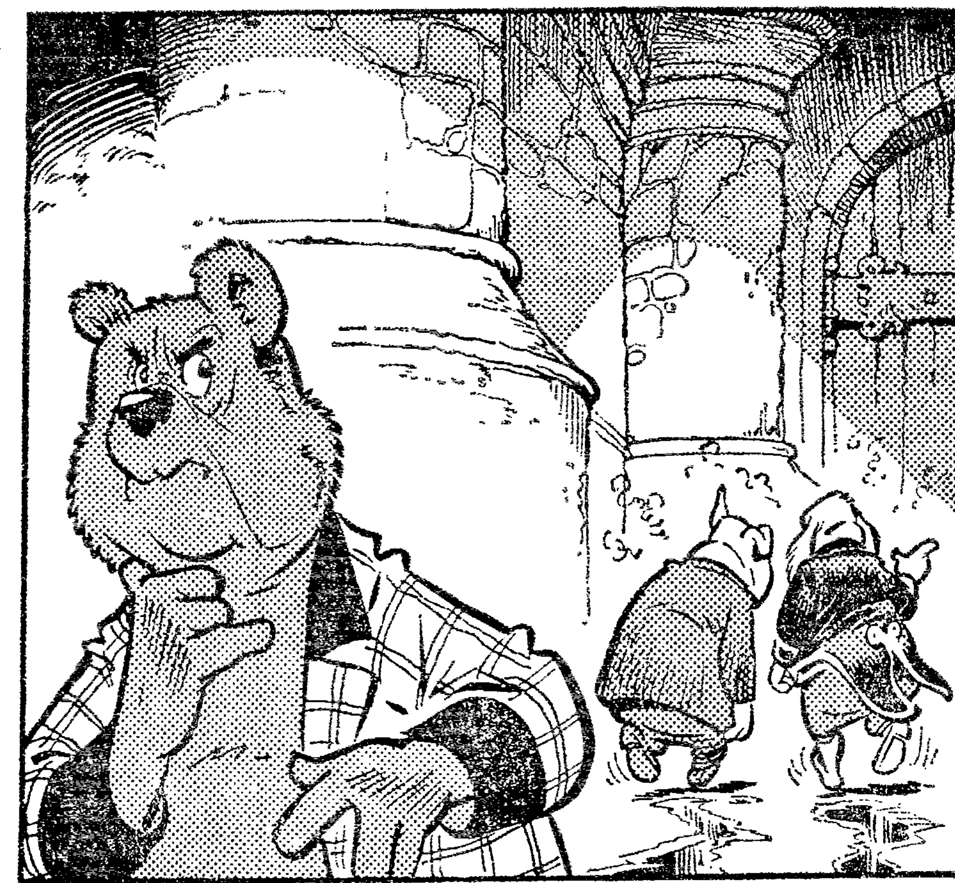
Er ontstond een snel groter wordende plas van diep-rode kleur. en een aangename, belegen geur verspreidde zich door de kelder.

„Dit is zéér betreurenswaardig," mompelde Joost verslagen. „De drank was zo mooi tot rust gekomen. Maar zo gaat het met aardbevingen, als u mij toestaat." De metselaar antwoordde niet. hij kwam moeilijk overheid, en nadat hij zijn gelaat een weinig had schoongelikt klom hij stommelend de trap op en wierp de kelderduer met kracht open. Heer Bommel, die zich juist naar beneden wilde spoeden om te kijken wat het lawaai te betekenen had, werd door het zware houtwerk getroffen. maar het uiterlijk van de vakman schokte hem meer dan de klap.

„M-mijn port!" stamelde hij. „Hij heeft zich door mijn kostelijke port gerold!"

7045 Heer Bommel staarde ontdaan naar de doordrenkte metselaar, die een zware, rijke geur verspreidde.

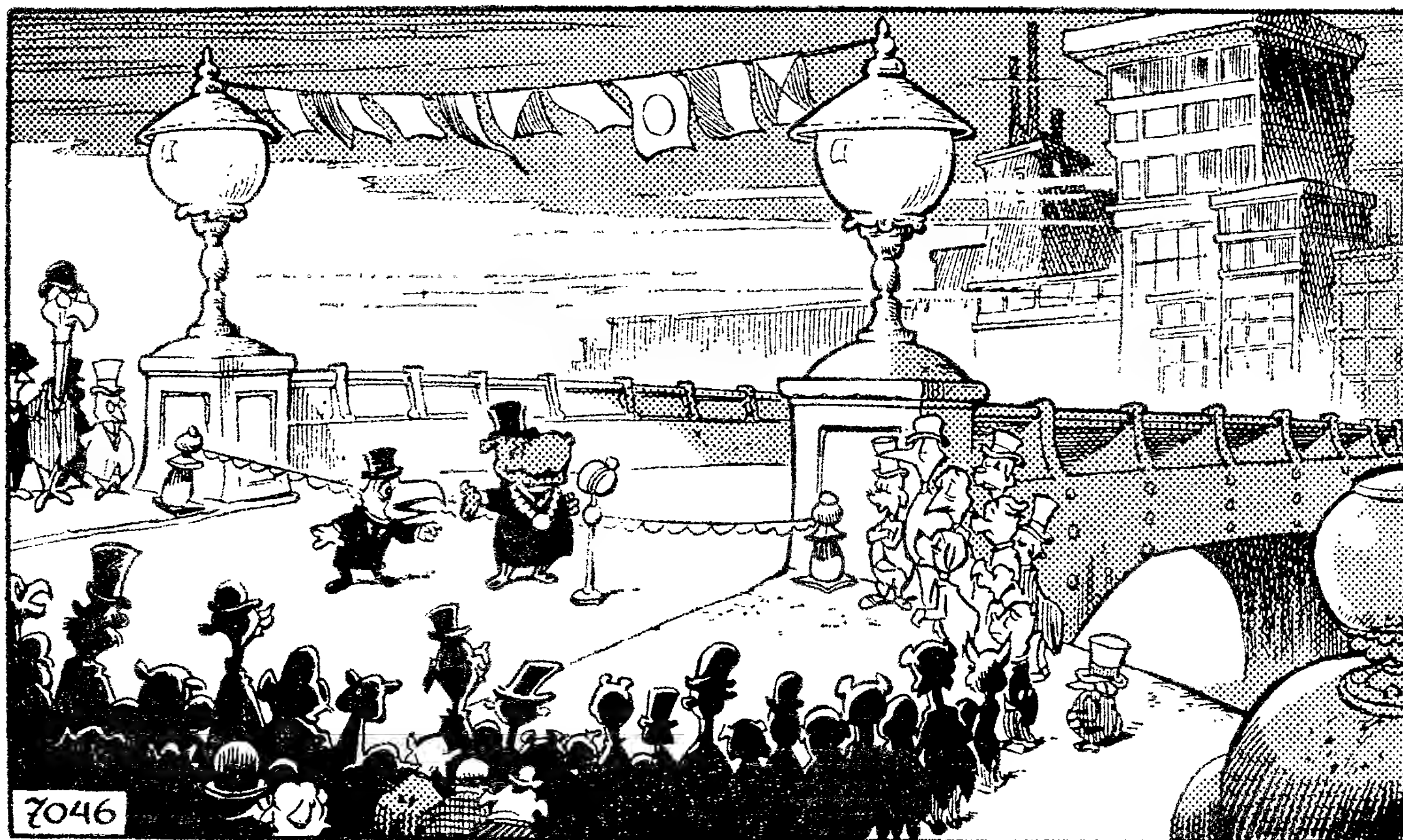
„Het is treurig," sprak hij met onderdrukte toorn. „Men kan ook niemand vertrouwen, wanneer men echte, belegen port in zijn kelder heeft. Schaamt u zich niet?"

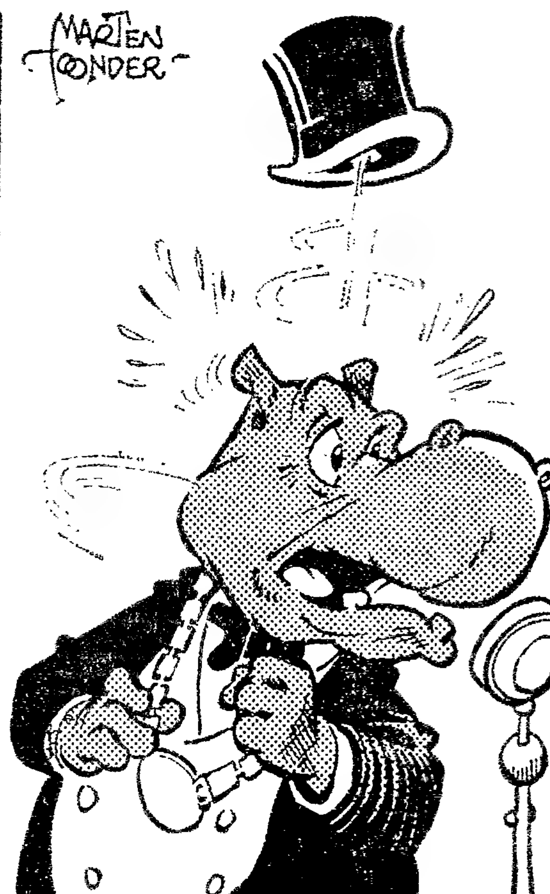
„Het was de aardbeving," zei Joost, die nu ook druipend in de deuropening verscheen. „Die rommelt nog maar steeds door, met uw welnemen. Het is zeer betreurenswaardig; dit is nu al het tweede fust!"

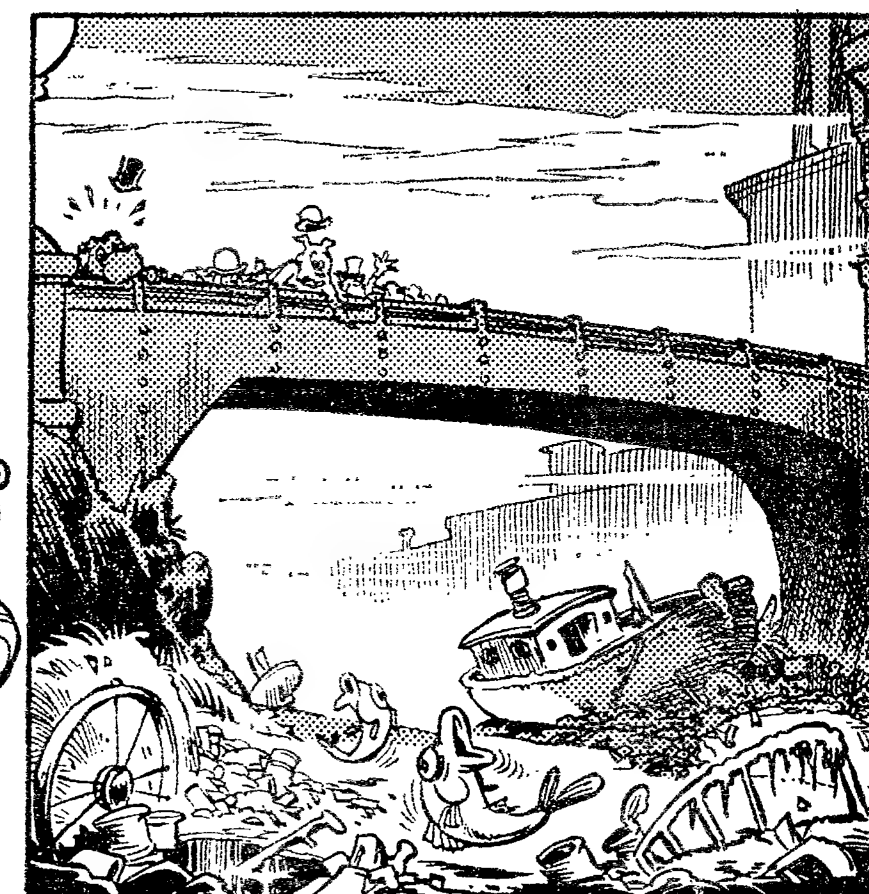
„Niks aardbeving!" riep de metselaar uit. „Het is daar beneden niet pluis! Daar zijn ondergrondse krachten aan het werk. Je snertport heeft mijn goeie goed bedorven, meneer Bommel! Ik zal een rekening indienen van de stomerij; maar metselen doe ik daar niet, da's vast!"

„Ondergrondse krachten?" vroeg heer Ollie getroffen. „Wat bedoelt u?" Hij kreeg echter geen antwoord, want de bouwvakker was reeds op weg naar de buitendeur, soppende uitgeleide gedaan door de bediende.

„Ondergrondse krachten...." herhaalde heer Bommel peinzend. „Net als dat dalia-bed, dat ineens werd omgeroerd van onderaf, als men begrijpt wat ik bedoel. Zou dat iets met de erfpacht te maken hebben, waar ik niets over horen wil? Maar dat zou vreselijk zijn...."

7046 Die dag werd de Nieuwe Brug over de rivier de Rommel voor het publiek geopend. Het was een belangrijke gebeurtenis en vele notabelen hadden zich op de oever verzameld om getuige te zijn van het doorknippen van het lint door de burgemeester.

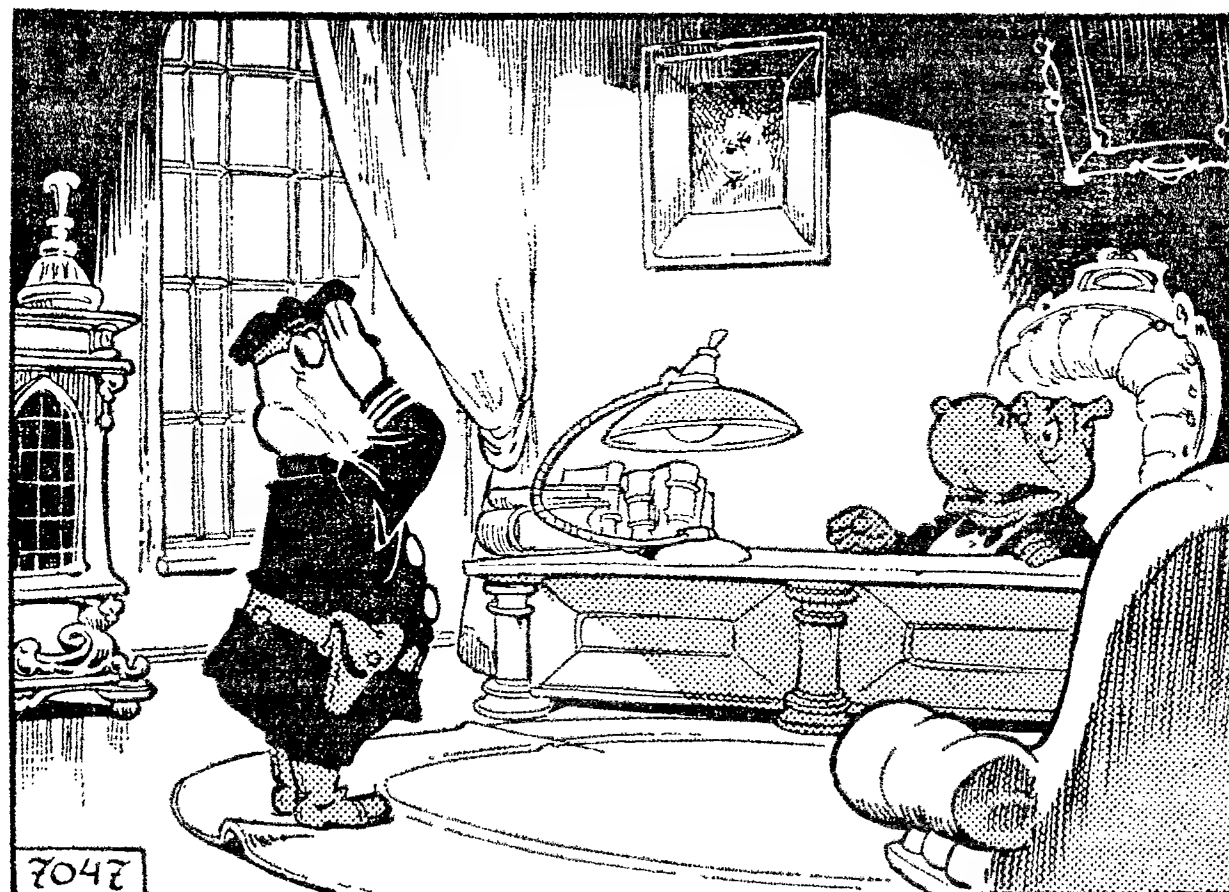
„Dit machtige bouwwerk is een knap staalte van ingenieurskunst," sprak de magistraat onder andere. „Jarenlang zijn bekwame vaklieden doende geweest om de linkeroever met de rechter te verbinden, zodat het bruisende verkeer doorgang met het achterland kan vinden. Een groot moment voor onze bloeiende gemeente, mag ik wel zeggen. Handel en nijverheid kunnen zich thans in een onafgebroken stroom voortspoeden over de woelende wateren van de bruisende stroom die zo'n grote rol in onze scheepvaart speelt..."

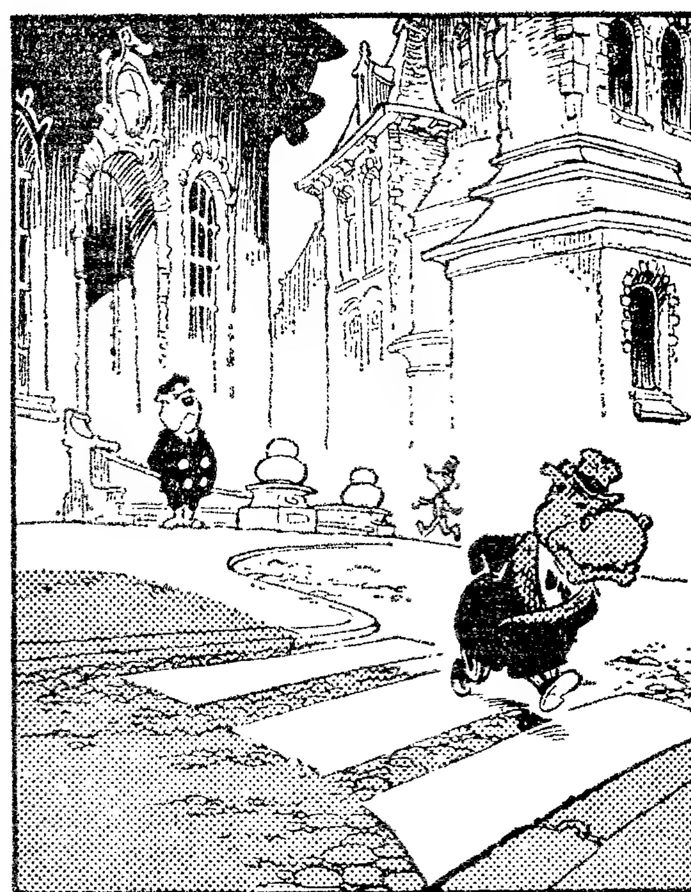
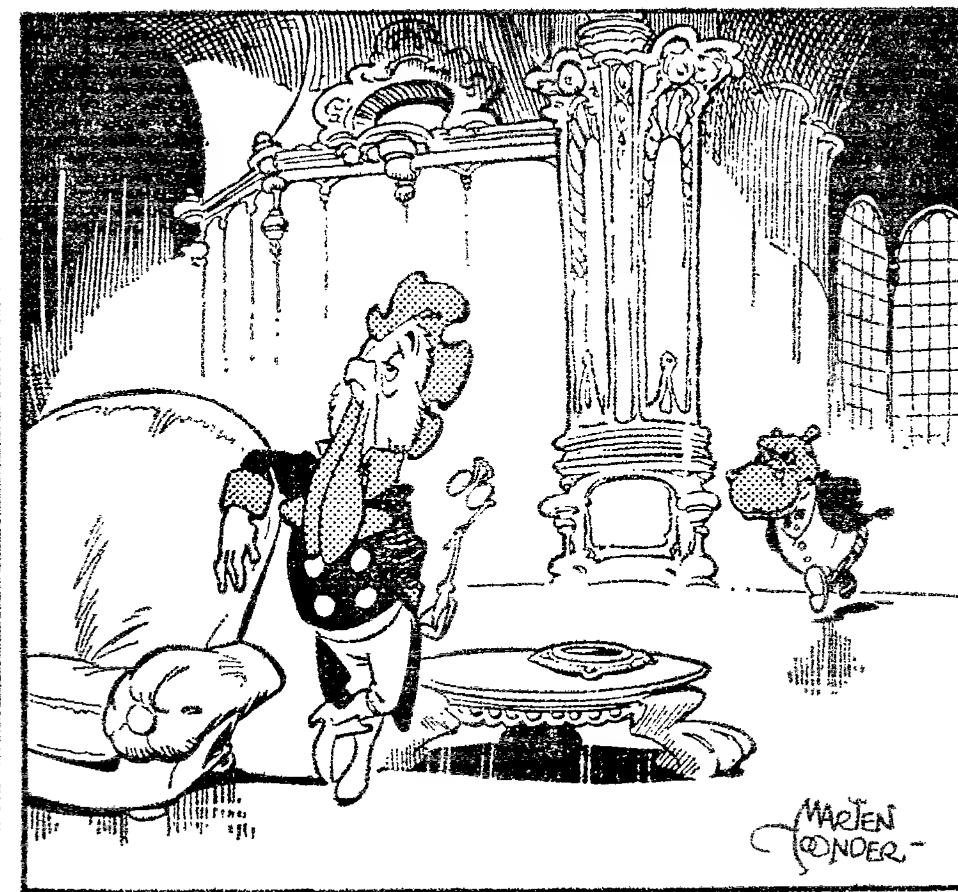
Hij zweeg gehinderd, want een aanzwellend gemompel onder zijn gehoor verried hem, dat er iets niet in orde was.

„De woelende wateren," herhaalde hij met luider stem. „Van de bruisende stroom...."

„Er is geen bruisende stroom!" riep de wethouder van Openbare Werken uit. „De rivier is drooggevallen, burgemeester!"

De heer Dickerdack spoedde zich naar de leuning, en een enkele blik in de diepte overtuigde hem, dat de ander gelijk had. Onder hem bevond zich slechts een modderige rivierbedding, waar enkele vissen tussen de stadsafval lagen te spartelen.

7047 Die middag zat burgemeester Dickerdack verslagen achter zijn bureau en luisterde naar het rapport van commissaris Bulle Bas.

„De rivier is drooggevallen." begon deze salueerend.

„Dat weet ik, Bas, dat weet ik!" riep de magistraat ongeduldig. „Ik stond daar een brug te openen boven het afval van Rommeldam, inplaats van de bruisende scheepvaart. Ik stond daar voor malle Loewietje! Hoe kwam dat? Dat wil ik weten!"

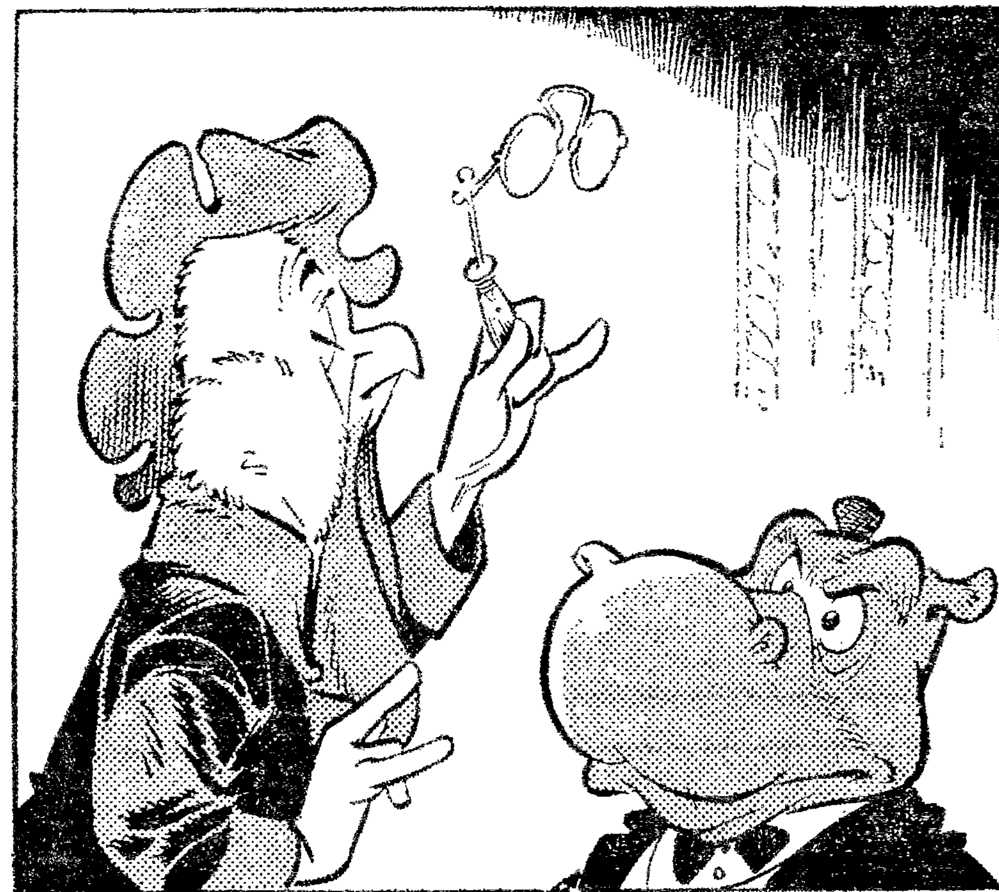
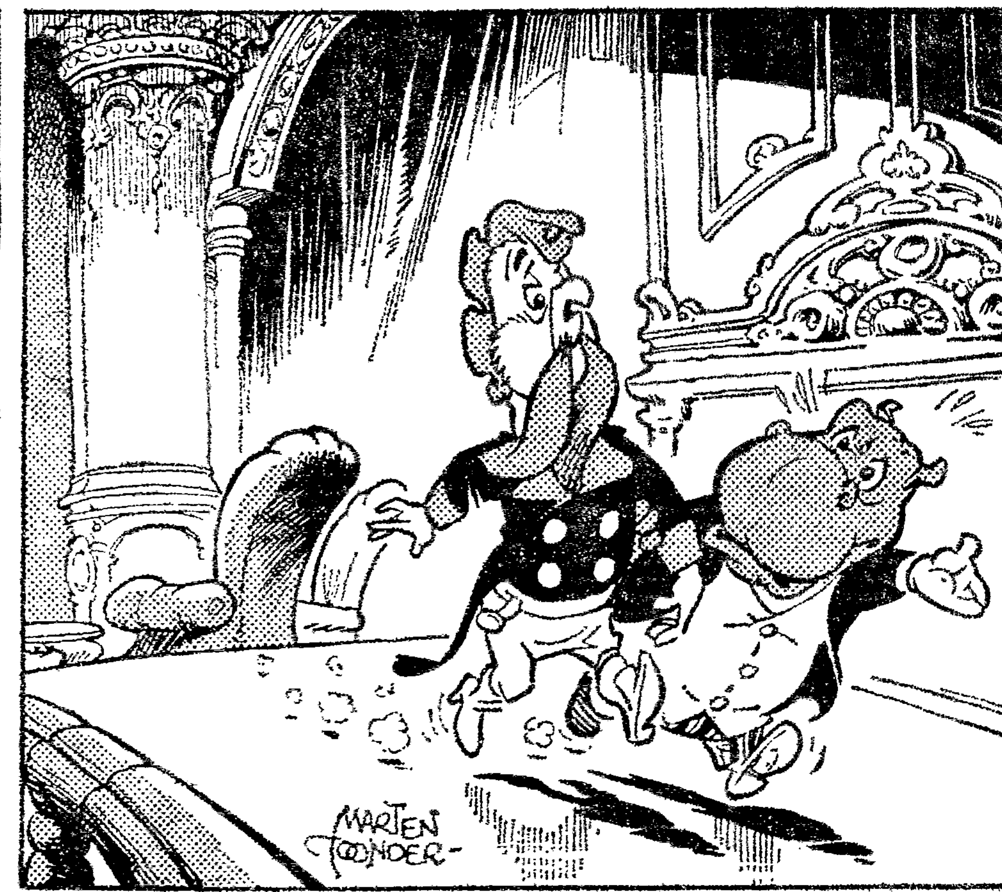
„Er is een gat ontstaan in de riviervierbodem," hernam de politiechef. „In de omgeving van Bommelstein. De Rommel is een onderaardse rivier geworden, en daardoor minder geschikt voor de scheepvaart, dunkt me."

Een ogenblik zat de burgemeester sprakeloos. Toen trok er echter een wolk over zijn gelaat; hij stond op en verliet het gemeentehuis terwijl hij mompelde: „Bommelstein.... De omgeving van Bommelstein! Dat geeft me te denken.... Daarover wil ik eens van gedachten wisselen met de markies – en die zal wel op de Kleine Club te vinden zijn."

Dat was waar. De edelman had de rustige omgeving van de sociëteit opgezocht om tot andere gedachten te komen, maar omdat er op dit uur geen andere leden aanwezig waren gelukte dit hem niet.

Toen de magistraat dan ook binnentrad om over de verzakte rivier te praten, stond de heer de Canteclер somber tegen een lederen fauteuil geleund, over zijn verzakte haag te peinzen.

7048 „Goed, dat ik u zie, amice," sprak de markies, toen de burgemeester de Kleine Club betrad. „Parbleu, wat me nu toch overkomen is! Mijn liguster-haag is in de grond verdwenen!"

„Ach wat, haag!" riep de magistraat ongeduldig uit. „Er zijn wel belangrijker dingen. De verkeersweg is verzakt, en de rivier is drooggevallen! In de grond verdwenen!"

„Evenals mijn haag dus," hernam de edelman. „Par exemple! Dat geeft te denken."

„Er zit iets vreemds achter," gaf de heer Dickerdack toe. „Al die dingen gebeuren in de buurt van Bommelstein, en daardoor kreeg ik ineens een vreemd idee."

Hij liet zijn stem dalen en keek de ander aan met broedende blik.

„Ik dacht," vervolgde hij, „zouden al deze gebeurtenissen soms iets te maken hebben met Bommel's erfpacht? Wat denkt u?"

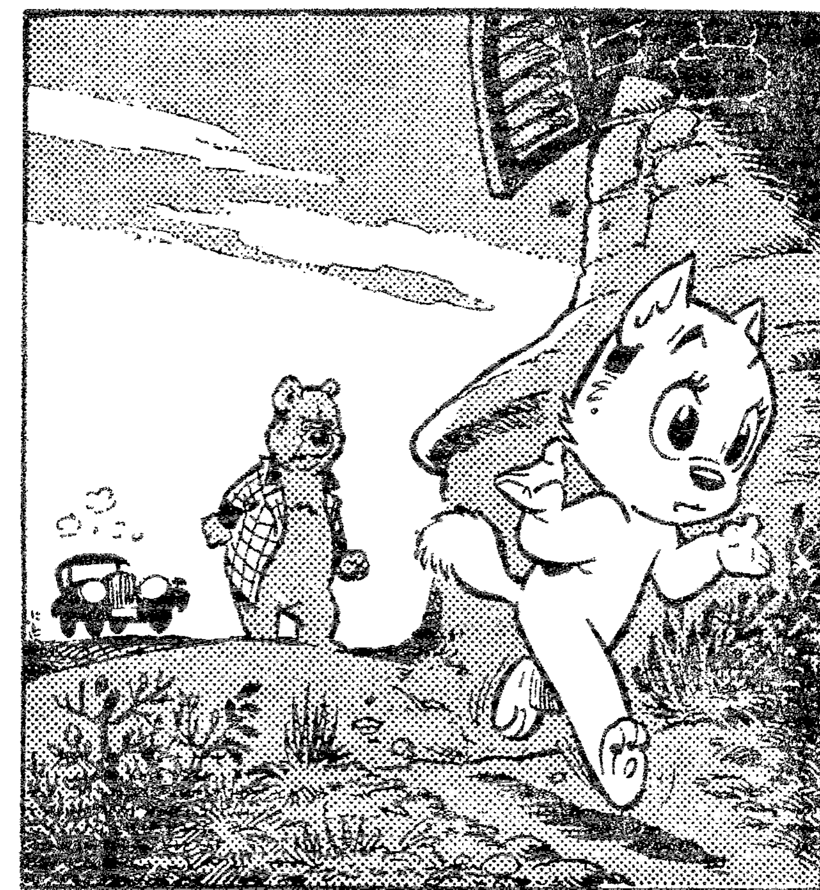
„Het zou me niets verbazen," zei de markies. „Reeds dikwijls hebben platte figuren anderen voor hun schulden laten opdraaien. Eh bien, dat komt er van wanneer het grauw in kastelen gaat wonen."

„Hier is een heks in het spel," riep de burgemeester nerveus. Kom mee. markies! We moeten Bommel overhalen om zijn pacht te betalen! Deze zaak gaat niet alleen hem aan, maar de hele gemeente Rommeldam, dat is duidelijk!"

Zo sprekend vatte hij de edelman bij een arm en leidde hem met zachte drang naar buiten.

7049 Het begon ook tot heer Ollie door te dringen, dat er iets vreemds aan de hand was.

„Het is niet normaal, dat de port en de dahlia's in mijn fundamenten zakken," sprak hij tot zichzelf. „En kijk nu eens aan! Daar zit een lelijke barst in de buitenmuur – en de grond is ook al gespleten. Ondergrondse krachten, zei de metselaar. Hm, zou het iets met de erfpacht te maken hebben, waar ik niets over horen wil? Hoe vreselijk is dit alles voor een heer van mijn stand..."

Op dat moment werd hij gestoord door Tom Poes, die hem vanaf de weg naderde. „Ik ben bij Dorknoper geweest," zei die. „Dat was heel interessant; want de erfpacht staat in zijn boeken. Elke 99 jaar moet er huur voor de grond betaald worden aan Grit van de Gorregrot. Hij weet niet waar die woont, en het kost tijd en geld om dat op te laten zoeken. Maar omdat we nog maar een paar dagen hebben...."

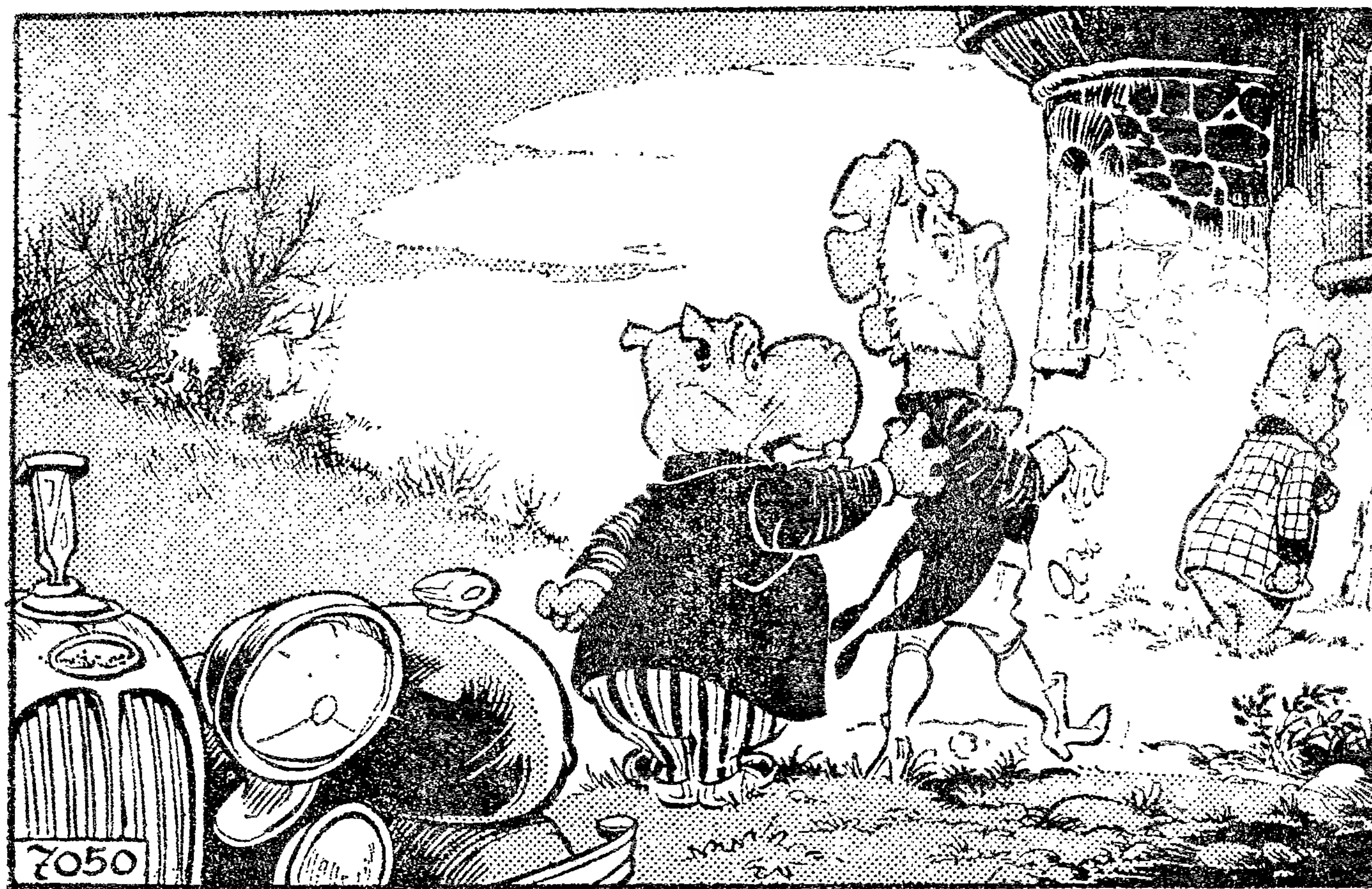
Heer Ollie liet hem niet uitpraten.

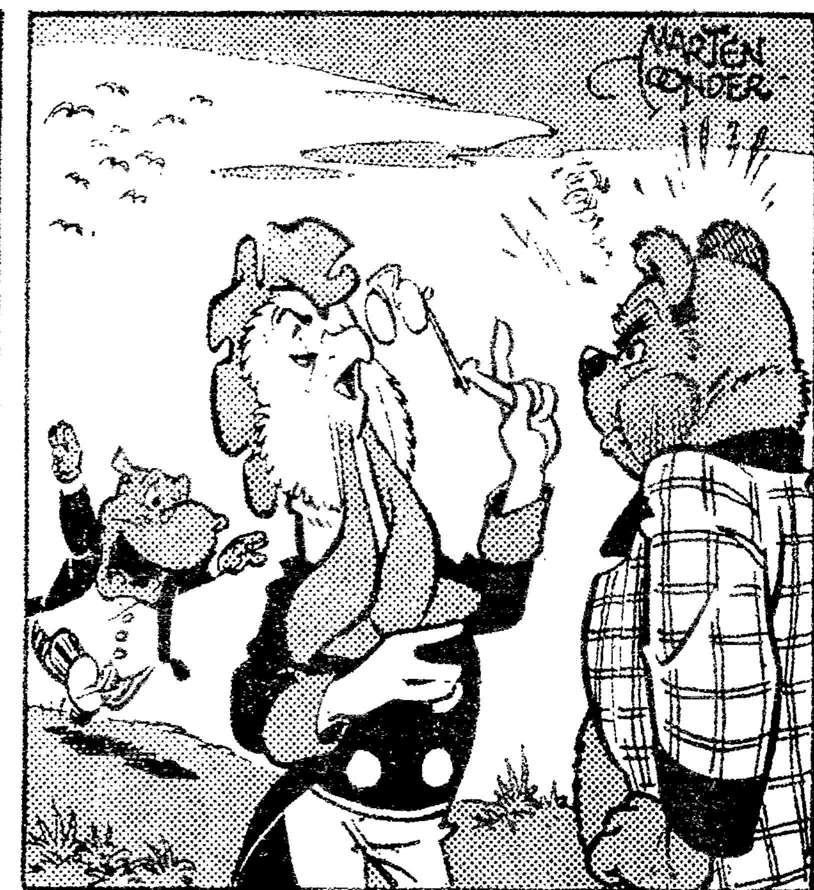
„Het kan me niet schelen, waar Grit woont," zei hij koeltjes. „En ik heb je al vaak genoeg gezegd, dat ik er niets meer over horen wil. Wie betaalt er nu huur voor land dat zijn voorvaderlijk eigendom is?"

Hij zakte wat in en zijn stem stierf weg tot gemompel, toen hij er aan toevoegde: „Als je begrijpt wat ik bedoel."

„Nee," zei Tom Poes een beetje boos. „Dat begrijp ik niet. Ik wilde u alleen maar helpen, maar als u niet luisteren wilt moet u het zelf maar weten."

Met die woorden liep hij schouderophalend weg, en heer Bommel keek hem broedend na.

7050 Heer Bommel stond broedend bij de scheur in zijn muur, en hij had niet in de gaten, dat er achter hem een fraaie limousine stopte.

„Daar," zei de burgemeester, die er uit stapte. „Daar staat hij, markies! Gaat u nu even met hem praten. U kunt meer van hem gedaan krijgen dan ik. Hier wordt fijne tact gevraagd, en daar ben ik te rond voor."

Met deze woorden gaf hij de edelman een duwtje, en na een korte aarzeling trad deze op de peinzende heer toe.

„Tiens," sprak hij. „Uw houding is stuitend, amice! Niet alleen legt ge uw eigen bouwval in puin, maar de gehele omgeving begint te lijden. Rivieren en wegen verzakken, en dan praat ik nog niet eens over goed onderhouden ligusterhagen, die in de grond verdwijnen. Daar zwijg ik over, want hier wordt tact gevraagd. Maar, parbleu! Mijn bloed kookt! Ge offert de beschaving op aan uw platte huurschuld!"

Heer Ollie wendde zich om, alsof hij door een wesp gestoken was.

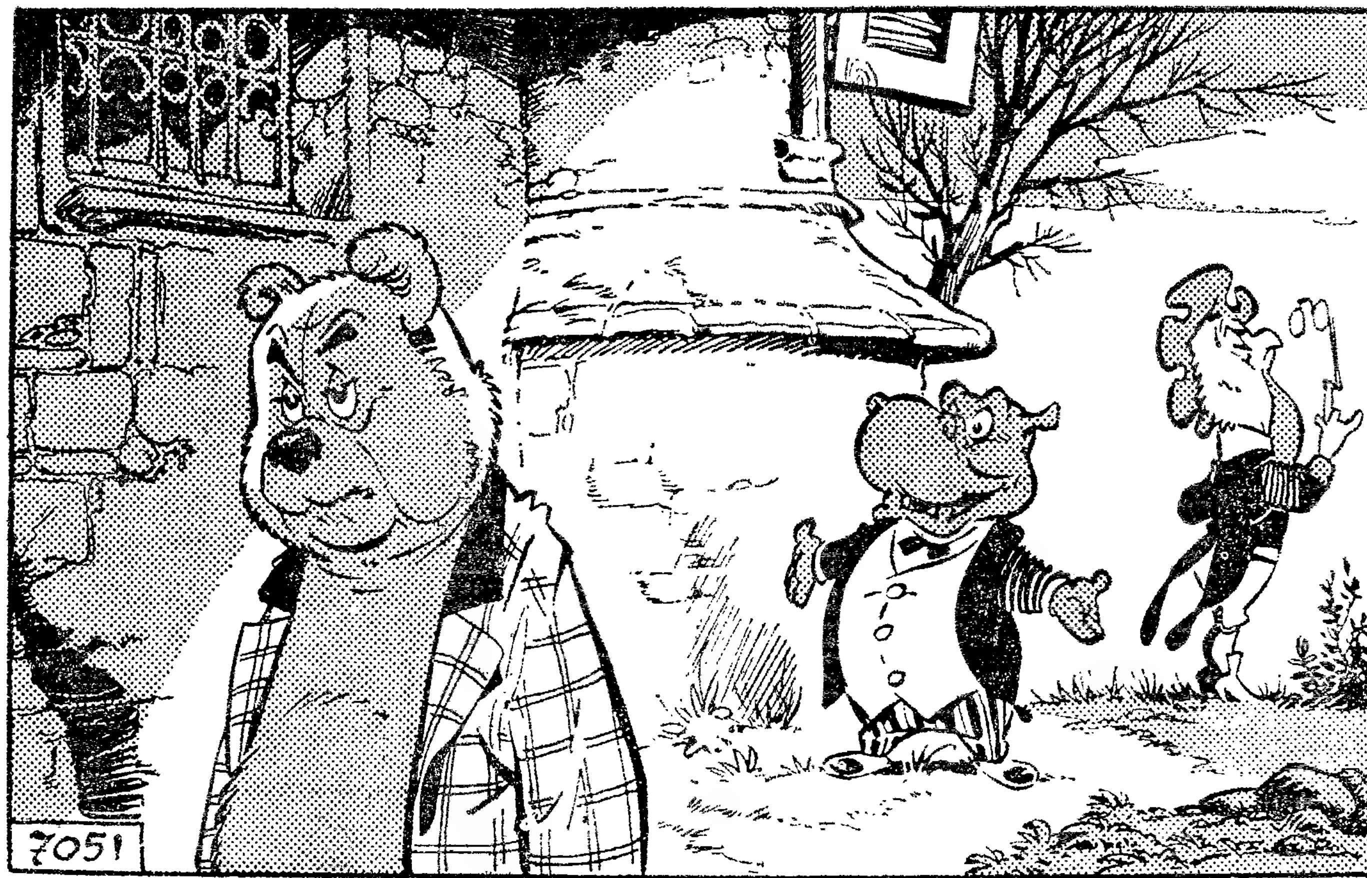
„Onzin!" riep hij rood. „Ik heb geen huurschuld! Dit is een voorvaderlijk slot. Van de Bommels bedoel ik! Mijn goede vader zei.."

De heer Cantecler legde hem met een fijn lachje het zwijgen op.

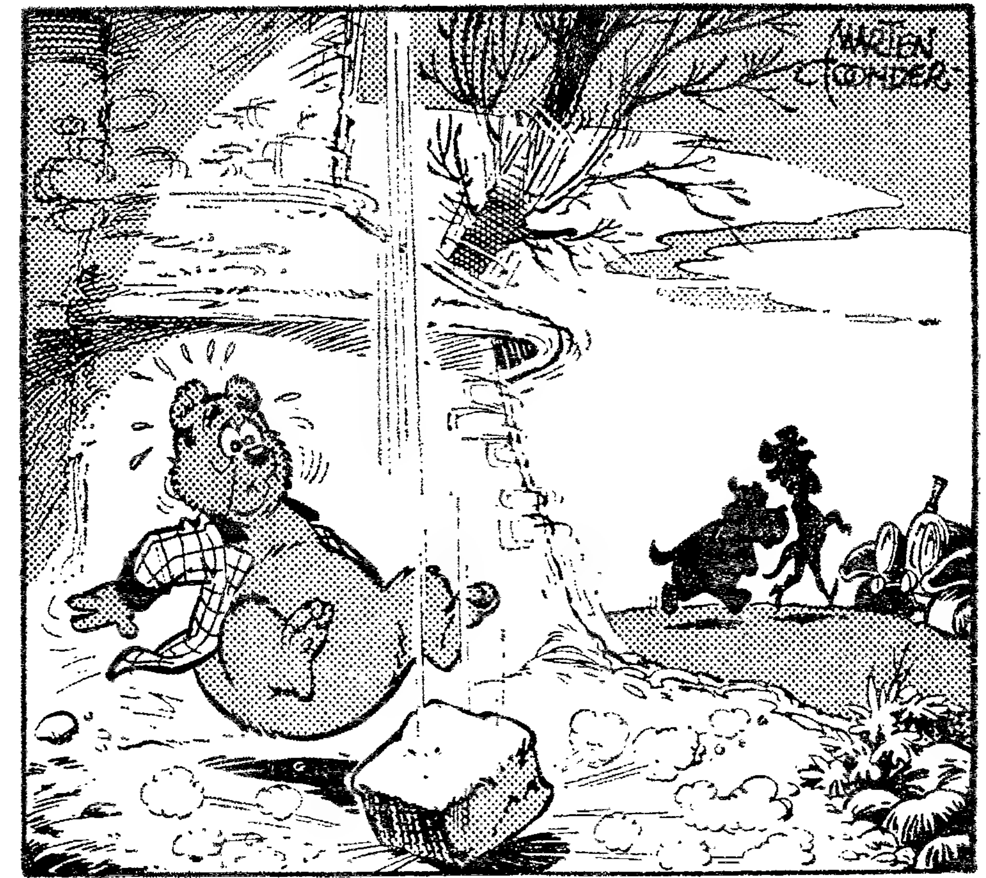
„Par exemple!" hernam hij. „Voorvaderlijk? 30 jaren geleden stond deze ruïne te koop voor de meestbiedende."

De burgemeester, die op de achtergrond oplettend had toegeluisterd, begreep dat het gesprek een verkeerde wending nam en hij snelde haastig nader.

„Wacht even!" riep hij uit. „Natuurlijk kan Bommel betalen! Er is helemaal geen kwestie van huurschuld. Die oude dame wilde alleen maar een talent van hem hebben — en hij heeft zoveel talenten! Wat jij Bommel?"

7051 „Die heks wilde alleen maar een talent van je hebben!" herhaalde de burgemeester op vleiende toon. „Dat is toch niet teveel gevraagd? Je hebt er tenslotte zoveel. Een verdienstelijk burger als jij zal de gemeente natuurlijk niet in de steek laten en een van zijn vele talenten aan de oude dame geven!"

„Sapristi", prevelde de markies. „Welk een farce!"

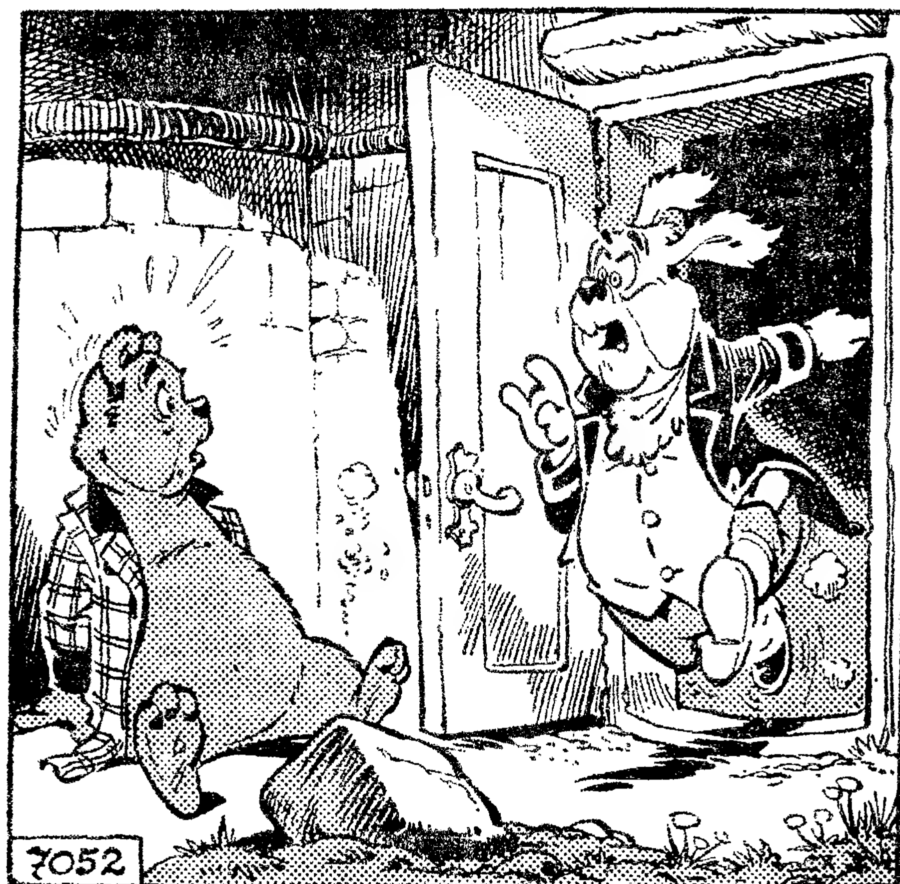
Heer Ollie had de woorden van de magistraat nadenkend over zich heen laten gaan, doch nu kreeg zijn koppigheid weer de overhand.

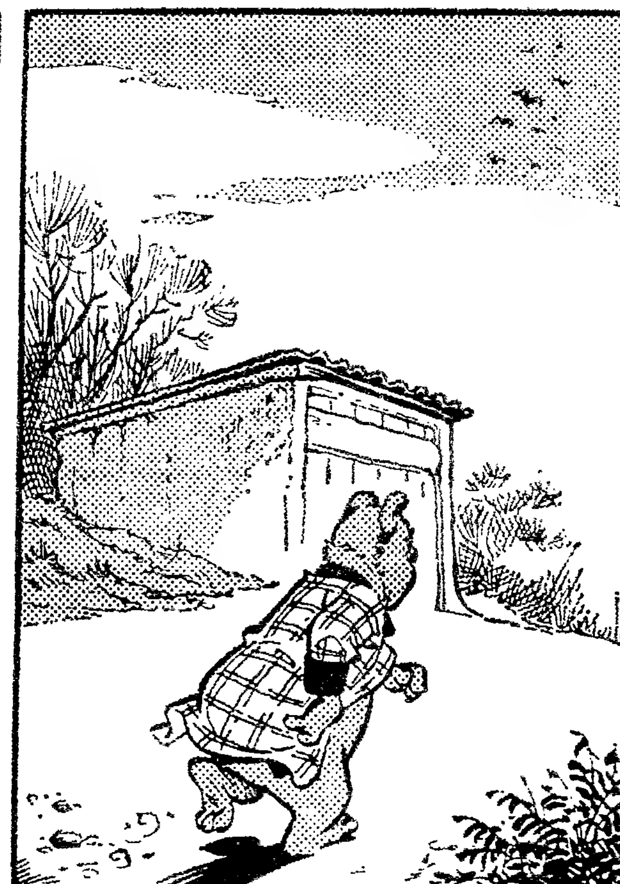
„Ik geef niets!" riep hij in grote woede uit. „Een heer een heer; een woord een woord! Ik wil niets meer over deze zaak horen heb ik gezegd, en daar houd ik mij aan. Ik hoor niets, bedoel ik! Niets! Uit!"

De burgemeester begreep, dat verdere pogingen geen zin hadden, en daarom volgde hij de edelman naar de auto die op de achtergrond stond te wachten. „Hier helpen tact, noch goede woorden", sprak hij zuchtend. „Ik vrees, dat er andere maatregelen nodig zullen zijn. Naar huis, Prikgaren."

Het voertuig zette zich in beweging, en daardoor ontging het de beide heren, dat er een trilling door het stille herfstlandschap voer.

De muren van Bommelstein beefden, een steen maakte zich uit de kantelen los en voordat heer Ollie begreep wat er gebeurde stortte deze met een doffe dreun naast hem op de grond....

7052 Toen de zware steen naast hem op de grond dreunde, sprong heer Bommel in grote angst terzijde en kwam in zittende houding tegen zijn muur terecht. „W-watwastat?" stamelde hij. „Alles t-trilde! Bommelstein zal in elkaar vallen...."

„De aardbevingen houden aan!" riep Joost, die uit de achterdeur naar buiten kwam rennen. „Het gebraad is uit de pan gesprongen, heer Olivier! In deze omstandigheden moet ik een ontslagaanvrage overwegen, met uw goedvinden!"

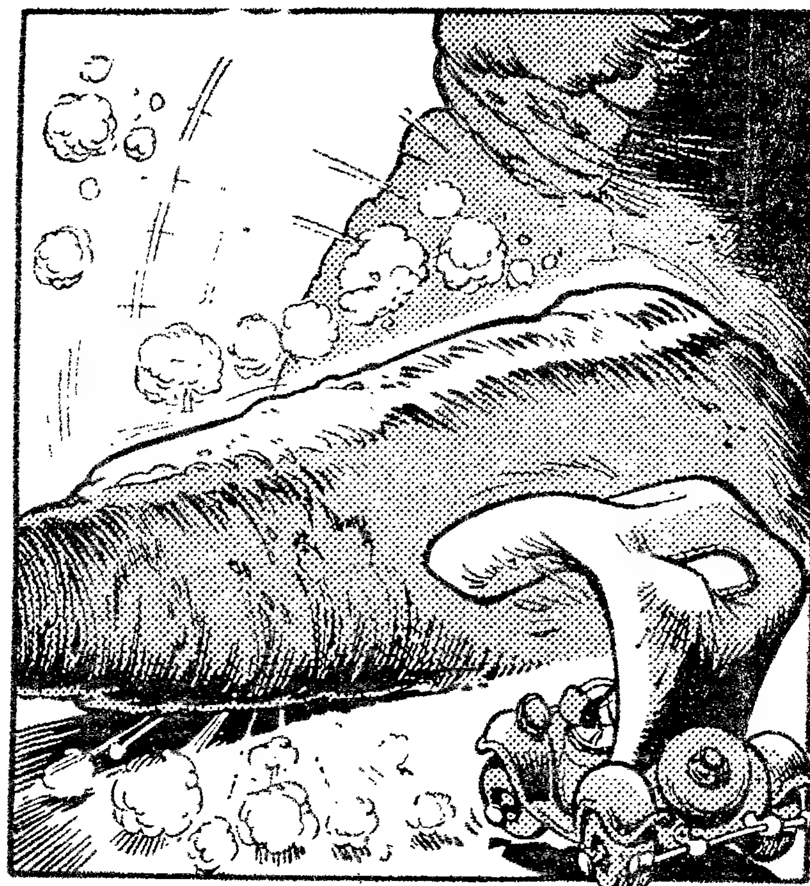
„Ook dat nog", mompelde heer Bommel. Hij stond langzaam op, en terwijl hij de geschokte knecht de rug toekeerde slofte hij vol gedachten naar de garage.

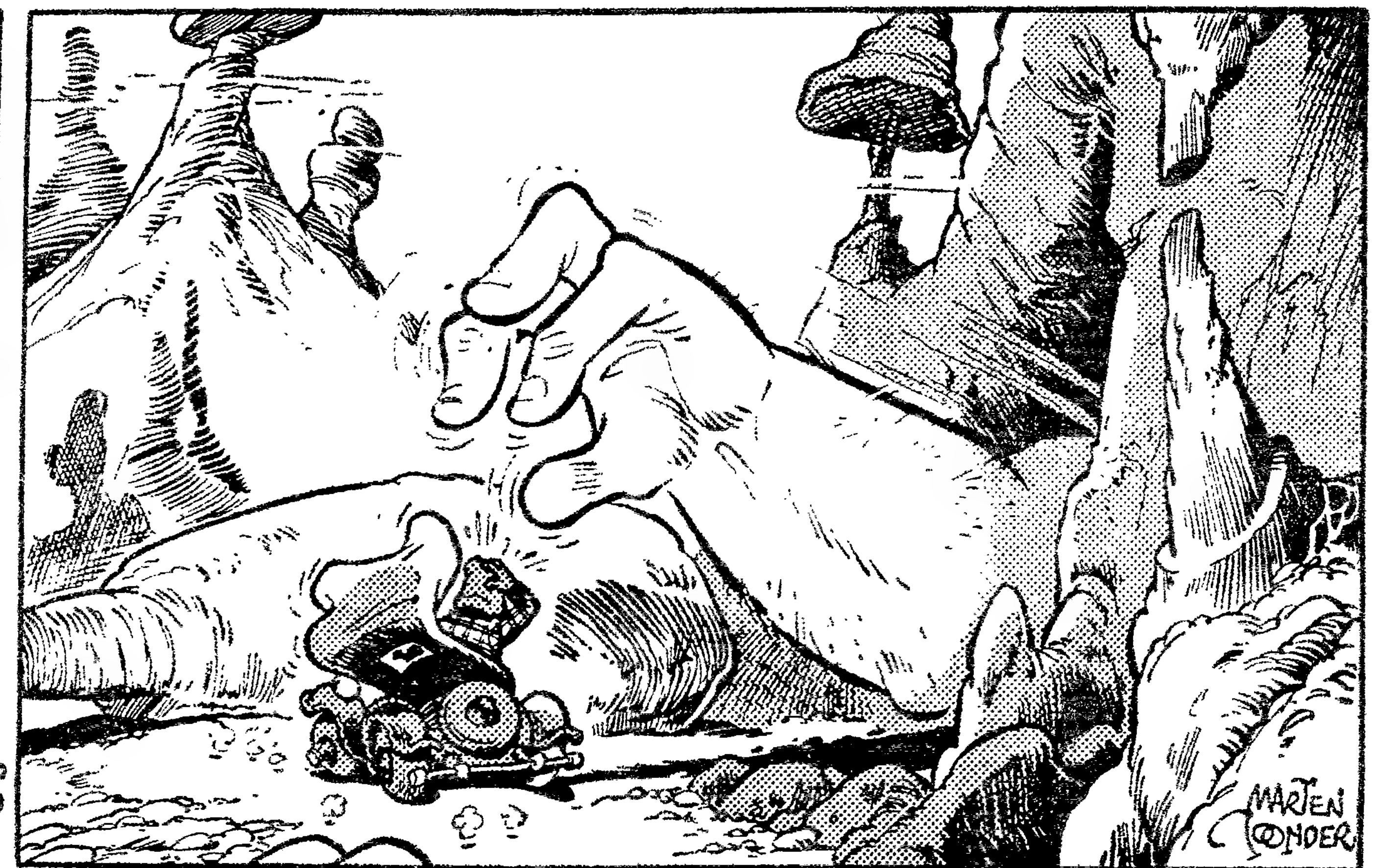
„Een ritje zal mijn gedachten tot rust brengen", sprak hij tot zichzelf. „En dat heb ik nodig, want het wordt allemaal te veel voor mij, dat voel ik. Vooral omdat ik overal alleen voor sta."

Hij reed de Oude Schicht naar buiten, en niet lang daarna snorde het trouwe voertuig door de stille herfst. De frisse wind, die hem door het rijden om de oren speelde, had inderdaad een verfrissende werking op heer Ollie. En tegen de tijd, dat er bergen in het gezicht kwamen, begonnen zijn denkbeelden milder te worden.

„Het is waar, wat de burgemeester zei", dacht hij. „Ik heb veel talenten, dat weet iedereen. Daar kan ik wel één van missen, als er daardoor een einde aan de ellende zou komen. Misschien kan ik nog eens met die heks gaan praten, hoewel ik niets over pacht wil horen. Waar zou ze wonen?"

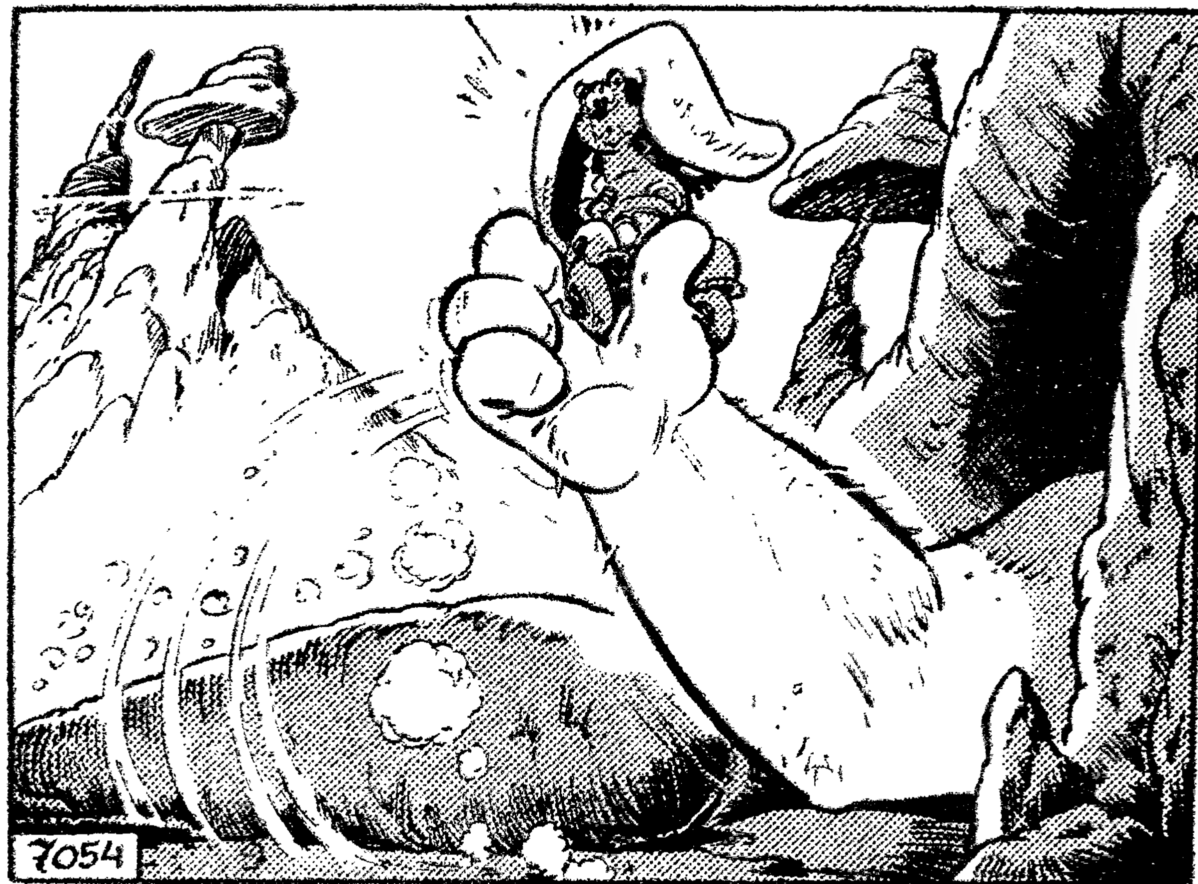
7053 In gedachten verdiept reed heer Bommel door de uitlopers van de Zwarte Bergen. „Het is jammer dat ik niet weet waar die heks woont" sprak hij tot zichzelf

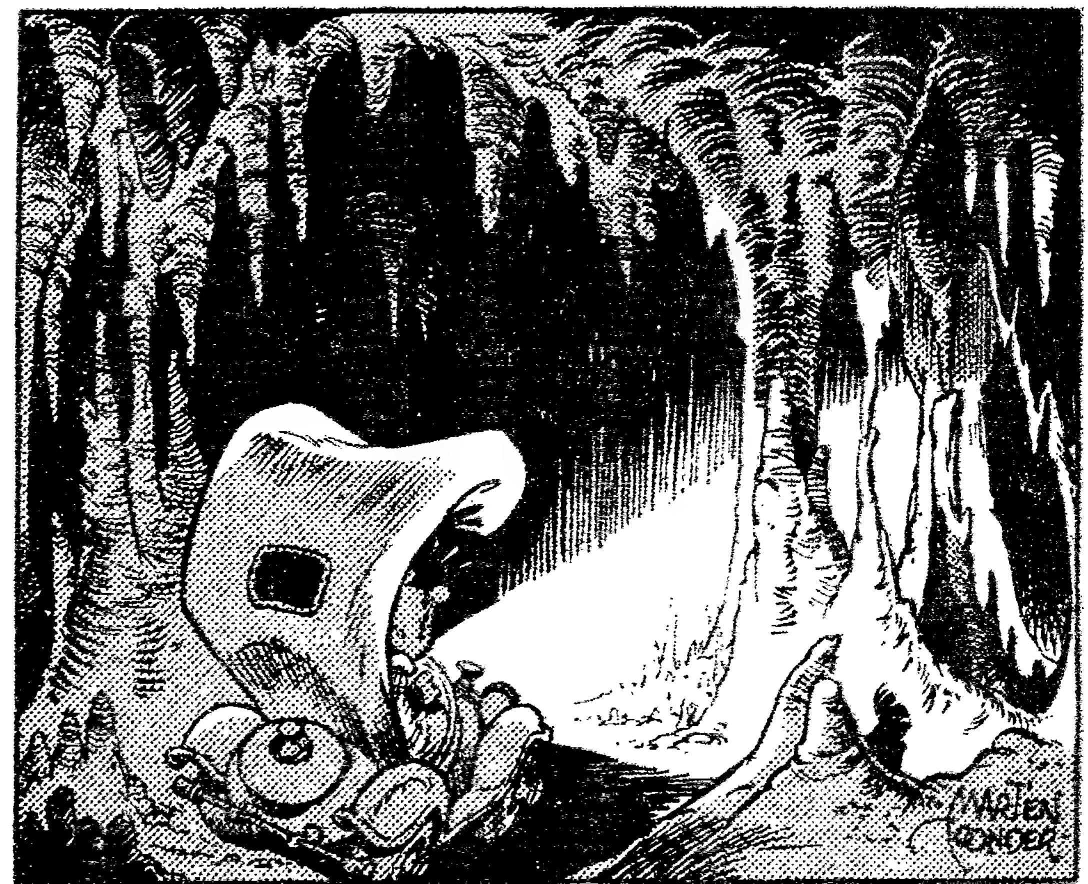
„Maar het kost tijd en geld om dat uit te laten zoeken. zei Tom Poes. Dat zou zonde zijn en bovendien zou het oude mens zich wat gaan verbeelden. Maar wanneer ik door een goed gesprek een einde kan maken aan de ondergrondse krachten mag ik dat niet laten. Een heer heeft een plicht tegenover de gemeenschap, ook al wil hij niets over erfpacht horen."

Hij keek zoekend om zich heen, maar hij zag niets dan grillige pieken en donkere rotspartijen waar nevelsluiers omheen kronkelden.

„Nog even doorrijden", mompelde hij. „Hier zal wel ergens een eenvoudige steenbouwer wonen, die me kan wijzen waar Grit van de Gorrelgrot woont..." Op dat moment zag hij, dat een hoge piek, die terzijde van het pad stond, begon te wankelen en hij remde zo krachtig, dat het linnen kapje hem over de schedel sloeg. De Oude Schicht kwam maar net op tijd tot stilstand, want het gesteente sloeg enkele meters voor de wielen op de grond, met een slag die hol tegen de bergen weerkaatste.

De chauffeur bevrijdde zich bleek van schrik uit het textiel en werd nu een grot gewaar, die achter de rotspiek verborgen was geweest. En uit deze grot bewoog zich een geweldige hand met gekromde vingers in de richting van zijn voertuig....

7054 Heer Bommel staarde verstijfd naar de geweldige hand, die zich naar hem uitstrekte. Zijn gedachten bewogen zich ordeloos door zijn schedel en het enige geluid, dat hij uit kon brengen was een ijle kreet. Dit hielp echter niet. De Oude Schicht werd opgenomen en met een zwaai in de grot getrokken, waar hij ruw werd neergezet. In het inwendige heerste een diepe duisternis, die slechts verlicht werd door de uitgang. En ook deze verlichting duurde niet lang. Er klonken enige bonkende geluiden en de gierende windvlagen van een grote ademhaling loeiden door de spelonk. Daarop begon er buiten een regen van rotsblokken neer te dalen, die de opening al spoedig geheel aan het gezicht onttrokken.

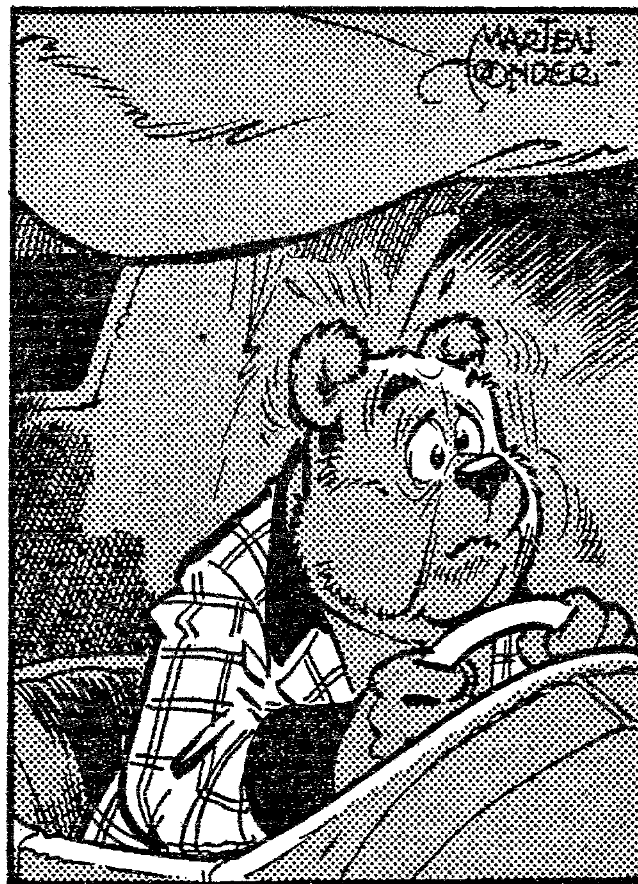
De echo's rommelden nog lange tijd na, maar tegen de tijd dat er een diepe stilte over de duisternis daalde had heer Ollie zijn gewone tegenwoordigheid van geest teruggevonden.

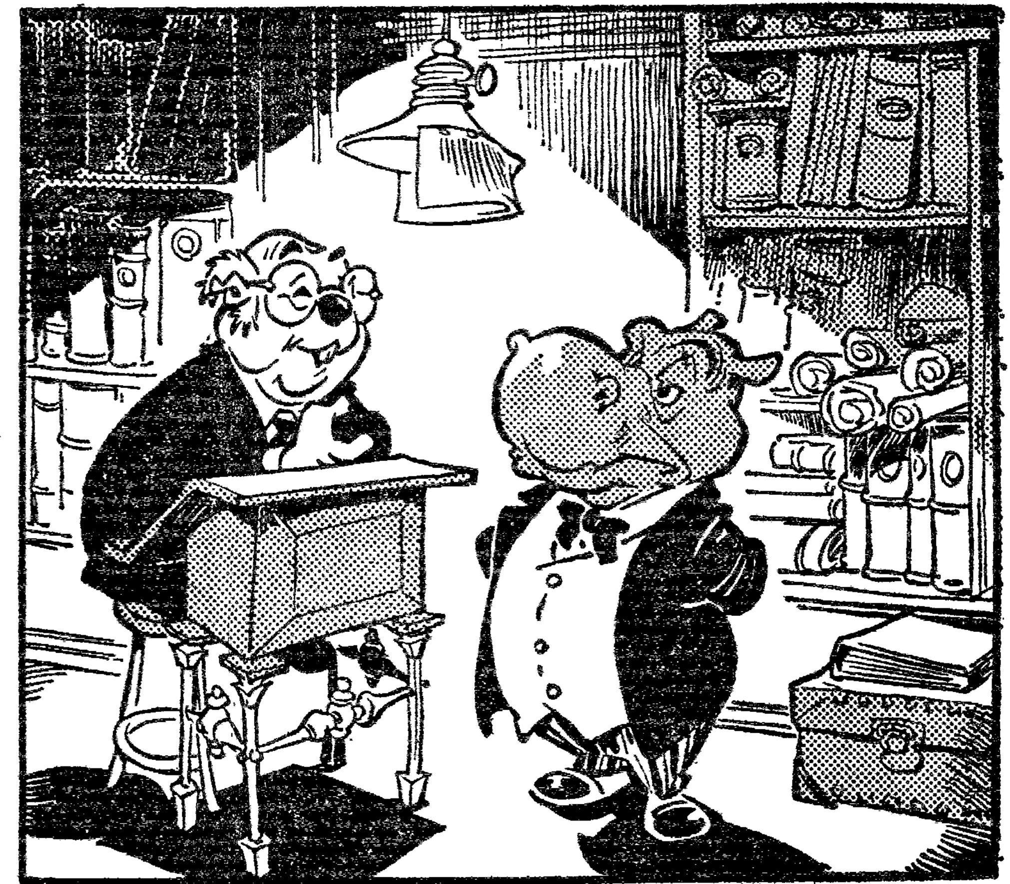
Met bovenmenselijke inspanning schakelde hij zijn koplampen aan en staarde nu in een groot en hoog gewelf rond, dat verlevendigd werd door allerlei soorten druipstenen.

„Wmps", sprak hij tot zichzelf. „Dtknnt!"

Hij haalde diep adem en slikte enige malen; daarop hernam hij met trillende lippen: „Dit kan n-niet... Ik verbeeld het me maar, b-bedoel ik – dit kan niet geberen b-bij een heur...."

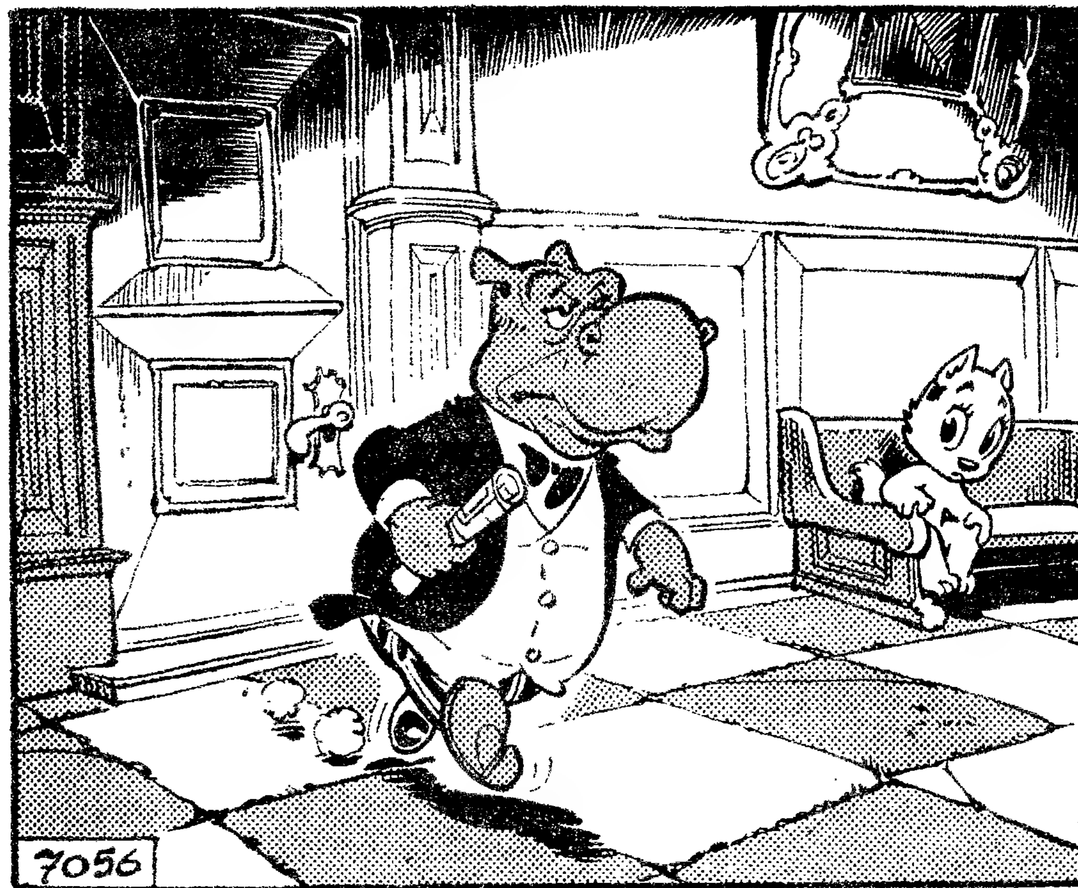
7055. - "Hoe ik in deze grot terecht kom, weet ik niet", mompelde heer Ollie. "Waarschijnlijk heb ik een verkeerde weg ingeslagen en ben ik tussen vallend gesteente terechtgekomen. In een soort fata morgana, als iemand begrijpt wat ik bedoel. D-dat gebeurt soms in de b-bergen heb ik wel eens gelezen. Ik kan het beste ge-gewoon verder gaan..."

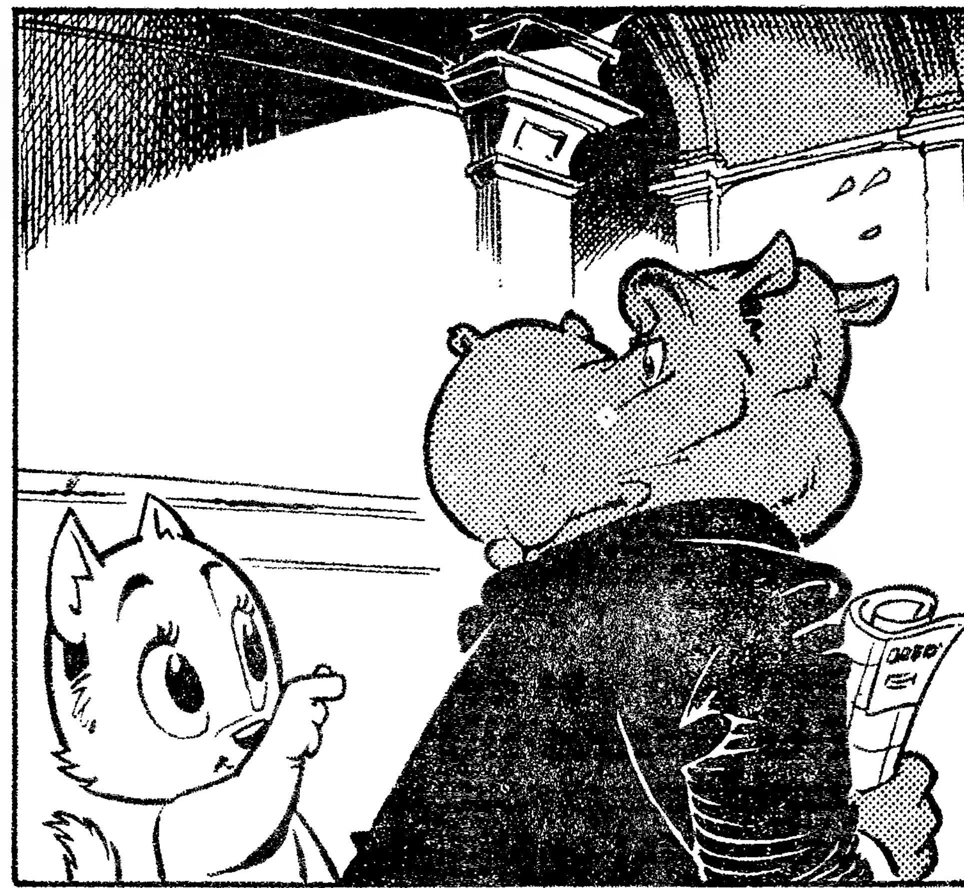
Met deze gedachte startte hij de motor, en omdat het geluid door alle stalagmieten weerkaatst werd, leek het alsof er een heel wagenpark vol Oude Schichten tot leven kwam. Temidden van dit vreselijke misbaar gaf de bevangen rijder gas en begon voorzichtig door de spelonk te rijden.

"Hoe vreselijk is dit alles", sprak hij met klapperende tanden tot zichzelf. "Het is helemaal g-geen fata-morgana. Als heer zijnde kan ik de werkelijkheid beter onder ogen zien. Ik ben in de onderwereld terecht gekomen! Dat is mijn straf, omdat ik niets over erfpacht wilde horen. Ach, als ik nu die heks ontmoet, zal ik alles goed maken met mijn talenten. Maar hoe vind ik Grit van de Gorrelgrot?"

"Waar woont Grit van de Gorrelgrot?", vroeg de burgemeester op dat zelfde moment aan de heer Dorknoper. "Die Bommel wil zijn erfpacht niet betalen, en daardoor begint de hele gemeente te verzakken. Het wordt tijd om van overheidswege in te grijpen!"

"Toevallig, dat u dat vraagt", zei de ambtenaar eerste klasse. "Ik heb dat adres opgezocht op verzoek van de heer Poes. Het mens blijkt in de Gorrelgrot te wonen!"

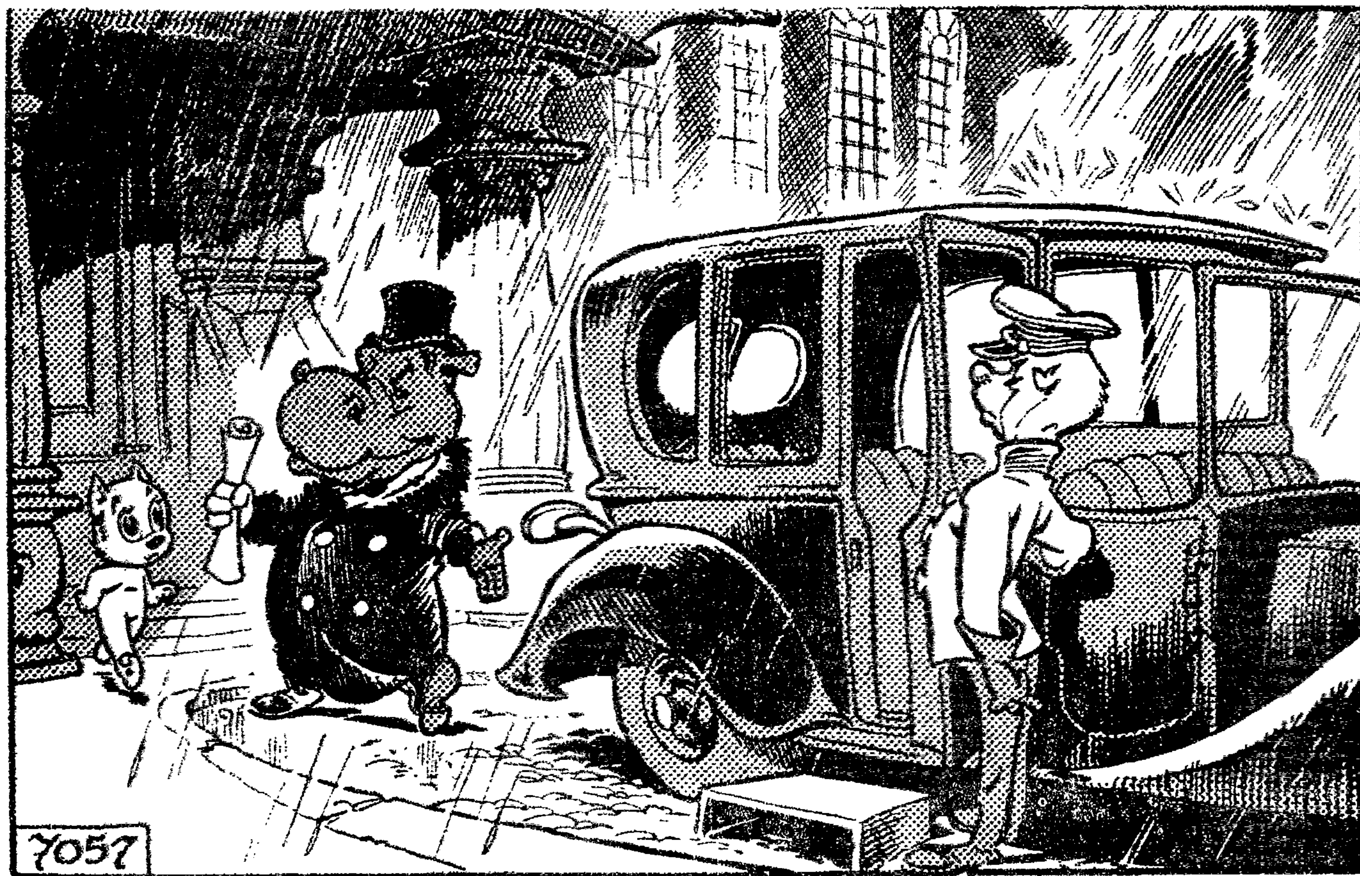

7056. - Tom Poes was opnieuw naar het raadhuis gegaan om nog eens met Dorknoper te praten. Hij zat in de gang op een bank te wachten tot de hooggeplaatste ambtenaar hem kon ontvangen, en na enige tijd zag hij de burgemeester uit het kantoortje komen. De magistraat had een kaart van de Zwarte Bergen in de hand en was in diep nadenken verzonken. Maar daardoor liet Tom Poes zich niet afschrikken.

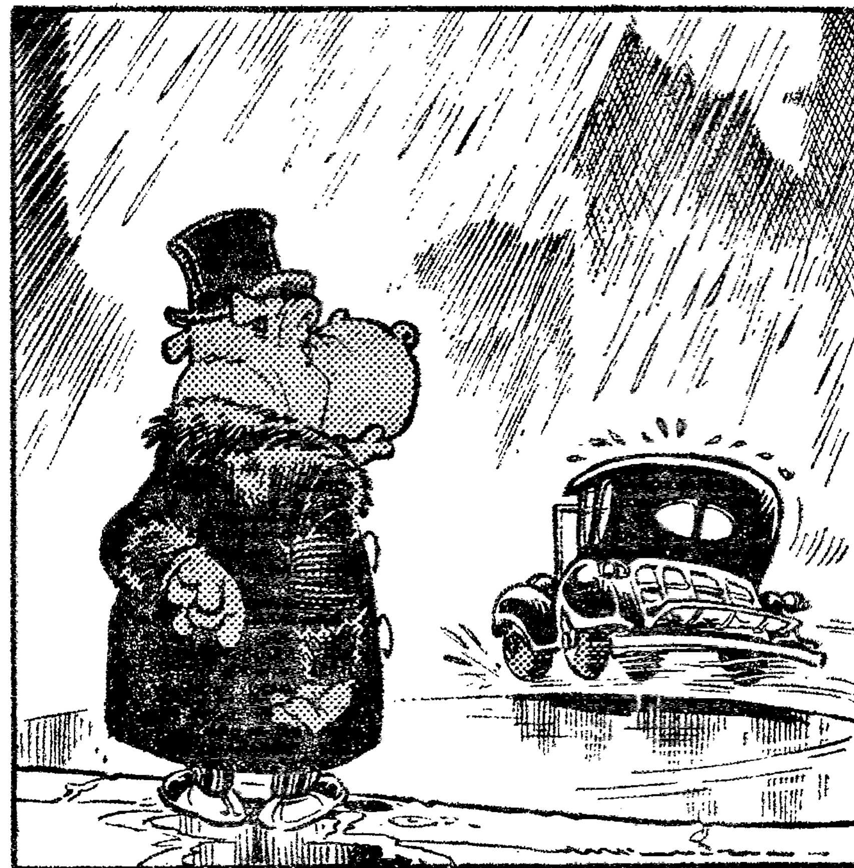
"Een ogenblikje, burgemeester", riep hij. "Kunt u me misschien helpen om aan het adres van Grit van de Gorrelgrot te komen? Dorknoper wil me dat alleen maar geven als er leges en kosten betaald worden — en daar wil heer Bommel niets van horen. Maar het wordt tijd, dat er met die heks gepraat wordt! Anders gaan er akelige dingen met de stad gebeuren, dat is zeker!"

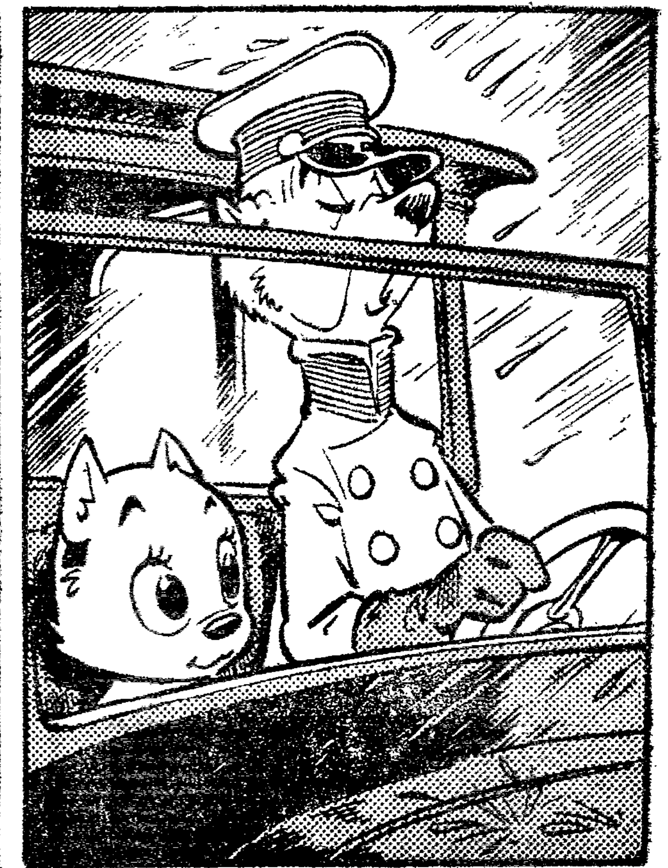
"Kosten en leges moeten betaald worden", mompelde de magistraat afwezig. "Dat zijn nu eenmaal de voorschriften."

Zo sprekende liep hij verder naar de uitgang, maar in de deuropening bleef hij aarzelend staan, en keek naar de neervallende regen.

"Een tochtje naar de Gorrelgrot in de Zwarte Bergen", dacht hij. "In dit weer! En ik heb toch al een zwakke maag. De reis trekt me nu niet zo erg aan, en eigenlijk is Tom Poes een handig ventje die het misschien wel met die oude dame in orde kan maken..."

7057. De burgemeester trok zijn jas aan, zette zijn hoed op en stapte de regen in, terwijl hij Tom Poes wenkte.

,,Ik weet het goed gemaakt'', sprak hij. ,,Hier is een kaart, waarop de Gorrelgrot is aangegeven. Jij mag het geval met Bommels erfpacht in orde gaan maken; namens de gemeente! Ikzelf moet een beetje aan de dampen in mijn maag denken, met dit weer. Maar jij mag de dienstwagen gebruiken.''

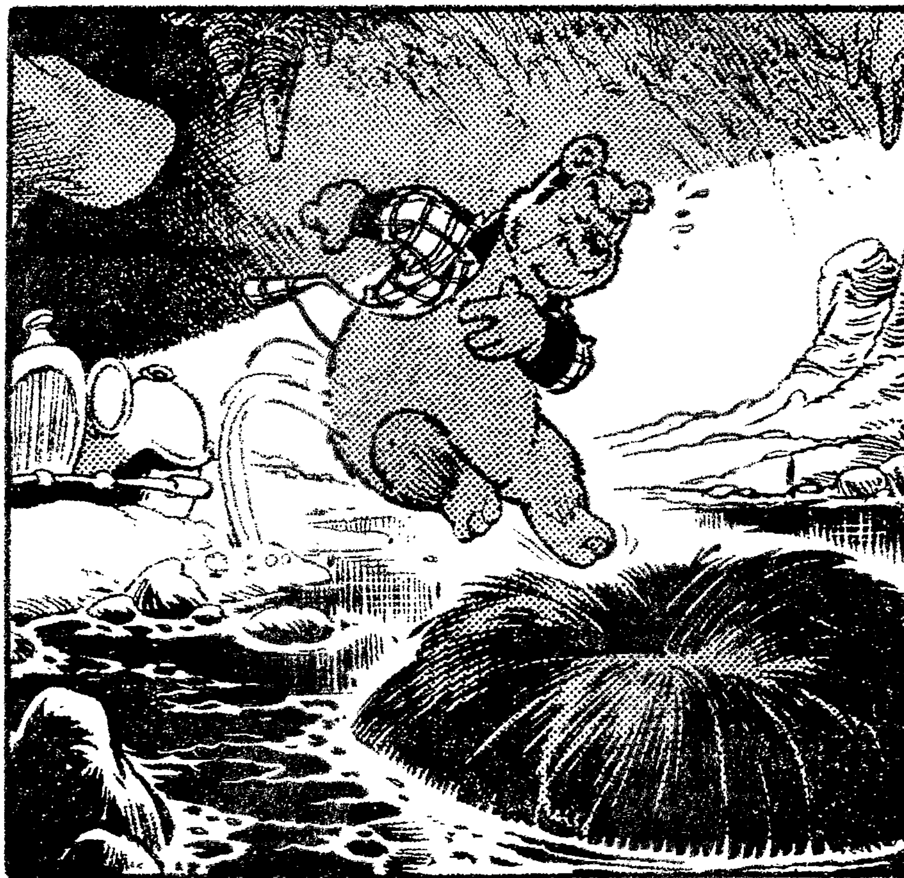
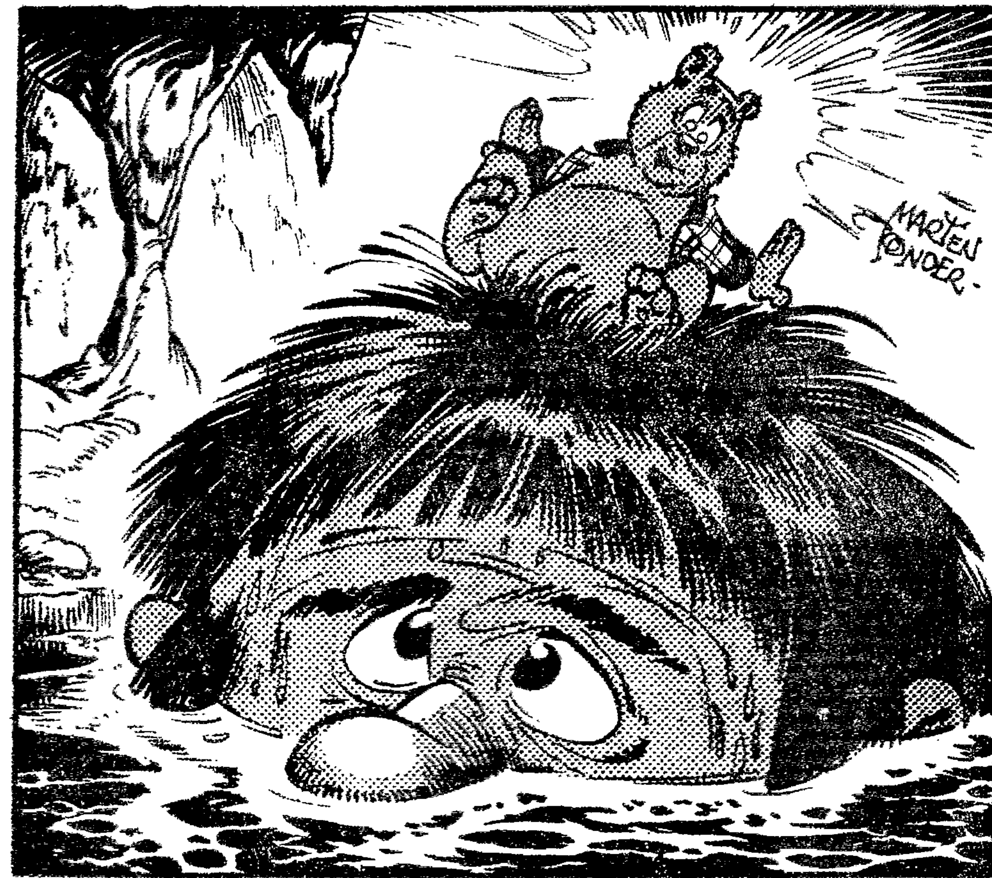
Dat liet Tom Poes zich geen twee keer zeggen. Hij stapte haastig in het fraaie voertuig, en nadat de magistraat aan chauffeur Prikgaren had uitgelegd waar hij zijn moest, reed hij geruisloos weg.

,,Niemand kan me kwalijk nemen, dat ik dit aan een jongere overlaat'', mompelde de heer Dickerdack, de auto naogend. ,,Er wordt tegenwoordig al te veel gevraagd van het hoofd der gemeente, dat afkerig is van relletjes en heksen!''

,,Naar de Gorrelgrot dus'', zei de chauffeur intussen. ,,Er wordt tegenwoordig heel wat van me gevraagd! Rijden bij nacht en ontij, terwijl de gaten in de weg vallen. En nu weer naar de Zwarte Bergen! U had beter achterin kunnen gaan zitten, dit wordt een akelig ritje, jonge heer!''

,,Daarom juist'', zei Tom Poes. ,,Dit wordt het soort ritje om erg goed uit te kijken.''

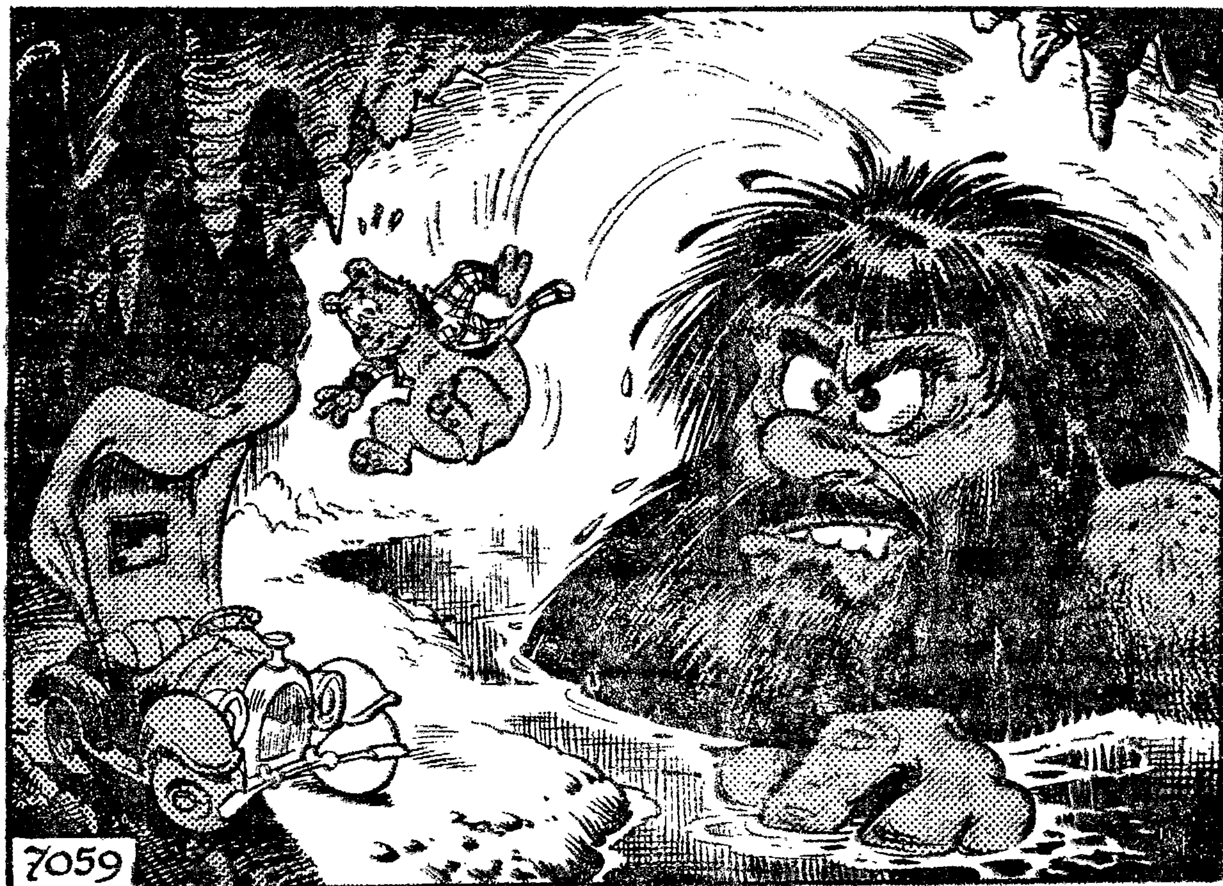
7058. Intussen stuurde heer Ollie de Oude Schicht nog steeds door de onderaardse gewelven. Het trouwe voertuig bonkte en hobbelde over de stenen die de bodem bedekten, terwijl het geluid van de motor akelig tegen de rotswanden weerkaatste. Het licht van de koplampen ging verloren in de zwarte diepte van de spelonk, en het is dan ook niet te verwonderen, dat de onverschrokken heer zich lang niet prettig voelde.

,,Dit houd ik niet vol'', prevelde hij met trillende lippen. ,,Ik ben de weg kwijt, bedoel ik. Hier kom ik nooit meer uit. Dit is het einde van een heer; in koude en duisternis in de onderwereld, als iemand begrijpt wat ik bedoel. En straks is mijn benzinetank leeg, net als mijn maag...''

Op dat moment werd hij een meer gewaar, dat zich zwart en stil voor zijn lampen uitstrekte, en hij remde.

,,Daar ligt een eilandje'', zei hij tot zichzelf. ,,Begroeid, zo te zien. Misschien kan ik daar een paar bessen of knollen vinden om mijn honger te stillen. Met deze gedachte sprong hij van de oever op het ruige plekje dat boven het water uitstak. Maar tijd om naar knollen te zoeken kreeg hij niet, want op hetzelfde ogenblik dat hij neerkwam voer er een schok door het eiland, en rees het borrelend en briesend omhoog.

Heer Bommel was op het hoofd van de reus terechtgekomen, die deze grotten bewoonde...

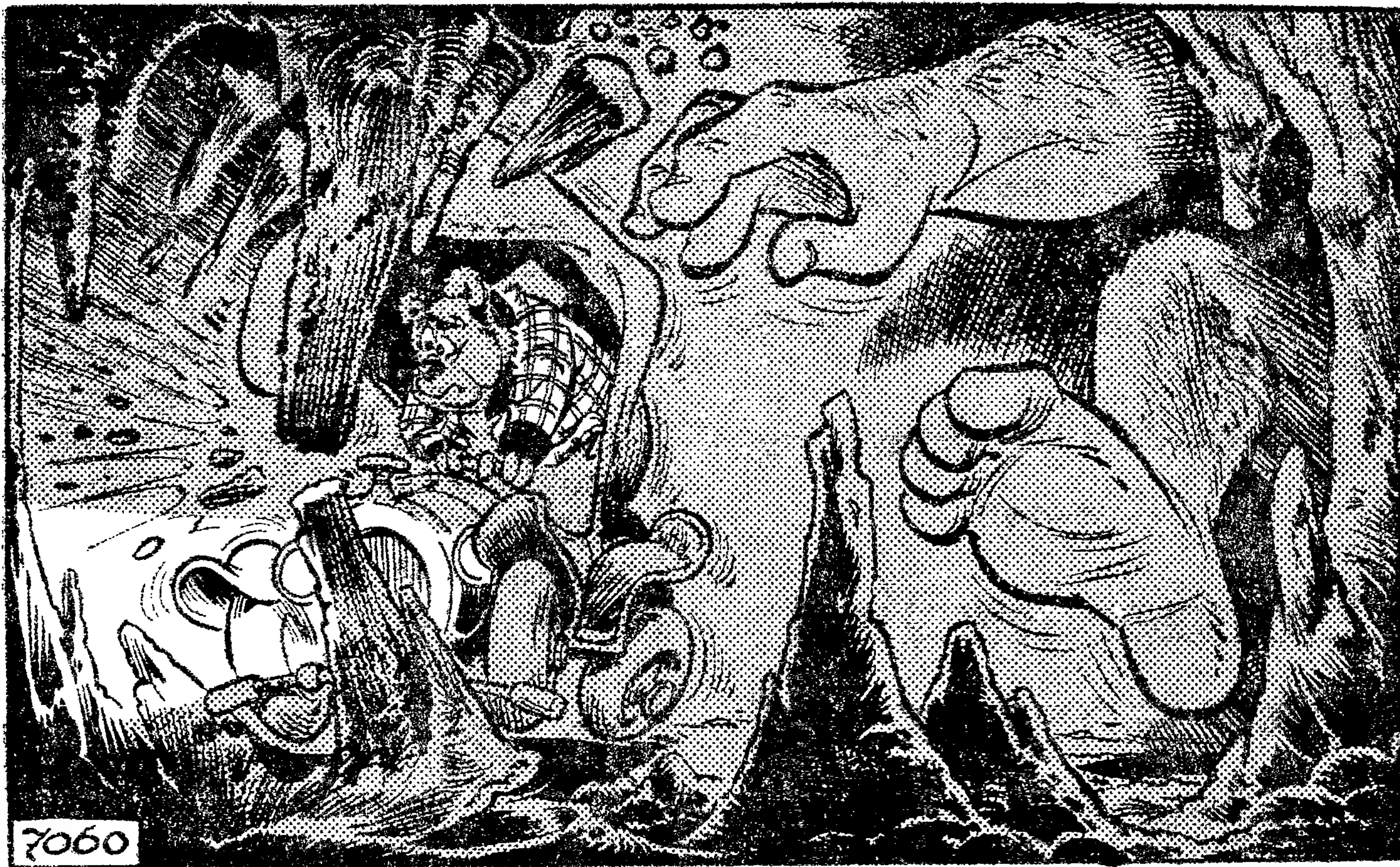

7059. De reus die deze grotten bewoonde, was bezig een ontspannend bad in het meer te nemen. Hierin werd hij echter gestoord door heer Bommel, die hem op het hoofd sprong om daar naar bessen en knollen te zoeken. Het valt te begrijpen, dat dit de bader ontstemde, en in het lich van de koplampen rees hij briesend en borrelend uit het nat.

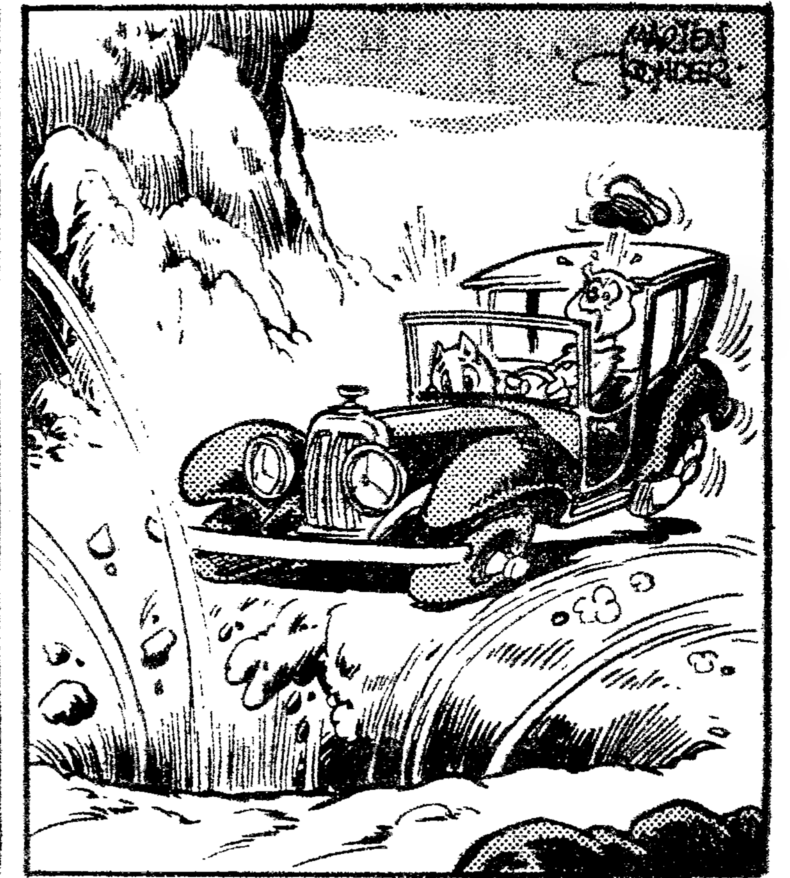
Een kort ogenblik zat heer Ollie verstijfd tussen de haarmassa. Toen stiet hij een schrille kreet uit en sprong met de kracht der wanhoop in de Oude Schicht, die op de oever stond te wachten. En nog voordat de echo's van zijn hulpgeroep waren weggestorven, werden deze reeds overstemd door het geraas van de motor die op volle toeren wegtrok.

Heer Bommel had geen tijd om zijn koers nauwkeurig te bepalen, en hij zou dat ook niet hebben gekund. Want ondanks zijn grote tegenwoordigheid van geest klutsten de gedachten hem ordeloos door de schedel. En het enige wat hem duidelijk voor ogen stond was, dat hij zo vlug mogelijk uit de buurt moest zien te komen.

Dat was juist gezien, want de reus klom verbitterd op de oever en zette de achtervolging in met voetstappen die dreigend door de gewelven dreunden...

7060. De Oude Schicht schoot springend en hotsend over de ongelijke bodem van de grot. Het was de bestuurder al spoedig duidelijk, dat hij zijn weg niet goed gekozen had, want de druipstenen stonden hier zo dicht naast elkaar, dat er nauwelijks ruimte was om het voertuig doorgang te verlenen. Maar achter hem dreunden de voetstappen van zijn achtervolger steeds dichterbij, zodat hij alle voorzichtigheid uit het oog verloor.

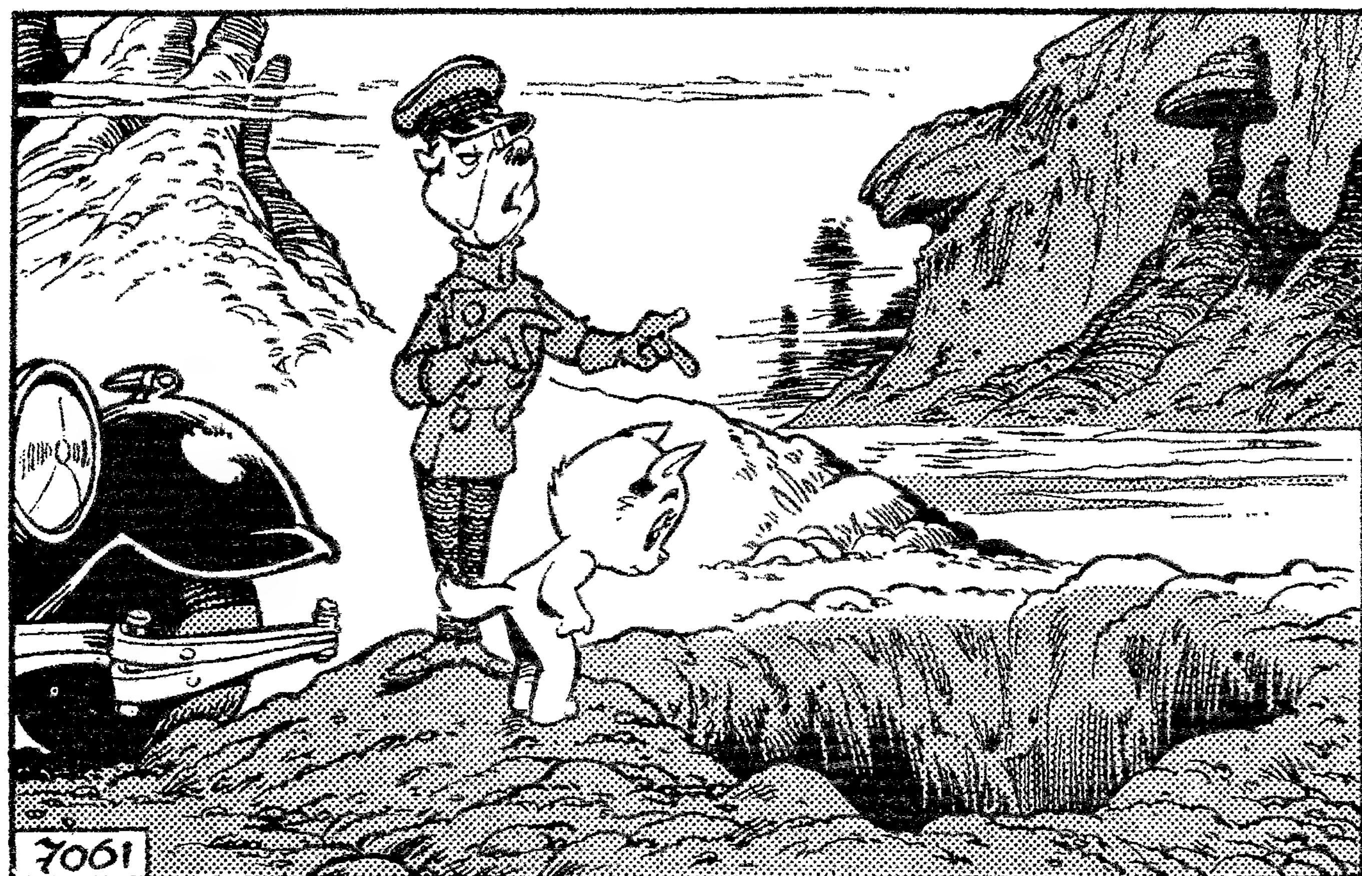
Toen er dan ook vóór hem een hoge stalagmiet opdoemde gaf hij vol gas en reed er dwars doorheen. Het gesteente brak splinterend doormidden en terwijl de trouwe wagen gedeukt verder rolde, begon de zoldering van de spelonk te verzakken. Een dichte regen van rotsblokken daalde naar beneden, precies op het moment, dat de reus er passeerde. En hoewel deze heel wat hebben kon was dit toch te veel voor de grotbewoner zodat hij temidden van stenen en puin op de grond smakte.

Op dat moment was de fraaie dienstauto waarin Tom Poes door de Zwarte Bergen gereden werd, in de buurt van de Gorrelgrot gekomen.

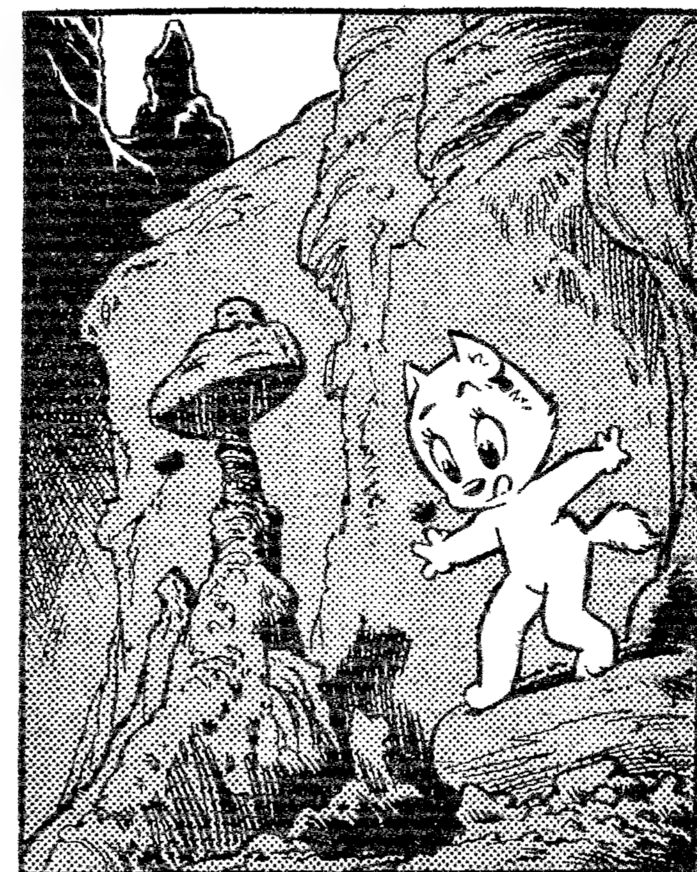
,,Daar beneden is de kloof die we hebben moeten'', zei de chauffeur Prikgaren terwijl hij naar beneden wees. ,,het Waaigat noemen ze hem daar. Hier aan het einde is een haarspeldbocht. Als ik die nu...''

Hij slaakte een uitroep en remde krachtig. Maar net op tijd, want vlak voor zijn wielen ontstond plotseling een gat in de weg, dat snel groter werd.

,,Daar heb je het weer!'', riep de bestuurder met overslaande stem. ,,Dat is nu de tweede keer! Ik ga niet verder!''

7061 Tom Poes sprong uit de auto en liep naar het gat om er in te kijken.

„Dat is aardig diep'', zei hij. „De bodem is niet te zien.''

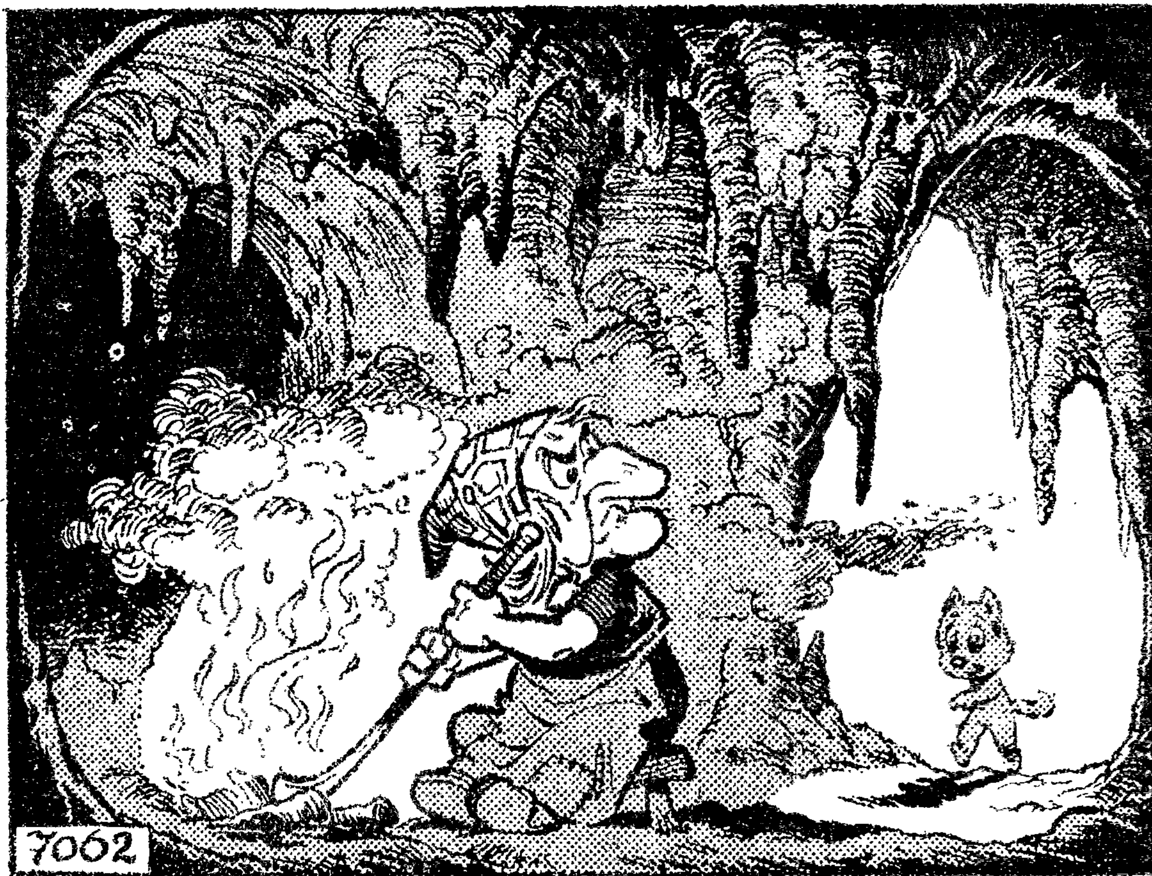
„Bodemloos'', mompelde de chauffeur, die hem gevolgd was. Hij huiverde en deed een stapje terug.

„Dat is een ander soort gat dan dat in de weg naar Rommeldam'', vervolgde hij. „Daar ben ik laatst op een nacht met de oude wagen in gestort. Maar daar zat gelukkig wèl een bodem in, zodat ik het nu kan navertellen. Het was na een feestje op Bommelstein...''

„Ja, ja'', zei Tom Poes. „Ik weet er alles van. Maar dit is niet in de omgeving van Bommelstein, en het kan dus niets met heer Bommels erfpacht te maken hebben. Aan de andere kant; er is toch wel een kans dat het op dezelfde manier veroorzaakt is. We zijn hier dicht bij de Gorrelgrot!''

„Je zoekt het maar uit, jonge heer'', sprak chauffeur Prikgaren. „Ik ga terug, want ik voel als ze iets op me tegen hebben. En één verspeelde wagen in een maand is genoeg.''

Met deze woorden besteeg hij zijn dienstauto, en nadat hij die behoedzaam gekeerd had reed hij geruisloos weg. Tom Poes lette er niet op. Hij bestudeerde de kaart die hij van de burgemeester gekregen had, totdat hij de ligging van de grot goed in het hoofd had, en begon toen de berg af te dalen zodat hij in de Waaigat-kloof belandde.

7062 Beneden in de kloof was het koud en tochtig, maar de Gorrelgrot was gelukkig niet moeilijk te vinden door de rookwolken die eruit opstegen en die bewezen dat de spelonk bewoond was. Ze werden veroorzaakt door een vuurtje dat Grit had aangelegd om haar oude botten een beetje warm te houden.

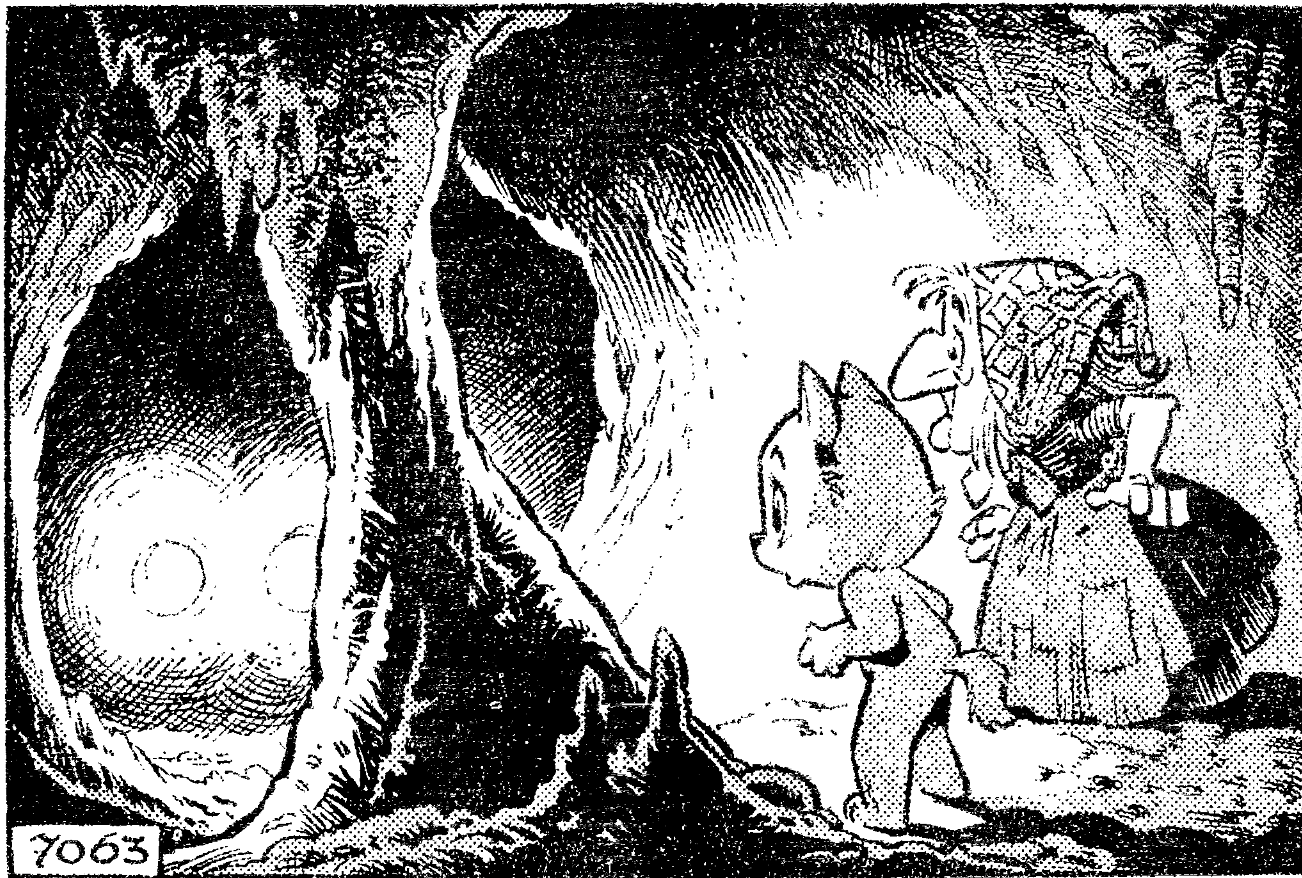
„Wie is daar?", riep ze kijverig. „Wat kom je doen? Ken ik jou niet ergens van?"

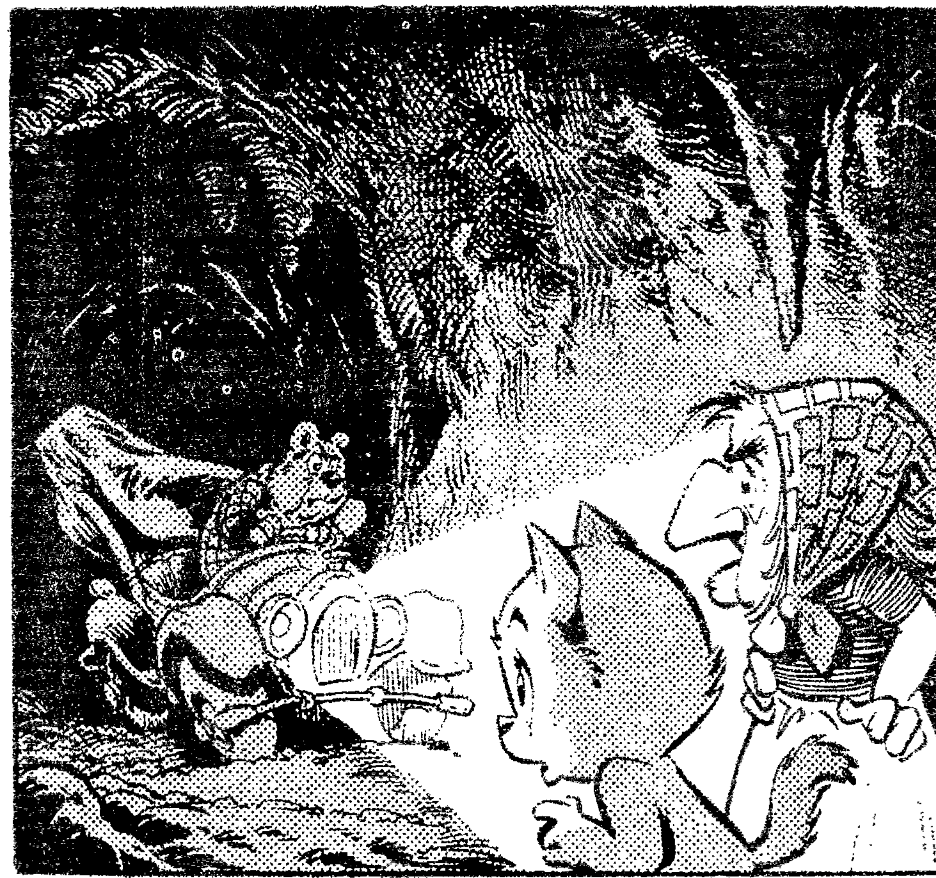
„Dat kan wel". zei Tom Poes. „We hebben elkaar ontmoet op Bommelstein, toen heer Ollie daar een feestje gaf. Ik kom over de erfpacht praten. Kunt u mij ook zeggen wat voor een talent u eigenlijk hebben wilt?"

Het oude mens stond op en loerde hem met roodgerande oogjes aan.

„Nee", kraste ze. „Dat wil ik niet! Praten wil ik alleen maar met Bommel, en dat talent moet van hèm zijn. Als hij zich te deftig voelt om zelf te komen moet hij het zelf maar weten. De week begint op te schieten, en mijn geduld is uitgeput. Dat van mijn zoon trouwens ook. Zeg maar tegen Bommel, dat hij vlug moet zijn!"

„Maar...", begon Tom Poes. Zijn verdere woorden waren onverstaanbaar omdat er vanuit het binnenste van de spelonk een rommelend gedonder opsteeg, dat snel nader kwam. Het akelige geluid werd door de wanden en de druipstenen weerkaatst, zodat het niet mogelijk was nog een verstandig woord te zeggen. En bovendien verscheen er nu uit een zijgang een sterk lichtschijnsel, dat de onprettige omgeving in een felle gloed zette.

7063 De wonden van de grot galmden van het daverende lawaai dat uit een zijgang nader kwam, en nu verscheen er ook een verblindend licht, dat de onderaardse ruimte in een felle gloed zette.

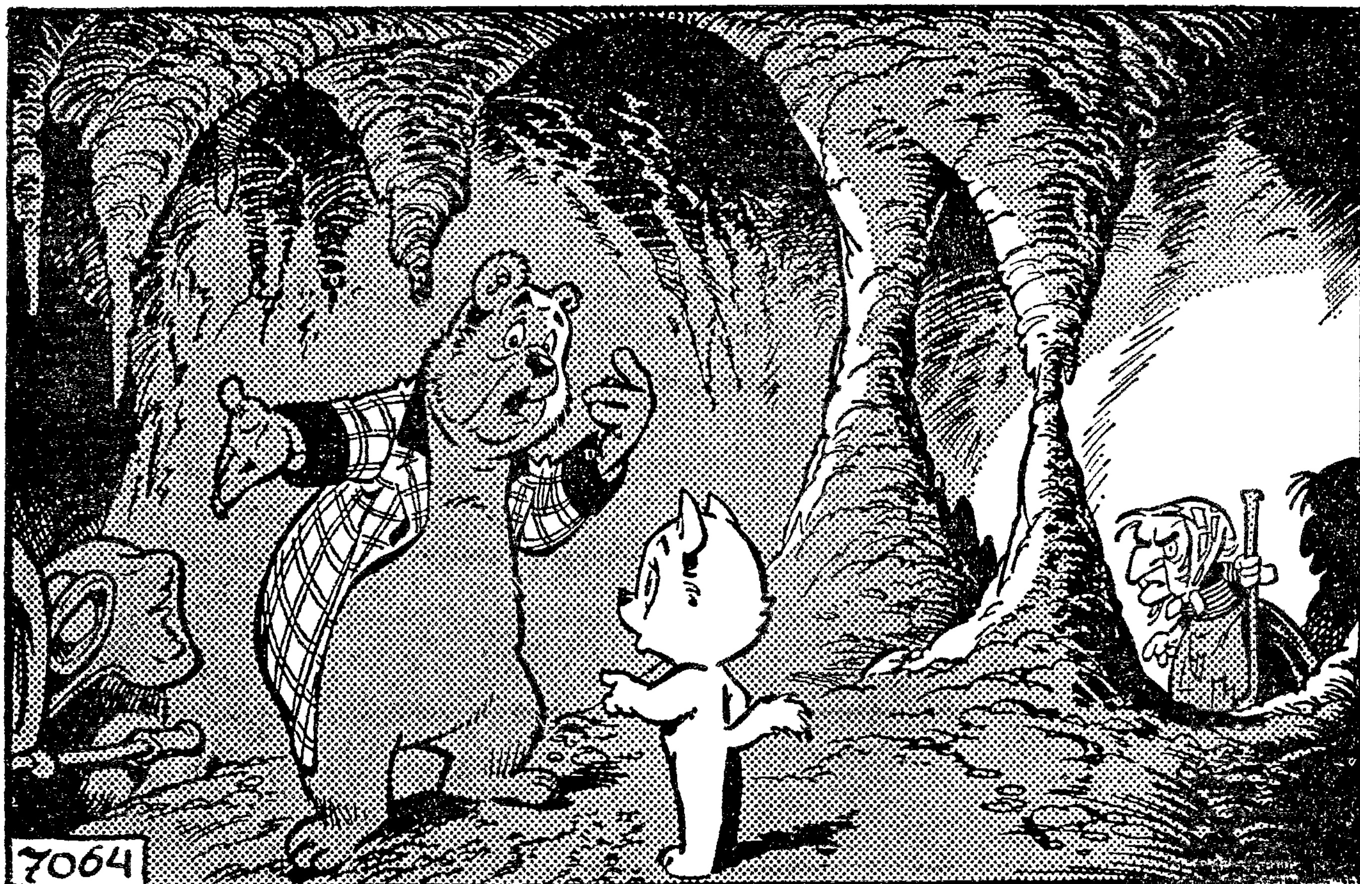
,,W-wat is dat?'', vroeg Tom Poes geschrokken.

Het vreemde verschijnsel duurde echter niet lang. Het geweld verstomde en voordat de laatste echo's waren weggestorven doofde ook het licht. Nu lag de spelonk weer in de rode schemering die door het rokende vuurtje veroorzaakt werd.

Het duurde even voordat zijn ogen weer aan de duisternis waren gewend, maar toen zag Tom Poes tot zijn verbazing de vertrouwde omtrekken van de Oude Schicht voor zich staan. Het voertuig was ernstig gekreukeld, en ook de bestuurder, die er verwilderd aan ontsteeg, maakte een gestoorde indruk.

,,Heer Ollie!'', riep Tom Poes terwijl hij er naar toe holde. ,,Hoe komt u hier? Wat is er gebeurd?''

,,T-tom-poes...'', stamelde heer Bommel met trekkende mond. ,,Ach, d-dat ik je hier mag vinden! Ik d-dacht, d-dat ik eeuwig in de onderwereld rond zou moeten rijden. Als straf voor de erfpacht waar ik niets over wilde horen als je begrijpt wat ik bedoel. Nu gloort er weer nieuwe hoop en nu kan alles misschien nog geregeld worden! Ik zal mijn leven beteren; als een oppassend erfpachter, bedoel ik...''

7064 „Maar wat is er gebeurd?", vroeg Tom Poes. „Hoe komt u in deze grotten?"

„D-dat is te veel om te vertellen", zei heer Bommel verwilderd. „Je zou het trouwens niet geloven. Wat ik heb meegemaakt gaat iedere beschrijving te boven.

Hij haalde enige malen diep adem en nam een rechtere houding aan.

„Ik kom persoonlijk de erfpacht regelen", hernam hij toen met zwakke stem. „Ik wilde er niets over horen, maar ik zie nu in, dat deze zaak mijn sterke persoonlijkheid te boven gaat. Ik heb besloten toe te geven, bedoel ik. Het gaat er maar om welk talent die heks van mij wil hebben."

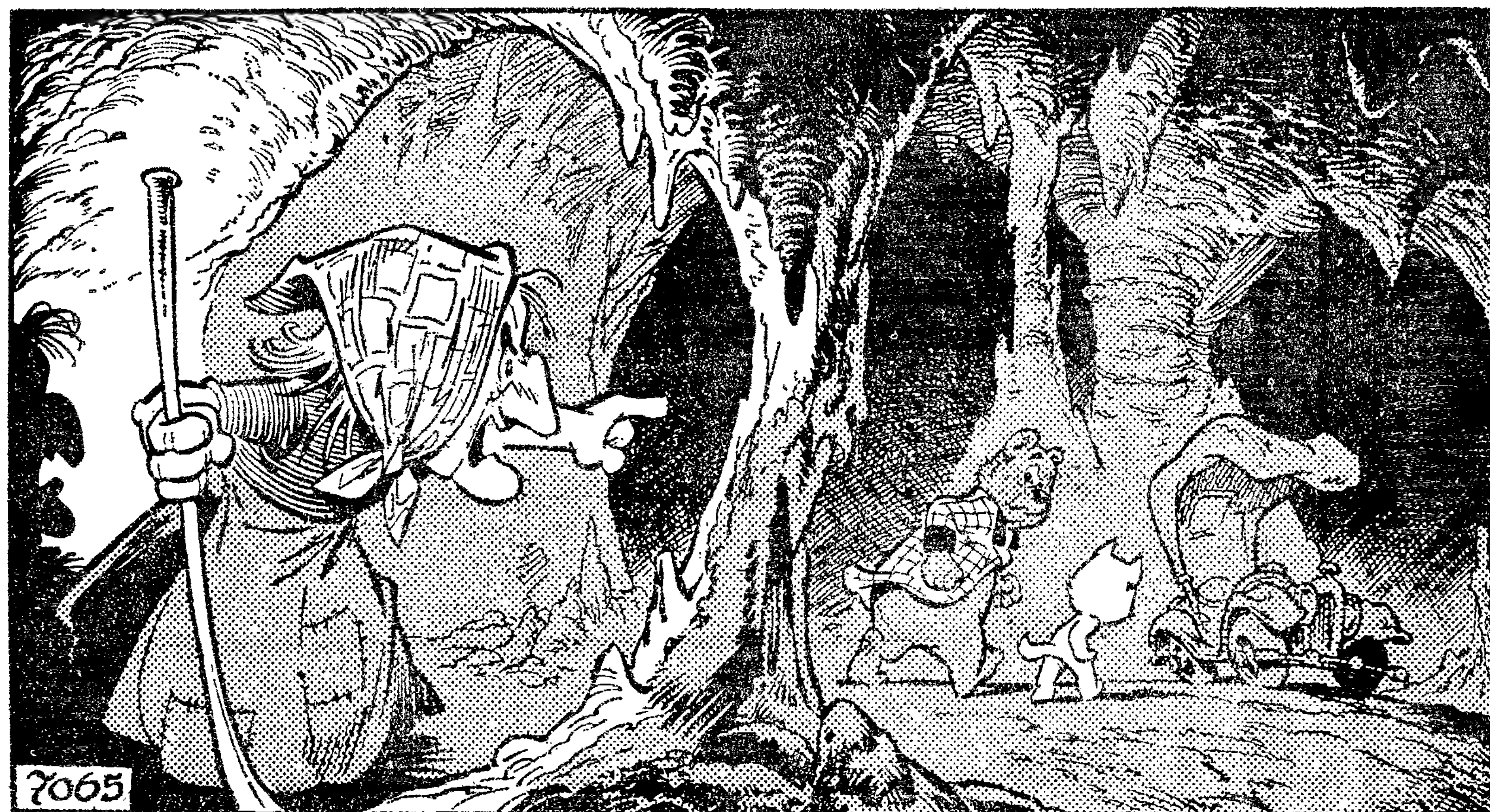
„Daar staat ze", zei tom Poes. „Vraag het haar zelf maar."

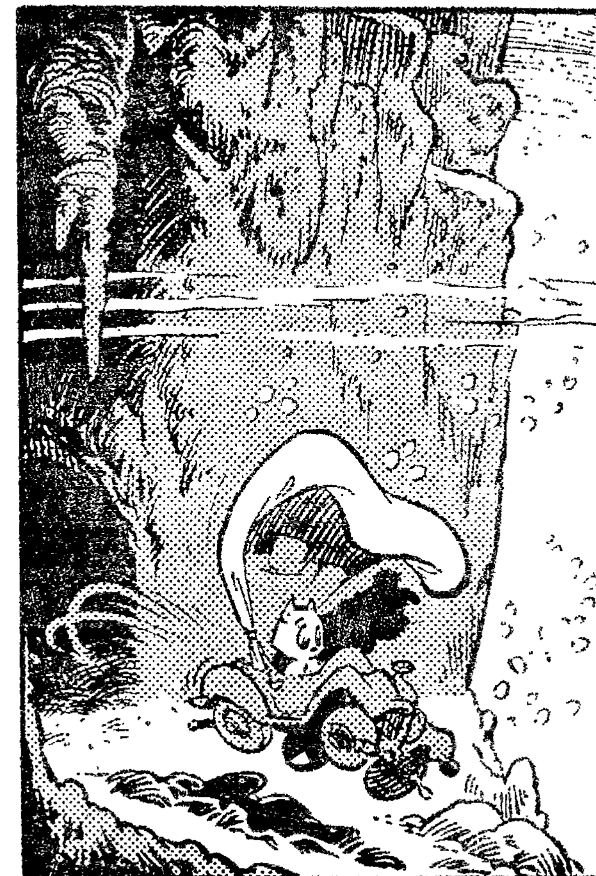
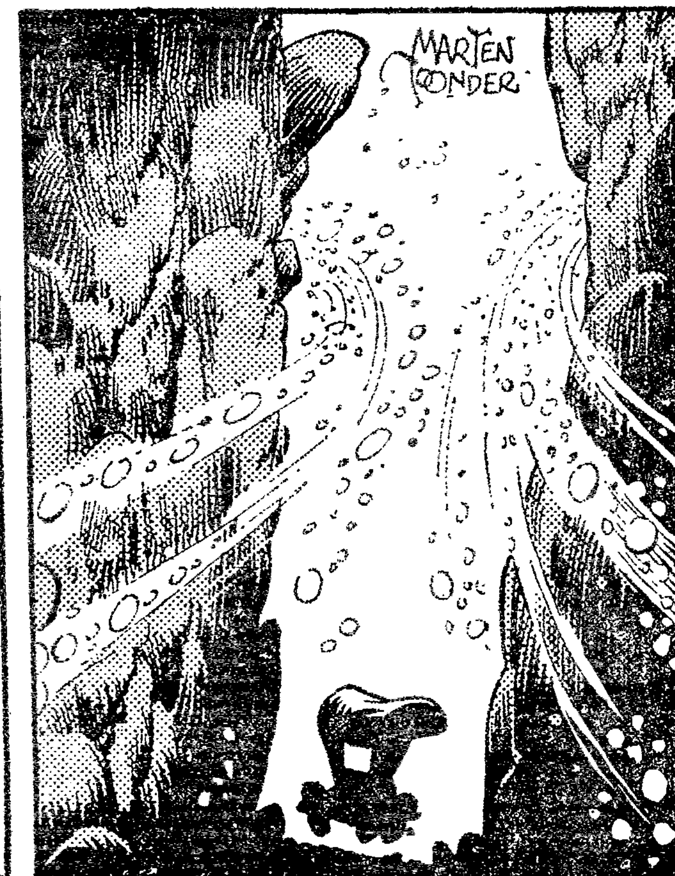
Dat was echter niet nodig. Het oude mens had achter een druipsteen toegeluisterd en schuifelde nu grimmig nader.

„Ben ik soms niet duidelijk genoeg geweest?". vroeg ze krassend. „Ik heb je toch gezegd, dat ik een talent van je wil hebben? Heel gewoon."

„O", mompelde heer Ollie uit het veld geslagen. „Gewoon... ja... Maar ik bedoel; ik heb zo veel talenten! Ik weet zo vlug niet welke van mijn geestesgaven u bedoelt, als u begrijpt wat ik bedoel. Zeg jij dan ook eens iets, jonge vriend!"

„Klets!", zei Grit. „Ik wil mijn erfpacht en geen praatjes!"

„Nu ben ik nog even ver!", riep heer Bommel klagend uit. „Met gevaar voor mijn leven, dat ik wilde beteren, ben ik in deze grotten verdwaald om de erfpacht in een prettig gesprek te regelen. En nu..."

„Ik wil niks regelen!", kraste de oude dame, terwijl ze haar ijzeren pook omklemde. „Overmorgen kom ik mijn erfpacht halen, zoals afgesproken. En verder geen gerij met motorwagens door mijn grot. Ik wil de lucht hier een beetje zuiver houden. Mijn zoon slaapt toch al zo onrustig, de laatste tijd. Het wordt tijd, dat het ventje een beetje in de buitenlucht komt. Daar verheugt hij zich op."

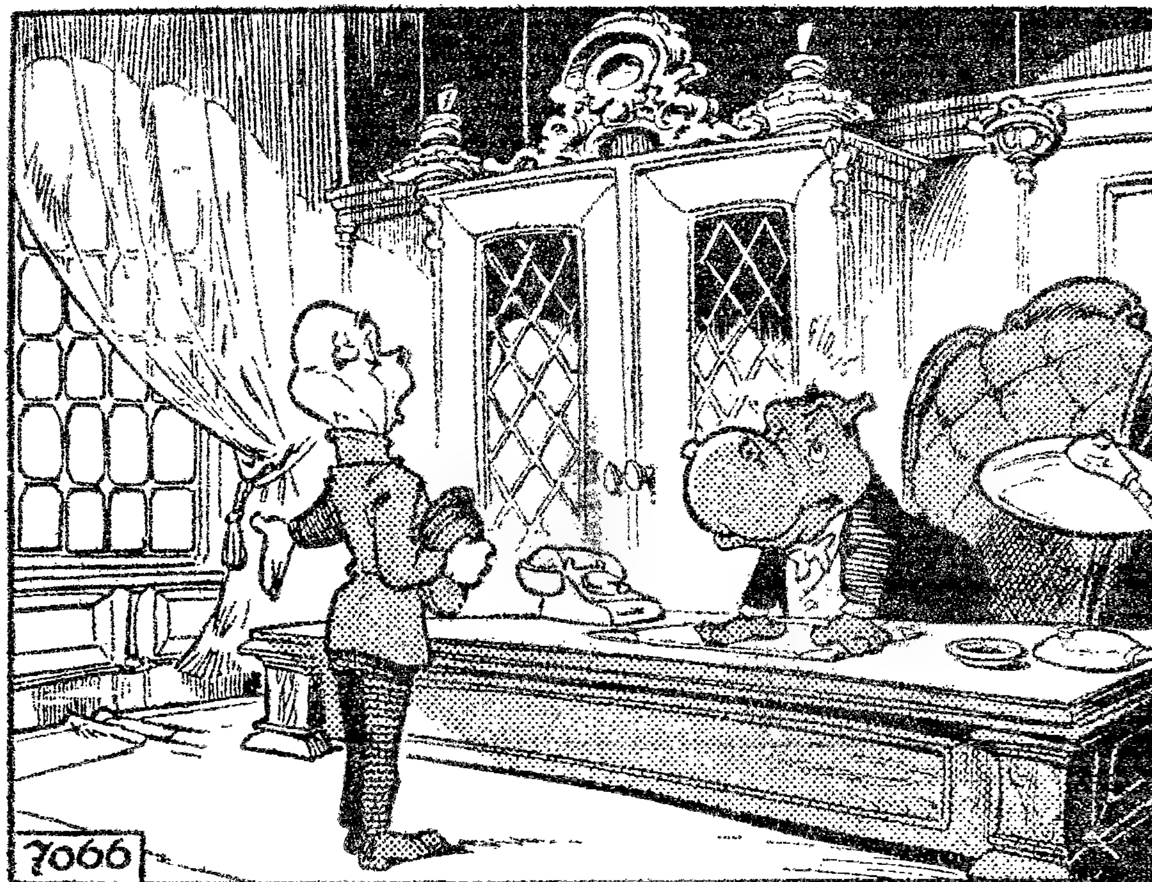
„Maar...", begon heer Ollie.

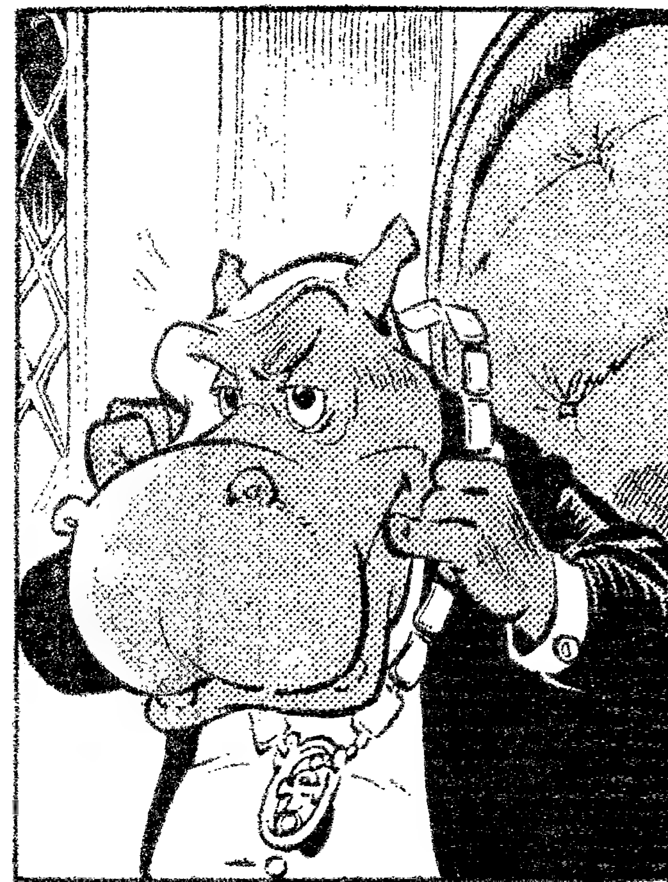
„Eruit!!", krijste de heks. „Maak dat je weg komt! Jullie allebei! Vort!"

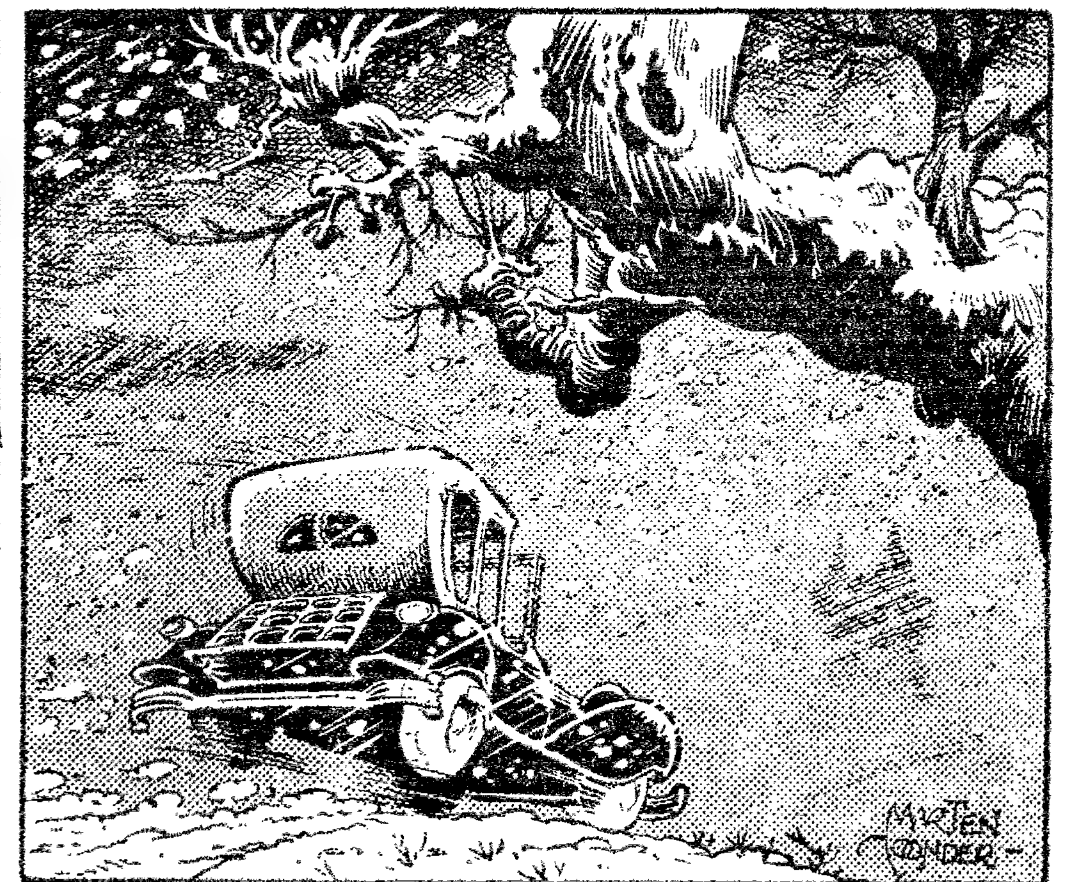
Ze wees met een knokige wijsvinger naar de uitgang van de spelonk waar het kille daglicht naar binnen sijpelde, en de echo's van haar stem deden de druipstenen trillen.

Heer Bommel verbleekte, en haastte zich achter Tom Poes aan naar de Oude Schicht die nog steeds bij de zijgang stond. Hij startte de motor en even later kwam het trouwe voertuig huppelend over de stenen naar buiten rijden.

Het was begonnen te sneeuwen. Een kille wind huilde klagend door de kloof en joeg dichte, witte vlokken in het gelaat van de bestuurder, die daardoor ernstig in zijn uitzicht belemmerd werd. Maar daardoor liet hij zich niet hinderen. Zijn behoefte om ver van deze ongastvrije omgeving te komen was te groot.

Intussen was Prikgaren weer in Rommeldam aangekomen, en hij meldde zich bij de burgemeester.

„Ben je nu al terug?'', vroeg deze verrast. „En? Hoe is de tocht verlopen?''

„Slecht'' zei de chauffeur somber. „Daarboven bij het Waaïgat opende de aarde zich opnieuw onder mijn voeten. Voor mijn wielen, wil ik zeggen. Dat is geen werk, zegt u nu zelf. Daarvoor ben ik niet aangenomen, en daarom ben ik teruggegaan.''

„Zo,'' mompelde de magistraat. „En Tom Poes? Heeft die zijn boodschap gedaan?''

„Dat zou ik niet weten,'' hernam Prikgaren. „Hij is alleen verder gegaan. Maar wat moet zo'n ventje in die omgeving?''

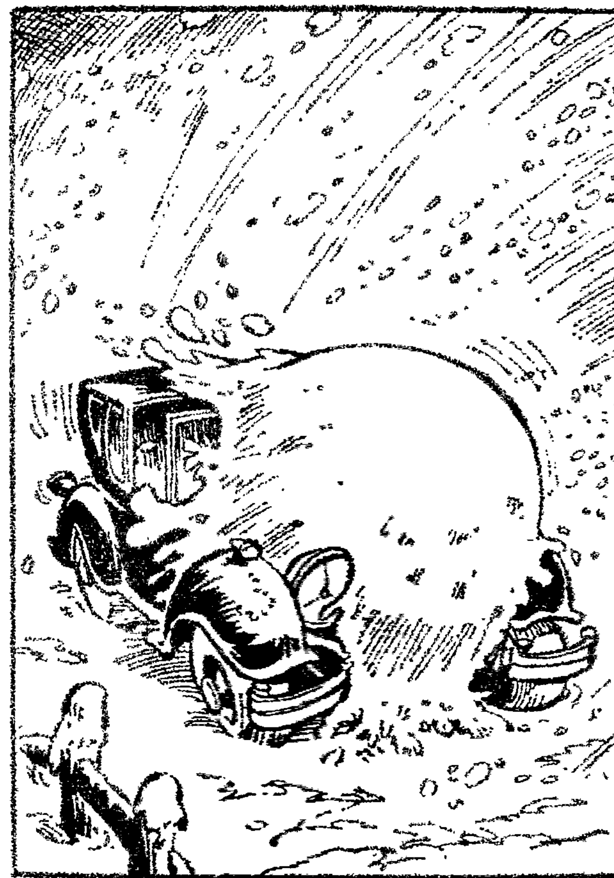
De heer Dickerdack bewolkte nog meer. Met een diepe zucht trok hij zijn ambtsketen uit het bureau en begon zich er mee te sieren.

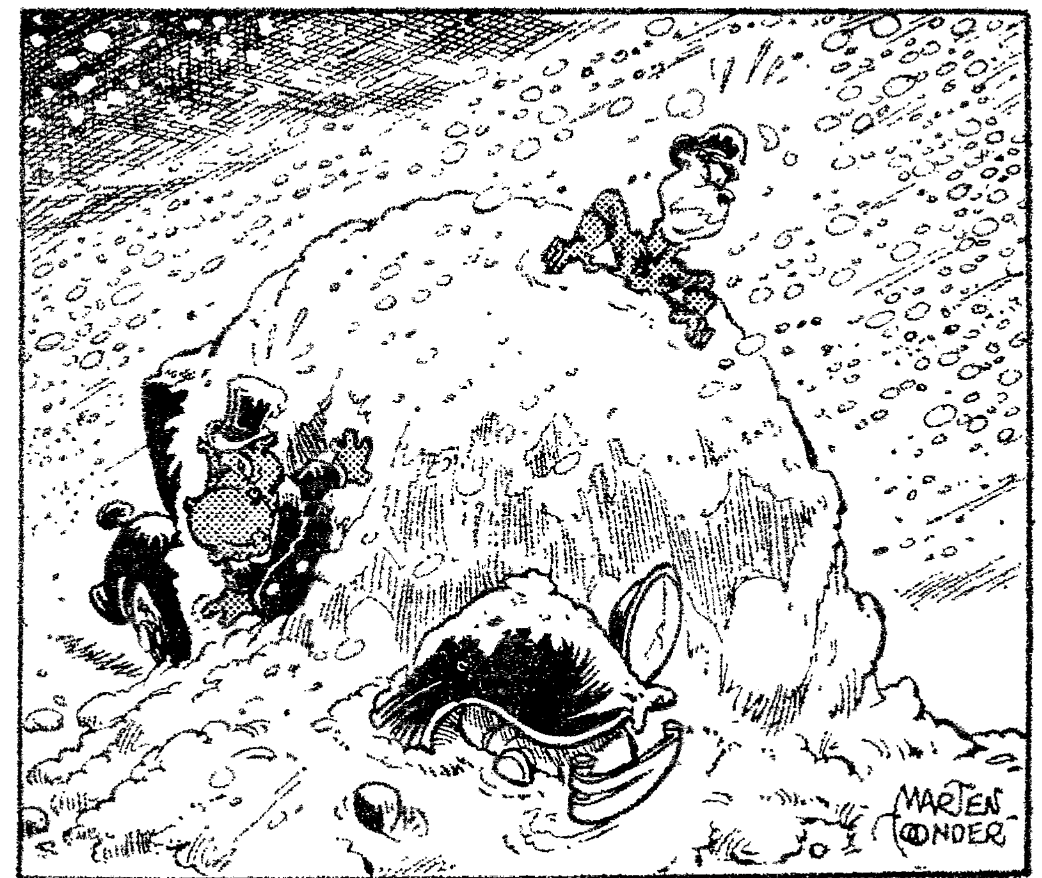
„Dan zal ik persoonlijk naar Bommelstein gaan,'' sprak hij ernstig. „Ik zal het hele gewicht van mijn ambt in de weegschaal gooien. De tijd van een oppervlakkige aanpak is voorbij; Bommel moet buigen of barsten!''

De chauffeur volgde hem naar buiten, en even later reed de fraaie dienstauto de stadspoort uit.

Buiten gierde de noordooster over het winterlandschap, en een dichte sneeuwjacht bemoeilijkte het gaan. Maar vergeleken bij een tochtje naar het Waaigat was dit maar kinderspel, en al spoedig staken de omtrekken van Bommelstein dan ook donker tegen de witte wade af.

7067 Chauffeur Prikgaren stuurde vaardig door de neerdwarrelende sneeuwvlokken, en zo geraakte hij al spoedig bij de voet van de heuvel waarop Bommelstein gebouwd was.

„Rijd niet zo hard; het zal hier wel glad zijn!'', riep de burgemeester door het verbindingsruitje. „Eh... waarom rem je, Prikgaren?''

„Er beweegt iets, voor me op de weg'', zei de chauffeur. „Een landbouwwerktuig of zo. Ze zijn aan het ploegen...''

Hij hield zijn vaart nog meer in, want bij het naderen ontdekte hij dat hier geen verlate boer met een eg doende was.

„H-het is een b-beest'', stamelde hij verblekend. „Het is bezig d-de weg schoon te krabben... Een soort spin, lijkt me...''

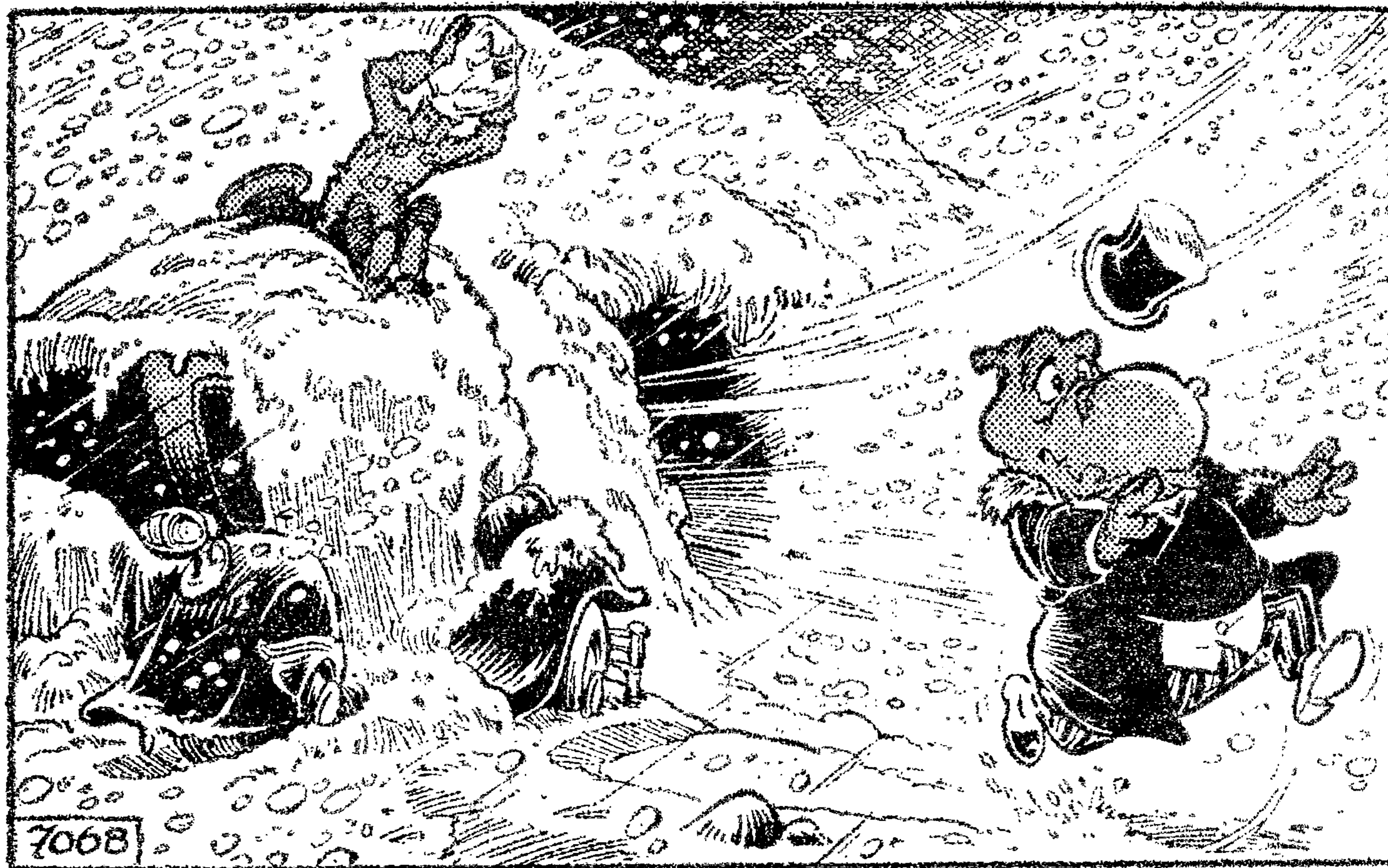
Hij vergiste zich echter; het was een bovenmaatse hand, die uit een gat in de heuvel stak. Hij was bezig een sneeuwbal te kneden, en op het moment dat de magistraat dicht genoeg genaderd was, wierp hij die met grote kracht op diens voertuig. De motor sloeg af en een diepe duisternis daalde over het inwendige waar nu nog slechts het joelen van de wind gehoord werd.

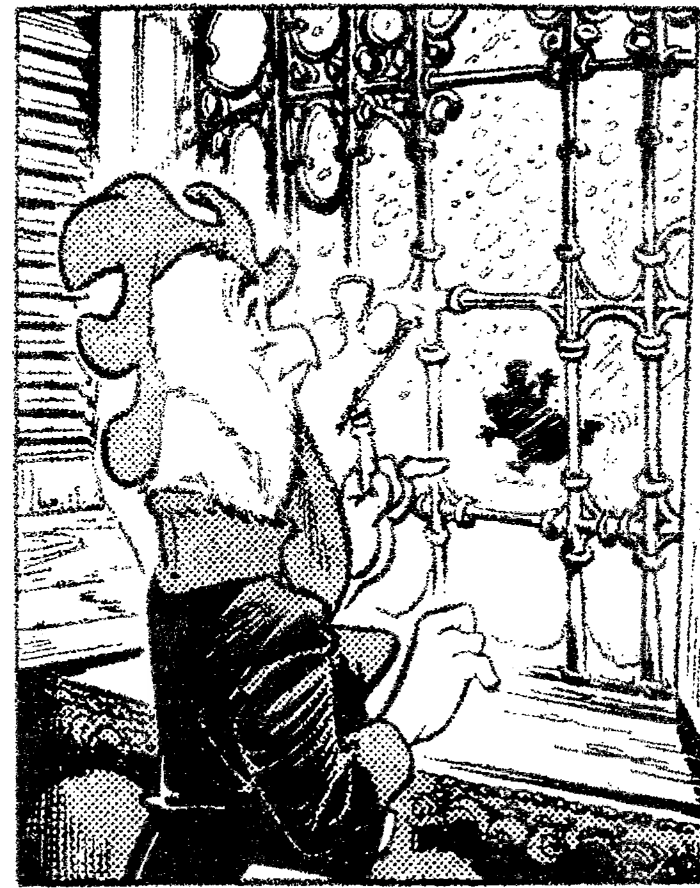
„Een lawine!'', prevelde de heer Dickerdack. „We zijn bedolven!''

Met deze gedachte klemde hij de hoed vaster op de schedel, draaide het portierraampje open en wrong zich naar buiten. Dit ging gemakkelijker dan hij gedacht had, en al spoedig zag hij het daglicht weder.

„De sneeuwlaag is maar dun!'', riep hij boven de storm uit. „Kom er maar uit, Prikgaren. Het was een kleine verschuiving.''

„Ik ben er al!'', riep de chauffeur, die zich naar boven had gewerkt. „Maar het was geen lawine! Hier is iets anders aan de hand!''

7068 De burgemeester keek met lede ogen naar zijn dienstauto, die grotendeels aan het oog onttrokken werd door een vormloze sneeuwhoop.

„Als dat geen lawine was, wat was het dan wel?'', riep hij naar boven waar de chauffeur zat. Deze kreeg echter geen gelegenheid om te antwoorden, want uit het binnenste van de heuvel klonk een gierend geluid, dat tot een daverend gebulder aanzwol, en de magistraat als een krachtige windstoot trof.

Het kwam uit een gat in de heuvelwand, maar de heer Dickerdack had geen gelegenheid om de bijzonderheden in zich op te nemen. Verblind door angst en sneeuwvlokken werd hij door de reusachtige lachbui over de vlakte geblazen, zodat de chauffeur Prikgaren hem al spoedig uit het gezicht verloor.

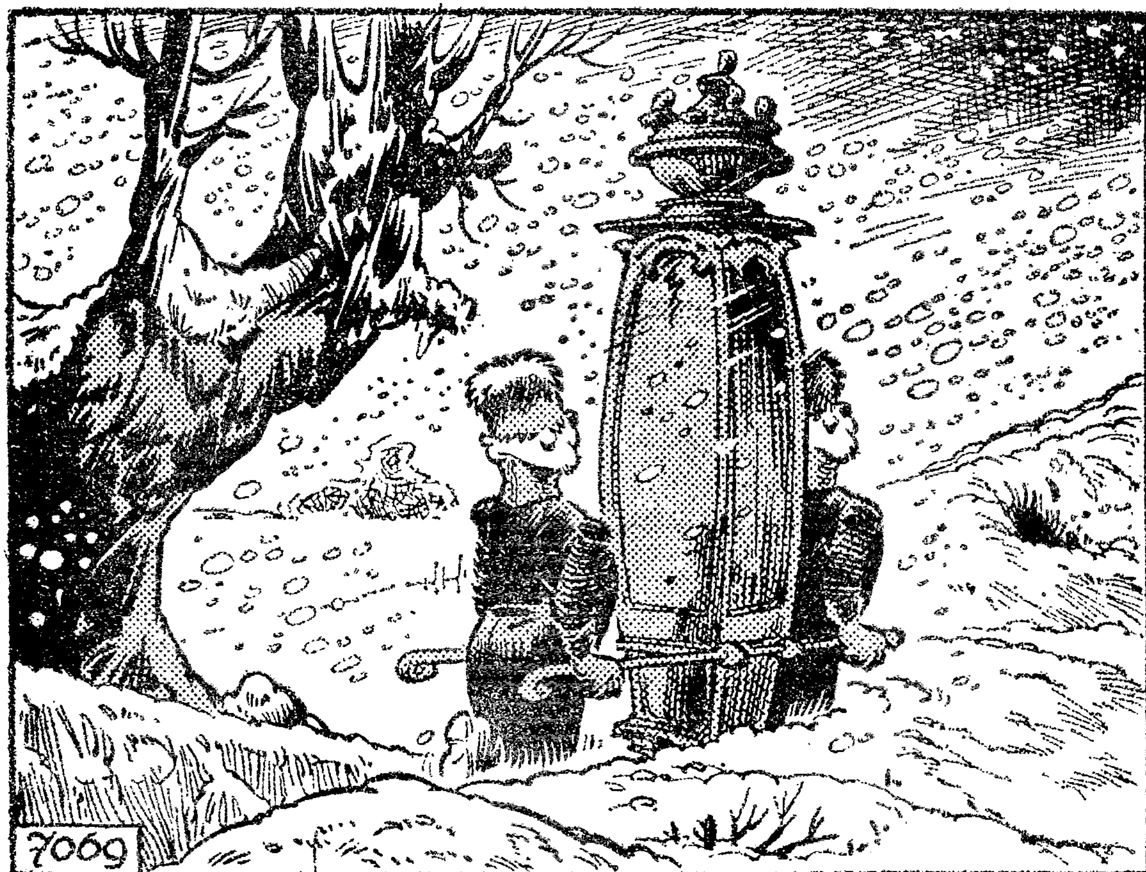
Hij werd echter kort daarna waargenomen door de markies de Cantecler, die mijmerend aan zijn venster stond.

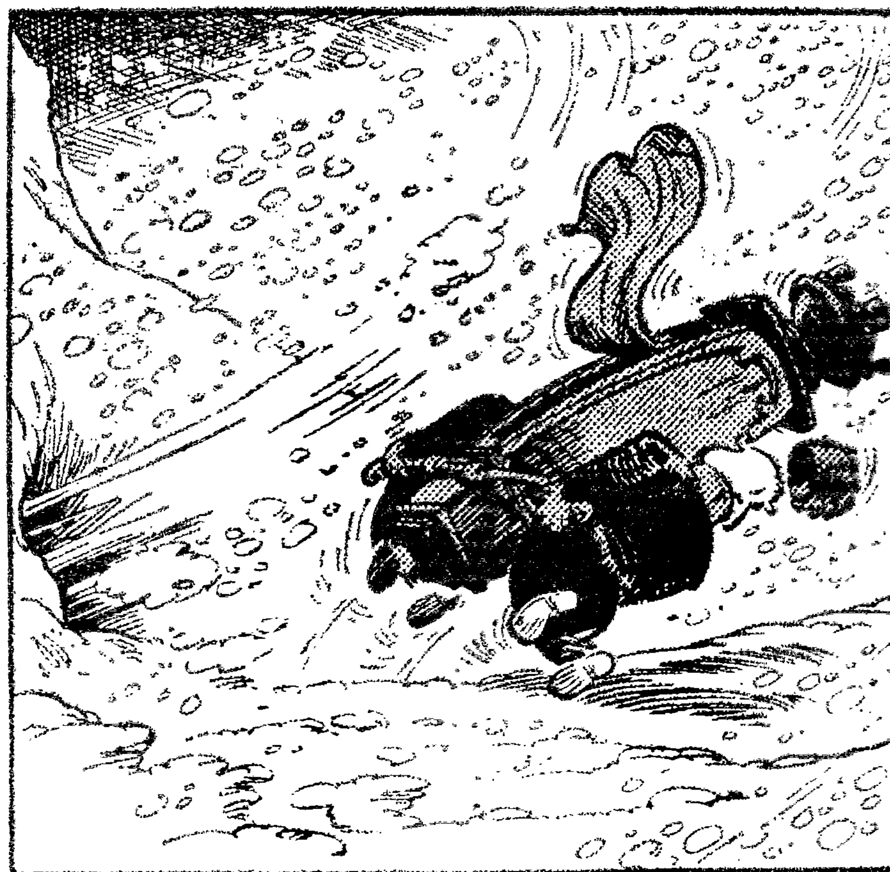
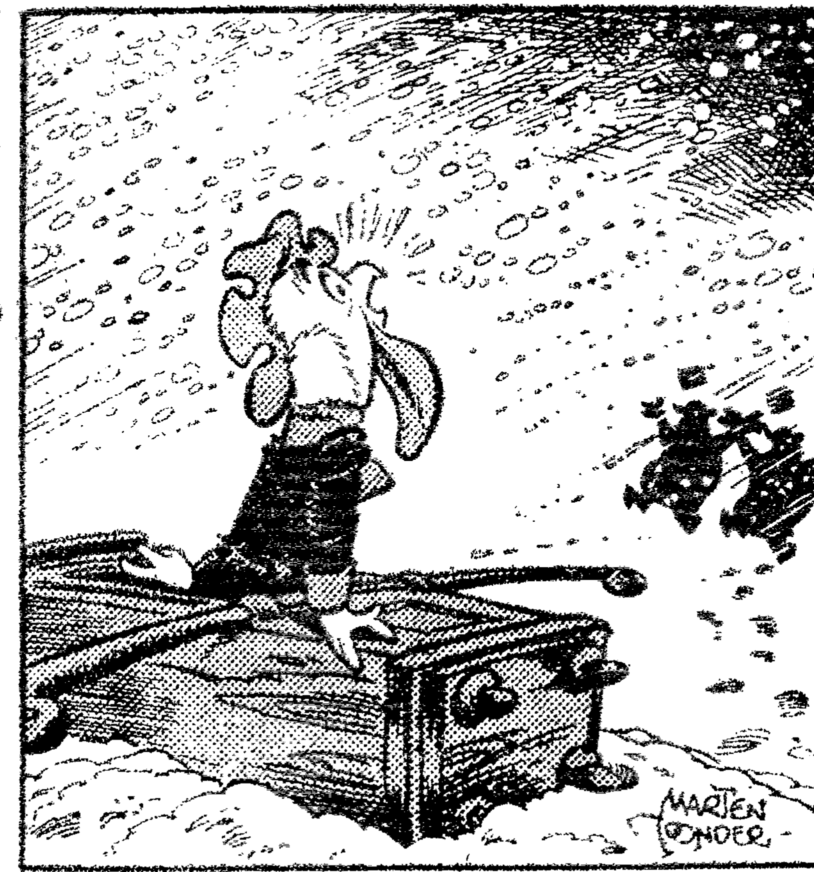
„Tiens'', sprak de edelman tot zichzelf. „Het lijkt wel alsof daar een passant temidden der sneeuwvlokken dwarrelt. Als dat Dickerdack niet is!''

Gedreven door een bang voorgevoel haastte hij zich naar de voordeur om open te doen. En ja, hoor. Uitgeput en besneeuwd maakte de burgemeester zich uit de najoelende wind los en waggelde naar binnen.

„Hulp nodig...'', hijgde hij. „Gemeente in gevaar... Handen ineen slaan!''

En met zijn laatste krachten verhaalde hij wat hem overkomen was.

7069 "Parbleu!", sprak de markies. "In de ure des gevaars doet men nooit vergeefs een beroep op een Cantecler de Barneveld!"

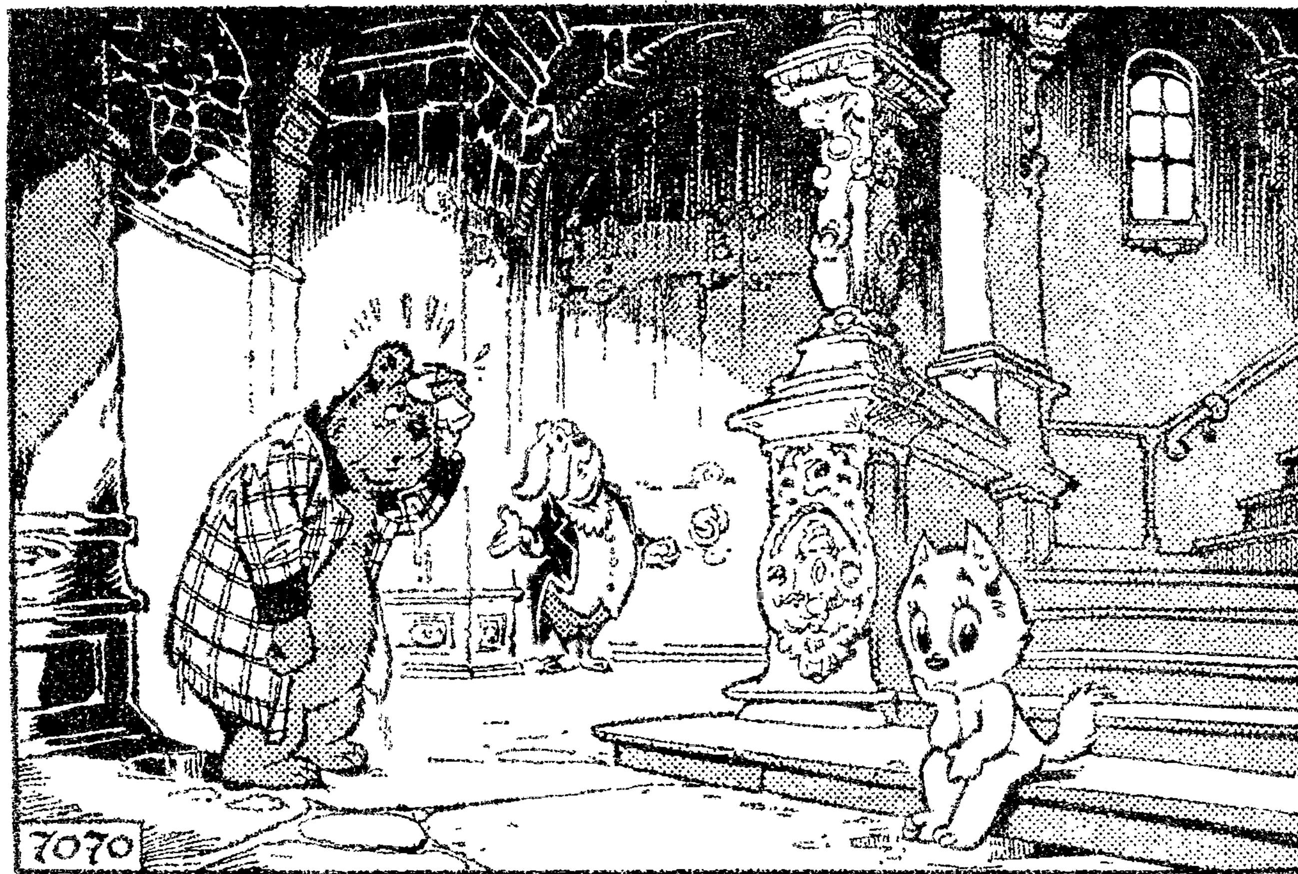
Met deze woorden op de lippen nam hij plaats in zijn koets; de dragers grepen de handvatten, en voort ging het door de sneeuwstorm.

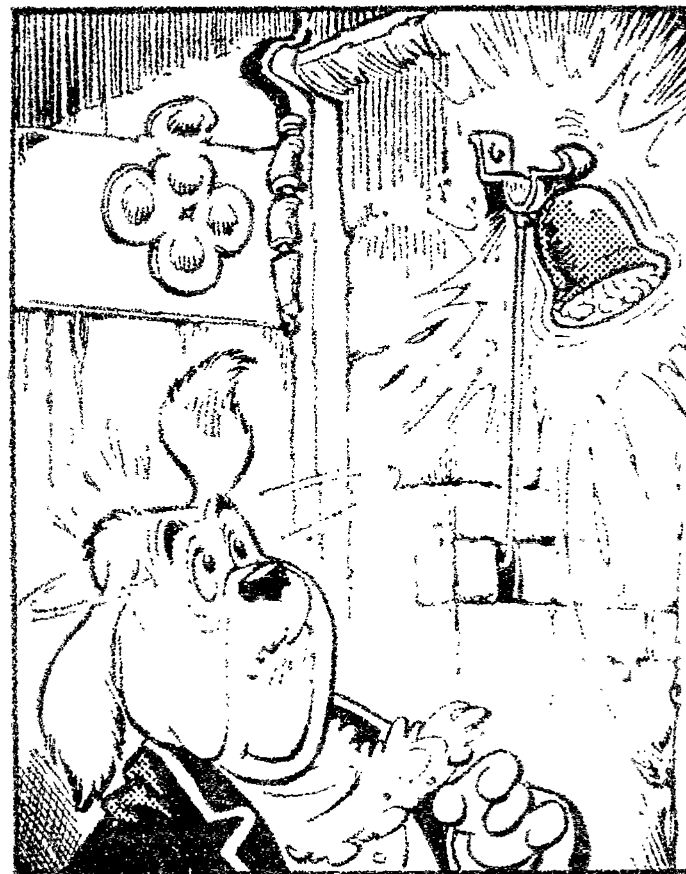
"Het is duidelijk, dat Dickerdack zijn tramontane geheel verloren heeft", overlegde de edelman. "Fi donc; een sneeuwbal op zijn motorkap en een lachende orkaanstoot uit de heuvel duiden op een gestoord denkleven. Maar de onregelmatigheden bij Bommelstein zijn onduldbaar, en wanneer het stadsbestuur tekortschiet ken ik mijn plicht, met het beeld van mijn overgrootvader voor ogen!"

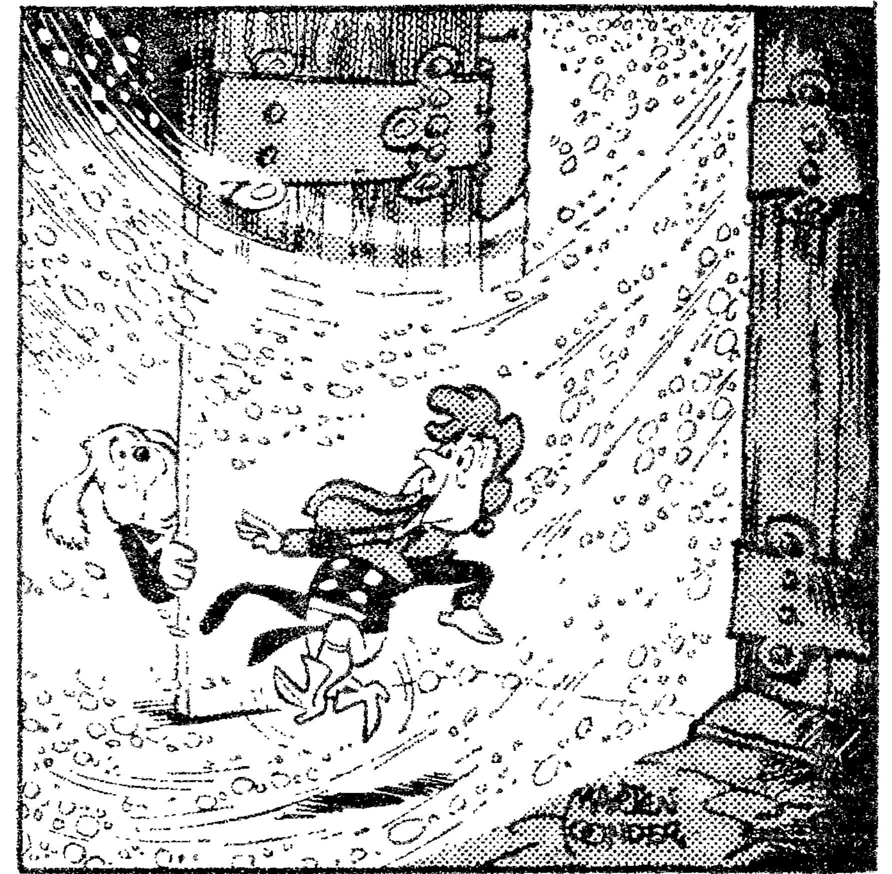
Hij schoof een der gordijntjes wat terzijde en wierp een blik op het troosteloze landschap.

"Par exemple!", prevelde hij. "Ginds is inderdaad een opening in de heuvelwand bespeurbaar. Een grot die daar voordien niet was. Het is misschien raadzaam om de knechten op verkenning uit te sturen, voordat ik passeer."

Hij wilde een bevel in die richting geven, maar het was reeds te laat. Uit de opening bulderde een windstoot die de sneeuwvlokken en het draagkoetsje met orkaankracht terzijde wierp. En daarop rommelde het geluid van een reusachtige lach over de witte vlakte, zodat de gevallen dragers hun bezinning geheel kwijt raakten. Ze vluchtten weg, zonder zich aan het ijle geroep van hun werkgever te storen.

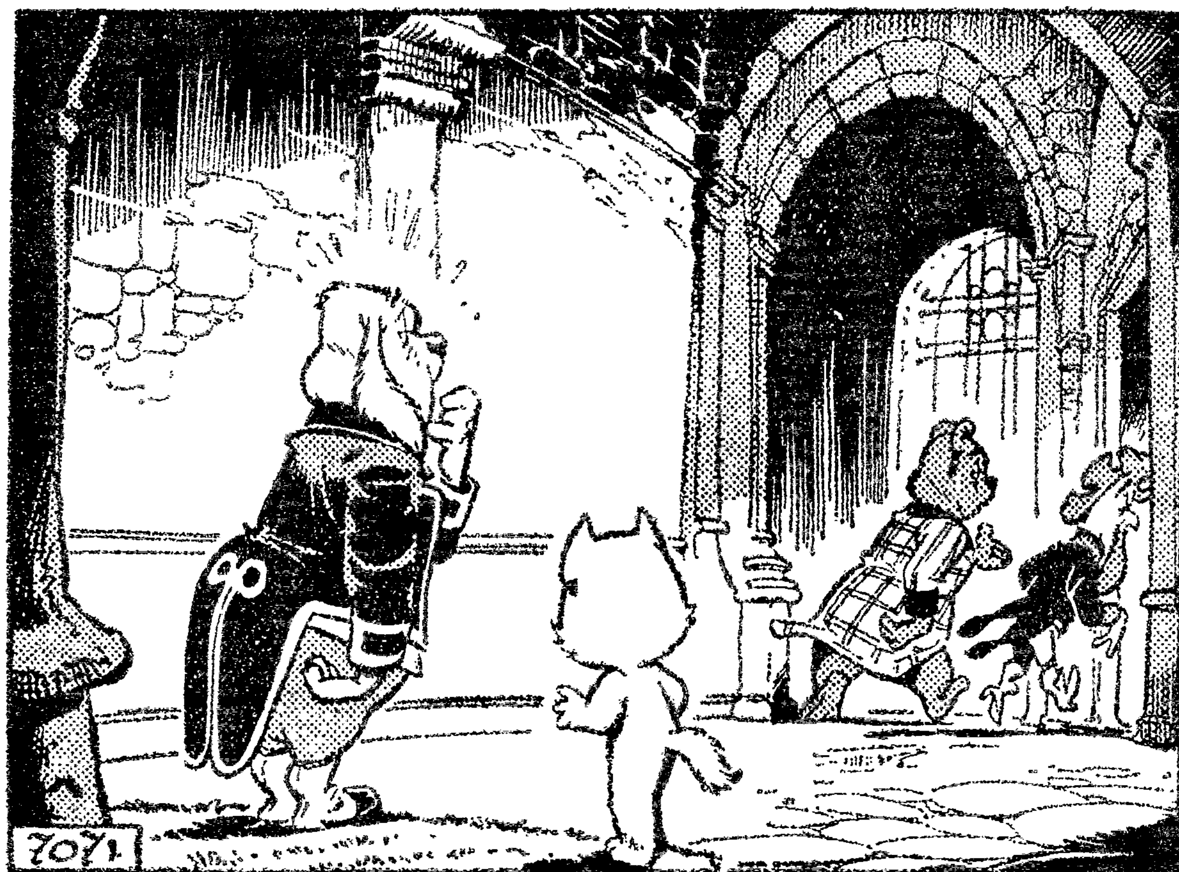
7070. Heer Bommel was intussen heelhuids met Tom Poes thuisgekomen. Zijn houding was echter gebogen en de natte sneeuw droop hem uit zijn jasje terwijl hij zijn voorhoofd afveegde.

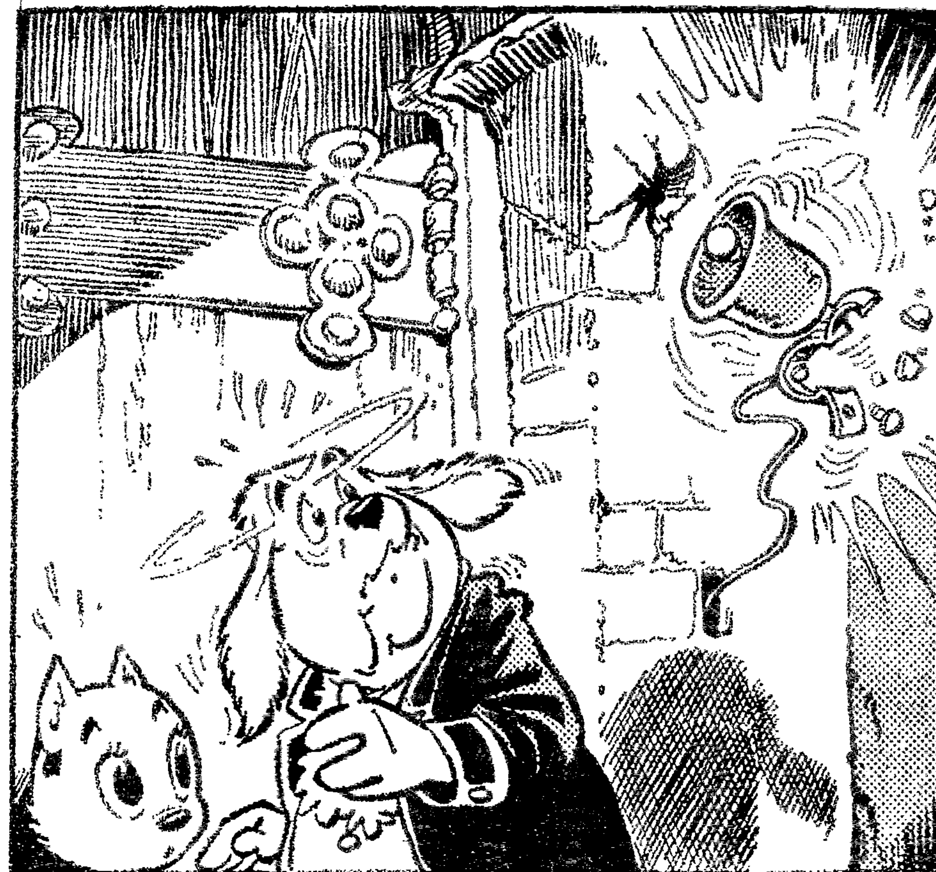
''Hebt u een goede reis gehad?'', vroeg Joost, de buitendeur zorgvuldig sluitend. ''Het is slecht weertje, met uw welnemen.''

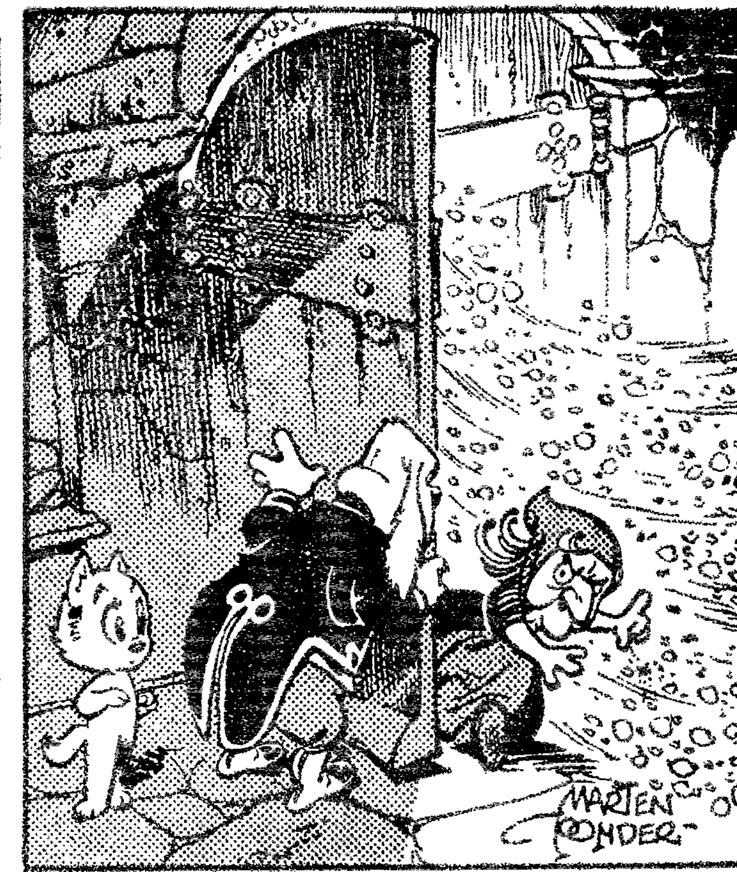
''Het was vreselijk'', zei heer Ollie met doffe stem. ''Een rit door de ingewanden van de aarde, met instortende druipstenen en verschrikkelijke avonturen met reuzen en heksen. Ach, ik vrees het ergste voor mijn tere gezondheid...''

''Zeer betreurenswaardig'', gaf de bediende vormelijk toe. ''Maar mag ik u even aan iets heel anders herinneren? Ik heb het oog op het vervallen van de erfpacht. Vanavond is het volle maan, met uw goedvinden. De gebintes kraken, en hedenmiddag werd er héél akelig onder de kelder gelachen. In de fundamenten, als ik zo vrij mag zijn. Het slaat mij...''

Zijn verdere woorden werden overstemd door de bel, waar dringend aan werd getrokken. De brave knecht schoof zuchtend de grendels weer terzijde en opende de voordeur op een kier. Maar de binnengetreden wind drukte hem tegen de muur, en temidden van een dichte sneeuwjacht snelde de markies de Cantecler ontredderd naar binnen.

7071 Joost sloot met enige moeite de deur achter de binnengewaaide markies.

"Het is slecht weertje, met uw goedvinden", sprak hij beleefd; maar hij kreeg geen antwoord. Heer Bommel had oplevend de slechte toestand gezien waarin zijn gast zich bevond, en hij leidde hem meteen naar de woonkamer.

"Komt u binnen", sprak hij gastvrij. "Een glas port bij de haard zal zeker smaken. In Bommelstein is het altijd warm en gezellig."

"Was het maar waar", zei Joost, toen de deur zich achter de heren gesloten had. "Hoe moet het nu met de erfpacht die vanavond vervalt? Heer Olivier wil er niets over horen, maar ik zit met de aardbevingen, als ik zo vrij mag zijn."

"Heer Bommel wil er nu wel over horen", zei Tom Poes. "Daarom is hij vanmiddag naar die heks gegaan. Maar daarmee zijn we er nog niet. Hoe moet hij betalen? Dat ouwe mens wil nergens over praten — en de tijd is te kort om nog een list te bedenken."

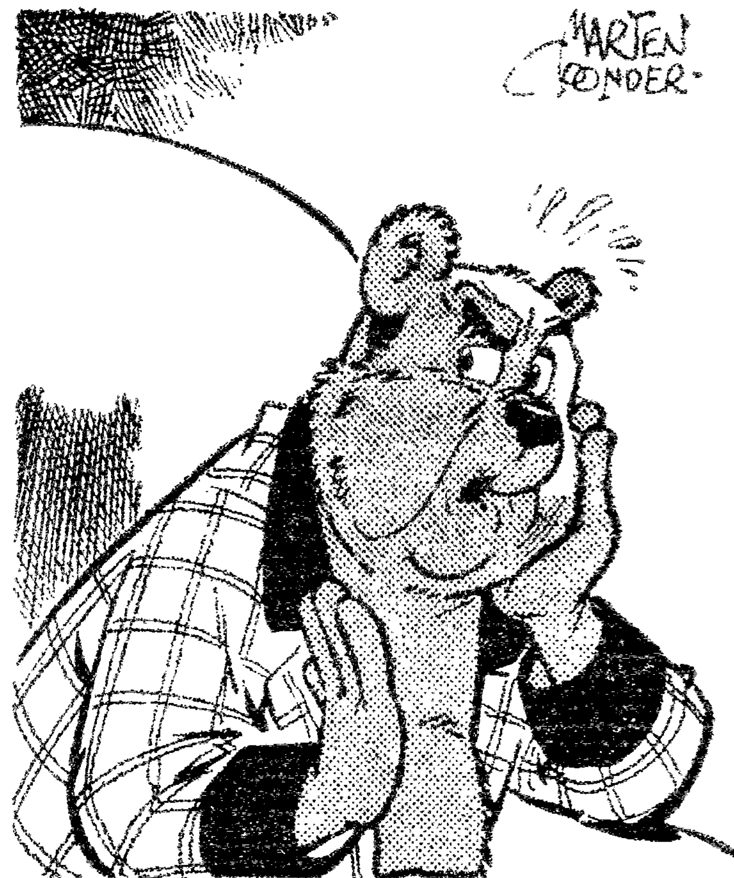
"Te kort", gaf Joost meelevend toe. Verder kwam hij niet, want nu werd er zó hevig aan de bel getrokken, dat de schroeven zich los maakten uit het metselwerk en het hele geval naar beneden stortte.

"Zeer betreurenswaardig", mompelde de trouwe knecht, terwijl hij opnieuw de grendels terugschoof en de deur opende. Ook nu werd hij opzij geduwd, maar niet door de stormwind. Het was Grit van de Gorrelgrot die krachtig binnentrad en met rooddoorlopen oogjes rondloerde.

"Waar is Bommel?", kraste ze boven de sneeuwjacht uit. "Waar is mijn erfpacht? Waar is mijn talentje?"

"Het is zo ver", dacht Tom Poes. "Wat nu te doen?"

7072. Buiten woedde de storm en rukte de wind aan de luiken, maar hoewel het binnen warm en gezellig was heerste er toch geen opgewektheid.

De markies had op bewogen toon verslag gedaan van de rampen die hem en de burgemeester getroffen hadden, en heer Ollie had zijn verschrikkelijke tocht door de grotten beschreven.

''Het is niet dat ik niets over de erfpacht horen wil'', besloot hij. ''Ik ben van goede wil, dat weet iedereen, en dat heb ik vandaag bewezen, zegt u nu zelf... Ja, Joost, wat is er?''

''Daar is de dame voor de pacht'', sprak de bediende, het hoofd om de deur stekend. ''Ze vraagt haar talentje, met uw welnemen.''

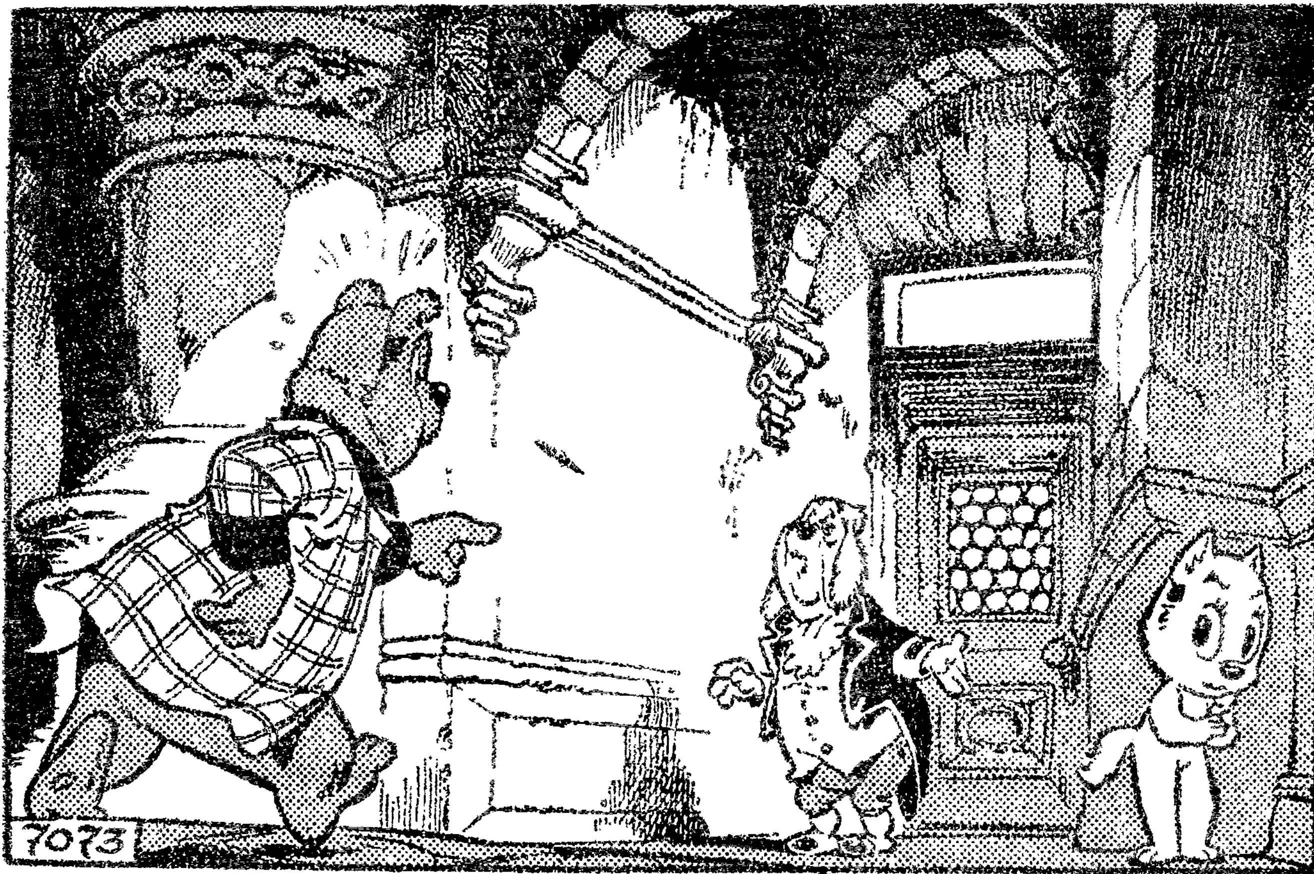
Heer Bommel zakte nog meer in en wenkte vol afschuw.

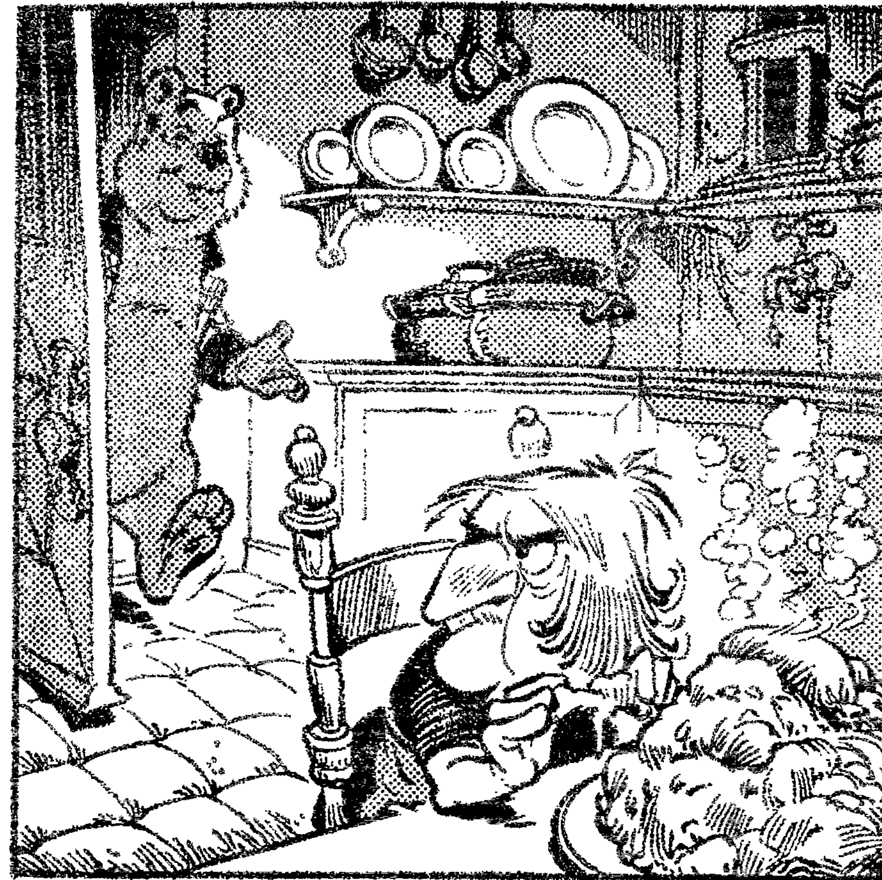
''Ze moet wachten!'', riep hij klagend uit. ''Geef haar in de keuken maar wat te eten. Ik heb geen talent, als je begrijpt wat ik bedoel. Ik bedoel, ik heb er zoveel! Maar ik weet niet welke ze hebben wil...''

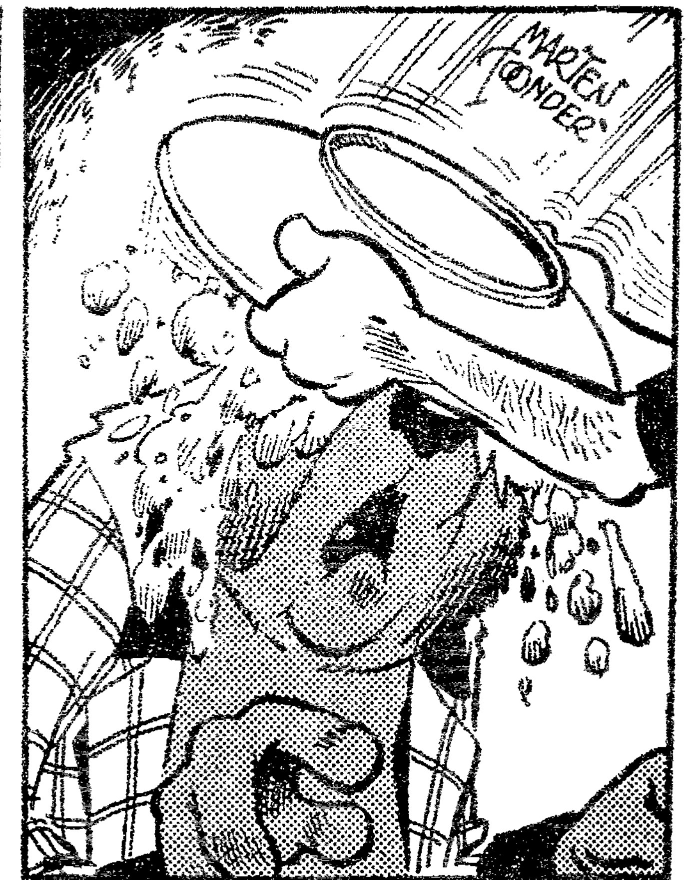
De bediende trok zich mompelend terug en enige tijd heerste er een diepe stilte bij het knappende haardvuur.

''Z-zou ze...'', begon heer Ollie tenslotte aarzelend'', zou ze genoegen nemen met mijn talent als gastheer? Of zou ze mijn talent als spreker willen hebben? Wat denkt u er van?''

Zijn gast zweeg echter. Hij was te verslagen om een terechtwijzing uit te delen.

7073 Het begon donker te worden, en omdat heer Bommel in de schemerige kamer geen troost vond in het gezelschap van de markies ging hij de gang op. Daar hing Tom Poes peinzend tegen een muur terwijl Joost nerveus voor de keukendeur heen en weer dribbelde.

,,Waar is de dame voor de pacht?'', vroeg heer Ollie.

,,Hier binnen'', zei de bediende. ,,Ik heb haar een kliekje gegeven, zoals u mij opdroeg. Maar ik vind het gepaster om haar alleen te laten eten; vooral het soeplepelen sloeg mij op de maagspieren, met uw goedvinden.''

Heer Bommel sloeg geen acht op de klacht. Hij had wel wat anders aan het hoofd dan maagbezwaren en daarom betrad hij met een gemaakte glimlach de keuken.

,,Smaakt het?'', vroeg hij minzaam. ,,Eh... smakelijk eten, bedoel ik. Ik eh... wel; over die pacht, hè? Ik wil even afrekenen. Een talent, als u begrijpt wat ik bedoel. Ik bied u mijn talent als gastheer aan. Het is veel gevraagd, en het heeft mij grote innerlijke strijd gekost, maar ik voel...''

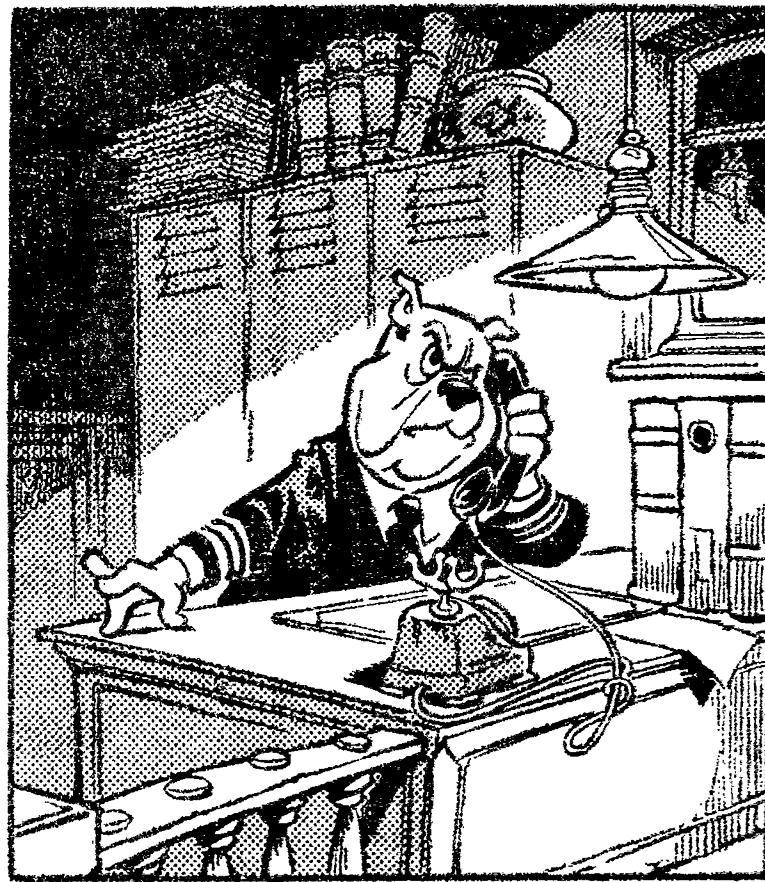
Zijn stem stierf weg, want de heks wierp hem over de stoelleuning heen een rooddoorlopen blik toe die hem sprakeloos maakte.

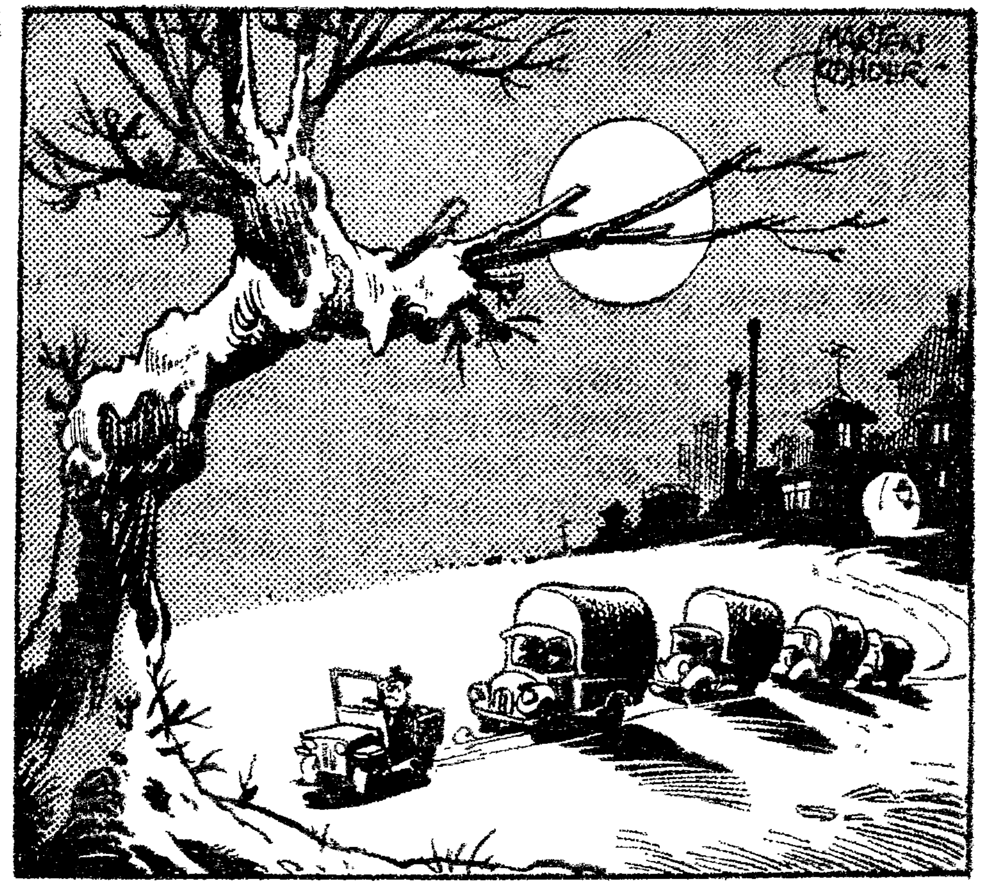
,,Dat mag je houden!'', krijste ze met volle mond. ,,Gastheer? Zo armoedig ben ik nog nooit ontvangen bij het ophalen van de huur! Hier heb je je restjes van gisteren!''

Met deze woorden wierp ze haar kluif terzijde en terwijl ze opsprong stulpte ze haar bord over het hoofd van de erfpachter zodat horen en zien hem in de spijsresten vergingen.

,,En nu moet je een beetje opschieten!'', vervolgde ze. ,,Over een uur is het volle maan. Mijn zoon heeft geen geduld meer; hij wil het land hebben!''

7074 De markies, die in sombere gepeinzen voor de haard zat, keek bevreemd op toen heer Ollie terugkeerde.

,,Tiens'', sprak hij terwijl hij door zijn lorgnon de besmeurde gastheer bestaarde. ,,Ge hebt reeds gegeten, zie ik.''

,,Dat is het niet!'', riep heer Bommel klagend uit. ,,Mijn talent is geweigerd en er is nog maar een uur over! Het is allemaal héél vreselijk voor iemand van mijn stand. Ach, wat nu te doen?''

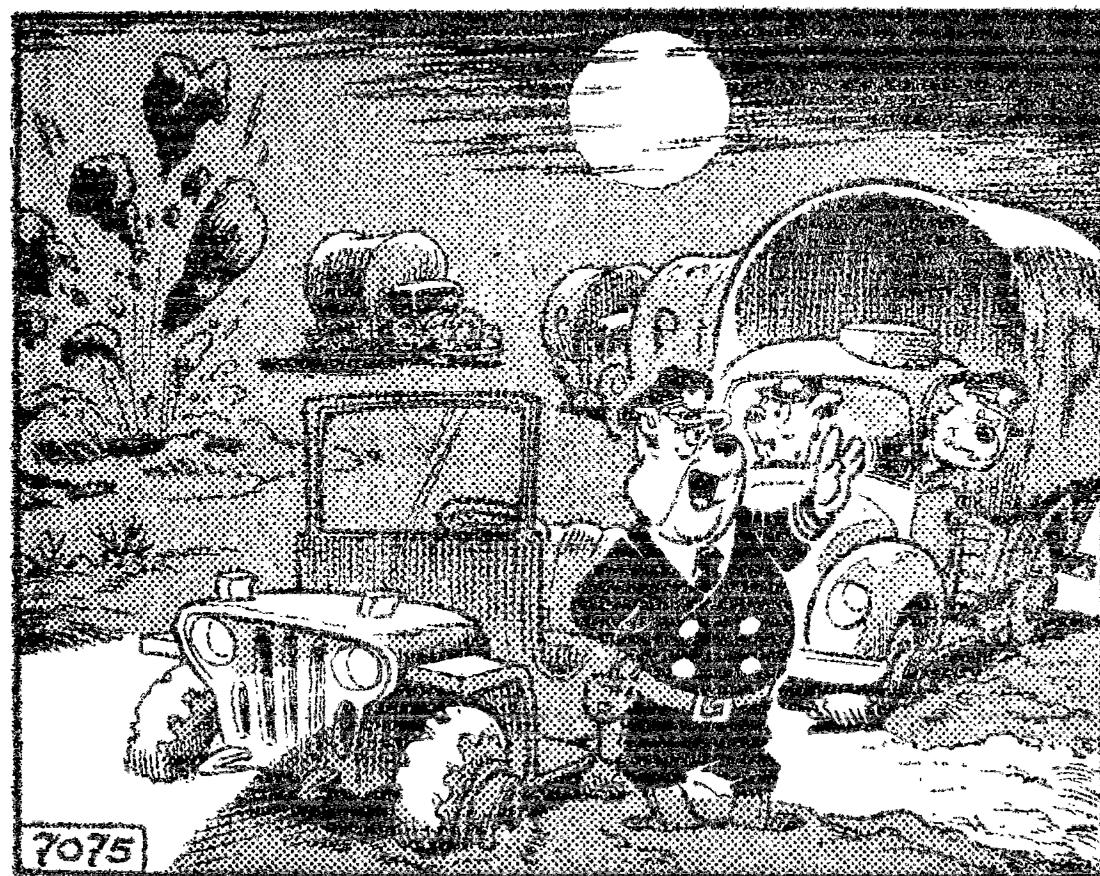
,,Mijn besluit is genomen'', hernam de edelman. ,,Ik ga mij terugtrekken op mijn buitentje te St. Querulijn. Alles wijst erop dat de toestand rondom de stad onhoudbaar wordt. Ik zou de burgemeester verwittigen als ik u was, amice.''

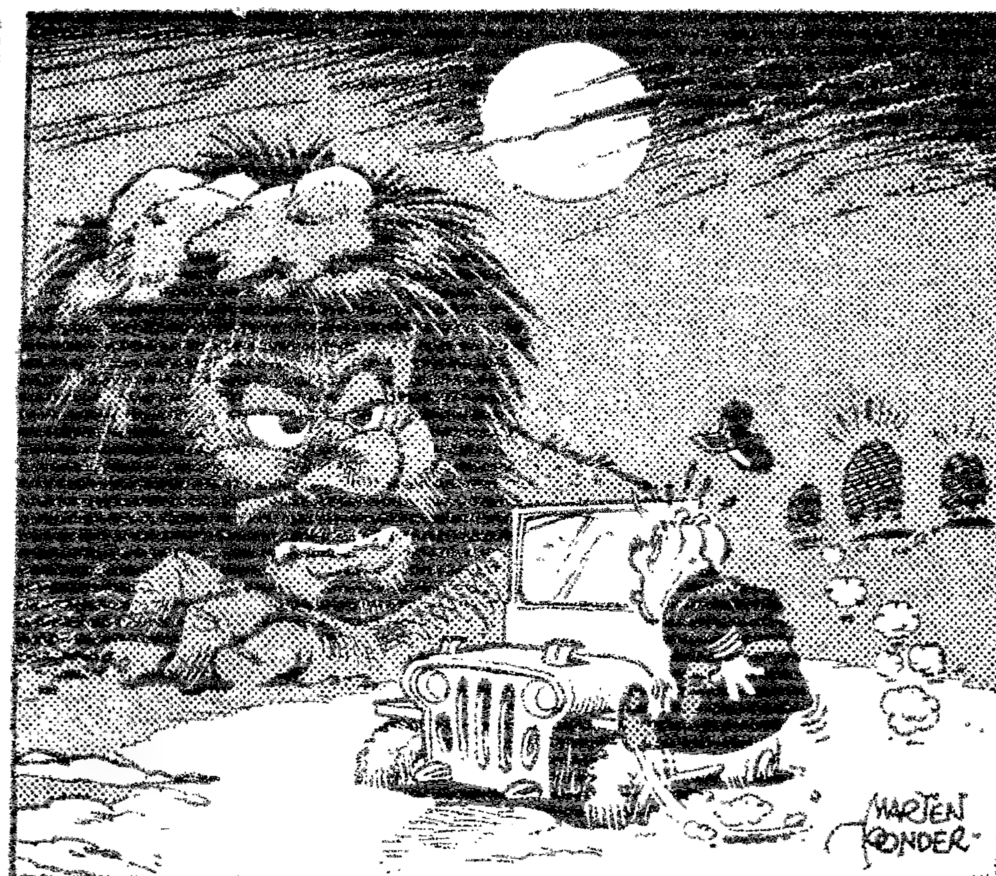
Dat was echter niet nodig, want de heer Dickerdack was reeds aan het werk. Door zenuwen gedreven had hij de commissaris van politie opgebeld, en deze zat nu geschokt te luisteren naar de orders van zijn meerdere.

,,Er moet onmiddellijk een onderzoek ingesteld worden!'', riep deze overspannen. ,,In de omgeving van Bommelstein, Bas! Het is daar niet pluis! Er dreigt gevaar. Groot gevaar! Kan je me verstaan? Er is daar een heks aan het werk. Hoewel, dat staat raar in het politierapport. Maak er maar anarchisten van. Ik ben persoonlijk aangevallen met een sneeuwbal en toen weggejoeld. Krachtige maatregelen, Bas! Flink aanpakken!''

De politiechef ging onmiddellijk aan het werk, hoewel hij de opdracht niet geheel kon vatten. En enkele minuten later verliet een rij politievoertuigen de stad in het licht van de volle maan.

,,De omgeving van Bommelstein, huh?'', gromde de commissaris, die voorop reed. ,,Het is ook altijd dezelfde.''

7075 De colonne politievoertuigen reed snel doch voorzichtig door het sneeuwlandschap, totdat de heuvels rondom Bommelstein bereikt waren. Daar liet de commissaris halt houden, en hij stapte uit om de omgeving te verkennen.

Alles was stil en verlaten; een kille bries uit het oosten streek ritselend over de witte wade, maar verder werd er geen geluid gehoord. Dit stelde de heer Bas gerust, doch hij besloot om geen risico te nemen.

"Allemaal uitstappen!", riep hij met krachtige stem. "De omgeving moet met een fijn kammetje doorzocht worden. Wapens gereed houden; met helmen en schilden... Verdachte elementen aanhouden en voorgeleiden!"

Dat was een duidelijke opdracht, maar tot verbazing van de politiechef werd zij niet uitgevoerd. Weliswaar openden zich enige portieren maar toen steeg er een verward geroep uit de rij auto's op, en ze werden snel weer dichtgeslagen. De motoren sloegen aan, de wagens begonnen haastig te keren en reden met grote snelheid weg in de richting van de stad, zodat Bulle Bas alleen achterbleef.

Aanvankelijk meende hij, dat zijn orders niet goed begrepen waren, maar daarop maakte een bang voorgevoel zich van hem meester, en met een ruk draaide hij zich om. Achter zijn jeep rees een groot gelaat uit de sneeuwjaag op, dat hem met een onheilspellende glimlach aanstaarde.

De paniek van zijn manschappen werd hem nu geheel duidelijk, maar het was te laat om hun voorbeeld te volgen. En bovendien was hij daar de figuur niet naar.

7076 Commissaris Bas schrok vreselijk, dat zullen zelfs flinke lezertjes kunnen begrijpen. Hij stortte ruggelings in de sneeuw en staarde met uitpuilende ogen naar de geweldige gedaante, die langzaam uit de grond omhoog rees.

''W-wat...'', stamelde hij met droge lippen. ''W-wie...''

''Mij!'', sprak de reus met een stem die over de vlakte rommelde. ''Zoon van Grrrit van Gorrrrelgrrrrot!''

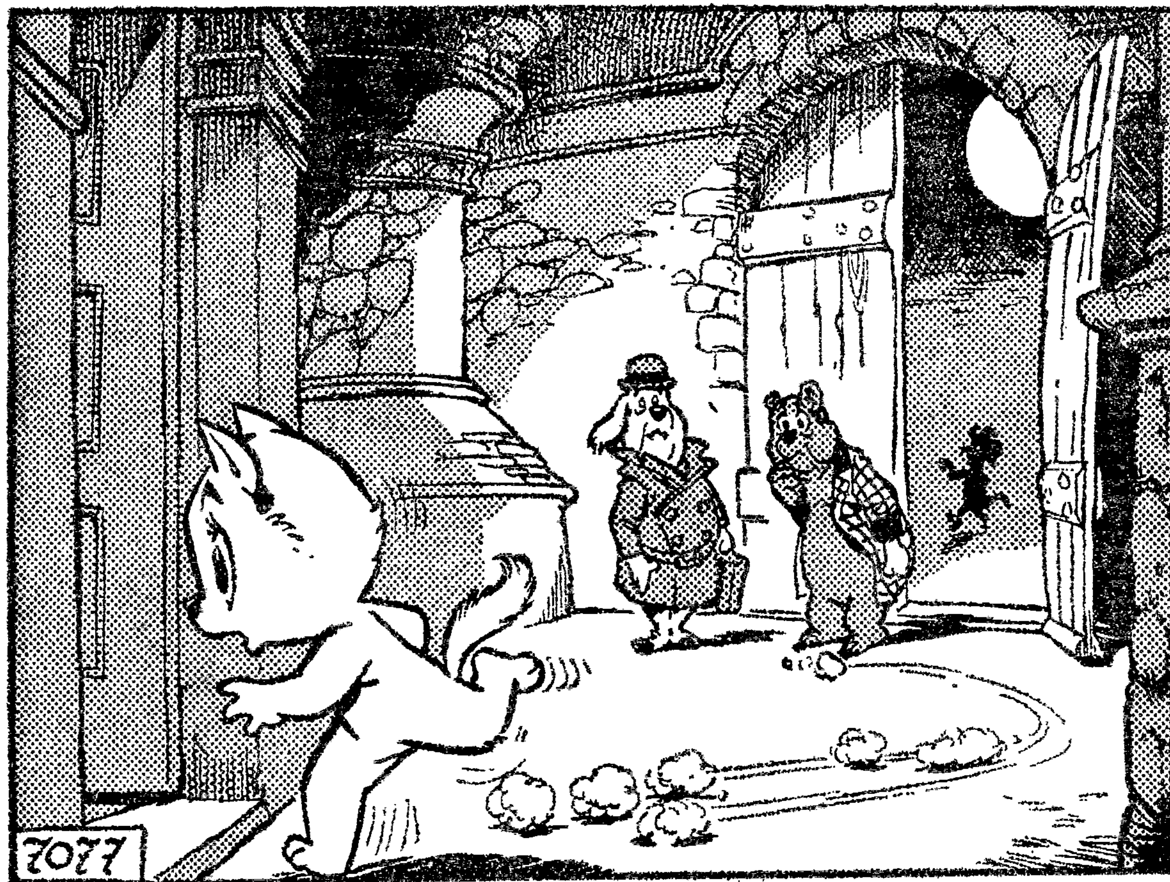
Daarop wees hij grijnzend op de volle maan, die diepe schaduwen over de vlakte wierp en vervolgde: ''Nog kwarrrtiertje; dan is land van mij!''

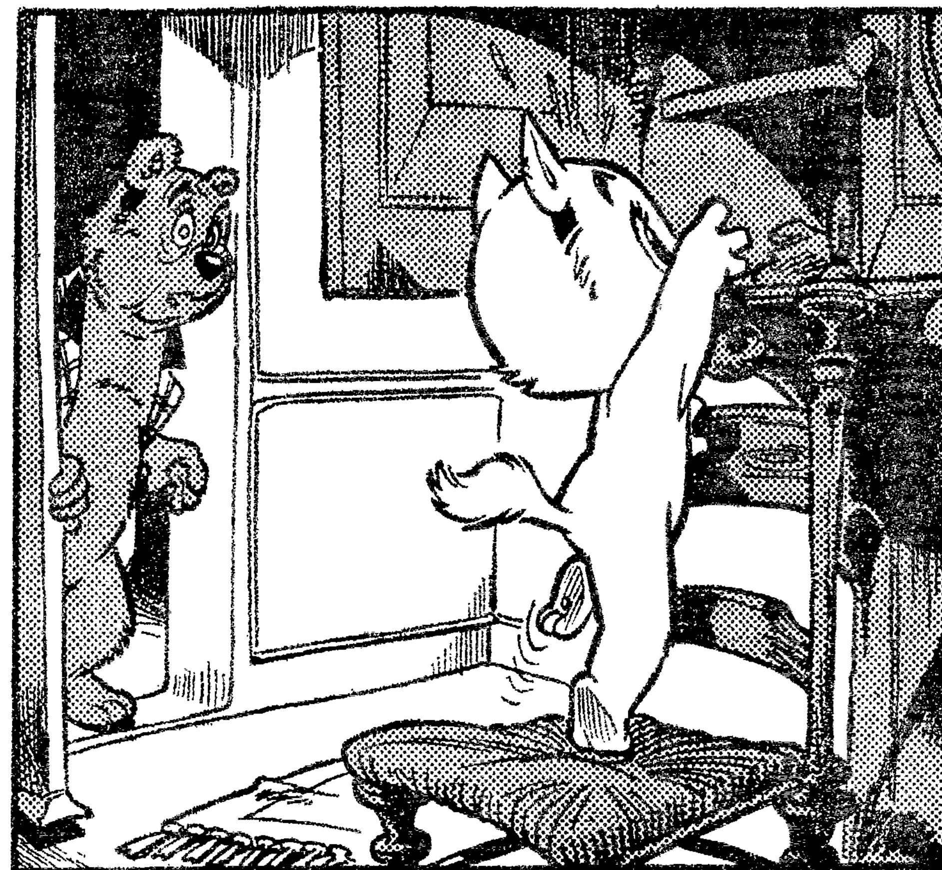
Hij barstte in een vreselijk gelach uit, zodat de politiechef te midden van sneeuwflarden en aardkluiten werd weggeblazen en pas een heel eind verder neerkwam.

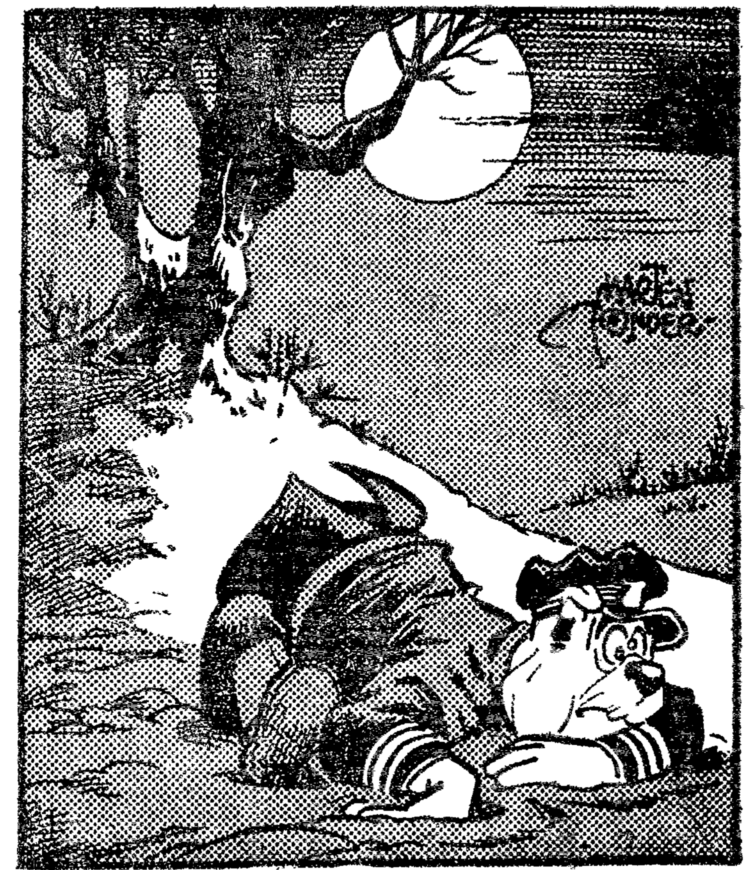
Het gejoel en gebrul bereikte natuurlijk ook Bommelstein en omdat heer Bommel net de markies had uitgelaten sloeg het door de open deur naar binnen.

''Wat eh... w-wat w-was dat?'', vroeg heer Ollie, bleek wegtrekkend.

''Ik weet het niet'', zei de bediende Joost, die met jas, hoed en koffertje naderde. ''Het herinnert mij aan de aardbevingen die ik hier nu genoeg heb meegemaakt, met uw goedvinden. Het doet mij leed, heer Olivier. Maar mijn zenuwen zijn geheel aan flarden als U mij toestaat, en ik hoop, dat u mijn ontslag zult willen aanvaarden.''

7077 „Ook dat nog", prevelde heer Bommel. „Over tien minuten vervalt de erfpacht. Mijn talenten worden geweigerd, en wat doe jij? Sta je me bij in mijn vreselijk uiteinde, dat nabij is? Nee, jij neemt je ontslag. Het is wel mooi!"

Joost schuifelde bedremmeld met zijn voeten en wierp een blik naar buiten waar de laatste echo's van de reuzenlach nog narommelden.

Maar voordat hij iets kon zeggen rende Tom Poes, die zich tot nu toe broedend op de achtergrond gehouden had, plotseling de gang door en verdween in de kamer.

„Ik ben een sufferd!" riep hij. „Dat ik daar niet eerder aan heb gedacht!"

„W-wat bedoel je?", vroeg heer Ollie. Hij maakte zich uit zijn verstarring los en slofte achter Tom Poes aan.

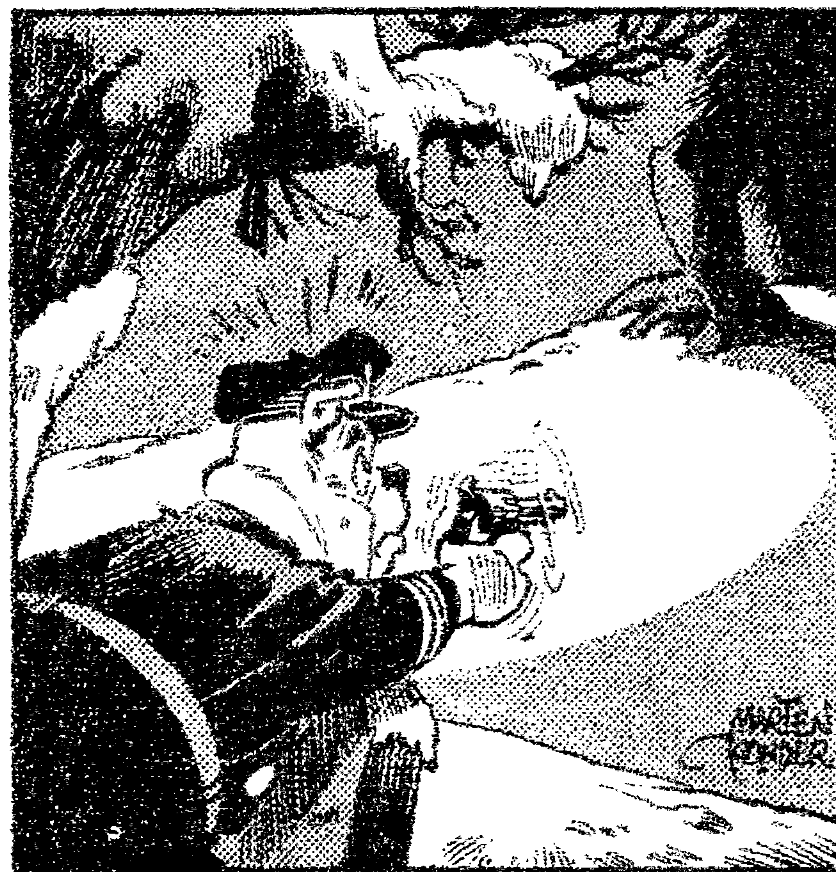
„Waar heb je niet eerder aan gedacht?", vervolgde hij vanuit de deuropening. "Heb je... heb je een list bedacht, jonge vriend? Wat bedoel je, als je begrijpt wat ik bedoel?"

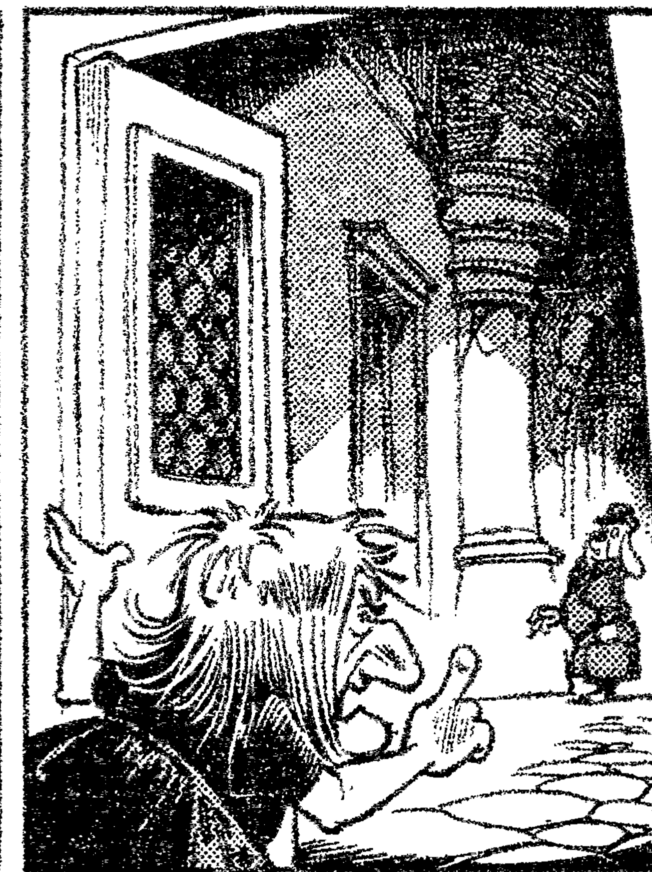
„Nogal wiedes!", zei Tom Poes, die op een stoel geklommen was om de oude kast open te maken. „Ik bedoel de munt van Kweta natuurlijk! Stom van ons om daar niet eerder aan te denken. Ik hoop, dat het nog niet te laat is!"

Intussen lag commissaris Bulle Bas niet ver vandaar in de sneeuw en trachtte zijn gedachten te verzamelen.

„Mijn plicht als politieman...", mompelde hij met draaiende ogen, „is duidelijk. Ook al ben ik alleen. Hier moet op korte termijn politieel worden ingegrepen.. "

7078 Commissaris Bas kroop achter een mijlpaaltje en haalde met verstijfde vingers zijn pistool voor de dag. Daarop fronste hij de wenkbrauwen en keek zo dreigend mogelijk naar de reusachtige gedaante die op de achtergrond bezig was zich uit de grond los te maken.

„Halt!", riep hij met overslaande stem. „Niet verder! Je bent onder arrest! Ik sommeer je goedschiks mee te gaan naar het bureau. Ordeverstoring en opruiende taal. Daar houden we niet van in deze stad!"

De reus stoorde zich niet aan zijn ernstige woorden. Hij klom steeds verder omhoog, zodat hij nu boven het sneeuwlandschap torende en lange schaduwen wierp.

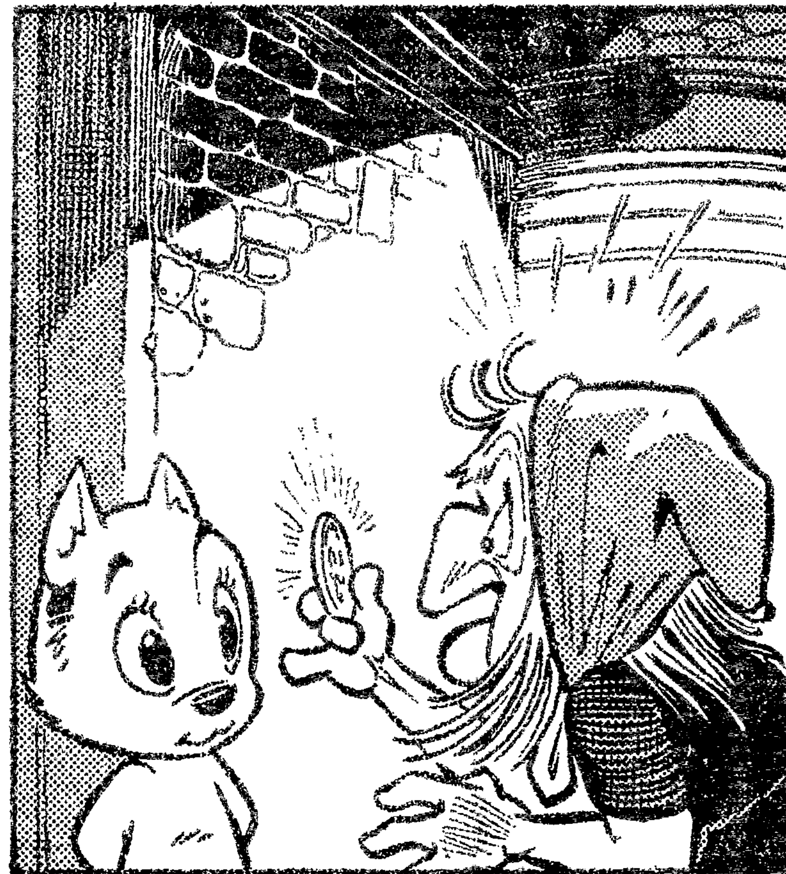
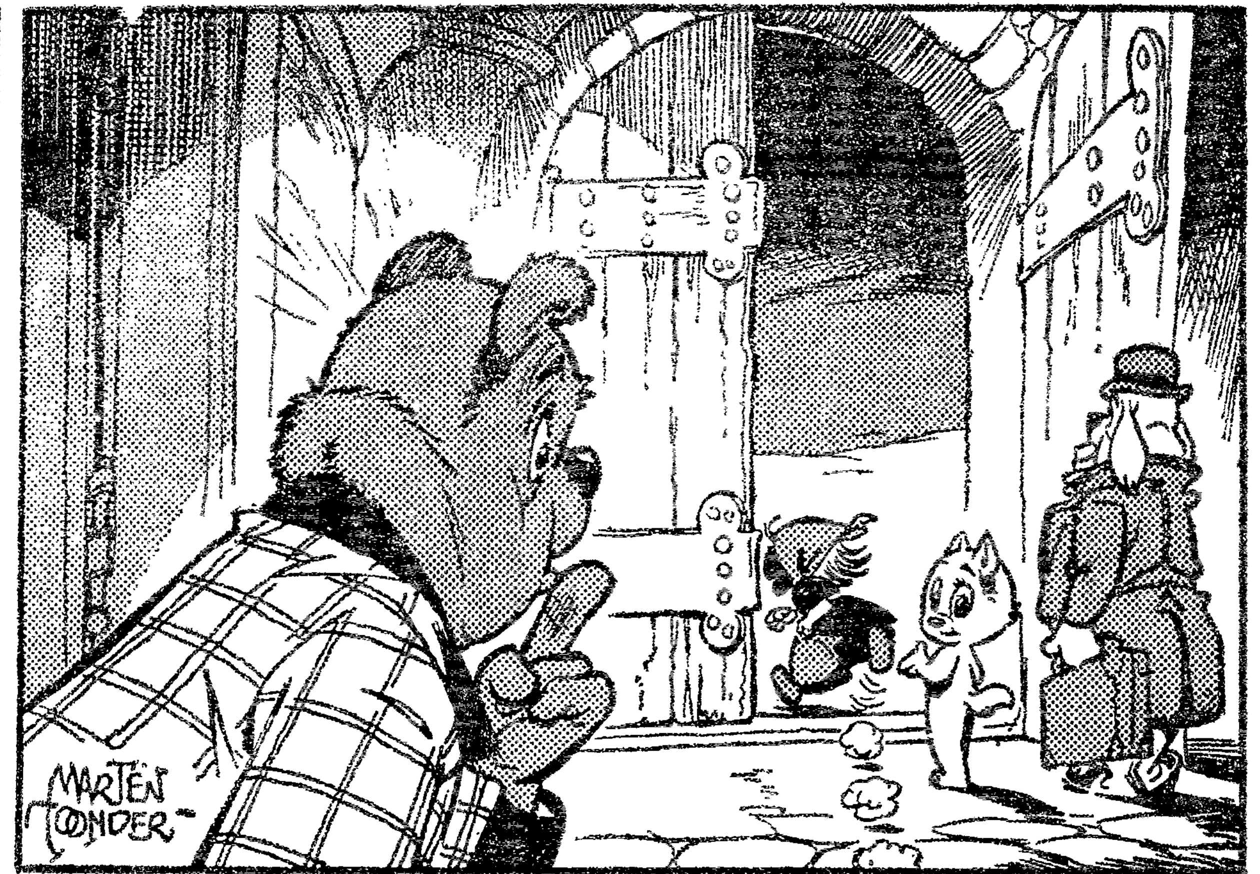
„Geef je over!", schreeuwde de politiechef hees. „Ik heb je onder schot!"

„Tijd is om", gromde de arrestant, en op hetzelfde moment kwam zijn oude moeder op Bommelstein ook tot die conclusie.

„De tijd is om", kraste Grit van de Gorrelgrot, terwijl ze de keukendeur openwierp en de hall betrad. Daar stond Joost besluiteloos bij de voordeur te dralen, en hij wierp haar een schichtige blik toe.

„Nog een halve minuut", sprak hij. „Ik heb mijn horloge gelijk gezet met de radio, als u mij toestaat. En heer Olivier bevindt zich in de woonkamer, waar de jonge heer iets bedacht heeft."

7079 „Wat bedoel je?", krijste de heks. „Wat er in de woonkamer wordt bedacht komt te laat; want als ik op dit moment mijn erfpacht niet krijg vervalt het land aan mij!"

„Hier!", riep Tom Poes, die de kamer uit kwam rennen. „Het is op het laatste nippertje, maar hier is je geld."

Hij drukte de bezoekster een muntstuk in de handen en zuchtte opgelucht. Maar Grit van de Gorrelgrot was helemaal niet blij, integendeel; ze staarde met uitpuilende ogen naar het metalen schijfje en een akelige geelheid overtoog haar trekken.

„Wattistat?", vroeg ze knerpend.

„Een talent", verklaarde Tom Poes. „Het goudstuk waar je om vroeg."

Nu stiet de oude dame een kreet uit die eng door de gangen galmde, en zonder een dankwoord snelde ze door de openstaande deur de nacht in.

„Wat is er toch aan de hand?", vroeg heer Bommel, zijn hoofd uit de kamer stekend. „Wil iemand mij nu eens rustig vertellen wat dit allemaal betekent?"

„De jonge heer heeft de pacht betaald", legde Joost uit. „En die viel niet in goede aarde, als ik zo vrij mag zijn."

„Juist", zei Tom Poes. „De zaak is voor elkaar. Ik herinnerde me net op tijd dat een talent een oude munt is, die u van Kwetal hebt gehad. Maar nu heeft ze haar talent en de volgende 99 jaren zult u geen last meer van haar of van haar reuzenzoon hebben. Alleen moet u Kwetal terugbetalen."

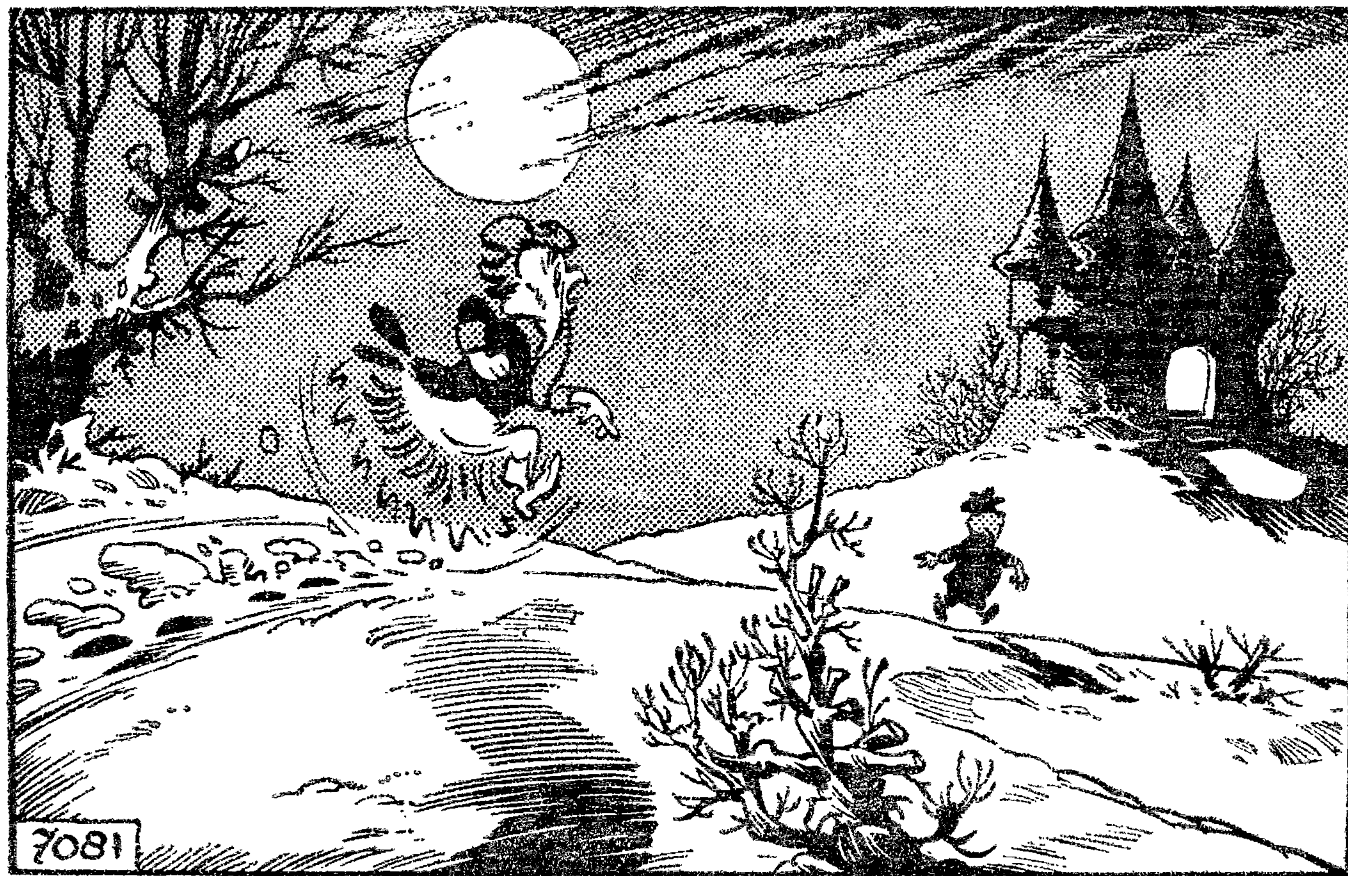

7080 Intussen stond commissaris Bas in de koude nachtlucht naar zijn pistool te kijken, terwijl de reus nu tot aan het bekken uit de sneeuw torende. Hij luisterde naar een ijl geroep dat over de vlakte tot hem kwam.

,,Is schieten in dit geval geoorloofd?'', vroeg de politiechef zich in grote gewetensnood af. ,,Er is nog geen directe aanval op mij gepleegd, en dat die betoger zo groot is kan hij niet helpen. Het zou discriminatie wezen om daarom te vuren. Wat te doen?''

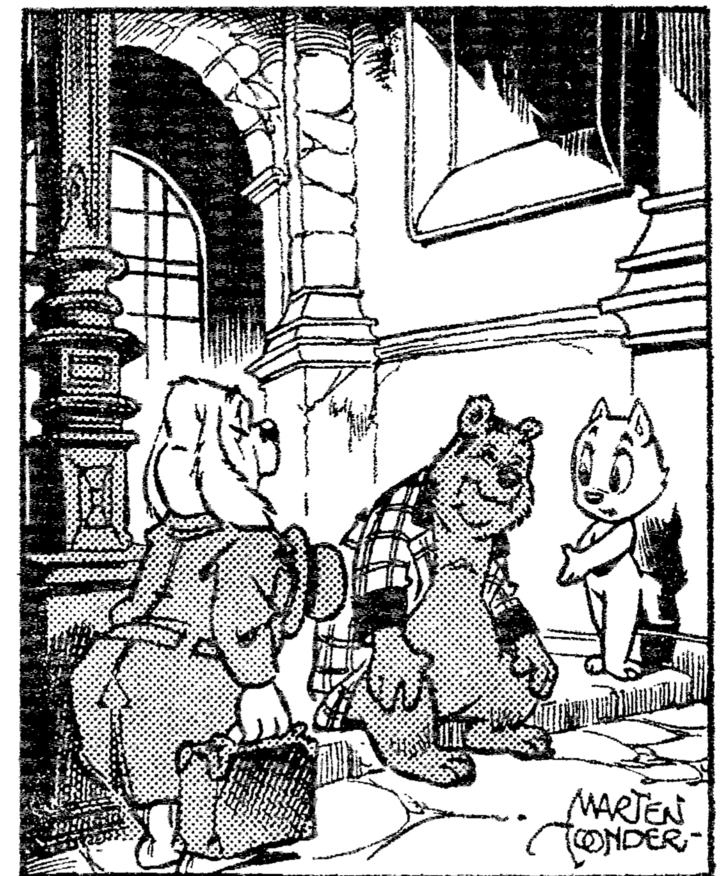
Hij wierp een zijdelingse blik op zijn tegenstander, maar die had zich nu geheel van hem afgewend en staarde naar de lucht, waar een donkere vlek snel langs de maan vloog. Het ijle geroep was inmiddels aangezwollen tot een schel krijsen, dat ook de wakkere beambte niet ontging.

,,Het lijkt wel alsof daar iemand schreeuwt'', prevelde hij onthutst. 'Terug in de grond; pacht is betaald' of zo iets. Zou het die nachtuil met de lange staart zijn die daar vliegt?''

Op dat moment stiet de reus een dof gegrom uit, dat al spoedig tot een woedend gebrul aanzwol. De commissaris maakte een luchtsprong, waarbij hij zijn wapen verloor; maar een enkele blik leerde hem, dat hij het niet meer nodig had. De geweldige verschijning was verdwenen, en slechts enige opdwarrelende sneeuwkluiten duidden de plaats aan waar hij geweest was.

7081 Zoals oplettende lezertjes zich zullen herinneren was de markies de Cantecler op weg naar huis. Zijn schoeisel was echter niet op sneeuw berekend en bovendien hing er een vreemde sfeer over het landschap, vol ijl gekrijs en brullende, joelende geluiden, zodat het de gevoelige edelman vreemd te moede was. Toen hij nu ten slotte ook nog een zwarte gestalte langs de maan zag trekken werd het hem te veel en hij haastte zich terug naar Bommelstein.

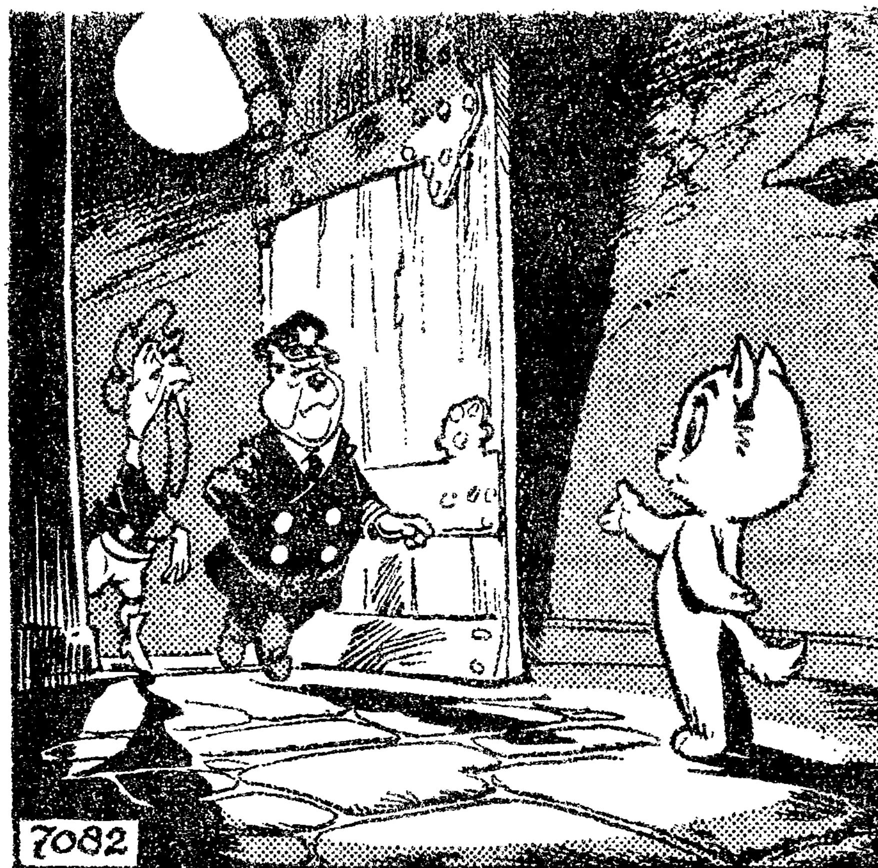
Tot zijn opluchting kreeg hij zodoende de commissaris van politie in het oog, die vermoeid doch voldaan op weg was naar de stad.

''Parbleu! Een heks, amice!'', riep de markies met dunne stem. ''Ik zag haar vliegen op een bezemsteel!''

''Dat komt van de volle maan'', zei de heer Bas geruststellend. ''Het was een gewone langstaart uil. Overigens is alles weer onder controle. Door tactvol optreden heb ik een einde aan de relletjes kunnen maken zonder mijn vuurwapen te gebruiken. Maar neem me niet kwalijk; u ziet er wat onderkomen uit. Ik kan u beter even naar Bommelstein brengen, dunkt me. Een hartversterking zal u goed doen.''

In de hal van Bommelstein zat heer Ollie intussen op een traptrede naar de uitleg van Tom Poes te luisteren, en langzamerhand verscheen er een glimlach op zijn afgematte trekken.

''Ik ben blij, dat u mijn ontslag nog niet hebt aanvaard, zei Joost. ''Ik zie in, dat dat nu niet meer nodig is. Wanneer de jonge heer gelijk heeft, zijn de aardbevingen bezworen. Ik kan veilig een nieuw gebraad opzetten voor het soupertje, dat nu zeker wel zal smaken.''

7082 Joost had zich teruggetrokken in de keuken en heer Bommel was naar de kamer gegaan, zodat Tom Poes alleen in de hal stond toen de commissaris en de markies binnentraden.

''Verontschuldig mijn onaangediend bezoek'', sprak de edelman met zwakke stem. ''Ik voel echter een migraine aankomen en er dreigt een vapeur. Een glaasje water is alles wat ik vraag.''

''U bent juist op tijd'', zei Tom Poes. ''Want Joost is juist bezig met de maaltijd, geloof ik.''

Nu, dat was zo. Heer Ollie ontving zijn onverwachte gasten recht hartelijk, en al spoedig kwam de heer de Cantecler aan de welvoorziene tafel weer op krachten.

''Kijk, dat vind ik nu prettig'', zei heer Bommel na de tweede gang. ''Gastvrijheid in een voorvaderlijk slot, dat is toch maar je ware! Die hele geschiedenis over erfpacht was gewoon maar het misverstand van een bejaarde dame die haar manieren niet kende en die mij in stilte veel leed berokkend heeft. Stel je voor! Ik heb haar mijn talent als gastheer aangeboden.''

''Dat was toch mooi van je, amice'', zei de markies minzaam.

''Ach ja'', hernam heer Bommel. ''Ik ben te bescheiden om daar lang bij stil te staan. Het is allemaal een kwestie van talent, dacht ik. Totdat Tom Poes mij er op attent maakte, dat het om een muntstuk ging. Daarom stel ik voor nu een dronk uit te brengen op...''

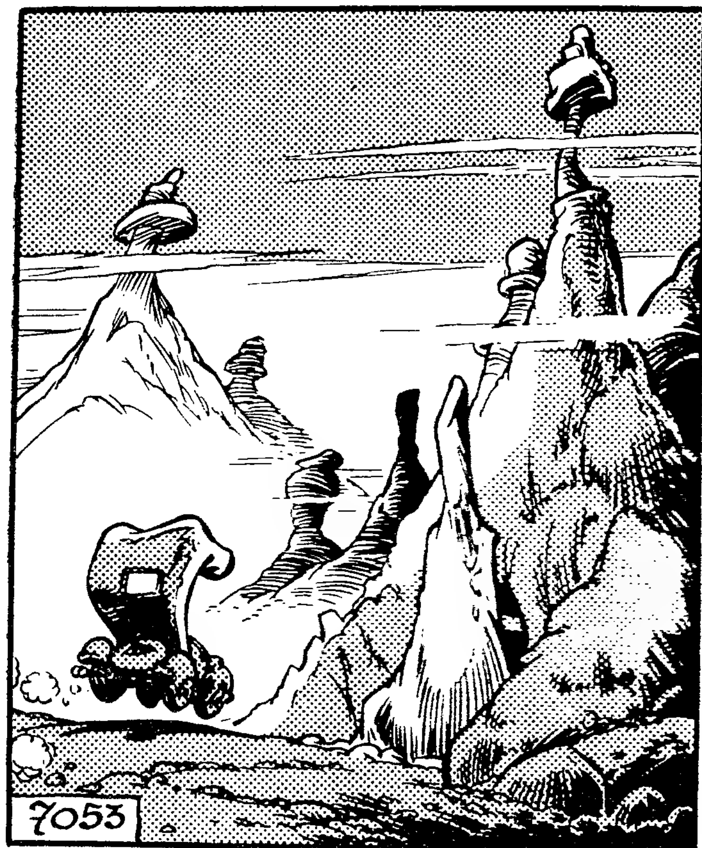
''Op Kwetal!'', zei Tom Poes.

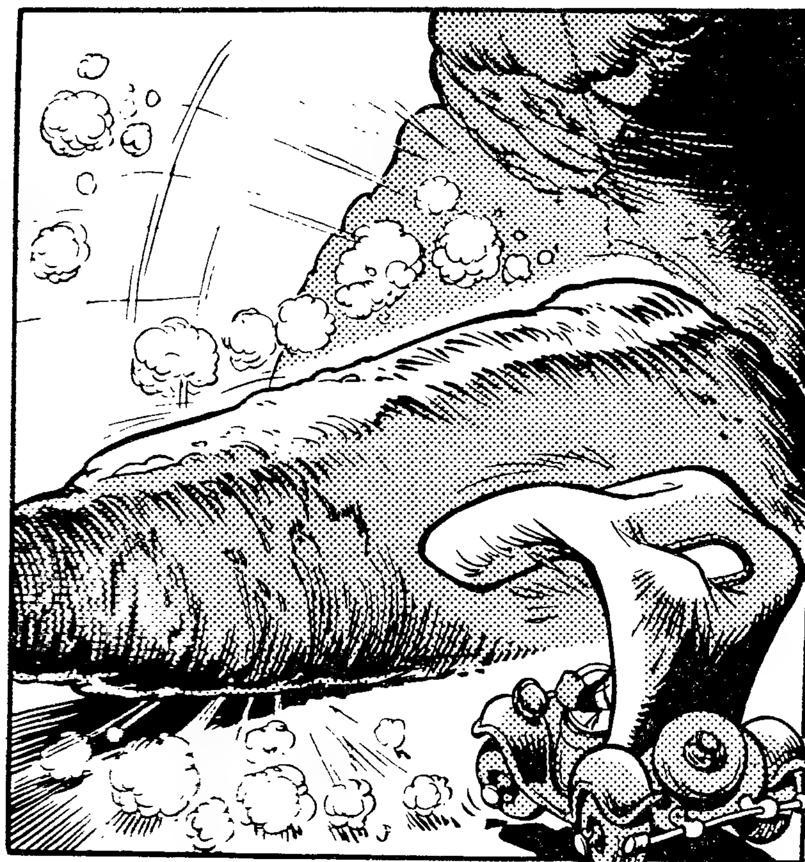
Dat deden ze, en omdat de heer de Cantecler ervan afzag een gedicht te zeggen werd het verder een gezellige avond.

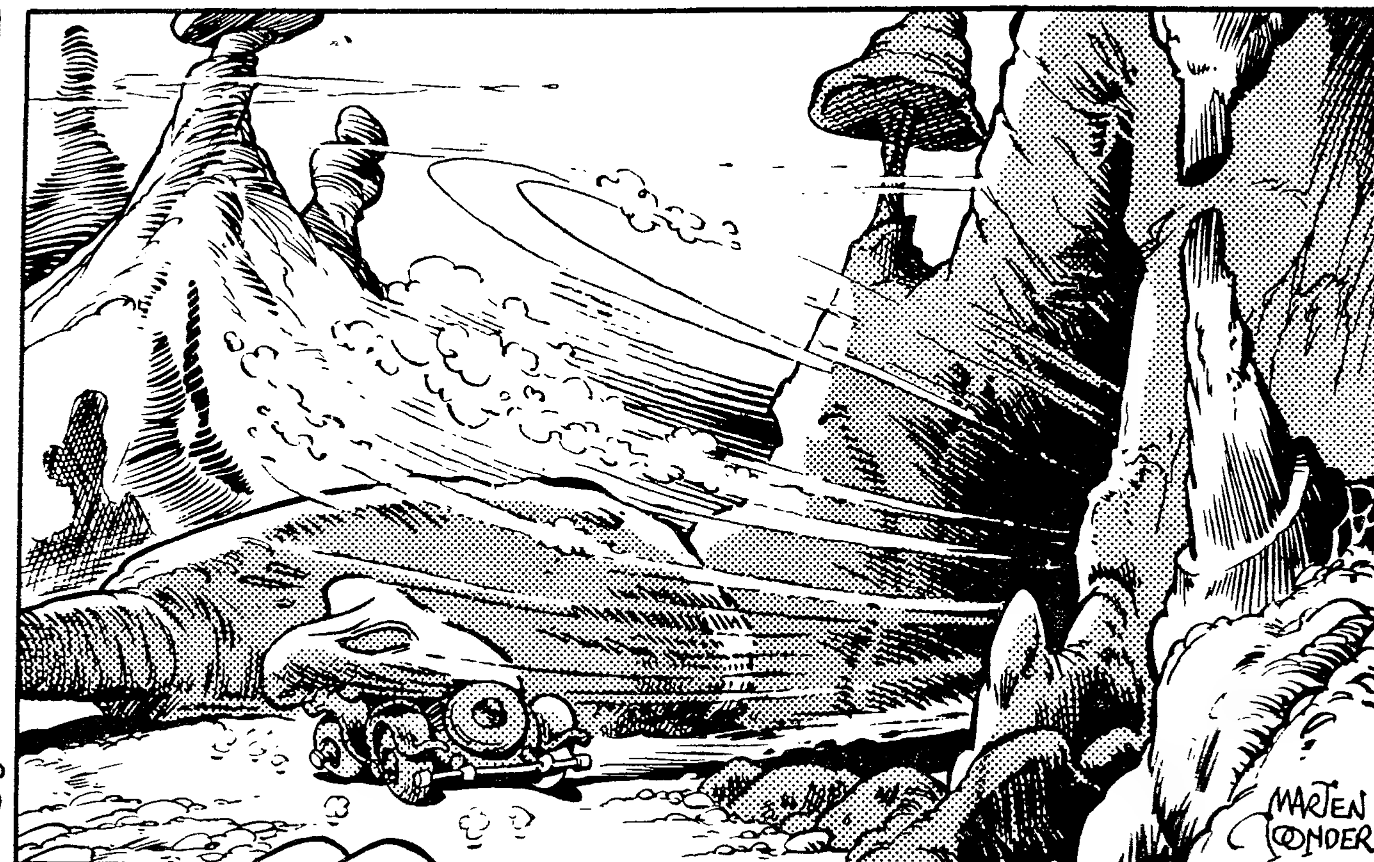
710116

Tom Poes en de erfpachter

door Marten Toonder

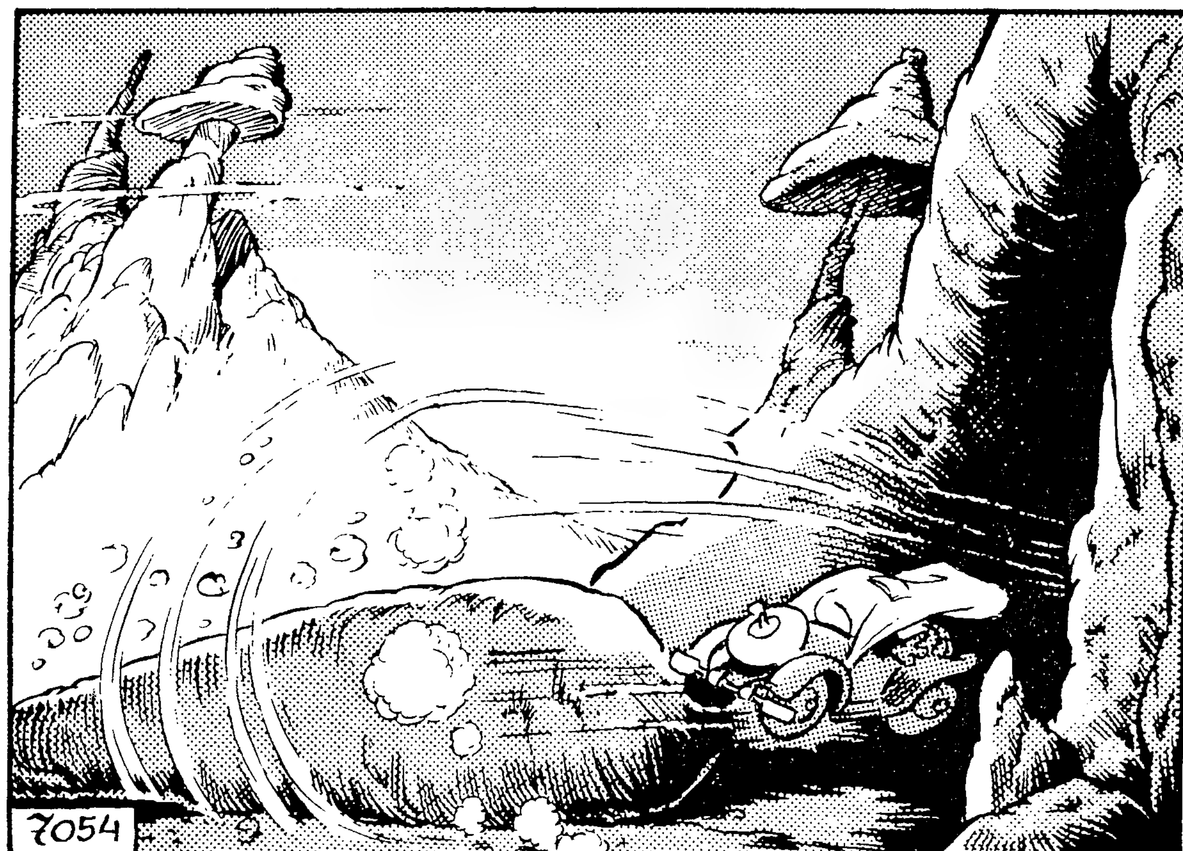

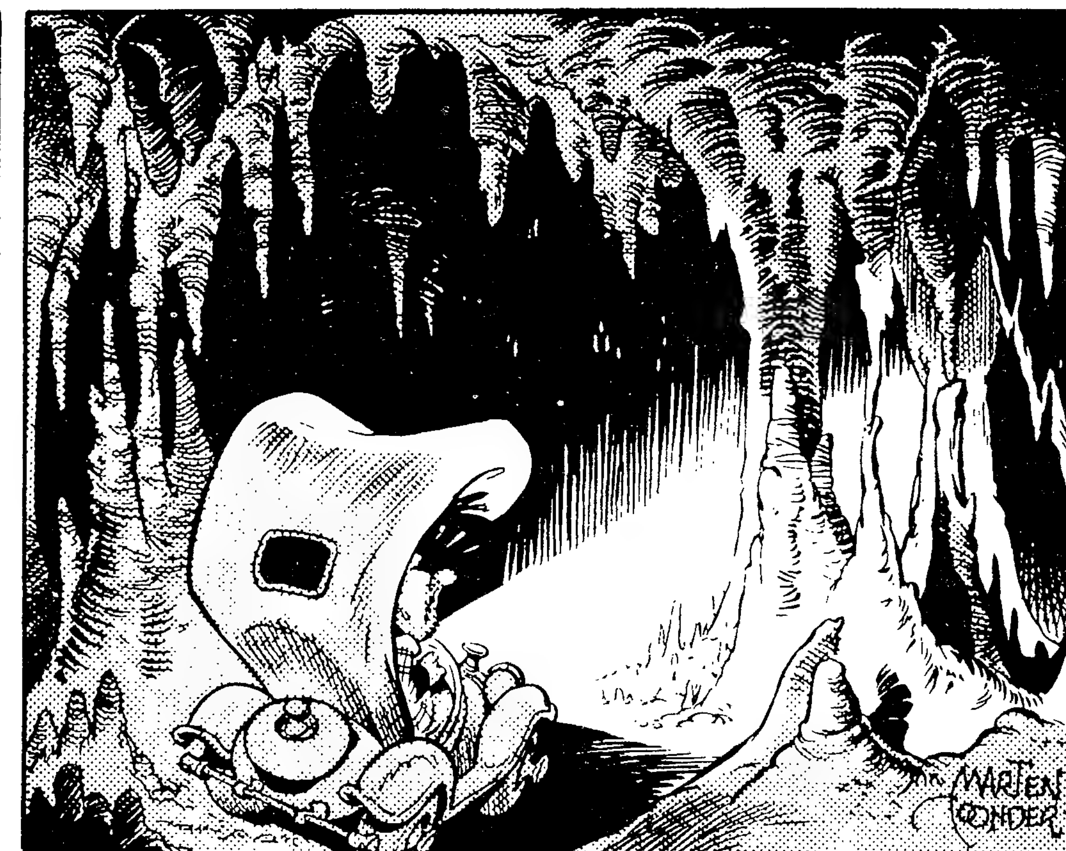
7053 In gedachten verdiept reed heer Ollie door de uitlopers van de Zwarte Bergen.
„Het is jammer, dat ik niet weet waar die heks woont", sprak hij tot zichzelf. „Maar het kost tijd en geld om dat uit te zoeken, zei Tom Poes. Dat zou zonde zijn — en bovendien zou het oude mens zich wat gaan verbeelden. Maar wanneer ik door een goed gesprek een einde kan maken aan ondergrondse krachten, mag ik dat niet laten. Een heer heeft een plicht tegenover de gemeenschap, ook al wil hij niets over erfpacht horen".

Hij keek zoekend om zich heen, maar hij zag niets dan grillige pieken en rotspartijen waar nevelsluiers omheen kronkelden.
„Nog even doorrijden", mompelde hij. „Hier ergens zal vast wel een eenvoudige steenbouwer aan het werk zijn, die me kan wijzen waar Grit van de Gorrelgrot woont..."
Hij zweeg want op dat moment zag hij tot zijn schrik dat er beweging kwam in een hoge piek die terzijde van de weg stond. Het gesteente begon langzaam voorover te hellen, alsof het door een geweldige kracht werd bewogen, en terwijl de Oude Schicht met gierende remmen tot stilstand kwam, sloeg het vlak voor de wielen op de grond.
De slag deed de bergen dreunen, en de chauffeur staarde bleek van ontzetting naar de grot, die achter de rotspiek verborgen was geweest. Uit de opening joelde een krachtige windvlaag naar buiten, zodat het linnen kapje gevaar liep van het voertuig geblazen te worden. Heer Bommel begreep dat het hier niet deugde, en dat hij moest maken dat hij wegkwam.

Tom Poes en de erfpachter

door Marten Toonder

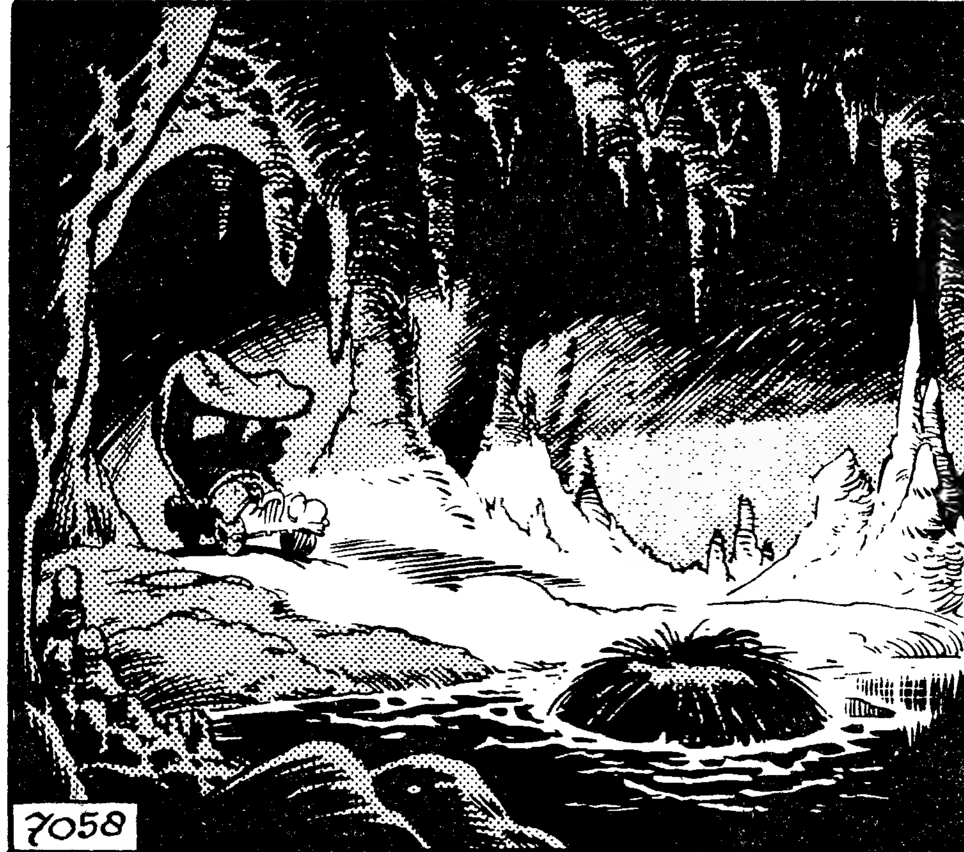

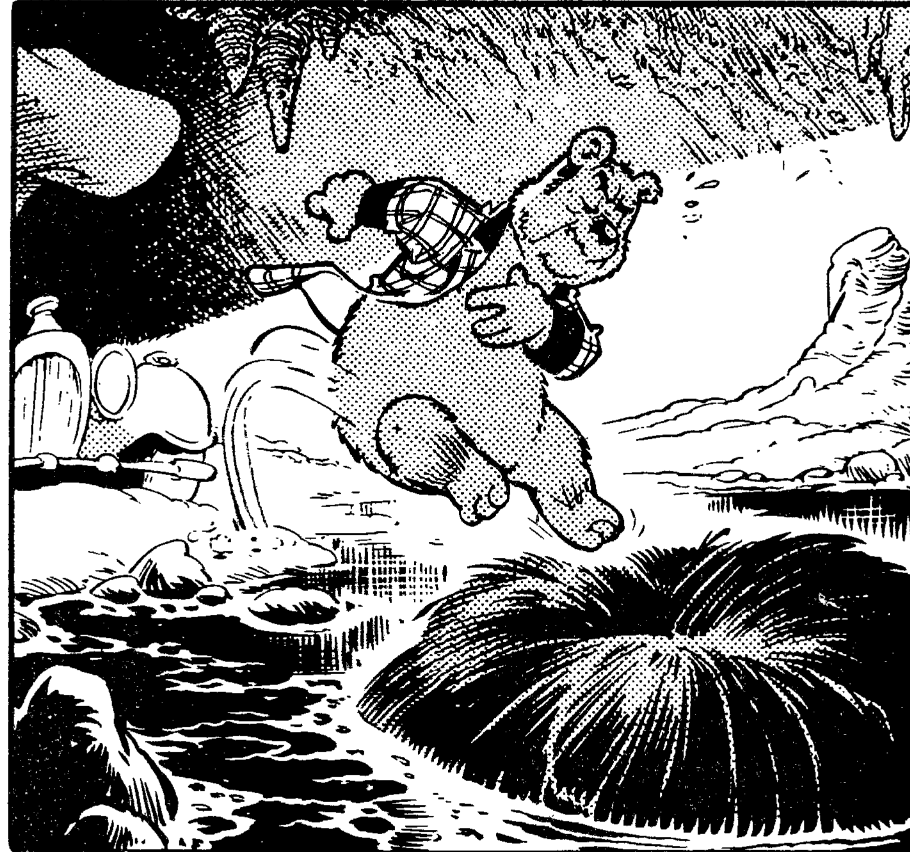
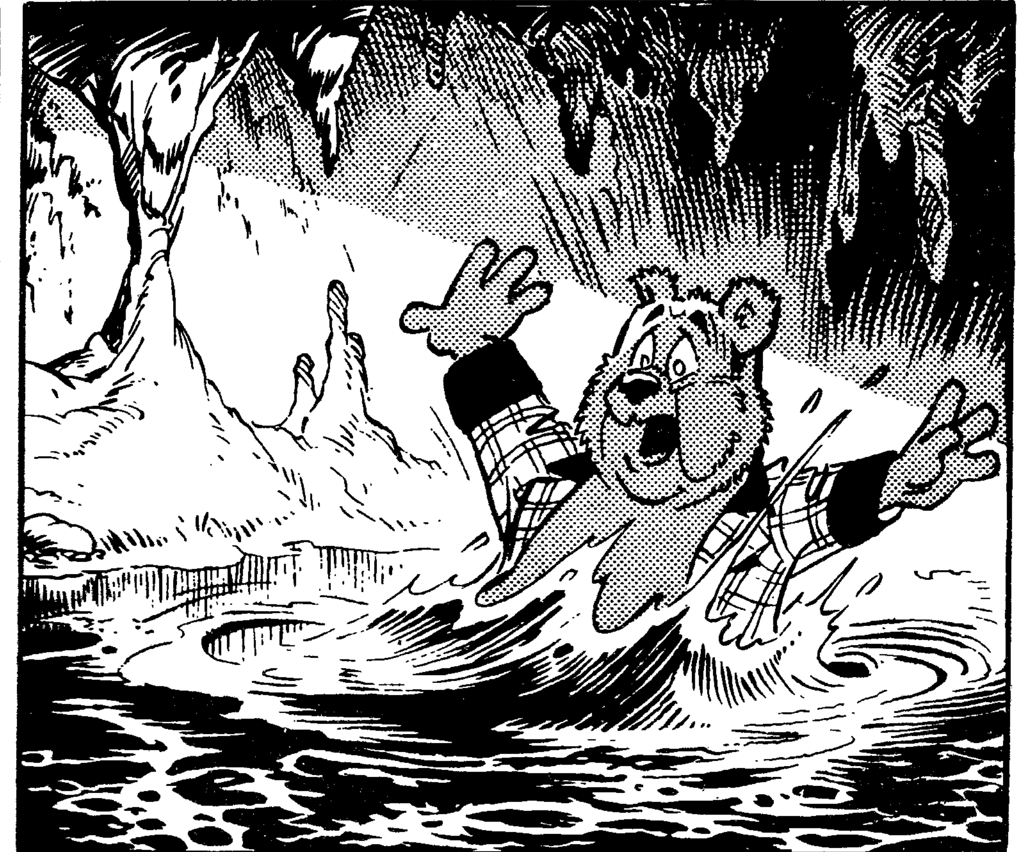
7054 In de gierende tocht begon heer Ollie zijn auto te keren, maar op het moment, dat hij van 'achteruit' naar 'vooruit' schakelde, keerde de wind en zoog gorgelend de grot weer in. Dit gebeurde met zo'n kracht, dat de Oude Schicht werd meegevoerd, ondanks het harde werken van de bestuurder. Deze stiet een ijle kreet uit toen hij in het donker van de spelonk getrokken werd en hij keek wanhopig naar de uitgang, die het enige lichtpunt in de akelige toestand vormde. Maar ook hieraan kwam een einde, toen er buiten een regen van rotsblokken begon neer te dalen, die de opening aan het gezicht onttrok. De echo's vermengden zich met de windvlagen van een grote ademhaling, die door het rotshol loeide. Deze ging echter over in een vreemd klotsend geluid, en toen daalde er een diepe stilte over de duisternis.

,,Dtknnt...", sprak heer Bommel, toen hij zijn gewone tegenwoordigheid van geest hervonden had. Met bevende handen schakelde hij de koplampen aan en staarde in een groot, hoog gewelf rond, dat verlevendigd werd door allerlei soorten druipstenen.
,,D-dit k-kan niet", hernam hij met trillende lippen. ,,W-watwastat voor een storm, bedoel ik? En wat istat voor een geplas? Z-zou hier een zee zijn?"

Tom Poes en de erfpachter

door Marten Toonder

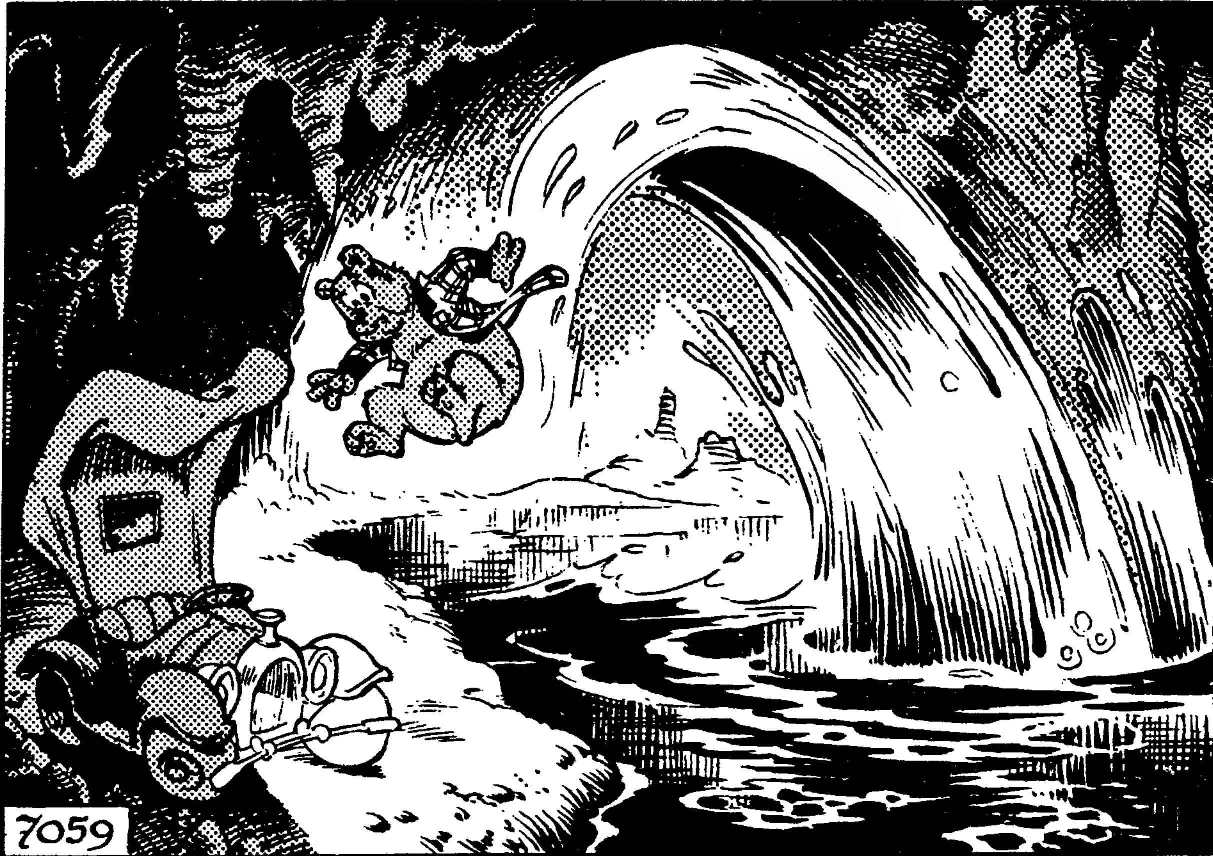

7058 — Intussen stuurde heer Ollie de Oude Schicht door de onderaardse gewelven. Het trouwe voertuig bonkte en hobbelde over de stenen die de bodem bedekten, terwijl het geluid van de motor akelig tegen de rotswanden weerkaatste. Het licht van de koplampen ging verloren in de zwarte diepte van de spelonk en het is dan ook niet te verwonderen, dat de onverschrokken heer zich lang niet prettig voelde.
„Dit houd ik niet vol", prevelde hij met trillende lippen. „Ik ben de weg kwijt, bedoel ik. Hier kom ik nooit meer uit. Dit is het einde van een heer, in koude en duisternis in de onderwereld, als iemand begrijpt wat ik bedoel. En straks is mijn benzinetank leeg, net als mijn maag..."
Op dat moment werd hij een meer gewaar dat zich zwart en stil voor zijn lampen uitstrekte, en hij remde.
„Daar ligt een eilandje", zei hij tot zichzelf. „Begroeid, zo te zien. Misschien kan ik daar een paar bessen of knollen vinden om mijn honger te stillen."
Met deze gedachte sprong hij van de oever op het ruige plekje, dat boven het water uitstak. Maar tijd om naar knollen te zoeken kreeg hij niet, want op het ogenblik dat hij neerkwam, voer er een schok door het eiland en verzonk het borrelend en briesend onder de oppervlakte.
„Help!", riep heer Bommel uit. „H-het leeft!"

Tom Poes en de erfpachter

door Marten Toonder

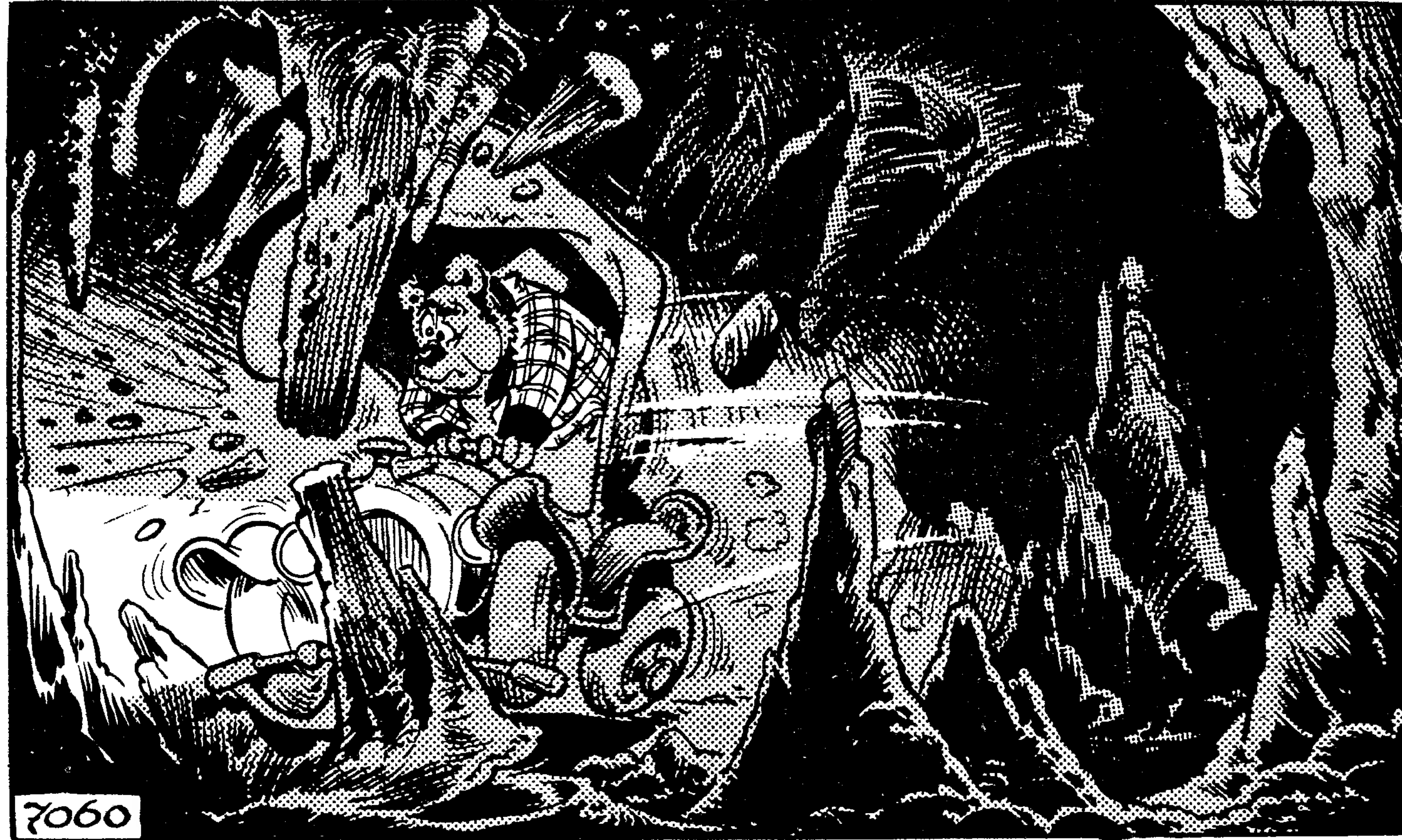

7059 Heer Bommel voelde de grond onder zich steeds verder wegzakken en omdat hij voelde, dat hij niet op een eiland, maar op iets levends was terecht gekomen, maakte ontzetting zich van hem meester. Verstijfd zonk hij steeds verder in het koude water en het zou dan ook slecht met hem zijn afgelopen als het meer niet plotseling in beroering was gekomen.
Onder hem klonk een vreemd geborrel en toen steeg er een krachtige waterstraal op, die de ongelukkige heer meevoerde en aan land spoot. Tot zijn geluk kwam hij in de Oude Schicht, die het gebeuren met zijn koplampen vanaf de oever belichtte.
Een ogenblik zat hij klappertandend achter het stuur, maar toen keerde zijn bezinning terug en terwijl hij een schrille kreet uitstiet, startte hij de motor. En nog voordat de echo's van zijn hulpgeroep waren weggestorven, werden deze reeds overstemd door het geraas van de motor, die op volle toeren wegtrok.
Heer Ollie had geen tijd genomen om zijn koers nauwkeurig te bepalen en hij zou dat ook niet hebben gekund, want ondanks zijn grote tegenwoordigheid van geest klutsten zijn gedachten hem ordeloos door de schedel. En het enige wat hem duidelijk voor ogen stond, was dat hij zo vlug mogelijk uit de buurt moest zien te komen.
Dat was juist gezien, want achter hem steeg een dreigend gebrul op, dat akelig door de rotswanden weerkaatst werd, en bovendien trad het ondergrondse meer in een vloedgolf buiten zijn oevers...

Tom Poes en de erfpachter

door Marten Toonder

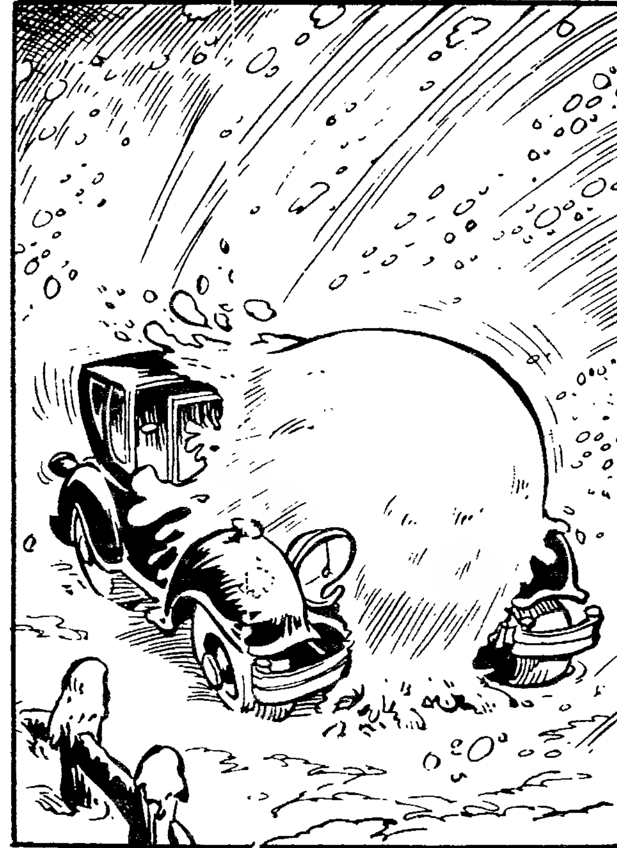

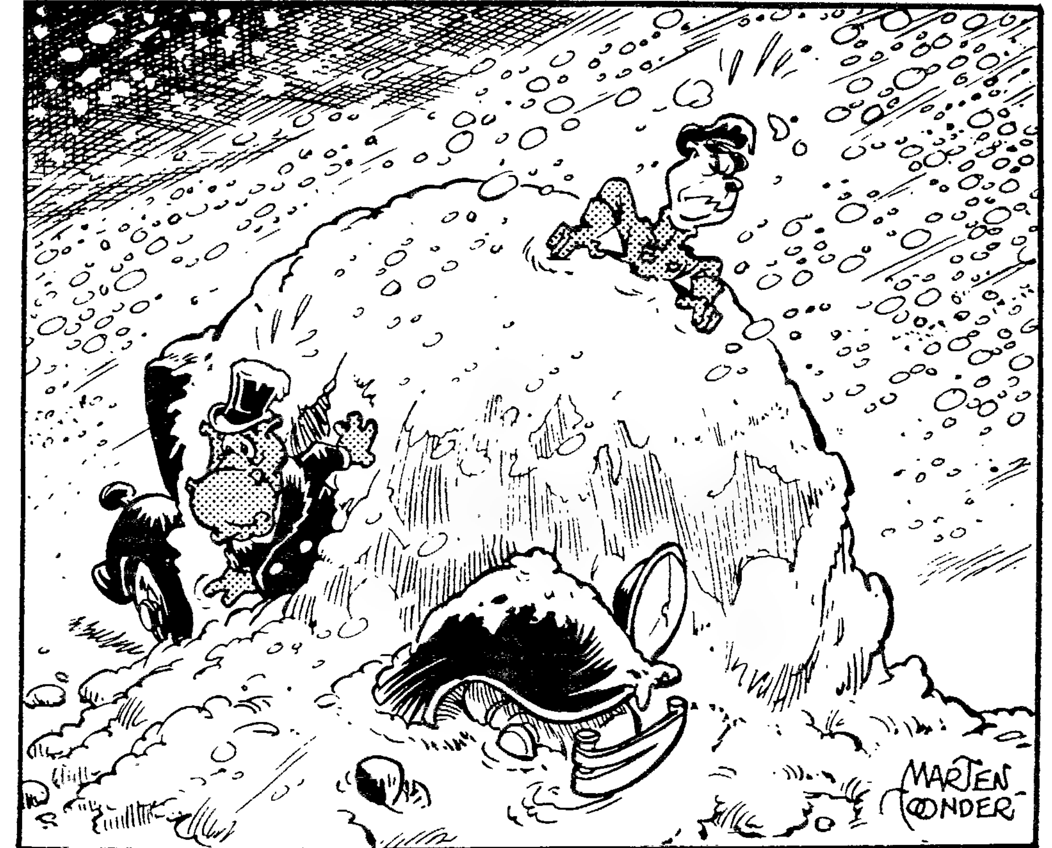
7060 De Oude Schicht reed hotsend over de ongelijke bodem van de grot. Het was de bestuurder al spoedig duidelijk, dat hij zijn weg niet goed gekozen had, want de druipstenen stonden hier dicht naast elkaar. Maar achter hem loeide de orkaanstem, zodat hij alle voorzichtigheid uit het oog verloor.
Toen er dan ook vóór hem een hoge stalagmiet opdoemde, gaf hij vol gas en reed er dwars doorheen. Het gesteente brak splinterend doormidden en terwijl de trouwe wagen gedeukt verder rolde, begon de zoldering van de spelonk te verzakken. Een dichte regen van rotsblokken daalde naar beneden en sloot de onderaardse gang af, zodat het gebrul nog slechts gedempt hoorbaar was.
Op dat moment was de fraaie dienstauto waarin Tom Poes door de Zwarte Bergen gereden werd, in de buurt van de Gorrelgrot gekomen.
"Daar is de kloof die we hebben moeten", zei de chaufeur Prikgaren, terwijl hij naar beneden wees. "Luister maar, het Waaigat noemen ze hem. Hier aan het einde is een haarspeldbocht. Als ik die nu..."
Hij slaakte een uitroep en remde krachtig. Net op tijd, want vlak voor zijn wielen ontstond plotseling een gat in de weg, dat snel groter werd.
"Daar heb je het weer!", riep de bestuurder met overslaande sem. Dat is al de tweede keer! Ik ga niet verder!"

Tom Poes en de erfpachter

door Marten Toonder

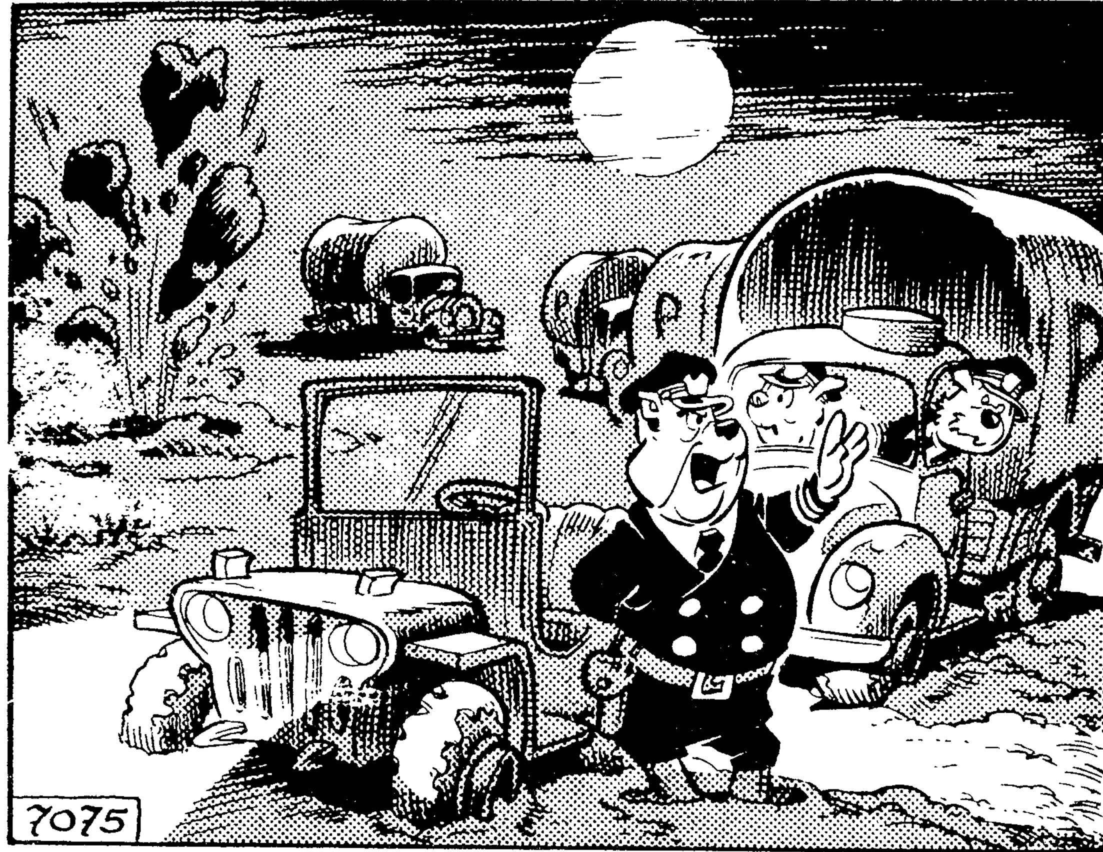

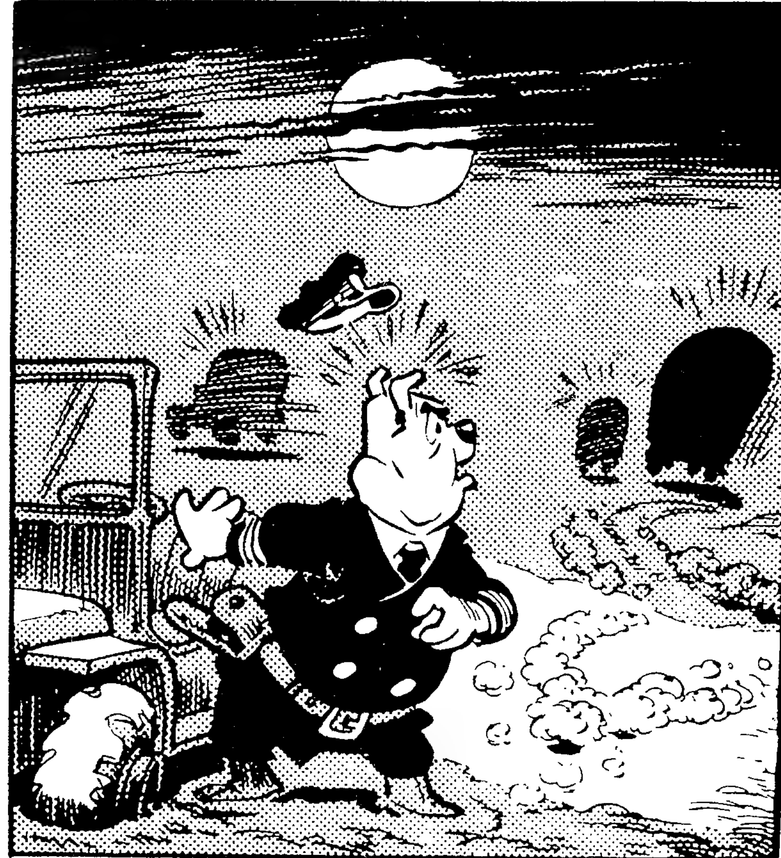

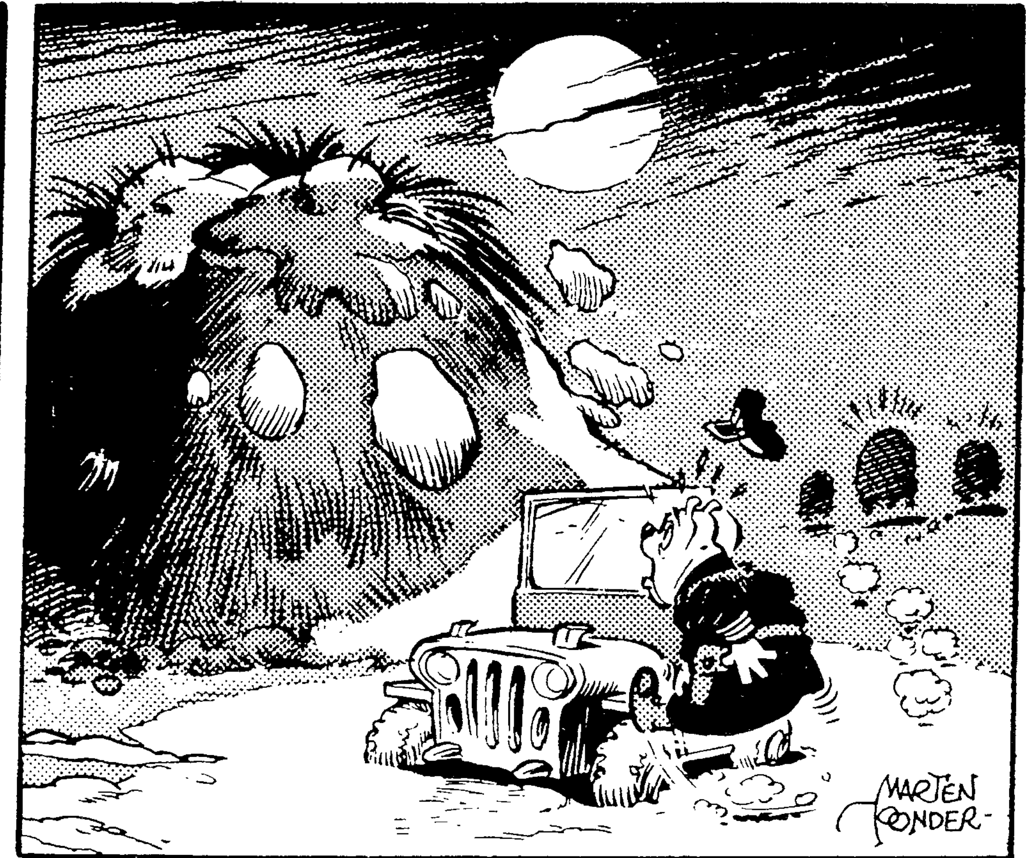
7067. Chauffeur Prikgaren stuurde vaardig door de neervallende sneeuwvlokken en zo geraakte hij al spoedig bij de voet van de heuvel waarop Bommelstein gebouwd was.
„Rijd niet zo hard, het zal hier wel glad zijn!", riep de burgemeester door het verbindingsruitje. „Eh... waarom rem je, Prikgaren?"
„Er beweegt iets voor me op de weg", zei de chauffeur. „Een landbouwwerktuig of zo. Ze zijn hier aan het ploegen..."
Hij hield zijn vaart nog meer in, want bij het naderen ontdekte hij, dat hier geen verlate boer met een eg doende was.
„H-het is een g-groot b-beest", stamelde hij verblekend. „Het is bezig d-de weg schoon te krabben..."
Hij vergiste zich echter; de weg werd niet gereinigd, maar er werd een bovenmaatse sneeuwbal gekneed vanuit een gat in de heuvel. En op het moment dat de magistraat dicht genoeg genaderd was, werd die met grote kracht op zijn voertuig geworpen. De motor sloeg af en een diepe duisternis daalde over het inwendige, waar nu nog slechts het joelen van de wind gehoord werd.
„Een lawine!", prevelde de heer Dickerdack. „We zijn bedolven!"

Met deze gedachte draaide hij het portierraampje open en wrong zich naar buiten. Dit ging gemakkelijker dan hij gedacht had en al spoedig zag hij het daglicht weer.
„De sneeuwlaag is maar dun!", riep hij boven de storm uit. „Kom er maar uit, Prikgaren. Het was een kleine verschuiving".
„Ik ben er al!", riep de chauffeur, die zich naar boven had gewerkt. „Maar het was geen lawine. Hier is iets anders aan de hand!"

Tom Poes en de erfpachter

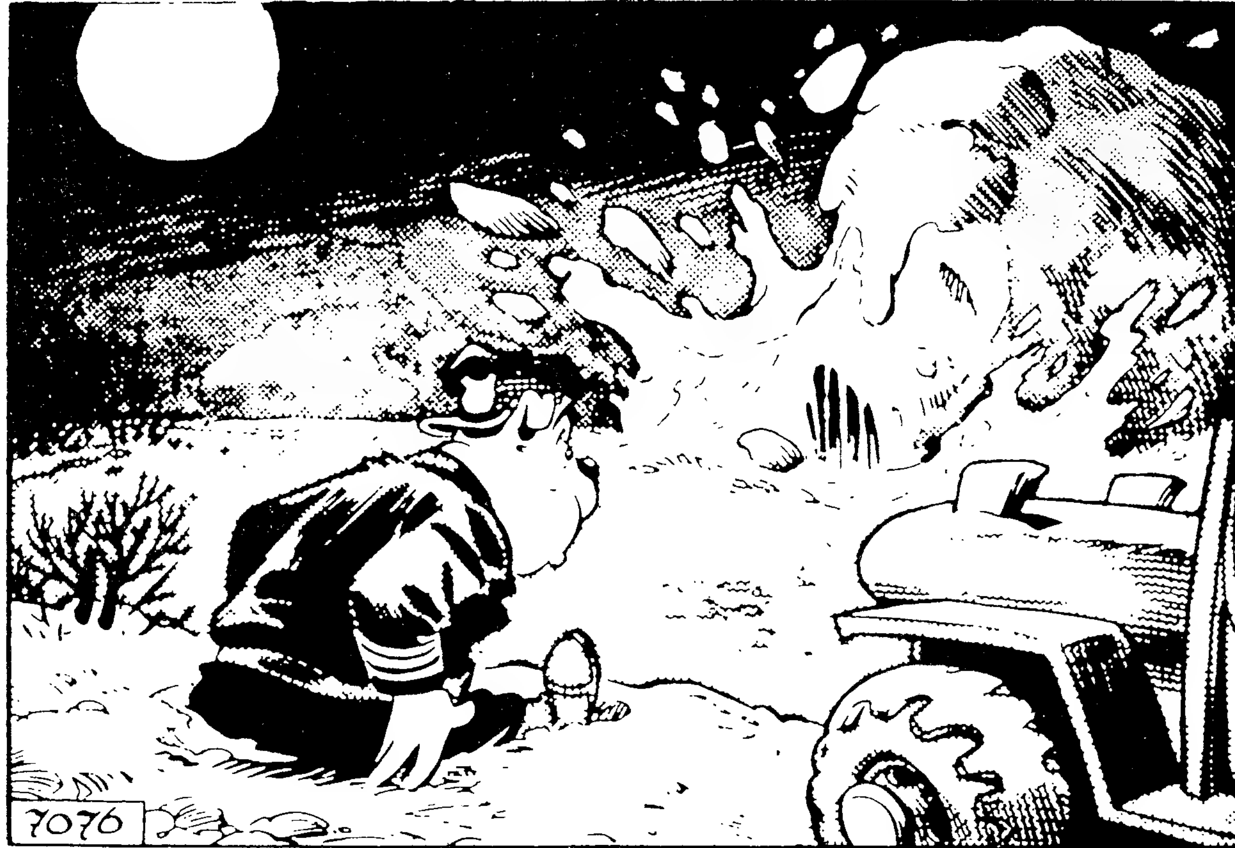

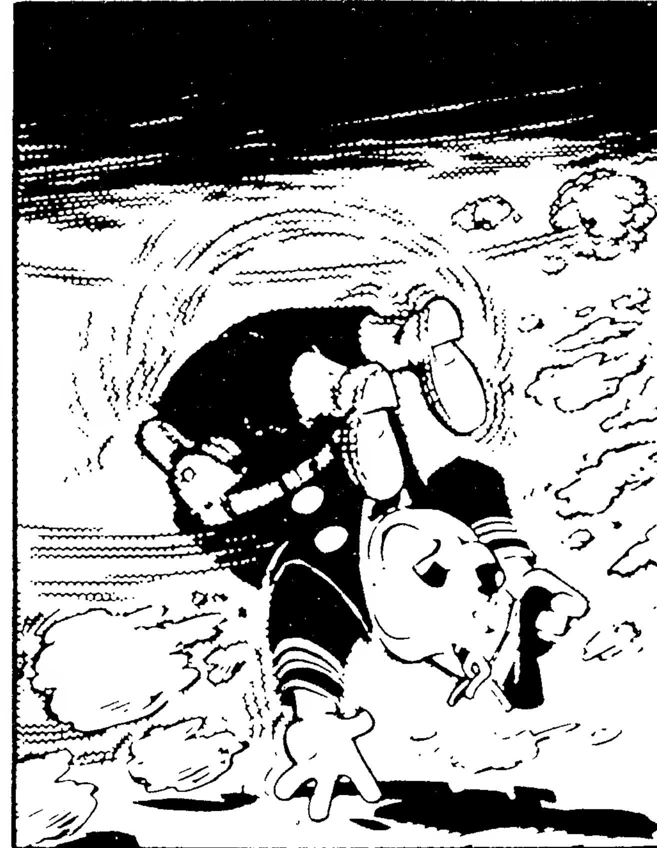

7075 De colonne politievoertuigen reed snel doch voorzichtig door het sneeuwlandschap, totdat de heuvels rondom Bommelstein bereikt waren. Daar liet de commissaris halt houden en hij stapte uit om de omgeving te verkennen. Alles was stil en verlaten; een kille bries uit het oosten streek ritselend over de witte wade, maar verder werd er geen geluid gehoord. Dit stelde de heer Bas gerust, doch hij besloot om geen risico te nemen. ''Allemaal uitstappen!'', riep hij met krachtige stem. ''De omgeving moet met een fijn kammetje doorzocht worden. Wapens gereed houden, met helmen en schilden! Verdachte elementen aanhouden en voorgeleiden!''
Dat was een duidelijke opdracht, maar tot verbazing van de politiechef werd zij niet uitgevoerd. Weliswaar openden zich enige portieren, maar toen steeg er een verward geroep uit de rij auto's op en ze werden snel weer dichtgeslagen. De motoren sloegen aan, de wagens begonnen haastig te keren en reden met grote snelheid weg in de richting van de stad, zodat Bulle Bas alleen achterbleef.
Aanvankelijk meende hij dat zijn orders niet goed begrepen waren, maar daarop maakte een bang voorgevoel zich van hem meester en met een ruk draaide hij zich om. Achter zijn jeep rees langzaam een heuvel uit de sneeuwlaag op, die met een vreemd, zwart gewas begroeid was.
De paniek van zijn manschappen werd hem nu geheel duidelijk, maar het was te laat om hun voorbeeld te volgen. En bovendien was hij daar de figuur niet naar.

Tom Poes en de erfpachter

door Marten Toonder

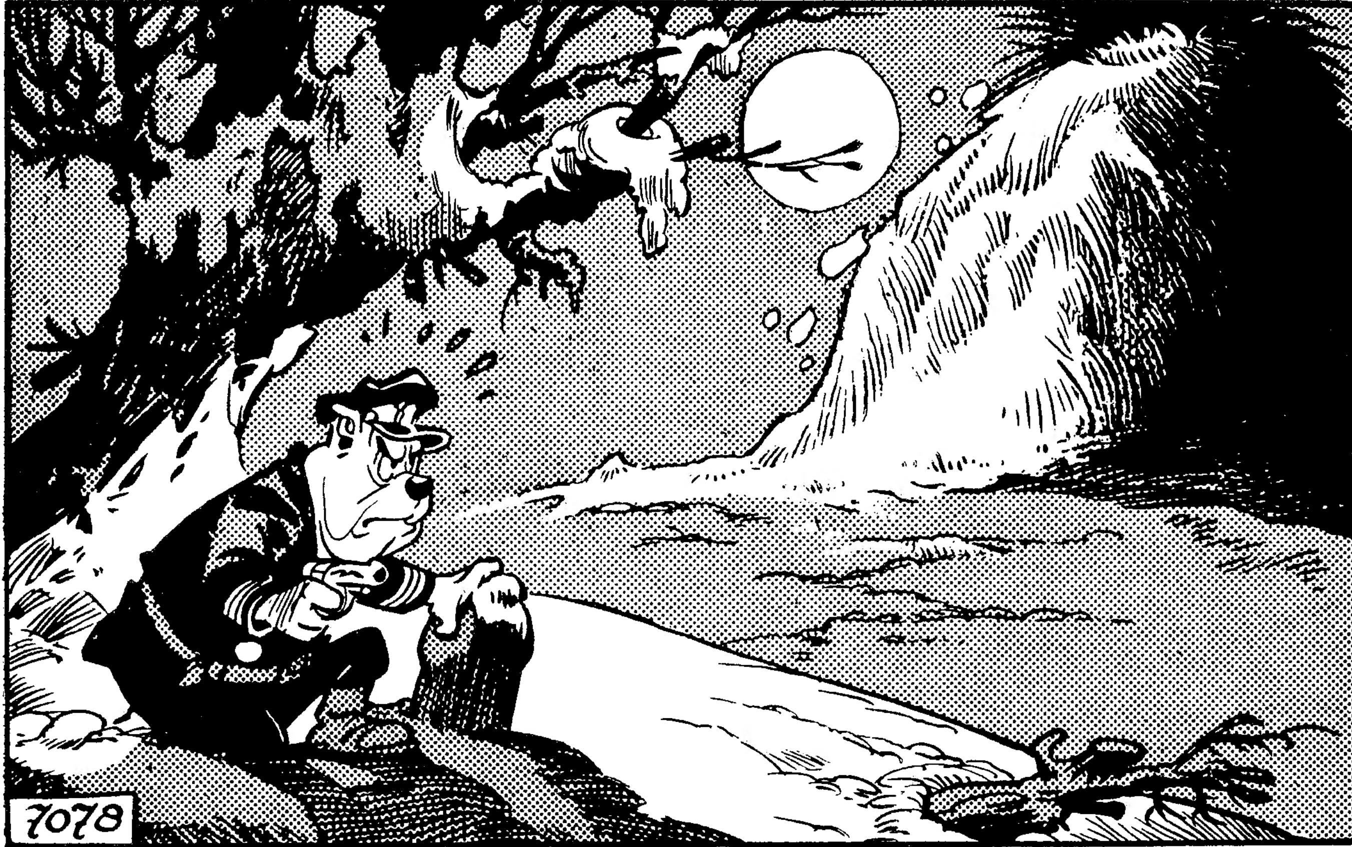

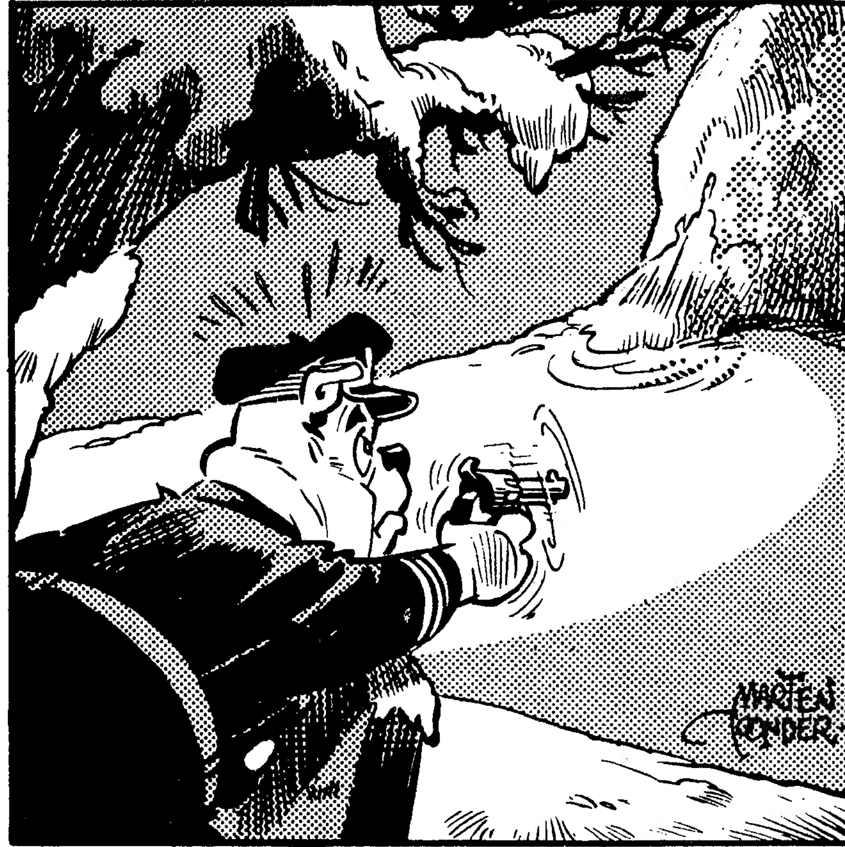

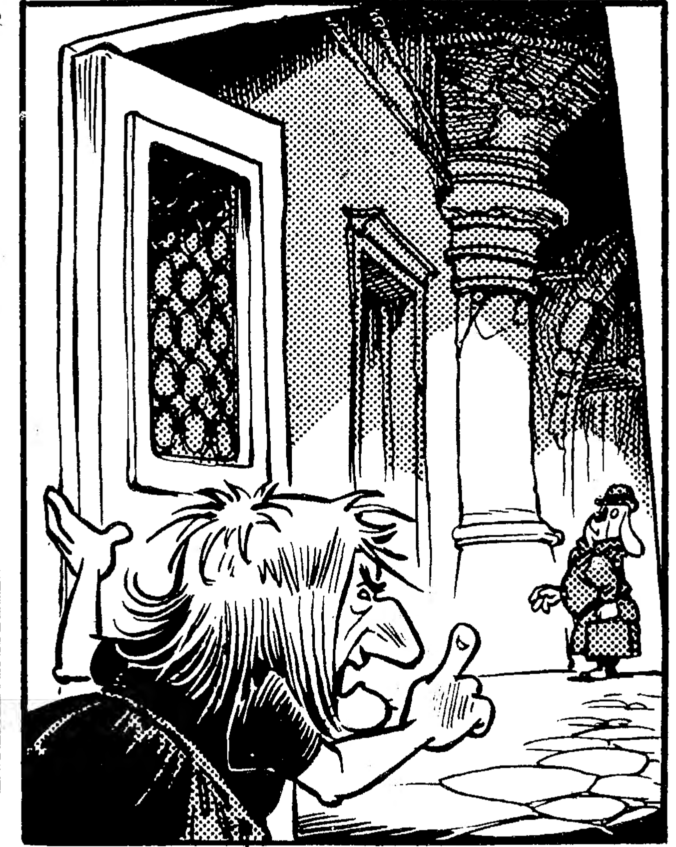
7076 Commissaris Bas staarde met uitpuilende ogen naar de vormloze heuvel die langzaam uit de grond omhoog rees.
''W-wat . . . .'', stamelde hij met droge lippen. ''W-wat betekent dat?''
De sneeuwberg schudde zich en even boven de grond verscheen er een spelonk waaruit een stormvlaag hem zo koud om de oren blies, dat het luisteren hem verging. Maar toch meende hij in het fluiten van de wind duidelijk de woorden: ''Uitstijgen! Gijzelbrijzel. Vrij. Mij vrij! Met volmaan vrij!'' te horen.
Het gieren ging over in een akelig gejoel, dat de politiechef temidden van sneeuwflarden en aardkluiten een eind over de vlakte blies.
Het geloei bereikte natuurlijk ook Bommelstein en omdat heer Bommel net de markies had uitgelaten, sloeg het door de open deur naar binnen.
''Wat eh . . . . w-wat w-was dat?'', vroeg heer Ollie, bleek wegtrekkend.
''Ik weet het niet'', zei de bediende Joost, die met jas, hoed en koffertje naderde. ''Het herinnert mij aan de aardbevingen, die ik hier nu genoeg heb meegemaakt, met uw goedvinden. Het doet mij leed, heer Olivier. Maar mijn zenuwen zijn geheel aan flarden, als u mij toestaat, en ik hoop dat u mijn ontslag zult willen aanvaarden''.

Tom Poes en de erfpachter

door Marten Toonder

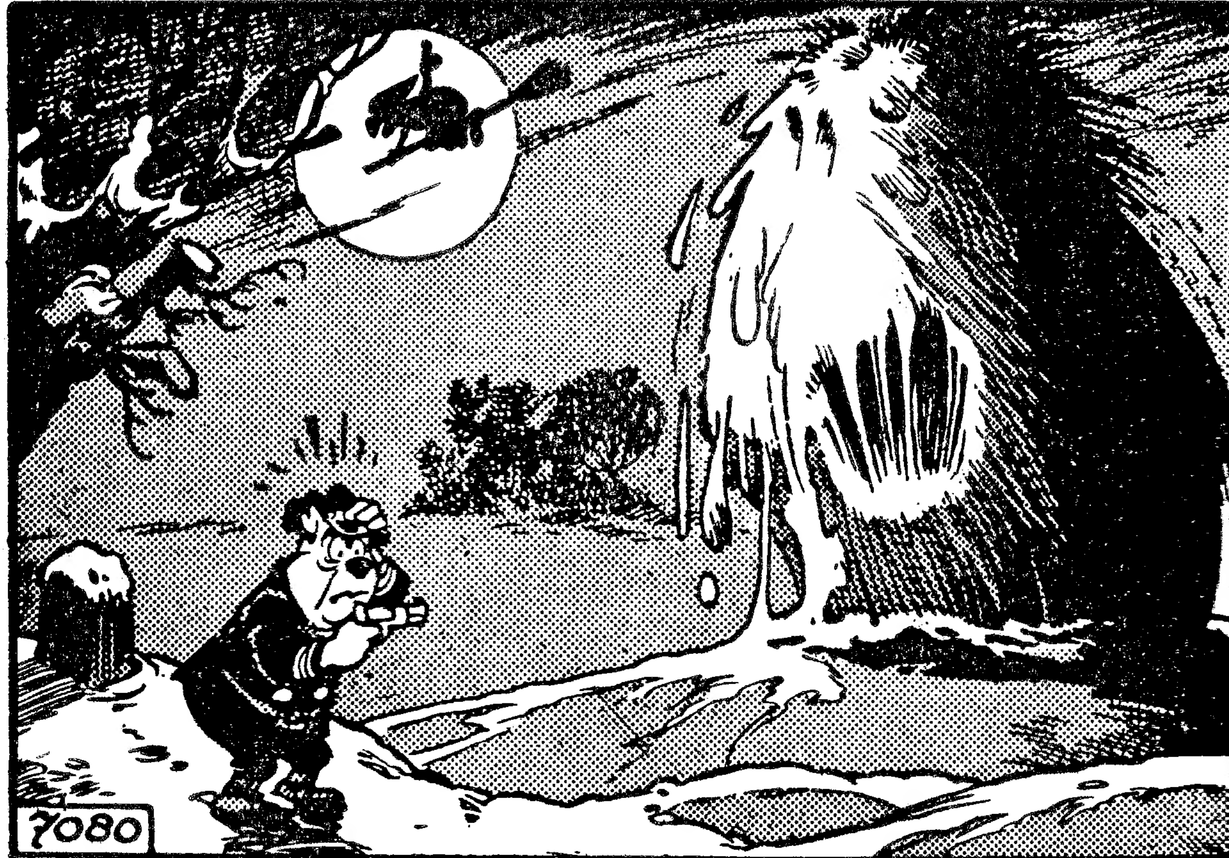

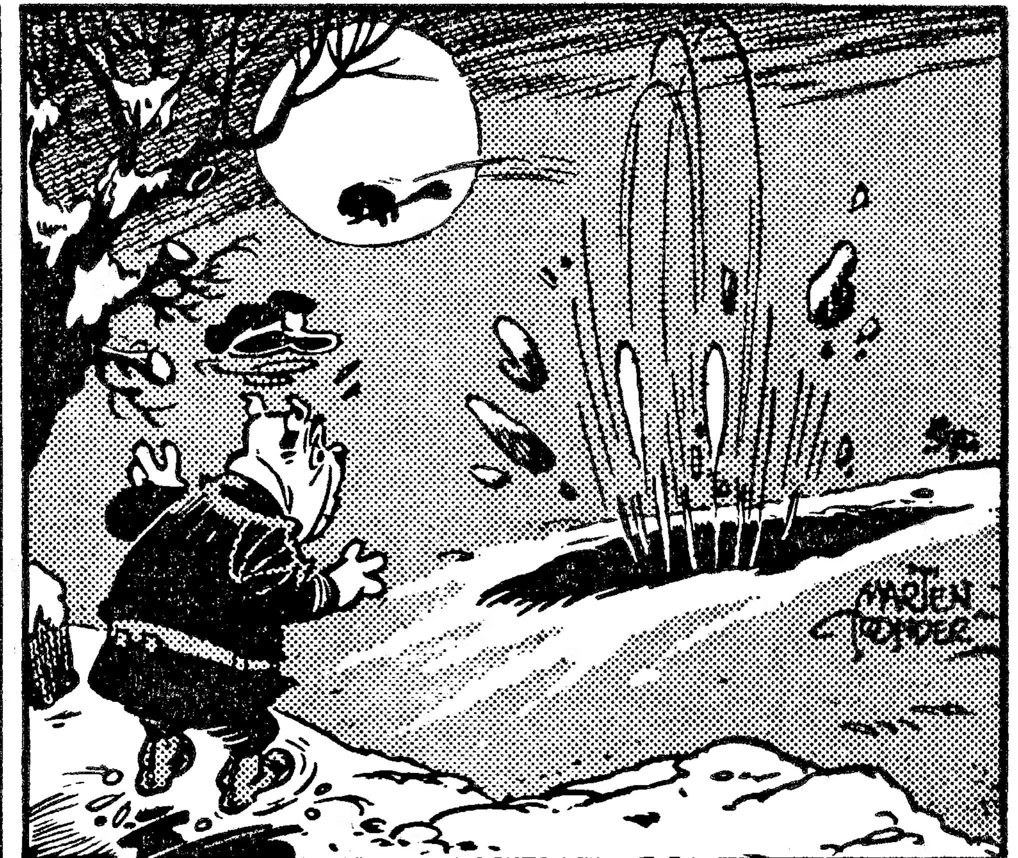
7078 Commissaris Bas kroop achter een mijlpaaltje en haalde met verstijfde vingers zijn schiettuig voor de dag. Daarop fronste hij de werkbrauwen en keek zo dreigend mogelijk naar de steeds hogere massa, die bezig was zich uit de grond los te maken.
„Halt!", riep hij met overslaande stem. „Niet verder! Je bent onder arrest! Ik sommeer je goedschiks mee te gaan naar het bureau. Ordeverstoring en bedreiging van een ambtenaar in functie."
Het natuurverschijnsel stoorde zich niet aan zijn ernstige woorden. Het klom steeds verder omhoog, zodat het nu boven het landschap torende en lange schaduwen wierp.
„Geef je over!", schreeuwde de politiechef hees. „Ik heb je onder schot!"
Uit de sneeuw klonk een suizelend geluid, dat klonk als: „Tistijd! Tistijd!" en op Bommelstein wierp Grit van de Gorrelgrot op datzelfde moment de keukendeur open terwijl ze kraste: „De tijd is om!"
Joost, die besluiteloos bij de voordeur draalde, wierp haar een schichtige blik toe.

„Nog een halve minuut", sprak hij. „Ik heb mijn horloge gelijk gezet met de radio, als u mij toestaat. En heer Olivier bevindt zich in de woonkamer, waar de jonge heer iets bedacht heeft."

Tom Poes en de erfpachter

door Marten Toonder

7080. Intussen stond commissaris Bas in de koude nachtlucht naar zijn revolver te kijken, terwijl de vormloze eenheid nu huizenhoog uit de sneeuw torende. Hij scheen te luisteren naar een ijl geroep, dat over de vlakte tot hem kwam.

„Is schieten in dit geval geoorloofd?", vroeg de politiechef zich in grote gewetensnood af. „Er is nog geen directe aanval op mij gepleegd en dat die betogende massa zo groot is, kan hij niet helpen. Het zou discriminatie wezen daarom te vuren. Wat te doen?"
Hij wierp een zijdelingse blik op zijn tegenstander, maar die had zich afgewend en het leek of hij naar de lucht staarde, waar een donkere vlek snel langs de maan vloog. Zijn ijle geroep was inmiddels overgegaan in krijsen, dat ook de wakkere beambte niet ontging.
„Het lijkt wel alsof daar iemand schreeuwt", prevelde hij onthutst. 'Terug in de grond; pacht is betaald' of zoiets. Zou het de nachtuil met de lange staart zijn die daar vliegt?"
Op dat moment ontstond er een gat in de sneeuwberg, waaruit een dof gegrom klonk, dat al spoedig tot een woedend gebrul aanzwol. De commissaris maakte een luchtsprong, waarbij hij zijn wapen verloor, maar een enkele blik leerde hem, dat hij het niet meer nodig had. De geweldige verschijning was verdwenen en slechts enige opdwarrelende sneeuwkluiten duidden de plaats aan waar hij geweest was.

In 1982 is dit verhaal - dat van 1970 stamt - opnieuw gepubliceerd.
Hierbij zijn alle tekeningen waar de zoon van Grit van de Gorrelgrot op voorkwam opnieuw getekend. In de nieuwe versie is die niet meer zichtbaar.
Kennelijk is in de jaren de '80 de tijd voor reuzen voorbij.

Hierna komen enkele afleveringen van de tweede versie van het verhaal.

In verhaal 171, Heer Bommel en de Antiloog (1982) komen Grit en haar zoon ook nog een keer voor, de zoon echter niet zichtbaar.

TOM POES en de erfpachter